

**ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΓΕΩΡΓΙΑΣ**

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς
στη διεθνή αγορά**

Χρήστος Κ. Ρετσινάς

Επιβλέπων καθηγητής:

Ευστάθιος. Κλωνάρης, Επίκουρος. Καθηγητής ΓΠΑ

Αθήνα, Δεκέμβριος, 2020

**ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς
στη διεθνή αγορά**

Competitiveness of the Greek table olive on the international market

Χρήστος Κ. Ρετσινάς

Εξεταστική Επιτροπή:

Ευστάθιος Κλωνάρης, Επίκουρος Καθηγητής ΓΠΑ (επιβλέπων)

Σταύρος Ζωγραφάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής ΓΠΑ

Ευστάθιος Πανάγου, Επίκουρος Καθηγητής ΓΠΑ

Ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς στη διεθνή αγορά

Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης

Τμήμα Επιστήμης Τροφίμων & Διατροφής του Ανθρώπου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της ερευνητικής εργασίας είναι να διερευνηθεί η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς στη διεθνή αγορά. Η εισαγωγή της εργασίας αποτελείται από μία σύντομη ανάλυση της συνολικής ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας πριν και μετά την είσοδο στην ευρωζώνη και τους λόγους που την φέρνουν στην θέση που είναι σήμερα, όπως επίσης αναλύεται και η διαχρονική εξέλιξη του ελληνικού εμπορικού ισοζυγίου και ιδιαίτερα των ελληνικών εξαγωγών, για τα έτη μεταξύ 2009 έως 2019, μέσω στοιχείων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. και της EUROSTAT.

Αφού αναλύθηκε λεπτομερώς η επιτραπέζια ελιά σαν προϊόν, έπειτα συγκεντρώθηκαν στοιχεία που αφορούσαν την παραγωγή και κατανάλωση αλλά και το εμπόριο της. Ύστερα μελετήθηκε η ανταγωνιστικότητα και οι διάφοροι δείκτες για τον υπολογισμό της και μετά έγινε η μέτρηση του δείκτη αποκαλυπτόμενου συγκριτικού πλεονεκτήματος. Αρχικά, έγινε καταγραφή των ετήσιων εξαγωγών ελληνικής και παγκόσμιας ελιάς, από το 2012 έως το 2019, τόσο σε αξία όσο και σε ποσότητα, μέσω της βάσης δεδομένων της IOC και του TradeMap του ITC. Αναδείχθηκαν και στην συνέχεια αναλύθηκαν μερικοί σημαντικοί εξαγωγικοί προορισμοί και κάποιοι ανερχόμενοι.

Τέλος έγινε υπολογισμός της ανταγωνιστικότητας μέσω του δείκτη RCA Balassa για τον κλάδο της επιτραπέζιας ελιάς σε διάφορες χώρες που σχετίζονται με το εξαγωγικό εμπόριο για την ίδια με παραπάνω χρονική περίοδο ενώ επίσης για την Γερμανία, που είναι ο δεύτερος κυριότερος προορισμός εξαγωγών της Ελλάδας και πρώτος από την Ε.Ε., χρησιμοποιήθηκε το μοντέλο AIDS ως όχημα για τον υπολογισμό των ελαστικοτήτων τιμών και δαπανών, καθώς και για τον καθορισμό συμπληρωματικών σχέσεων για το χρονικό διάστημα από το 1990 έως και τον Σεπτέμβριο του 2020.

Επιστημονική περιοχή: Εφαρμοσμένη Μικροοικονομία

Λέξεις Κλειδιά: Ανταγωνιστικότητα – Balassa – Υπόδειγμα AIDS – Εξαγωγές – Εισαγωγές – Επιτραπέζια ελιά – Ανταγωνιστικό Πλεονέκτημα

Competitiveness of the Greek table olive on the international market

*Department of Agricultural Economics and Rural Development
Department of Food Science and Human Nutrition*

ABSTRACT

The purpose of the research work is to investigate the competitiveness of Greek table olives on the international market. The introduction of labor consists of a brief analysis of the overall competitiveness of the Greek economy before and after entry into the euro area and the reasons which put it in the position it is currently in, as well as an analysis of the evolution of the Greek trade balance, and in particular of Greek exports, for the years 2009 to 2019, through data from EL.STAT. and EUROSTAT.

After detailed analysis of the table olive oil as a product, data were collected on its production and consumption and trade. The competitiveness and the various indicators for its calculation were then studied, and the benchmark identified was then measured. Initially, annual exports of Greek and World Olive were recorded, both in value and quantity, from 2012 to 2019 through the IOC database and the ITC TradeMap. They emerged and then analyzed some important export destinations and some upcoming ones.

Finally, competitiveness was calculated through the RCA Balassa index for the table olives sector in various countries related to export trade for the same period of time and also for Germany, which is Greece's second main export destination and the first by the EU, the AIDS model was used as a vehicle for the calculation of price and cost elastications and the establishment of supplementary relationships for the period from 1990 to September 2020.

Scientific area: Applied Microeconomics

Keywords: Competitiveness - Balassa - AIDS - Exports - Imports - Table olive - Competitive Advantage

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για όλα όσα μου έχει προσφέρει στη διάρκεια των μαθητικών και φοιτητικών μου χρόνων (υλικά και ηθικά) και για την αμέριστη υποστήριξή τους σε κάθε μου επιλογή. Επιπλέον αφιερώνω την μεταπτυχιακή μου εργασία στην γιαγιά μου που μου εμφύσησε την αγάπη της για την γεωπονία και δεν είναι πλέον μαζί μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ABSTRACT	4
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	5
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
2. ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΕΛΙΑ	17
Ιστορική αναδρομή ελαιόδεντρου	17
Η μορφολογία της ελιάς	21
Παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς	21
Κατανάλωση επιτραπέζιας ελιάς	24
Σύσταση του καρπού της ελιάς	31
Κατηγορίες επιτραπέζιων ελιών	32
Ποικιλίες	34
Ελληνικές βρώσιμες – επιτραπέζιες ελιές ΠΟΠ – ΠΓΕ	36
Ελαιοσυγκομιδή	38
Αποθήκευση και επεξεργασία επιτραπέζιας ελιάς	38
Ευεργετικές ιδιότητες επιτραπέζιας ελιάς	40
3. ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ	43
Ζήτηση	44
Προσφορά	45
Εισαγωγές και Εξαγωγές	47
4. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	56
Δείκτες	62
Μέτρηση του δείκτη αποκαλυπτόμενου συγκριτικού πλεονεκτήματος	67
5. ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΗΘΗΚΑΝ	73
ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	73
ΡΩΣΣΙΑ	77
ΙΑΠΩΝΙΑ	81
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	85
ΓΑΛΛΙΑ	89
6. ΖΗΤΗΣΗ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΗΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ	91
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	95
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ/ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	101
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΩΔΙΚΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	116

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, η Ελλάδα εμφανίστηκε ως μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες της ΕΕ. Το 2002, η Ελλάδα υιοθέτησε το ευρώ και το 2010 ξέσπασε η χρηματοπιστωτική κρίση. Πολλοί ακαδημαϊκοί υποστήριξαν ότι η ελληνική κυβέρνηση ήταν υπεύθυνη για το χρέος επειδή παρείχαν ψευδή στατιστικά στοιχεία για τη βελτίωση του δημόσιου χρέους. Αυτή η άποψη βασίστηκε στο γεγονός ότι το 2001 η ελληνική κυβέρνηση είχε μια αμφιλεγόμενη συμφωνία με μια πολυεθνική επενδυτική τραπεζική εταιρεία, η οποία χρησιμοποιούσε πολυάριθμες αμφίβολες πράξεις ανταλλαγής νομισμάτων, προκειμένου η Ελλάδα να εκπληρώσει τα κριτήρια του Μάαστριχτ. Ως εκ τούτου, το 2002 η είσοδος της Ελλάδας στην ευρωζώνη έγινε πραγματικότητα. Από την άλλη πλευρά, ένας μεγάλος αριθμός οικονομολόγων υποστήριξε ότι η είσοδος της Ελλάδας ήταν απλώς η αιτία για την κρίση του ελληνικού χρέους. Ο κύριος λόγος ήταν ότι η χώρα υπέφερε από υψηλά επίπεδα πολιτικής και οικονομικής διαφθοράς, σε συνδυασμό με χαμηλή ανταγωνιστικότητα (σε σύγκριση με τα ευρωπαϊκά κράτη μέλη της).

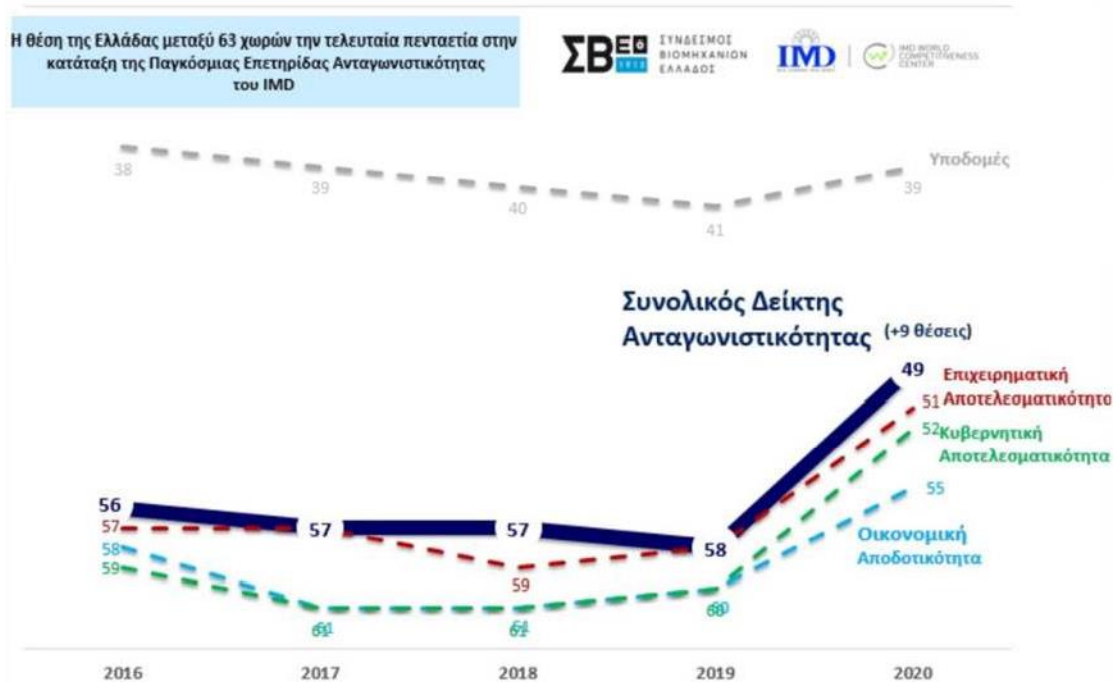
Το ελληνικό έλλειμμα αυξήθηκε ταχέως, λόγω ενός συνδυασμού λόγων, όπως οι χαμηλοί κρατικοί προϋπολογισμοί, η χαμηλή ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, η συνεχής αύξηση του κόστους εργασίας, ο υψηλότερος πληθωρισμός σε σχέση με άλλα μέλη της ΕΕ, κλπ. Όλοι αυτοί οι λόγοι συνέβαλαν στη μη ανταγωνιστικότητα των ελληνικών εξαγωγών.

Η σημασία της ανταγωνιστικότητας διεθνώς, τόσο στο οικονομικό περιβάλλον γενικά, όσο και στο διεθνές εμπόριο ειδικότερα, επιβάλλει την απόδοση ιδιαίτερης προσοχής στον τομέα αυτόν, τόσο από τα επιμέρους κράτη, όσο και από συμπράξεις κρατών, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, εφόσον επιθυμούν να βελτιώσουν την οικονομική τους κατάσταση, καθώς και το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων τους, ειδικότερα σε περιόδους οικονομικής ύφεσης.

Διεθνείς οργανισμοί, επιφανείς οικονομολόγοι και αναλυτές των αγορών φαίνεται να συμφωνούν ότι η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας έχει υποχωρήσει σημαντικά μετά την είσοδο της χώρας στη ζώνη του ευρώ, την 1η Ιανουαρίου του 2001. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών και κεντρικών τραπεζών ως προς το μέγεθος της υποχώρησης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας κατά το διάστημα 2000-2009 διαφέρουν σημαντικά. Σε όρους κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, η ελάχιστη εκτιμώμενη απώλεια ανταγωνιστικότητας είναι 9% (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) και η μέγιστη 27% (Τράπεζα της Ελλάδος). Σε όρους σχετικών τιμών, η απώλεια ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας από το 2000 κυμαίνεται μεταξύ 17% (Ευρωπαϊκή Επιτροπή) και 21% (ΔΝΤ).

Παρ' όλα αυτά σύμφωνα με τα στοιχεία του Institute for Management Development (IMD) της Ελβετίας, η ανταγωνιστική θέση της Ελλάδας κατά το 2020 παρουσίασε σημαντική άνοδο κατά εννέα (9) θέσεις και εφέτος βρίσκεται στην 49η θέση μεταξύ 63 οικονομιών, από την 58η την οποία κατείχε την περσινή χρονιά, δηλαδή το 2019.

Γράφημα Κατάταξη της Ελλάδας την τελευταία πενταετία στον συνολικό και στους επιμέρους δείκτες ανταγωνιστικότητας

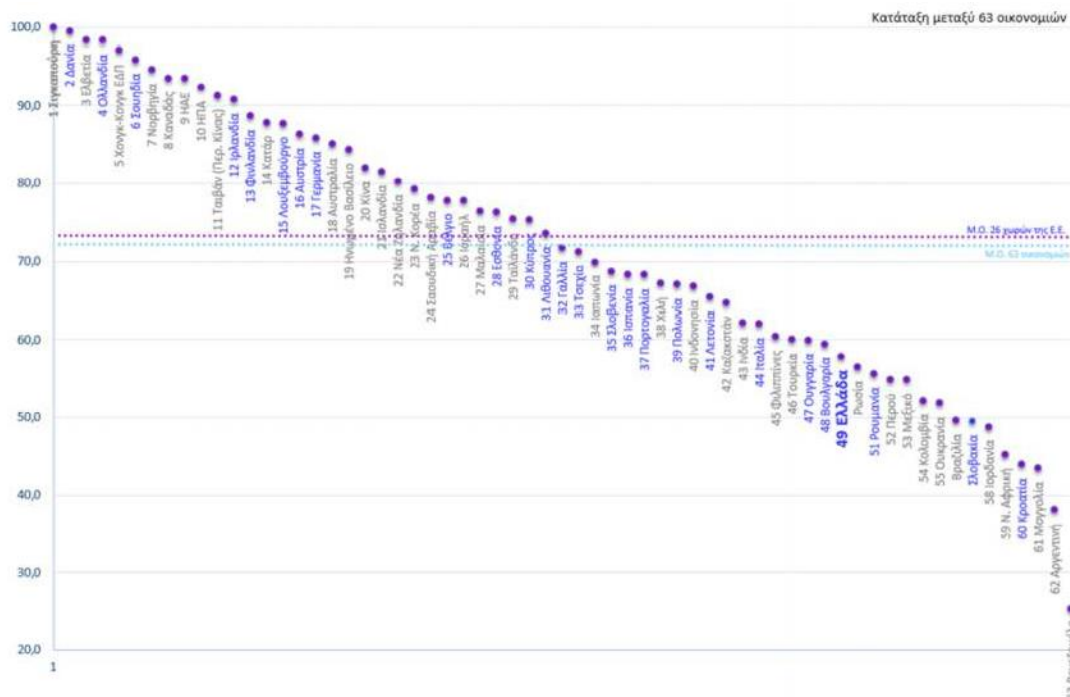
Πηγή : IMD

Η Ελλάδα βελτίωσε τη θέση της στη διεθνή κατάταξη ανταγωνιστικότητας, επιτυγχάνοντας σημαντικές βελτιώσεις στους επιμέρους δείκτες, και συγκεκριμένα: Στην κατηγορία των δεικτών της "Οικονομικής Αποδοτικότητας", η χώρα μας βρίσκεται στην πεντηκοστή θέση (55η) για το 2020, βελτιώνοντας τη κατάταξή της της κατά πέντε (5) θέσεις αφού πέρυσι βρισκόταν στην 60η θέση, μεταξύ των 63 οικονομιών της κατάταξης.

Στην κατηγορία των δεικτών της "Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας", η Ελλάδα βρίσκεται εφέτος στην 52η θέση, εμφανίζοντας άνοδο οκτώ (8) θέσεων σε σχέση με την 60η θέση στην οποία βρισκόταν κατά την περυσινή χρονιά. Στην κατηγορία των δεικτών της "Επιχειρηματικής Αποτελεσματικότητας", καταγράφεται βελτίωση της Ελλάδας κατά επτά (7) θέσεις, σε σχέση με την περυσινή κατάταξη, καταλαμβάνοντας της 51η θέση το 2020, έναντι της 58ης θέσης την προηγούμενη χρονιά, και, τέλος,

Στην κατηγορία των "Υποδομών" σημειώνεται επίσης βελτίωση της κατάταξης της χώρας μας κατά δύο θέσεις: συγκεκριμένα από την 41η θέση του 2019, η χώρα μας για το 2020 κατατάσσεται στην 39η θέση, ανακόπτοντας την πτωτική πορεία των προηγούμενων ετών.

Γράφημα Κατάταξη των 63 οικονομιών βάσει της συνολικής τους ανταγωνιστικότητας

Πηγή : IMD

Στον κλάδο της γεωργίας υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ενίσχυσης της παραγωγικής δραστηριότητας, ώστε να απαγκιστρωθεί η οικονομία (έστω και μερικώς) από εισαγωγές βασικών προϊόντων διατροφής. Η πολιτική ανάπτυξης του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα εφαρμόστηκε στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), αλλά δεν λειτούργησε στη χώρα μας με τον τρόπο που συνέβη σε άλλα κράτη μέλη. Ειδικότερα, τα μέτρα στήριξης της γεωργικής παραγωγής εφαρμόστηκαν σε τοπικό επίπεδο, βελτιώνοντας έτσι προσωρινά την απόδοση στην παραγωγή και τα αγροτικά εισοδήματα (για συγκεκριμένα προϊόντα και περιοχές), ενώ συγχρόνως οδήγησαν στην «εξάρτηση» του κλάδου από τις επιδοτήσεις, την όξυνση των περιφερειακών ανισοτήτων και τον εγκλωβισμό μεγάλου μέρους της αγροτικής κοινότητας μέσα σε ένα πολύπλοκο σύμπλεγμα αγροτικών οργανώσεων, κομματικών εξαρτήσεων και συντεχνιακών συμφερόντων. Η δομή, η διάρθρωση και η εξωστρέφεια του κλάδου δεν απασχόλησε στον βαθμό που έπρεπε τους φορείς σε εθνικό επίπεδο, οπότε εκκολάφθηκαν διαρθρωτικά προβλήματα και αδυναμίες, τα οποία μείωσαν την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών αγροτικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές. Την τελευταία δεκαετία, μετά τη σταδιακή μείωση των επιδοτήσεων, διαπιστώνεται ανάλογη συρρίκνωση του αγροτικού εισοδήματος, ενώ τα διαρθρωτικά προβλήματα παρέμειναν, οδηγώντας τον αγροτικό πληθυσμό της χώρας σε αδιέξοδο.

Ο αγροτικός τομέας στη χώρα μας εξακολουθεί να έχει μεγάλη σημασία από απόψεως συμβολής του τόσο στο ΑΕΠ και στην απασχόληση όσο και στο ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών. Επιπλέον είναι ο βασικός τροφοδότης πολλών προϊόντων και υπηρεσιών, ιδίως για τη βιομηχανία τροφίμων και ποτών, η οποία προωθεί σταθερά την παραγωγή. Ωστόσο, η συμβολή των γεωργικών προϊόντων στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας δείχνει σταθερότητα και δυναμισμό ακόμη και σε περιόδους ύφεσης της ελληνικής οικονομίας. Η συμβολή του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα

είναι πολύ μεγαλύτερη από τη μέση συμμετοχή των αντιστοίχων μεγεθών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-15). Συγκεκριμένα, η συμμετοχή του αγροτικού τομέα στο ΑΕΠ της Ελλάδος είναι 6% έναντι 2% της ΕΕ, στην απασχόληση 16% έναντι 4%, στις εξαγωγές 23%, έναντι 8% (2002). Παράλληλα, ο αγροτικός τομέας εξασφαλίζει σε μεγάλο βαθμό τον ομαλό εφοδιασμό της αγοράς σε είδη διατροφής και πρώτες ύλες για τη βιομηχανία. Μεγάλη είναι επίσης η σημασία του τομέα στην προστασία του περιβάλλοντος.

Η ένταξη της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα επέφερε την άμεση εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και τη σταδιακή δασμολογική απελευθέρωση των εμπορικών ανταλλαγών αγροτικών προϊόντων με τις άλλες χώρες-μέλη. Συνεπώς, το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτυσσόταν η ελληνική γεωργία μεταπολεμικά άλλαξε ριζικά και οι ρυθμιστικές δυνατότητες της εθνικής αγροτικής πολιτικής περιορίστηκαν σημαντικά.

Πιο συγκεκριμένα, για τον τομέα των εξαγωγών, το 2018 οι συνολικές εξαγωγές της χώρας (συμπεριλαμβανομένων των εξαγωγών πετρελαίου) σημείωσαν σημαντική αύξηση για το δεύτερο συνεχόμενο έτος. Ειδικότερα, οι συνολικές εξαγωγές ανήλθαν σε 33,02 δισ. ευρώ και ανήλθαν σε 15,8% από 13,4% το 2017. Επισημαίνεται ότι οι συνολικές εξαγωγές της χώρας σημείωσαν μείωση κατά την περίοδο 2013-2016.

Καταγράφηκαν οι εξαγωγές ρεκόρ ακόμη και αν εξαιρεθούν τα πετρελαϊκά προϊόντα. Συγκεκριμένα, η αξία των εξαγωγών εκτός των πετρελαϊκών προϊόντων αυξήθηκε κατά 10,4% το 2018 (ή κατά 2,02 δισ.), φθάνοντας τα 21,55 δισ. Ταυτόχρονα, το 2018 οι συνολικές εισαγωγές κατέγραψαν αξιοσημείωτη αύξηση (9,4%), που ανήλθε σε 53,75 δισ. ευρώ. Εάν εξαιρεθούν τα πετρελαϊκά προϊόντα, οι εισαγωγές άλλων αγαθών σημειώνουν αύξηση 2,3%. Ως αποτέλεσμα των εξελίξεων στο εξωτερικό εμπόριο της χώρας, το εμπορικό ισοζύγιο σημείωσε πτώση 0,6% κατά το τελευταίο έτος.

Παρά τις εξαιρετικά δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, οι ελληνικές επιχειρήσεις κατάφεραν να ενισχύσουν την εξωστρέφειά τους, υποστηρίζοντας την εθνική οικονομία και την προσπάθεια της χώρας να επιστρέψει σε μια αναπτυξιακή πορεία.

Οι ελληνικές εξαγωγές διατήρησαν την ισχύ τους και το 2019. Σύμφωνα με τα τελευταία (προσωρινά) στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ELSTAT) κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2019, η συνολική αξία των εξαγωγών (συμπεριλαμβανομένων των πετρελαϊκών προϊόντων) ανήλθε σε 14,02 δισ. έναντι 13,43 δισ. κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2018, καταγράφοντας αύξηση 4,4%. Εάν εξαιρεθούν τα προϊόντα πετρελαίου, η αντίστοιχη αξία των εξαγωγών έχει επίσης αυξηθεί (6,5%). Όσον αφορά τον προορισμό των εξαγωγών κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2019, οι χώρες της ΕΕ αντιπροσώπευαν το 54,9% της συνολικής αξίας, καταγράφοντας αύξηση κατά 8,6% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Οι εξαγωγές σε τρίτες χώρες κατέγραψαν ελαφρά μεταβολή (-0,3%) σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018, που αντιστοιχεί στο 45,1% του συνόλου το 2019 (περίοδος 5 μηνών).

Κατά την ίδια περίοδο, η συνολική αξία των εισαγωγών ανήλθε σε 23,44 δισεκατ. ευρώ, καταγράφοντας αύξηση 8,9% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2018

(21,51 δισεκατ.). Εάν εξαιρεθούν τα πετρελαϊκά προϊόντα, η αξία των εισαγωγών σημείωσε αύξηση 9,2%. Τα προαναφερθέντα στοιχεία δείχνουν ότι υπάρχει αύξηση των εμπορικών ελλειμμάτων κατά 16,5% κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2019.

Πίνακας Μερίδιο αγοράς (ευρώ)

	Exports	Imports	Trade Balance	Exports as a % of imports
2009	17.673.600	52.118.000	-34.444.400	33.9%
2010	21.140.400	50.948.700	-29.808.300	41.5%
2011	24.295.500	48.616.800	-24.321.300	50.0%
2012	27.342.700	48.623.900	-21.281.200	56.2%
2013	27.316.000	46.138.600	-18.822.600	59.2%
2014	26.894.000	47.236.000	-20.342.000	56.9%
2015	25.482.400	42.655.600	-17.173.200	59.7%
2016	25.150.000	43.124.200	-17.974.200	58.3%
2017	28.510.600	49.127.300	-20.616.700	58.0%
2018	33.021.000	53.754.700	-20.733.700	61.4%

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Γράφημα Ελληνική εξαγωγική απόδοση

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Οι συνολικές ελληνικές εξαγωγές (σε αξία) ανήλθαν σε 33,02 δισεκατομμύρια το 2018, καταγράφοντας αύξηση 15,8% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Αυτό οφείλεται στην αύξηση των εξαγωγών προς τρίτες χώρες και χώρες της ΕΕ. Ειδικότερα, οι εξαγωγές σε τρίτες χώρες αυξήθηκαν κατά 17,9%, αντιπροσωπεύοντας το 47,8% των συνολικών εξαγωγών. Το αντίστοιχο μερίδιο των εξαγωγών προς τρίτες χώρες στις συνολικές εξαγωγές το 2017 ήταν 46,9%.

Οι εξαγωγές στην Ε.Ε. αυξήθηκαν κατά 14% κατά το τελευταίο έτος. Το μερίδιο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης -μελών στη συνολική αξία των ελληνικών εξαγωγών ανήλθε σε 52,2% το 2018 (2017: 53,1%). Κατά ευρύτερη γεωγραφική περιοχή,

σημειώνονται τα εξής: Η αξία των εξαγωγών στην ΕΕ - 28 χώρες ανήλθε σε 17,25 δισεκατομμύρια το 2018 από 15,13 δισεκατομμύρια το 2017 (αύξηση 14,0%).

Οι εξαγωγές προς τις χώρες της Βόρειας Αμερικής (ΗΠΑ, Καναδάς, Μεξικό) σημείωσαν αξιοσημείωτη αύξηση (17,6%), αντιπροσωπεύοντας το 5,1% των συνολικών εξαγωγών τόσο το 2018 όσο και το 2017. Η αναμενόμενη αύξηση οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εξαγωγών στις ΗΠΑ (22,1%). Οι εξαγωγές προς τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική ακολούθησαν επίσης ανοδική τάση (25,5%) που αντιστοιχεί στο 16,3% των συνολικών εξαγωγών το 2018. Πρέπει να σημειωθεί ότι ένα μεγάλο μέρος των προϊόντων που κατευθύνονται στις περισσότερες χώρες της περιοχής είναι προϊόντα πετρελαίου.

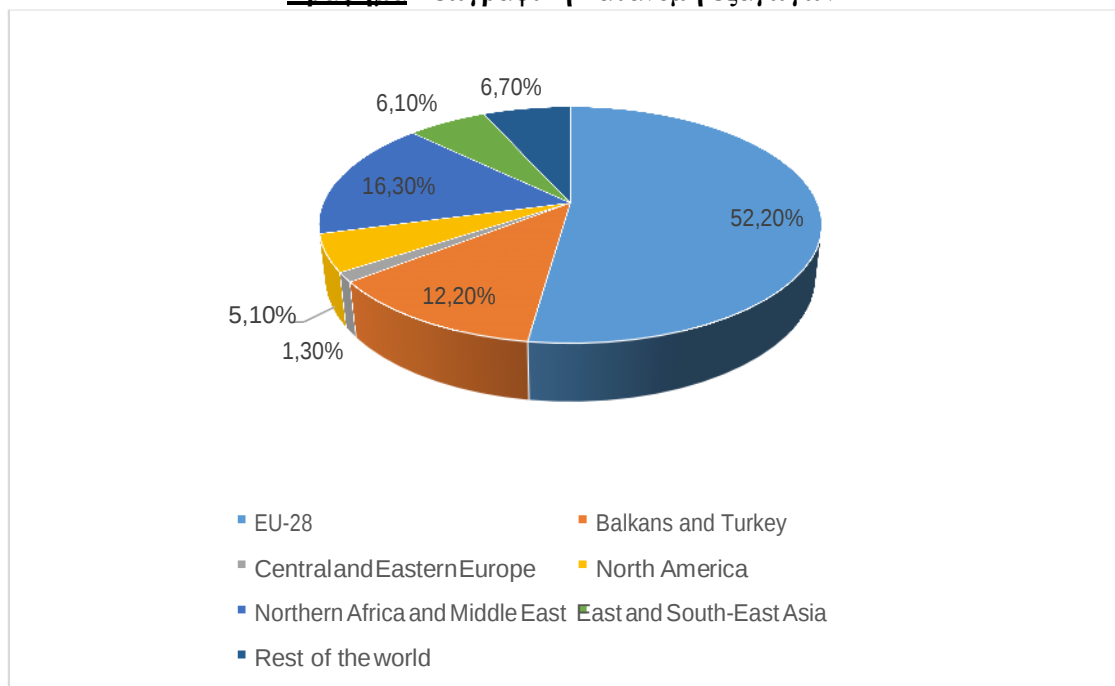
Πίνακας Γεωγραφική κατανομή εξαγωγών

	2014	2015	2016	2017	2018
EU-28	45.6%	53.3%	55.7%	53.1%	52.2%
Balkans and Turkey	18.3%	12.4%	11.2%	12.7%	12.2%
Central and Eastern Europe	3.1%	2.5%	2.5%	1.4%	1.3%
North America	4.0%	6.1%	5.6%	5.1%	5.1%
Northern Africa and Middle East	13.9%	14.8%	14.6%	15.0%	16.3%
East and South-East Asia	4.3%	4.3%	4.2%	5.4%	6.1%
Rest of the world	10.9%	6.7%	6.1%	7.3%	6.7%
Total exports	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Στη συγκεκριμένη περιοχή, οι κορυφαίοι εξαγωγικοί προορισμοί είναι ο Λίβανος, ο οποίος ανέφερε αύξηση 19,1% στις εξαγωγές, η Αίγυπτος (αξιοσημείωτη αύξηση 53,7%) και η Σαουδική Αραβία (αύξηση 6,6% στις εξαγωγές). Όσον αφορά τις εξαγωγές προς τις χώρες της Ασίας, αυξήθηκαν κατά 27,5%, αντιπροσωπεύοντας το 7,0% των εξαγωγών το 2018. Οι σημαντικότερες χώρες προορισμού είναι η Κίνα και η Σιγκαπούρη.

Γράφημα Γεωγραφική κατανομή εξαγωγών

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

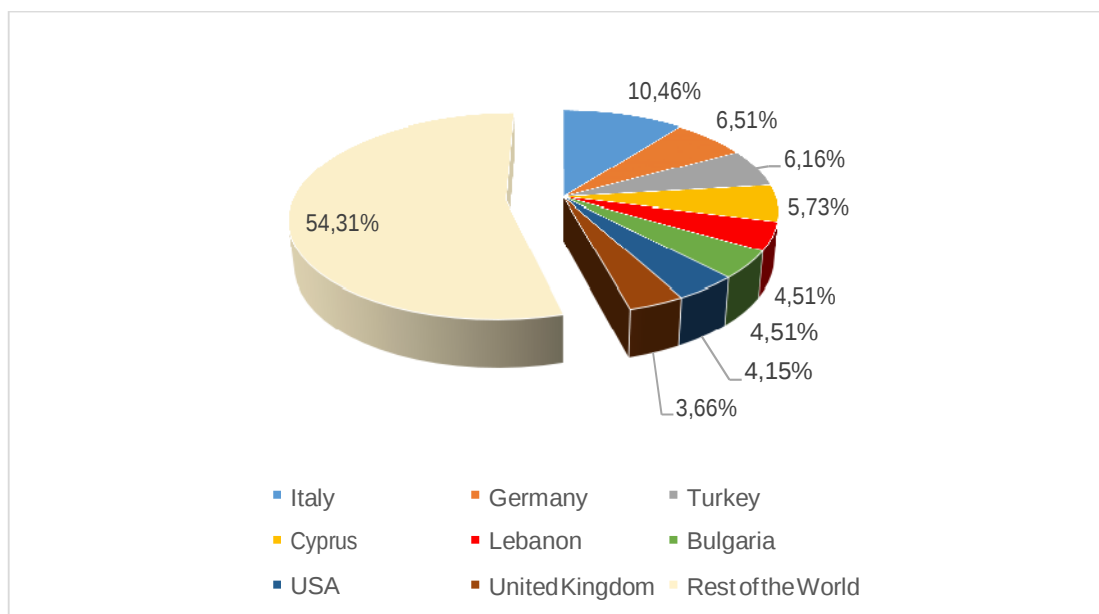
Είκοσι (20) χώρες αντιπροσώπευαν το 74,1% της συνολικής αξίας εξαγωγών το 2018. Η Ιταλία παραμένει ο σημαντικότερος προορισμός των ελληνικών εξαγωγών (από άποψη αξίας) και κατατάσσεται πρώτη πάλι το 2018 μεταξύ των χωρών προορισμού. Ο Λίβανος κατατάσσεται 5ος (6ος το 2017), ενώ ακολουθούν Βουλγαρία, Ηνωμένες Πολιτείες, Ηνωμένο Βασίλειο, Αίγυπτος και Ισπανία. Οι εξαγωγές στις δέκα προαναφερθείσες χώρες ανήλθαν σε 17.354,7 εκατομμύρια το 2018, με μερίδιο 52,6% στις συνολικές εξαγωγές κατά το τελευταίο έτος.

Πίνακας Οι 20 σημαντικότερες εξαγωγικές αγορές της Ελλάδας το 2018 (ευρώ)

2018	2017	Countries	2018	Share
1	1	Italy	3,453.7	10.5%
2	2	Germany	2,150.7	6.5%
3	3	Turkey	2,035.4	6.2%
4	4	Cyprus	1,891.4	5.7%
5	6	Lebanon	1,489.4	4.5%
6	5	Bulgaria	1,487.9	4.5%
7	8	USA	1,370.7	4.2%
8	7	United Kingdom	1,208.0	3.7%
9	11	Egypt	1,161.4	3.5%
10	12	Spain	1,106.2	3.3%
11	10	France	1,018.0	3.1%
12	9	Romania	967.8	2.9%
13	17	China	901.3	2.7%
14	14	Northern Macedonia	798.5	2.4%
15	13	Saudi Arabia	725.1	2.2%
16	16	Netherlands	666.6	2.0%
17	15	Gibraltar	569.7	1.7%
18	18	Albania	527.5	1.6%
19	19	Poland	503.7	1.5%
20	30	Slovenia	427.7	1.3%
Exports of the top 20 countries			24,460.7	74.1%
Total Greek exports			33,021.0	100.0%

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Γράφημα Οι 8 σημαντικότερες εξαγωγικές αγορές της Ελλάδας το 2018

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Όσον αφορά τους κυριότερους προορισμούς των ελληνικών εξαγωγών, σημειώνονται τα ακόλουθα: Οι εξαγωγές προς την Ισπανία και την Αίγυπτο σημείωσαν σημαντική αύξηση (57,3% και 53,7% αντίστοιχα). Εξαγωγές στις ΗΠΑ (22,1%), ο Λίβανος (19,1%) και η Ιταλία (12,1%) κατέγραψαν μικρότερη αύξηση. Στις υπόλοιπες χώρες, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης ήταν μονοψήφιος.

Οι ελληνικές εξαγωγές κατέγραψαν σημαντική αύξηση το 2018, η οποία οφείλεται κυρίως στη σημαντική αύξηση των εξαγωγών καυσίμων (27,9%) και προϊόντων κατασκευής (12,9%). Οι εξαγωγές άλλων προϊόντων σημείωσαν μικρότερη αύξηση. Ειδικότερα, οι εξαγωγές καυσίμων ανήλθαν σε 11,48 δισεκατομμύρια το 2018 από 8,98 δισεκατομμύρια το 2017. Το μερίδιό τους στη συνολική αξία των εξαγωγών αυξήθηκε κατά 3,3 ποσοστιαίες μονάδες, που ανήλθε σε 34,8% το 2018 από 31,5% το προηγούμενο έτος. Οι εξαγωγές μεταποιητικών προϊόντων ανήλθαν σε 13,72 δισεκατομμύρια το 2018 από 12,16 δισεκατομμύρια το 2017 που αντιστοιχούν στο 41,6% των συνολικών εξαγωγών της χώρας κατά το τελευταίο έτος (2017: 42,6%).

Το αντίστοιχο μερίδιο των γεωργικών προϊόντων έφθασε το 17,9% το 2018 από 19,5% το 2017. Η αξία των γεωργικών εξαγωγών ανήλθε σε 5,91 δισεκατομμύρια το 2018. Οι εξαγωγές πρώτων υλών ήταν χαμηλότερες (4,1% το 2018). Όσον αφορά τις επιμέρους κατηγορίες προϊόντων, μετά τα ελαιώδη προϊόντα (οι εξαγωγές των οποίων κατατάσσονται πρώτες), στις δέκα πρώτες περιλαμβάνονται επίσης: φάρμακα, ελαιόλαδο, πλάκες χαλκού, κατεψυγμένα ψάρια, μεταποιημένα λαχανικά, σωλήνες, προϊόντα τυριού, κλπ.

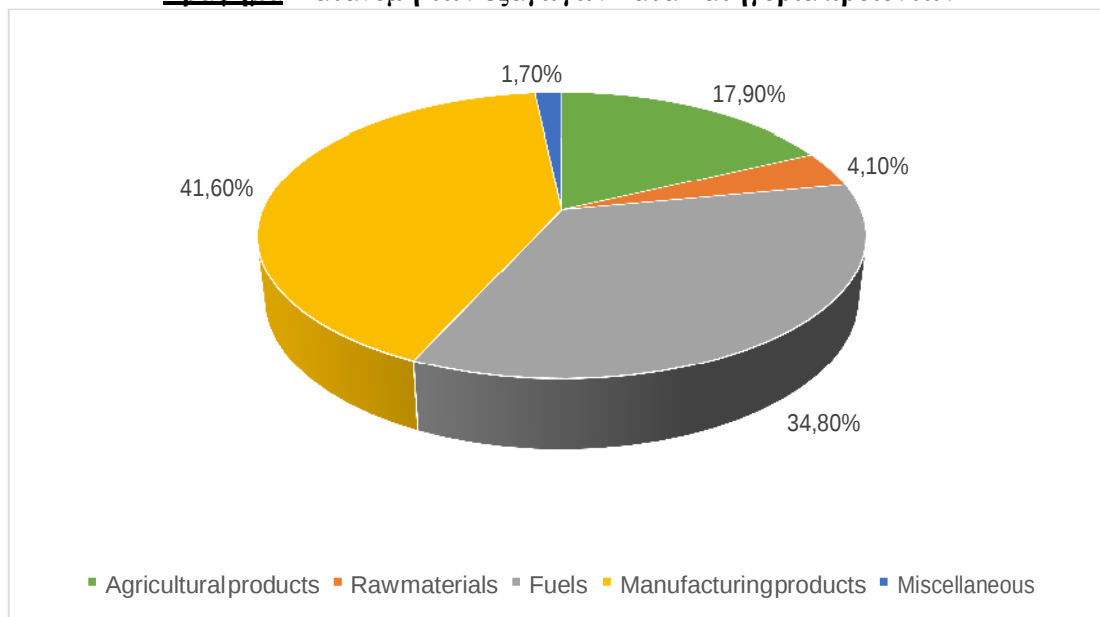
Πίνακα Κατανομή των εξαγωγών κατά κατηγορία προϊόντων

	2014	2015	2016	2017	2018
Agricultural products	17.2%	20.5%	22.4%	19.5%	17.9%
Food and livestock	13.8%	15.1%	16.8%	15.1%	13.7%
Beverages and Tobacco	2.2%	2.6%	2.9%	2.5%	2.2%
Animal or plant fats and oils	1.2%	2.8%	2.7%	2.0%	2.1%

Raw materials	3.8%	4.0%	4.0%	4.5%	4.1%
Non-food raw materials (excluding fuels)	3.8%	4.0%	4.0%	4.5%	4.1%
Fuels	38.4	29.8%	27.4%	31.5%	34.8%
Minerals, fuels, lubricants etc.	38.4%	29.8%	27.4%	31.5%	34.8%
Manufacturing products	38.5%	43.4%	44.0%	42.6%	41.6%
Industrial products classified by raw material	13.9%	16.0%	15.6%	16.0%	15.7%
Chemical and related products	9.9%	10.5%	10.7%	10.6%	10.4%
Machinery and transport equipment	8.3%	10.1%	10.2%	8.9%	8.7%
Miscellaneous manufacturing products	6.4%	6.8%	7.5%	7.1%	6.8%
Miscellaneous	2.1%	2.4%	2.2%	1.9%	1.7%
Products and transactions without classification	2.1%	2.4%	2.2%	1.9%	1.7%
Total exports	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Γράφημα Κατανομή των εξαγωγών κατά κατηγορία προϊόντων

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Ο γεωργικός τομέας στην Ελλάδα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί ο αριθμός των γεωργών στη χώρα είναι μεγάλος. Επίσης, τα γεωργικά προϊόντα συμβάλλουν σημαντικά στο ύψος του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) και συν τοις άλλοις επιδρούν θετικά στην αξία των εξαγωγικών επιδόσεων της Ελλάδας. Η καλλιέργεια της ελιάς συναντάται από αρχαιοτάτων χρόνων στην Ελλάδα και συνεχίζει να καλλιεργείται σε μεγάλο βαθμό έως και σήμερα. Η επιτραπέζια ελιά, αποτελεί ένα από τα κυρίαρχα ελληνικά προϊόντα το οποίο πρωταγωνιστεί και στο εξωτερικό εμπόριο.

Οι εξαγωγές συνολικά είναι πολύ σημαντικές για την ελληνική οικονομία και συμβάλλουν κατά 29% στο ΑΕΠ της χώρας, ενώ οι εξαγωγές τροφίμων αυξήθηκαν κατά 22,63% την περίοδο 2008-2014 (Πανελλήνια Ένωση Εξαγωγών, 2014· 2015). Ο ελληνικός κλάδος επιτραπέζιων ελιών είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος στον κόσμο μετά την Ισπανία και υπάρχουν 30 εκατομμύρια δέντρα για επιτραπέζιες ελιές στην Ελλάδα και 80.000 τόνοι εξάγονται σε 80 χώρες παγκοσμίως. Η αξία των επιτραπέζιων ελιών αντιστοιχεί στο 6,5% των ελληνικών γεωργικών προϊόντων και στο 1,3% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών (Κέντρο Επιχειρήσεων και Καινοτομίας της Αττικής, 2012). Ένας λόγος για την πρόσφατη αύξηση των ελληνικών εξαγωγών τροφίμων είναι η οικονομική ύφεση, η οποία οδήγησε στη συρρίκνωση της εγχώριας αγοράς λόγω της μείωσης της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών. Έτσι, οι επιχειρήσεις για να επιβιώσουν έπρεπε να επεκταθούν στις διεθνείς αγορές. Ένας άλλος λόγος είναι το έντονο ενδιαφέρον για τη μεσογειακή διατροφή, καθώς οι καταναλωτές συνειδητοποιούν περισσότερο τα οφέλη της για την υγεία. Τέλος, η μεσογειακή διατροφή αναγνωρίστηκε πρόσφατα ως μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας, της Ιταλίας, του Μαρόκου και της Ισπανίας (UNESCO, 2013). Γενικότερα παρά τη μεγάλη οικονομική σημασία του τομέα, δίνεται μικρή έμφαση στους παράγοντες εξαγωγικής επιτυχίας των επιτραπέζιων ελιών είτε στην Ελλάδα είτε σε άλλες χώρες.

2. ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΕΛΙΑ

Ιστορική αναδρομή ελαιόδεντρου

Η προέλευση της ελιάς χάνεται στο βάθος των αιώνων. Είναι όμως άρρηκτα δεμένη με την ανάπτυξη και την εξάπλωση των λαών της Μεσογείου, λαών που άφησαν την σφραγίδα τους στο δυτικό πολιτισμό. Οι αναφορές στην καλλιέργεια της ελιάς σε ιστορικά κείμενα των λαών της Μεσογείου, αποδεικνύουν την προέλευση αλλά και τη σημασία του ελαιόδεντρου στην περιοχή. Η ελληνική μυθολογία, η Παλαιά Διαθήκη και η Ρωμαϊκή λογοτεχνία είναι γεμάτες από αναφορές στο ελαιόδεντρο, τα προϊόντα του και την σημασία τους στην λατρευτική ζωή, τις οικονομικές συναλλαγές, τις τέχνες και τον πολιτισμό, αλλά και στην καθημερινή ζωή (διατροφή, υγεία, καλλωπισμός, για φωτισμό και θέρμανση, τελετουργίες κ.α). Από αρχαιολογικά ευρήματα συμπεραίνεται ότι η ύπαρξη της ελιάς προηγείται χρονικά της 12^{ης} χιλιετίας π.Χ.

Η ιστορία του δέντρου της ελιάς ξεκινάει από πολύ παλιά και συγκεκριμένα από στην προϊστορική εποχή. Σε ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στην Σαντορίνη βρέθηκαν απολιθωμένα φύλλα ελιάς ηλικίας περίπου 60.000 ετών. Επιστημονικοί κύκλοι θεωρούν ότι η ελιά προέρχεται από τον μεσογειακό χώρο κυρίως τον ανατολικό. Υπάρχουν αναφορές ότι η ελιά έφτασε στις ανατολικές μεσογειακές περιοχές, από τη Ινδία. Έπειτα μπόρεσε και επεκτάθηκε προς τις δυτικές περιοχές της μεσογείου. Οι αναφορές στην ελιά αρχίζουν από τότε που ξεκίνησαν οι άνθρωποι στην Ελλάδα να γράφουν και να διαβάζουν. Υπάρχουν ευρήματα πάνω στην γραφή που χρησιμοποιούσαν στην αρχαία Κρήτη που δεν έχουν ακόμα διαβαστεί αλλά η διατήρηση των ίδιων συμβόλων από την ιερογλυφική στην Γραμμική Α και στην Γραμμική Β μας πληροφορεί για την παμπάλαια αναφορά στην ελιά. Η ερμηνεία συμβόλων και ιδεογραμμάτων, βάζει από εκείνη την εποχή την ελιά σε σημαντική θέση.

Η ελιά όπως αναφέρει ο μύθος ήταν το δώρο της θεάς Αθηνάς στους κατοίκους της πόλης της Αθήνας, οι οποίοι σε ένδειξη ευγνωμοσύνης έδωσαν το όνομα της θεάς στην πόλη τους. Στην Ακρόπολη υπήρχε η ιερή ελιά της Αθηνάς, η πρώτη ελιά που η θεά χάρισε στους Έλληνες, και στην Ακαδημία οι 12 ιερές ελιές και ο ιερός ελαιώνας από τον οποίο προερχόταν το λάδι που δινόταν ως έπαθλο στους νικητές των Παναθηναίων. Η καλλιέργεια της ελιάς υπολογίζεται ότι ξεκίνησε πριν από 7.000 χρόνια. Οι έρευνες παρουσιάζουν απολιθώματα ελιάς στον ελληνικό χώρο με την εντυπωσιακή ηλικία των 50.000 – 60.000 ετών. Ανήκει στην οικογένεια Oleaceae και η βοτανική ονομασία της είναι *Olea europaea*. Ένα από τα χαρακτηριστικά των ειδών του γένους *Olea* sp. είναι η μακροζωία τους, που μπορεί να ξεπεράσει και τα 100 χρόνια, χωρίς μάλιστα να σταματήσει ή να μειωθεί η παραγωγικότητα αυτών των δένδρων. Η ελιά είναι ένα δένδρο που αντέχει σε ξηρές και θερμές περιοχές καθώς και σε άγονα εδάφη. Επίσης έχει την ικανότητα να βλαστάνει ξανά μετά από τραυματισμό ή καταστροφές του υπέργειου τμήματός της.

Η άγρια ελιά πιστεύεται ότι προέρχεται από την περιοχή βόρεια της Νεκράς Θάλασσας, στη Μικρά Ασία. Από εκεί εξαπλώθηκε δυτικότερα και έγινε ένα από τα χαρακτηριστικότερα δέντρα του Μεσογειακού τοπίου. Ο de Candolle (1883)

αναφέρει ότι από την περιοχή νότια του Καυκάσου, τα οροπέδια της Περσίας και τις Μεσογειακές ακτές της Συρίας και της Παλαιστίνης, η καλλιέργεια διαδόθηκε στην Κύπρο και από την Ανατολία προς την Κρήτη, την Ηπειρωτική Ελλάδα και στην συνέχεια την Αίγυπτο, τις άλλες χώρες της Βόρειας Αφρικής, την Ιταλία, τη Γαλλία και την Ιβηρική Χερσόνησο.

Όπως προαναφέρθηκε η καλλιέργεια της ελιάς υφίσταται στην Ελλάδα από τα αρχαία χρόνια. Η πιο παλιά αναφορά που υπάρχει για την καλλιέργεια της ελιάς στον Ελληνικό χώρο είναι στο χωρίο Φύλιά της Κύπρου και χρονολογείται στο 4.800 π.Χ. Από την Μινωική Εποχή υπάρχουν αναφορές σε τοιχογραφίες αλλά και σε γραφές για την καλλιέργεια της. Θεωρήθηκε ως το ιερό φυτό της Ελλάδας και υπήρξε σύμβολο όλων των μορφών αρετής. Η σημασία που δόθηκε στην ελιά δεν είναι τυχαία. Το δέντρο το ίδιο μπορεί να καλλιεργηθεί σε τόπους π.χ. ορεινούς που δεν μπορούν να καλλιεργηθούν άλλα φυτά όπως σιτηρά. Τα κύρια παράγωγα της ελιάς που είναι το ελαιόλαδο και οι επιτραπέζιες ελιές είναι πλούσιες διατροφικής αξίας προϊόντα.

Μετά την ανακάλυψή της Αμερικής, η καλλιέργεια της ελιάς ξεπέρασε τα όρια της Μεσογείου. Τα πρώτα δέντρα μεταφέρθηκαν από τη Σεβίλλη στις Δυτικές Ινδίες (1492) και αργότερα το Μεξικό, το Περού, την Καλιφόρνια, τη Χιλή και την Αργεντινή(1560). Πιο πρόσφατα, η ελιά συνεχίζει να εξαπλώνεται προς την Νότια Αφρική, την Αυστραλία, τις ΗΠΑ και την Κίνα.

Στην Ελλάδα η ελιά είχε ξεχωριστή θέση από την αρχαιότητα. Ως σύμβολο γνώσης, σοφίας, αφθονίας, ειρήνης, υγείας, δύναμης και ομορφιάς λατρεύτηκε επί χιλιάδες χρόνια. Σαν δέντρο, αποτελεί ζωντανό μέρος μιας βαριάς πολιτιστικής κληρονομιάς, με θρύλους, παραδόσεις και θρησκευτικές τελετουργίες άρρηκτα συνδεδεμένες με την ανθοφορία, με τη συγκομιδή και την παραγωγή του ελαιολάδου.

Στα χρόνια του Περικλή η Αθήνα είχε το μονοπώλιο του εμπορίου του λαδιού. Τα ελαιόδεντρά της ήταν ο πλούτος της πόλης, το στήριγμα της οικονομίας της. Τα προϊόντα της, κυρίως το λάδι, ήταν ένα είδος νομίσματος, με αυτό πλήρωναν την απόκτηση άλλων αγαθών από τις άλλες πόλεις.

Ο Σόλων είχε δημιουργήσει νόμο ακόμη και για τις αποστάσεις που έπρεπε να έχουν τα δέντρα μεταξύ τους, ούτως ώστε να καλλιεργούνται καλύτερα και να αποδίδουν καλύτερες σοδειές. Ο Αριστοτέλης αναφέρει στα έργα του λεπτομερή περιγραφή της συντήρησης των ελαιόδεντρων και του τρόπου συγκομιδής του καρπού της. Αναφέρει επίσης πως όποιος δεν τηρούσε τους νόμους που είχαν θεσπιστεί για τα δέντρα αυτά μπορούσε να τιμωρηθεί ακόμη και με θάνατο.

Ακόμη και το πρώτο χρηματοοικονομικό παράγωγο παγκόσμια έγινε από τον Θαλή τον Μιλήσιο τον 6ο αιώνα π.Χ. σε ελαιοτριβεία. Σύμφωνα με μία αφήγηση του Αριστοτέλη, ο Θαλής προχώρησε στη σύναψη του πρώτου συμβολαίου «παράγωγο». Κατά τη διάρκεια του χειμώνα, ο Θαλής εκτίμησε ότι οι ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες θα οδηγήσουν σε μεγάλη αύξηση της παραγωγικότητας των ελαιόδεντρων και, ως εκ τούτου, προαγόρασε από τους ιδιοκτήτες των πιεστηρίων το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης των ελαιοτριβείων τους για την περίοδο της συγκομιδής.

Ακόμα και σήμερα η ελαιοκαλλιέργεια στη χώρα μας καλύπτει περίπου το 30% της συνολικής καλλιεργούμενης έκτασης και το 80% των καλλιεργούμενων εκτάσεων με δένδρα. Η κατανομή των καλλιεργούμενων εκτάσεων με ελαιώνες για το 2016, σύμφωνα με τις Ενιαίες Αιτήσεις Εκμετάλλευσης, εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα. Το 17% των εκτάσεων με ελαιώνες είναι καλλιέργειες για παραγωγή βρώσιμης ελιάς.

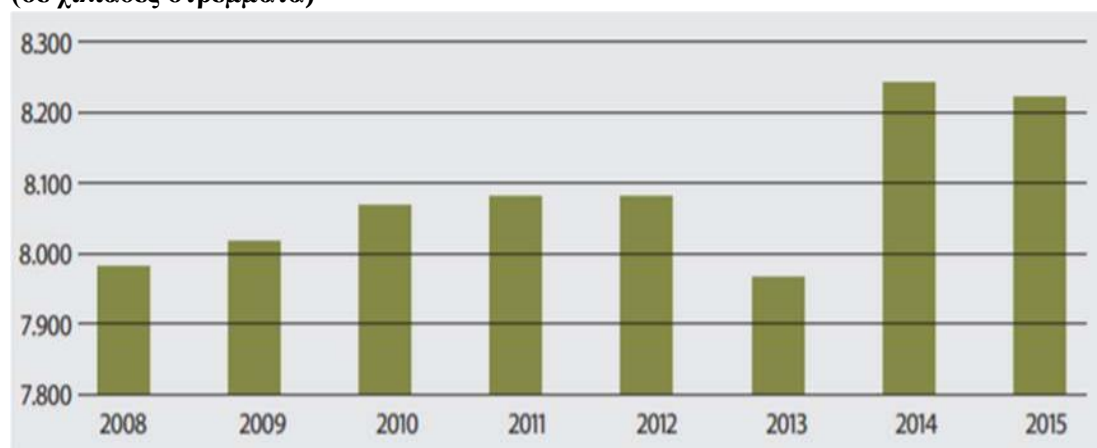
Πίνακας Καλλιεργούμενες εκτάσεις ανά περιοχή

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	856.693,80	ΑΝ. ΑΤΤΙΚΗΣ	22.457,80
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	772.476,60	ΕΒΡΟΥ	20.311,40
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	624.381,40	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	19.446,60
ΛΕΣΒΟΥ	400.603,10	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	15.522,80
ΗΛΕΙΑΣ	378.077,30	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	14.497,30
ΧΑΝΙΩΝ	328.293,30	ΡΟΔΟΠΗΣ	13.780,40
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	313.964,80	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	13.084,00
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	296.288,90	ΚΩ	11.036,40
ΡΕΘΥΜΝΟΥ	286.569,40	ΣΠΟΡΑΔΩΝ	11.035,40
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	269.292,80	ΠΕΛΛΑΣ	7.954,50
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	249.036,50	ΝΑΞΟΥ	7.699,00
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	234.771,60	ΙΚΑΡΙΑΣ	7.075,30
ΑΧΑΪΑΣ	207.639,80	ΚΑΡΠΑΘΟΥ	6.037,40
ΕΥΒΟΙΑΣ	187.407,50	ΞΑΝΘΗΣ	5.745,10
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	184.527,40	ΔΡΑΜΑΣ	5.251,70
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	158.294,60	ΚΙΛΚΙΣ	5.018,10
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	157.655,20	ΑΝΔΡΟΥ	3.678,40
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	121.369,00	ΗΜΑΘΙΑΣ	3.046,20
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	111.648,80	ΚΟΖΑΝΗΣ	2.952,40
ΖΑΚΥΝΘΟΥ	86.053,00	ΑΓΙΟ ΟΡΟΣ	2.767,60
ΡΟΔΟΥ	78.895,20	ΠΑΡΟΥ	2.388,40
ΛΑΡΙΣΑΣ	63.940,40	ΜΗΛΟΥ	2.229,40
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	63.190,60	ΙΘΑΚΗΣ	2.094,70
ΣΑΜΟΥ	59.346,40	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	1.479,10
ΣΕΡΡΩΝ	54.220,40	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	1.410,10
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	49.082,50	ΚΕΑΣ-ΚΥΘΝΟΥ	1.339,80
ΘΑΣΟΥ	46.736,90	ΘΗΡΑΣ	1.309,80
ΝΗΣΩΝ	43.064,80	ΚΑΛΥΜΝΟΥ	979,20
ΦΩΚΙΔΑΣ	42.461,70	ΛΗΜΝΟΥ	905,50
ΛΕΥΚΑΔΑΣ	41.195,10	ΤΗΝΟΥ	502,90
ΚΑΒΑΛΑΣ	35.820,50	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	303,80
ΑΡΤΑΣ	34.827,10	ΣΥΡΟΥ	218,60
ΠΙΕΡΙΑΣ	27.390,00	ΜΥΚΟΝΟΥ	6,10
ΧΙΟΥ	27.357,80	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2,60

Πηγή : ΟΠΕΚΕΠΕ

Οι ελαιώνες στην Ελλάδα καλύπτουν το 30% του καλλιεργούμενου εδάφους. Ο μεγαλύτερος αριθμός ελαιόδεντρων σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ βρίσκεται στη Μεσσηνία (13,5 εκατομμύρια), στον νομό Ηρακλείου (13,3 εκατομμύρια) και στην Λακωνία (10,9 εκατομμύρια). Στους νομούς Λέσβου, Χανίων, Ηλείας, Φθιώτιδας, Εύβοιας, Μαγνησίας, Αιτωλοακαρνανίας, Κέρκυρας κι Αχαΐας ο συνολικός αριθμός των ελαιόδεντρων είναι 46,4 εκατομμύρια.

Γράφημα Διαχρονική εξέλιξη των καλλιεργούμενων εκτάσεων από το 2008 έως το 2015 (σε χιλιάδες στρέμματα)

Πηγή : Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

Η ελιά καλλιεργείται σχεδόν στο σύνολο του ελλαδικού χώρου ανεξαρτήτως μορφολογίας εδάφους και κλιματολογικών συνθηκών. Η διασπορά αυτή έχει ως αποτέλεσμα τη μεγάλη διακύμανση σε ό,τι αφορά το κόστος παραγωγής του παραγόμενου προϊόντος όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα για το οποίο προκύπτει ότι η συγκομιδή συμμετέχει με το μεγαλύτερο ποσοστό στις δαπάνες καθώς είναι έντασης εργασίας. Σημαντικές προσπάθειες έχουν γίνει για τη μείωση του κόστους συγκομιδής όπως τα αυτόνομα ελαιοραβδιστικά εξαρτήματα καθώς και αυτοκινούμενα μηχανήματα ελαιοσυλλογής.

Πίνακας Κόστος ελαιοκαλλιέργειας ανά στρέμμα

	ΜΗ ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ		ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	
	ΣΕ €/ΣΤΡ.	%	ΣΕ €/ΣΤΡ.	%
ΔΑΠΑΝΕΣ				
Λίπανση	25,50	16,50%	39,00	15,18%
Φυτοπροστασία	26,00	16,83%	37,00	14,40%
Καλλιεργητικές φροντίδες	18,00	11,65%	20,00	7,78%
Κλάδεμα	18,00	11,65%	25,50	9,92%
Συγκομιδή	47,00	30,42%	68,00	26,46%
Άρδευση			37,50	14,59%
Αποσβέσεις	20,00	12,94%	30,00	11,67%
Σύνολο	154,50		257,00	

Πηγή : International Olive Council

Για την ορθή οικονομική διαχείριση της αγροτικής εκμετάλλευσης η καταγραφή των δαπανών και κυρίως των μεταβλητών δαπανών που έχουν και άμεση επίδραση στην

παραγωγή, όπως οι δαπάνες λίπανσης, φυτοπροστασίας, άρδευσης, κ.λπ., είναι σημαντική. Η γνώση και η ανάλυση του κόστους παραγωγής είναι σημαντικός παράγοντας για την επίτευξη υψηλής αποδοτικότητας στην αγροτική εκμετάλλευση. Συμβάλλει στον σωστό σχεδιασμό της ετήσιας παραγωγής, στην ορθή διαχείριση των φυσικών πόρων, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των παραγόμενων προϊόντων και στην ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας.)

Η μορφολογία τηςελιάς

Η ελιά είναι αειθαλής, καρποφόρο δέντρο, που λέγεται συνηθέστερα ελαιόδεντρο και είναι ανεκτίμητο για τον καρπό του, ο οποίος απαρτίζει βασικό μέσο διατροφής. Είναι ανώτερο φυτό, υπάγεται και παραχώρησε το όνομα της σε μια οικογένεια φυτών τους Ελαιΐδες. Το δέντρο της ελιάς είναι αιωνόβιο και φτάνει σε ύψος 10 – 15μέτρα. Οι ρίζες της σε άφορα χώματα φθάνουν σε βάθος 5 –10 μέτρα, αλλά σε εύφορα χώματα μεγαλώνουν απρόσεχτα και με το πέρασμα του χρόνου και τη διάβρωση του εδάφους μένουν έκθετες στον αέρα. Ανθίζει τους μήνες Απρίλιο και Μάιο και ευημερεί σε ήπιες και ξηρές περιοχές δηλαδή σε περιοχές με κλίμα που χαρακτηρίζεται από μαλακό και υγρό χειμώνα και ξηρό και θερμό καλοκαίρι. Για αυτό το λόγο προτιμά τις παραθαλάσσιες περιοχές στις οποίες οι αλλαγές της θερμοκρασίας δεν είναι μεγάλες και απότομες. Οι μικρές θερμοκρασίες αλλά και οι πολύ μεγάλες όταν συνοδεύονται από ξηρούς ανέμους προξενούν φθορές στο δέντρο.

Η ελιά είναι δυνατόν να αναπτυχθεί σε φτωχά και ξηρά χώματα και το γεγονός αυτό επιτυγχάνει τη μακροβιότητα και τη διατήρηση της παραγωγικότητας της. Σε μια σειρά ετών παραγωγής ενός ελαιώνα διακρίνεται μεγάλη διακύμανση στο ύψος της παραγωγής. Η ερμηνεία που δίνεται σ' αυτή τη μεγάλη ανομοιομορφία είναι περίπλοκη και γι' αυτό δεν είναι ποτέ ικανοποιητική. Διαφορετικά συμπεράσματα εμφανίζονται από την διερεύνηση της παραγωγικότητας ενός ελαιώνα στο σύνολό του, παρά από την εξέτασή της σε κάθε δέντρο του ελαιώνα μεμονωμένα. Η διερεύνηση αυτή επιδείχνει ότι ενώ μερικά δέντρα του ελαιώνα καρπίζουν άφθονα μια χρονιά , άλλα του ίδιου ελαιώνα δίνουν τον ίδιο χρόνο μικρή ή αμυδρή σοδειά.

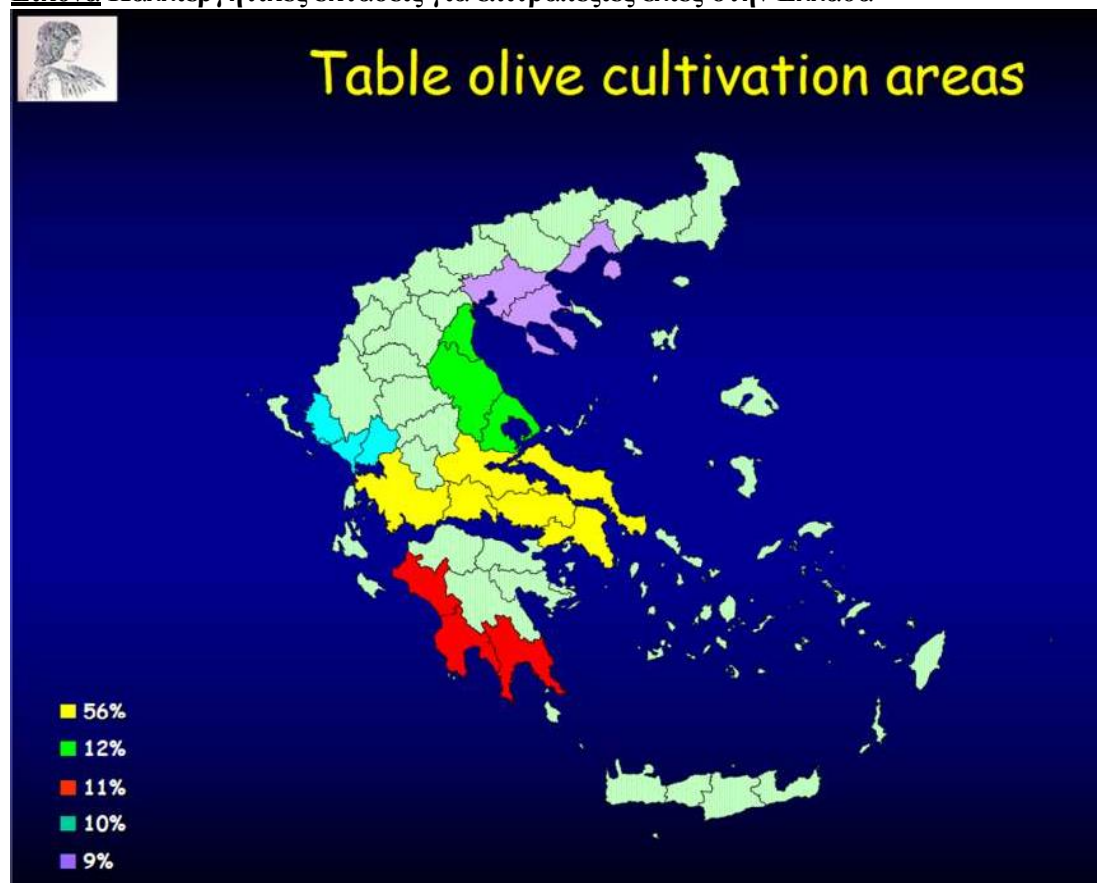
Πολλές φορές πάλι, όλα τα δέντρα του ελαιώνα ή τα πιο πολλά αποδίδουν άφθονα ακόμα και δύο συνεχόμενες χρονιές, αν και η περίπτωση αυτή είναι σπάνια. Έτσι διακρίνονται μεγάλες διακυμάνσεις στην παραγωγή του ελαιώνα ανά ένα ή δύο έτη. Το φαινόμενο αυτό επιδράει άμεσα στις ετήσιες τιμές παραγωγού τόσο στο ελαιόλαδο όσο και στη βρώσιμη ή αλλιώς επιτραπέζια ελιά λόγω των διακυμάνσεων της προσφερόμενης ποσότητάς τους στην αγορά(Τσακίλης Εμμανουήλ, 2008).

Παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς

Επιτραπέζιες ελιές λοιπόν είναι τα προϊόντα που παρασκευάζονται από υγιή φρούτα του καλλιεργούμενου ελαιόδεντρου (*Olea europaea* L.). Η κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών χρονολογείται από την αρχαιότητα, με τον Columela, να είναι ο πρώτος

συγγραφέας που περιέγραψε διάφορες μεθόδους προετοιμασίας βρώσιμων ελιών ανάλογα με την ποικιλία και τον βαθμό ωρίμασης τους. Η παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς περιοριζόταν αρχικά στις περιοχές παραγωγής, κυρίως γύρω από τη Μεσόγειο. Σήμερα, ωστόσο, η προετοιμασία της ελιάς επεκτάθηκε τόσο στη Βόρεια όσο και στη Νότια Αμερική, ακόμη και στην Αυστραλία.

Εικόνα Καλλιεργητικές εκτάσεις για επιτραπέζιες ελιές στην Ελλάδα

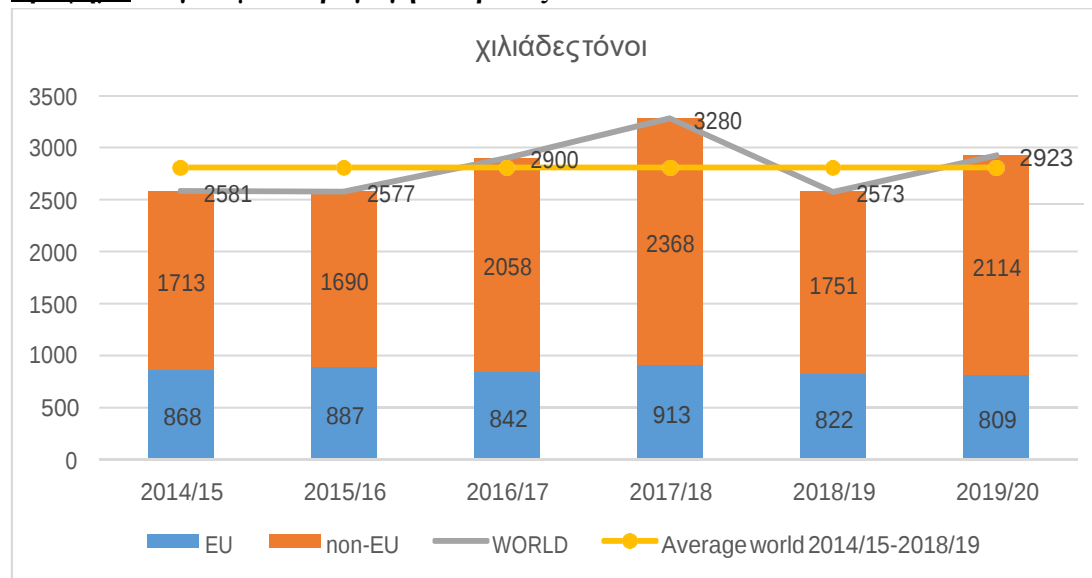
Πηγή : Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Η Ελλάδα έχει μακρά παράδοση ως παραγωγός επιτραπέζιων ελιών και είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός και εξαγωγέας βρώσιμων ελιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η τρέχουσα οικονομική κρίση σε συνδυασμό με το μικρό μέγεθος της τοπικής αγοράς ανάγκασε τις ελληνικές επιχειρήσεις να επεκταθούν στις διεθνείς αγορές τα τελευταία χρόνια. Επιπλέον η Ισπανία, η οποία τα τελευταία χρόνια αύξησε την απόδοση της ελιάς, εν μέρει, λόγω των αποτελεσματικότερων γεωργικών τεχνικών, είναι ο μεγαλύτερος παγκόσμιος παραγωγός επιτραπέζιων ελιών, συγκεντρώνοντας 613.000 τόνους επιτραπέζιων ελιών κατά την περίοδο 2017/18. Ακόμα η παραγωγή επιτραπέζιων ελιών αυξήθηκε επίσης σημαντικά στην Τουρκία, αυξάνοντας κατά 14 τοις εκατό σε 455.000 τόνους.

Η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιων ελιών, την περίοδο 2019/2020, ανήλθε στους 2.925.500 τόνους, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ελαιοκομίας (IOC). Η φετινή παγκόσμια παραγωγή εκτιμάται ότι είναι αυξημένη κατά 14% σε σχέση με πέρσι. Επίσης προβλέπεται φέτος μια μικρή αύξηση

της κατανάλωσης κατά 2,1% σε σύγκριση με την περίοδο 2018/2019. Όσον αφορά την φετινή ελληνική παραγωγή ελιών, η Διεπαγγελματική Οργάνωση Επιτραπέζιας Ελιάς (ΔΟΕΠΕΛ) υποστηρίζει ότι φτάνει τους 304.000 τόνους, ενώ τα στοιχεία του IOC την κατεβάζουν στους 207.000 τόνους (παρουσιάζοντας αύξηση κατά 24% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο). Μεγάλη αύξηση αναμένεται να έχει η παραγωγή της Αιγύπτου (που είναι η παγκόσμια υπερδύναμη) η οποία θα φτάσει στους 690.000 τόνους, παρουσιάζοντας αύξηση, κατά 72,5%, σε σχέση με την περσινή περίοδο.

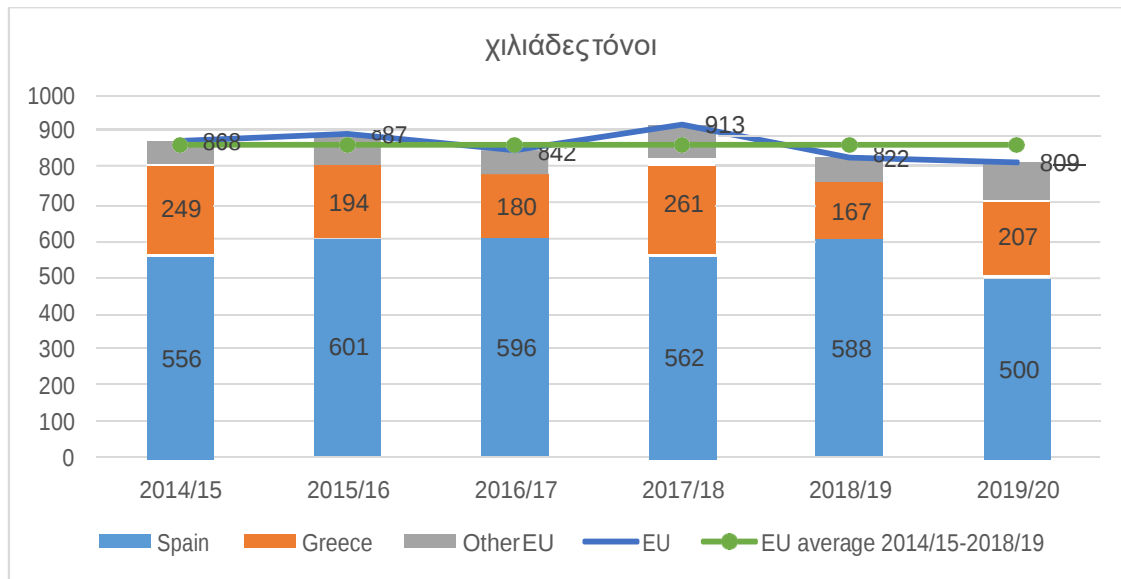
Γράφημα Παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιων ελιών

Πηγή : International Olive Council

Αντίθετα μείωση προβλέπεται να έχει η δεύτερη σε μέγεθος παραγωγής Ισπανία, η οποία αναμένεται ότι φτάνει τους 500.000 τόνους (μείωση κατά 15%) αλλά και η Τουρκία με 414.000 τόνους (μείωση κατά 2,2%). Περίπου στα ίδια με τα περσινά επίπεδα θα κυμανθεί η παραγωγή της Αλγερίας (300.000) και του Μαρόκου (130.000). Σημαντική αύξηση έχει η Αργεντινή με παραγωγή που φτάνει τους 100.000 τόνους (αύξηση κατά 25%). Τέλος αξίζει να αναφέρουμε ότι τα τελευταία χρόνια εμφανίζει ανοδική πορεία η παραγωγή της Ιταλίας, που φέτος έχει αύξηση σε ποσοστό 85% σε σχέση με πέρσι (74.100 τόνους).

Γράφημα Ευρωπαϊκή παραγωγή επιτραπέζιων ελιών

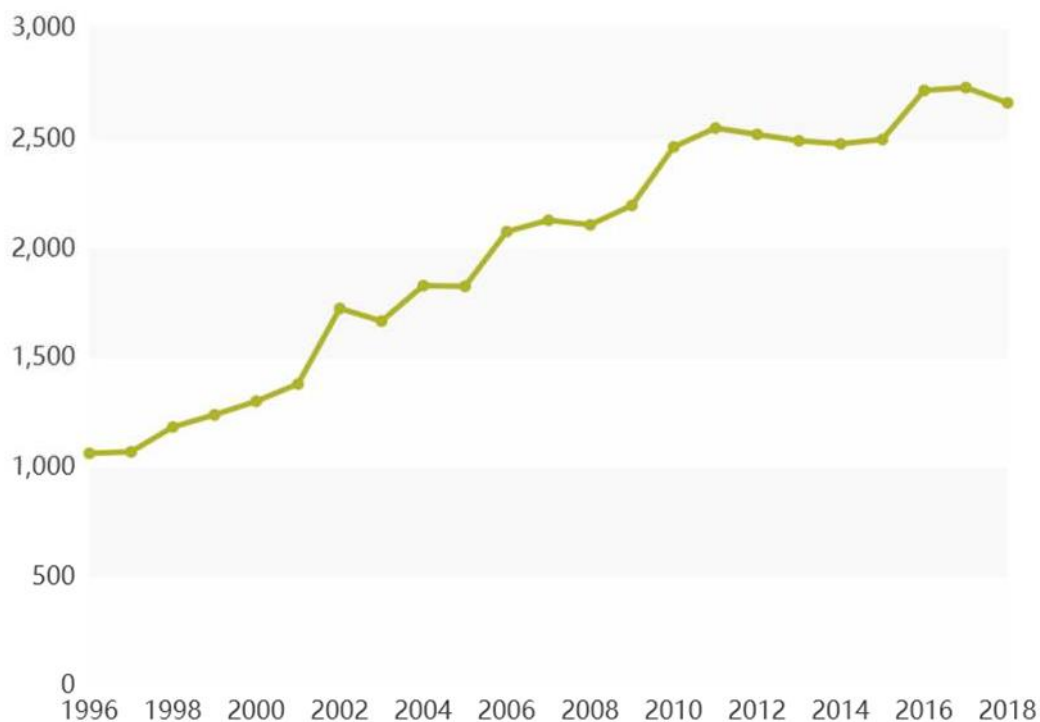
Η επιτραπέζια ελιά είναι από τις πλέον κλασικές τροφές στην ελληνική κουζίνα και παράλληλα, αποτελεί εξαγωγίμο προϊόν με μεγάλη απήχηση στις διεθνείς αγορές. Σύμφωνα με τον ορισμό του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιοκομίας (ΔΣΕ), ως επιτραπέζια ελιά ορίζεται ο υγιής καρπός καθορισμένων ποικιλιών του καλλιεργούμενου ελαιόδεντρου, που συγκομίζεται στο κατάλληλο στάδιο ωριμότητας και υποβάλλεται σε κατάλληλη επεξεργασία σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, προκειμένου να δώσει ένα προϊόν εδώδιμο και καλά συντηρούμενο

Σύμφωνα με τον Κώδικα Τροφίμων και Ποτών η επιτραπέζια ελιά εμπίπτει στην κατηγορία προϊόντων φυτικής προέλευσης που συντηρούνται με αλάτι, ξύδι και οινόπνευμα. Ειδικότερα είναι ημιώριμοι ή ώριμοι καρποί της ευρωπαϊκής ελιάς που διατίθενται για κατανάλωση κατόπιν επεξεργασίας και που έγιναν διατηρήσιμοι είτε με αλάτισμα, είτε τοποθετήθηκαν σε άλμη, σε ξύδι ή σε ελαιόλαδο

Κατανάλωση επιτραπέζιας ελιάς

Η παγκόσμια κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών τα τελευταία χρόνια πολλαπλασιάστηκε επί 2,7, με αύξηση κατά 182,0% κατά την περίοδο 1990/91-2016/17. Οι συνδυασμένες αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Αιγύπτου, της Τουρκίας και των Ηνωμένων Πολιτειών αντιπροσωπεύουν σήμερα το 57 τοις εκατό περίπου της παγκόσμιας κατανάλωσης επιτραπέζιων ελιών.

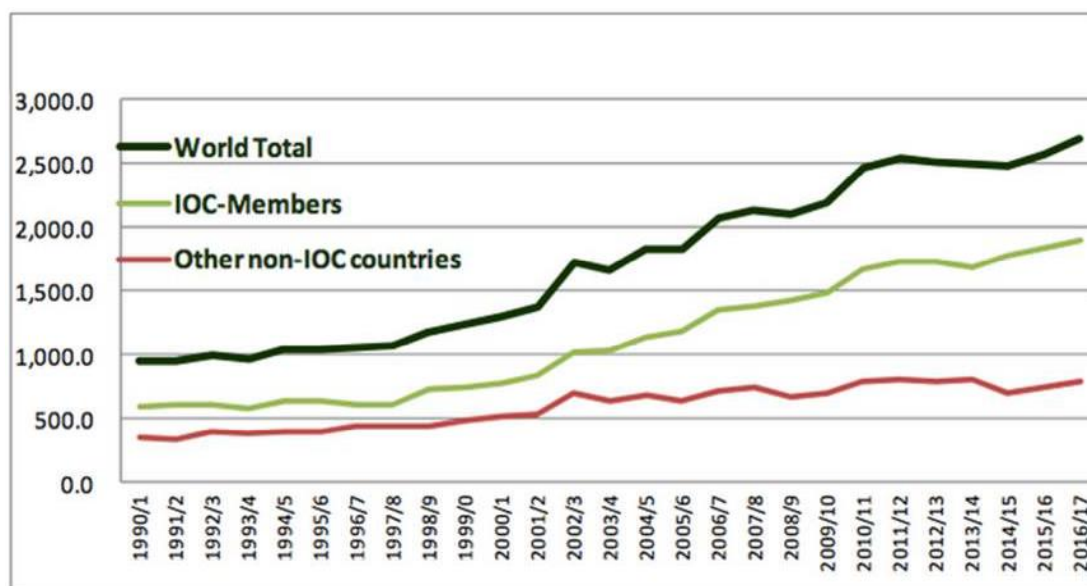
Γράφημα Παγκόσμια κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών

Πηγή : International Olive Council

Το μεγαλύτερο μέρος αυτής της αύξησης της κατανάλωσης προέρχεται από τις χώρες παραγωγής βασικών επιτραπέζιων ελιών. Το IOC υποστηρίζει επίσης ότι η αύξηση της ευαισθητοποίησης για τα οφέλη στην υγεία από τις επιτραπέζιες ελιές συνέβαλε επίσης στην προώθηση τους σε περιοχές όπως οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το διάγραμμα απεικονίζει την τάση αυτή, όπου η μεγαλύτερη αύξηση της κατανάλωσης παρατηρείται στους κύριους παραγωγούς-μέλη του IOC. Η παραγωγή σε ορισμένες από αυτές τις χώρες αυξήθηκε σημαντικά, ως αποτέλεσμα της κατανάλωσης. Η Αίγυπτος η οποία είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός επιτραπέζιων ελιών στον κόσμο είναι μία τέτοια περίπτωση, η οποία από το 1990/91 κατανάλωσε 11 000 τόνους το 1990/91 έφθασε τους 400 000 τόνους το 2016/17.

Γράφημα Παγκόσμια κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών από μέλη ή όχι του IOC

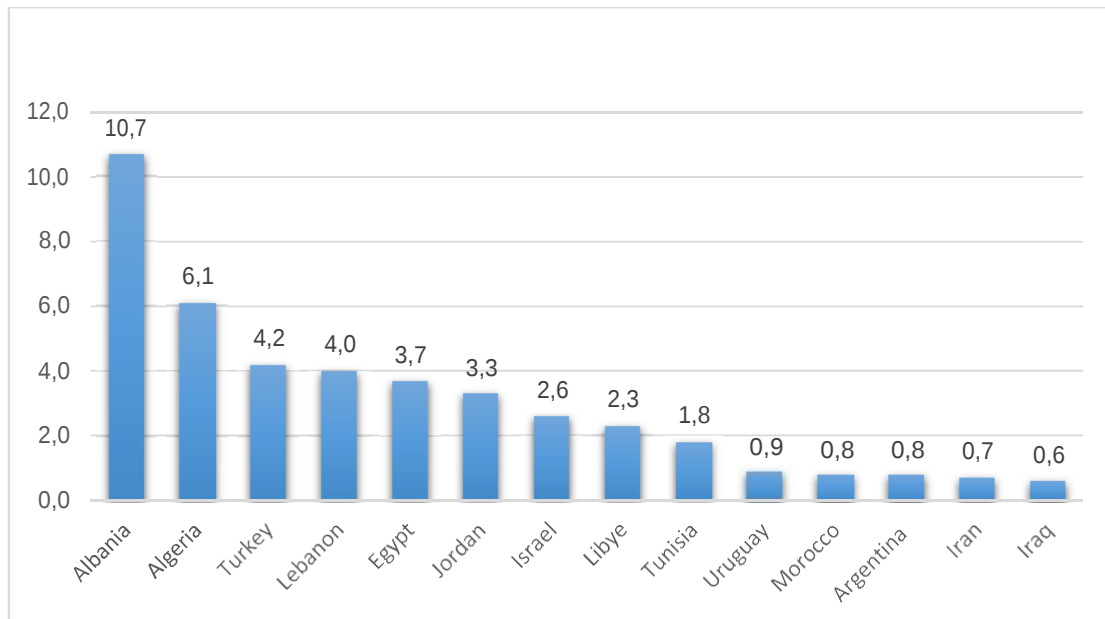

Πηγή : *International Olive Council*

Κατά την ίδια περίοδο, η Αλγερία που είναι η τέταρτη σε παραγωγή χώρα παγκόσμια άρχισε να καταναλώνει από 14000 τόνους 244000 τόνους και η κατανάλωση στην Τουρκία υπερ-τριπλασιάστηκε αφού από 110000 έφτασε τους 350000 τόνους. Και οι άλλες χώρες έχουν επίσης παρουσιάσει αυξήσεις, αν και σε αυτές ήταν αναλογικά χαμηλότερες. Το διάγραμμα 2 δείχνει την ετήσια κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών ανά κάτοικο στις χώρες μέλη της IOC το 2015, με την Αλβανία να προηγείται με κατανάλωση 10,7 kg/κάτοικο/έτος. Πρέπει να σημειωθεί ότι η Αλβανία έχει συνολική κατανάλωση 31000 τόνων και έχει πληθυσμό μικρότερο των 2889000 κατοίκων. Ακολουθεί η Αλγερία με 6,1 κιλά, η Τουρκία και ο Λίβανος κυμαίνονται μεταξύ 4,2 και 4,0 κιλών ενώ η Αίγυπτος και η Ιορδανία αναφέρουν 3,7 κιλά και 3,3 κιλά αντίστοιχα. Το Ισραήλ και η Λιβύη 2,6 kg και 2,3 kg και η Τυνησία 1,8 kg Η κατανάλωση των άλλων χωρών κατανέμεται σε κλίμακα από 0,9 kg έως 0,6 kg επιτραπέζιων ελιών ετησίως (σε φθίνουσα σειρά: Ουρουγουάη, Μαρόκο, Αργεντινή, Ιράν και Ιράκ).

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που προβλέπονται στη διεθνή συμφωνία και στην εντολή τυποποίησης της, η IOC είναι αρμόδια για την κατάρτιση και την αναθεώρηση των εμπορικών προτύπων. Στην περίπτωση του εμπορικού προτύπου που εφαρμόζεται στις επιτραπέζιες ελιές, καθορίζει ορισμούς και διατάξεις σχετικά με τις διάφορες εμπορικές κατηγορίες επιτραπέζιων ελιών. Το έργο της περιλαμβάνει επίσης την αναθεώρηση του προτύπου του Codex Alimentarius για το εν λόγω προϊόν, με σκοπό τη ρύθμιση των κριτηρίων ποιότητας στο διεθνές εμπόριο.

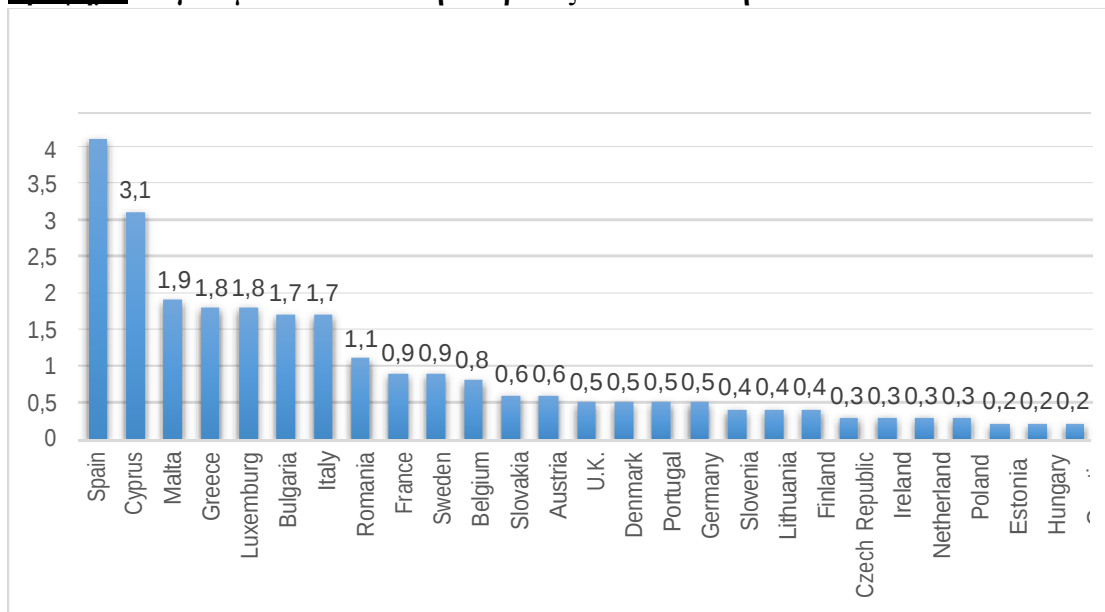
Γράφημα Παγκόσμια κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών στις χώρες-μέλη της IOC ανά κάτοικο το 2015

Πηγή : *International Olive Council*

Η κατανάλωση στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυξήθηκε κατά την περίοδο αυτή κατά 78,4%, από 346500 τόνους το 1990/91 σε 618000 τόνους το 2016/17. Το διάγραμμα 3, το οποίο παρακολουθεί την κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών ανά κάτοικο και έτος, προσδιορίζει την Ισπανία, η οποία είναι ο κύριος παραγωγός, ως τον κύριο καταναλωτή με 4,1 kg, ακολουθούμενη από την Κύπρο με 3,1 kg, τη Μάλτα με 1,9 kg, την Ελλάδα και το Λουξεμβούργο με 1,8 kg η κάθε μία, τη Βουλγαρία και την Ιταλία με 1,7 kg και τη Ρουμανία με 1,1 kg. Κατά φθίνουσα σειρά, η κατανάλωση στη Γαλλία, τη Σουηδία, το Βέλγιο, τη Σλοβακία, την Αυστρία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Δανία κυμαίνεται μεταξύ 0,9 και 0,5 kg. Η κατανάλωση σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σλοβενία, Λιθουανία, Φινλανδία, Τσεχική Δημοκρατία, Ιρλανδία, Ολλανδία, Πολωνία, Εσθονία, Ουγγαρία, Κροατία και Λετονία) κυμαίνεται μεταξύ 0,4 και 0,2 kg.

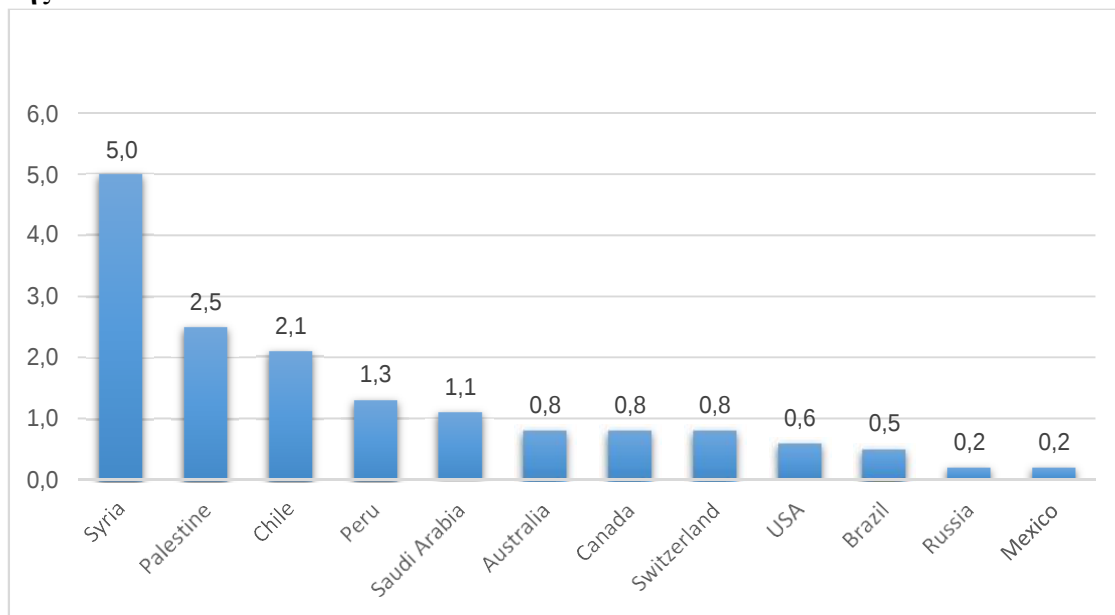
Γράφημα Παγκόσμια κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών στην Ε.Ε. ανά κάτοικο το 2015

Πηγή : *International Olive Council*

Το διάγραμμα 4 παρακολουθεί την κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών ανά κάτοικο και ανά έτος στην ομάδα των χωρών που δεν είναι μέλη της ΔΟΕ. Η Συρία είναι ο πρώτος καταναλωτής σε αυτή την ομάδα χωρών με 5 κιλά/κάτοικο/έτος, ακολουθούμενη από την Παλαιστίνη και τη Χιλή, που κυμαίνονται μεταξύ 2,5 kg και 2,1 kg. Το Περού και η Σαουδική Αραβία αναφέρουν 1,3 έως 1,1 kg. ακολουθούνται από την Αυστραλία, τον Καναδά και την Ελβετία με 0,8 kg έκαστη· οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Βραζιλία έχουν καταναλώσεις 0,6 kg και 0,5 kg αντίστοιχα, και η Ρωσία και το Μεξικό αναφέρουν κατανάλωση 0,2 kg η κάθε μία.

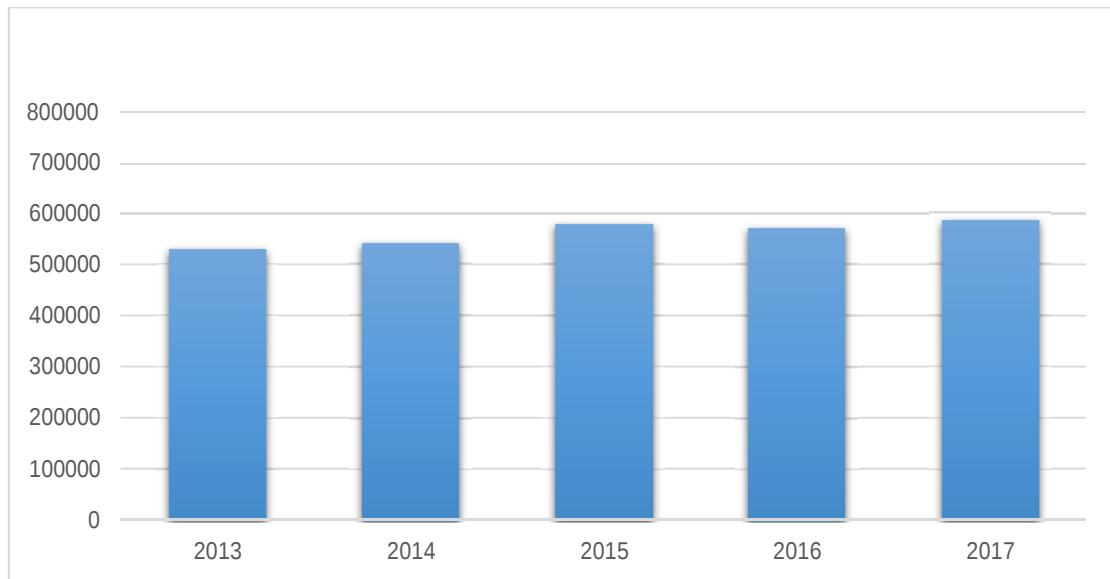
Γράφημα Παγκόσμια κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών στις χώρες που δεν είναι μέλη της ΔΟΕ ανά κάτοικο το 2015

Πηγή : International Olive Council

Σε πιο πρόσφατη ανάλυση η κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών αυξήθηκε κατά μέσο όρο σε ετήσια βάση κατά 3% σε όγκο τα τελευταία πέντε χρόνια. Η κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών στην Ευρώπη αυξήθηκε κατά 56 χιλιάδες τόνους την ίδια περίοδο, από 530 χιλιάδες τόνους το 2013 σε 586 χιλιάδες τόνους το 2017.

Γράφημα Ευρωπαϊκή συνολική κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών (τόνοι)

Πηγή : International Olive Council

Η Ισπανία είναι η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή αγορά επιτραπέζιας ελιάς με συνολική κατανάλωση 193 χιλιάδων τόνων το 2017, ακολουθούμενη από την Ιταλία με 102 χιλιάδες τόνους. Μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών που δεν παράγουν επιτραπέζιες ελιές σε σημαντικές ποσότητες, η Γαλλία και η Γερμανία υπολογίζονται ως οι μεγαλύτερες αγορές, που υπερβαίνουν τις 60 χιλιάδες τόνους η καθεμία.

Οι μη παραγωγικές χώρες αναπτύσσονται πολύ ταχύτερα (7,7%) στην κατανάλωση από τις χώρες παραγωγής (3%) κατά την περίοδο 2013-2017. Η Γερμανία είχε τη μεγαλύτερη αύξηση κατανάλωσης κατά την ίδια περίοδο από 36,7 χιλιάδες τόνους το 2013 σε 61 τόνους το 2017.

Οι κυριότερες κινητήριες δυνάμεις για την αύξηση της κατανάλωσης επιτραπέζιων ελιών είναι η καταναλωτική τάση προς υγιή διαβίωση και το αυξανόμενο ενδιαφέρον για τις μεσογειακές κουζίνες. Στην Ευρώπη, οι επιτραπέζιες ελιές καταναλώνονται κυρίως ως συστατικό σε σαλάτες ή ως σνακ.

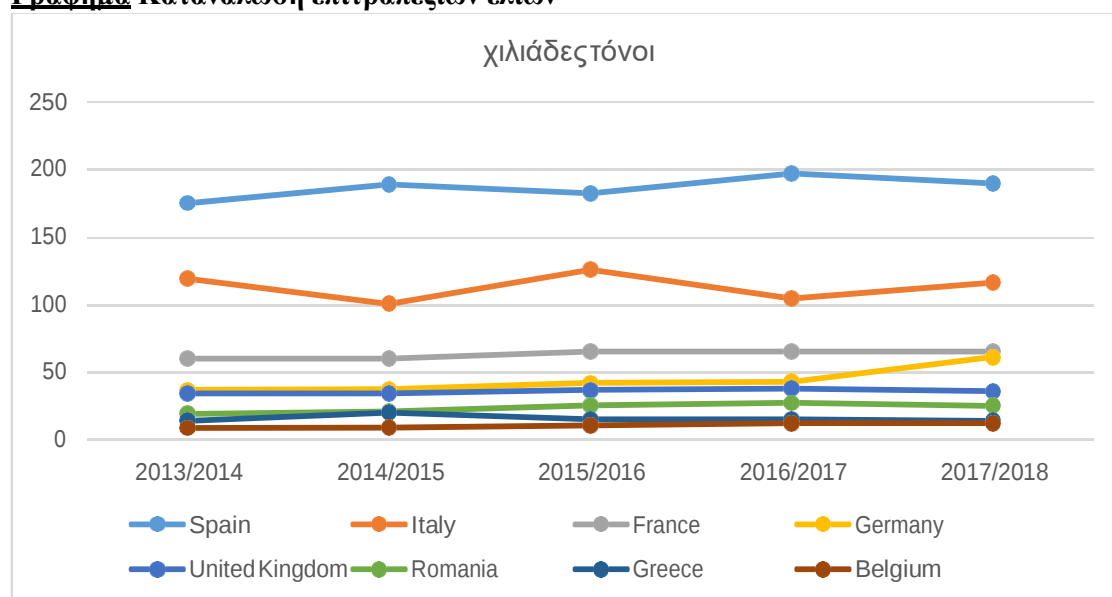
Μία από τις σημαντικές τάσεις της κατανάλωσης είναι η αυξανόμενη ζήτηση για ελιές ως σνακ. Για να γίνουν οι ελιές πιο ελκυστικές σαν σνακ, οι παραγωγοί βελτιώνουν τη γεύση των ελιών τους με διάφορες μεθόδους επεξεργασίας, όπως τα αρωματισμένα άλευρα και οι διάφορες επιλογές στελέχωσης. Το φάσμα της γέμισης είναι πολύ ευρύ, συμπεριλαμβανομένων των δημοφιλών επιλογών, όπως η ψύξη, οι διαφορετικοί τύποι τυριού, το σκόρδο, τα αμύγδαλα, οι κάπαρες και η πάπρικα.

Η Ευρώπη αντιπροσωπεύει το 22% της παγκόσμιας κατανάλωσης επιτραπέζιων ελιών και η ευρωπαϊκή κατανάλωση ανήλθε σε 600 χιλιάδες τόνους την περίοδο 2017/2018. Σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων IRI, οι πράσινες ελιές κυριαρχούν στην αγορά. Η κατανάλωση ελιών στην Ευρώπη έχει μακρά ιστορία, καθώς τα ελαιόδεντρα είναι αυτόχθονα στην περιοχή της Μεσογείου, η οποία εκτείνεται από την Πορτογαλία μέχρι την Ελλάδα. Τα στοιχεία που ακολουθούν δείχνουν ότι η κατανάλωση ελιών εξακολουθεί να είναι υψηλότερη στις ευρωπαϊκές χώρες κατά μήκος των ακτών της Μεσογείου από τις οποίες προέρχονται οι ελιές (Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ελλάδα). Στις χώρες αυτές, οι ελιές αποτελούν ουσιαστικό μέρος της καθημερινής κατανάλωσης τροφίμων και ιδίως της κουλτούρας του δείπνου "tapas".

Tapas είναι ο ισπανικός όρος για τα ορεκτικά. Οι καταναλωτές σε αυτές τις χώρες τρώνε ελιές σε μεγάλο αριθμό χώρων (π.χ. ως ορεκτικό πριν από το δείπνο και ως σνακ εν κινήσει) και σε μεγάλη ποικιλία εφαρμογών (π.χ. πολλοί διαφορετικοί τύποι μαρινάδων και συνδυασμοί με άλλα συστατικά).

Η κατά κεφαλήν κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών σε χώρες εκτός της Μεσογείου είναι πολύ χαμηλότερη. Κατά την τελευταία δεκαετία, ωστόσο, ένας αυξανόμενος αριθμός ευρωπαίων καταναλωτών ανακάλυψε τα οφέλη της μεσογειακής διατροφής για την υγεία. Κατά συνέπεια, η κατανάλωση ελιάς εκτός της περιοχής της Μεσογείου αυξάνεται. Ιδιαίτερα στις χώρες της Βόρειας και Δυτικής Ευρώπης, η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών είναι σχετικά υψηλή και οι καταναλωτές αναζητούν νέες εμπειρίες, φυσικά σνακ και προϊόντα υψηλής ποιότητας.

Γράφημα Κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών

Πηγή : International Olive Council

Βάσει μακροπρόθεσμων ιστορικών δεδομένων για την περίοδο 1990-2018, η κατανάλωση ελιάς στις παραδοσιακές αγορές της Νότιας Ευρώπης, όπως η Ισπανία, η Ιταλία και η Ελλάδα, είναι σχετικά σταθερή ή ακόμη και φθίνουσα. Η Γερμανία είναι η κύρια αγορά επιτραπέζιων ελιών εκτός της περιοχής της Μεσογείου και η κατανάλωση στη Γερμανία παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη (16% ετησίως) κατά την περίοδο 2013/2014 έως 2017/2018. Η αύξηση της κατανάλωσης στη Γερμανία, στο Βέλγιο και σε αρκετές αναδυόμενες αγορές ελιάς στη Βόρεια και Δυτική Ευρώπη οφείλεται κυρίως στο αυξημένο ενδιαφέρον για την υγιεινή μεσογειακή διατροφή, όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα. Ακόμα, οι αναδυόμενες αγορές επιτραπέζιων ελιών στην Ευρώπη, που βασίζονται στην αύξηση της κατανάλωσης μεταξύ 2013/2014 και 2017/2018, περιλαμβάνουν την Ολλανδία (+32% ετησίως σε 8,1 χιλιάδες τόνους το 2017/2018) την Τσεχία (+25% ετησίως σε 5,3 χιλιάδες τόνους το 2017/2018) και την Λετονία (+65% ετησίως σε 3,7 χιλιάδες τόνους το 2017/2018). Τέλος, βάσει ιστορικών στοιχείων του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου και των τάσεων που υπάρχουν, η κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών αναμένεται να παραμείνει σχετικά σταθερή τα επόμενα 3 χρόνια.

Σύσταση του καρπού της ελιάς

Ο ελαιόκαρπος βοτανικά καλείται δρύπη και αποτελείται από 3 διακριτά μέρη: Το επικάρπιο, την εξωτερική δηλαδή επιδερμίδα, το μεσοκάρπιο ή σάρκα και το ενδοκάρπιο (πυρήνα). Το μεσοκάρπιο αποτελεί το σημαντικότερο τμήμα του καρπού, αφού αποτελεί το 70-80% του βάρους του και είναι το κύριο εδώδιμο μέρος. Η ελαιό-περιεκτικότητα της ανέρχεται στο 14-15% στις πράσινες ελιές, ενώ φτάνει μέχρι και 30% περίπου στις ώριμες, μαύρες ελιές.

Τα κυριότερα συστατικά του καρπού της ελιάς είναι το νερό, τα ελεύθερα λιπαρά οξέα, ζάχαρα, φυτικές ίνες και φαινολικές ενώσεις, ενώ σε μικρότερες συγκεντρώσεις περιέχει οργανικά οξέα, ανόργανα στοιχεία κ.ά. Η περιεκτικότητα σε σάκχαρα (γλυκόζη, φρουκτόζη, σακχαρόζη και μαννιτόλη) μειώνεται κατά την ωρίμανση. Οι πηκτίνες, ως κύριο δομικό υλικό των κυττάρων επηρεάζουν την υφή της σάρκας. Η υδρόλυση τους κατά την διάρκεια της επεξεργασίας του ελαιόκαρπου οδηγούν στο μαλάκωμα του καρπού. Η μέση χημική σύσταση της σάρκας του ελαιόκαρπου φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα

Πίνακας Ποσοστιαία χημική σύσταση της σάρκας του καρπού της ελιάς, σε νωπό βάρος

Συστατικό	Βάρος (%)
Νερό	50-75
Λιπαρές ουσίες	10-30
Αναγωγικά ζάχαρα	2-6
Μη αναγωγικά ζάχαρα	0,1-0,3
Πρωτεΐνες	1-2
Φυτικές ίνες	1-4
Φαινολικές ενώσεις	1-3
Οργανικά οξέα	0,5-1,0
Πηκτίνες	0,3-0,6
Ανόργανες ενώσεις	0,6-1,0
Λοιπά στοιχεία	3-7

Πηγή: Therios, I. Structure and Composition of the olive fruit. Crop production science in Horticulture: Olives. S.I. : CABI International, 2009

Πιο αναλυτικά δύο από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά των ελαιούχων καρπών είναι η υγρασία και η περιεκτικότητα σε λάδι. Συνεπώς, οι μεταβολές στα επίπεδα αυτών των παραμέτρων θα έχουν αντίκτυπο στο συνολικό βάρος των φρούτων. Η υγρασία του φρούτου είναι σε γενικές γραμμές αδιαχώριστη με τη διαθεσιμότητα νερού στο ελαιόδενδρο. Κατά συνέπεια, οι επιτραπέζιες ελιές από αρδευόμενες εκτάσεις είναι μεγαλύτερες σε μέγεθος σε σύγκριση με τις ελιές από τις καλλιέργειες ξηράς. Εκτιμάται ότι η περιεκτικότητα σε υγρασία των ακατέργαστων ελαιούχων καρπών κυμαίνεται μεταξύ 60% και 70% (w/w). Το βάρος της ελιάς είναι πολύ σημαντικός παράγοντας, διότι οι καταναλωτές έχουν την τάση να προτιμούν μεγαλύτερες ελιές. Ωστόσο, όσο χαμηλότερη είναι η περιεκτικότητα σε νερό της σάρκας της ελιάς τόσο υψηλότερη είναι η θρεπτική και ενεργειακή της αξία.

Στο στάδιο που ο καρπός συγκομίζεται από το δέντρο έχει πικρή γεύση που οφείλεται στη χημική ουσία ελαιοευρωπαϊνή, που ανήκει στις φαινολικές ενώσεις. Χαρακτηρίζεται από χαμηλή περιεκτικότητα σε ζάχαρα (2,6-6%) σε σχέση με άλλα

φρούτα (12% και άνω) και υψηλή ελαιοπεριεκτικότητα (12-30%), που εξαρτάται από την ποικιλία και το βαθμό ωρίμανσης. Αυτά τα χαρακτηριστικά κάνουν την ελιά ένα καρπό ο οποίος δεν καταναλώνεται απευθείας από το δέντρο. Αντίθετα, πρέπει να υποστεί μία σειρά από επεξεργασίες, που ποικίλουν ανάλογα με τις παραδόσεις της κάθε χώρας, αλλά εξαρτώνται επίσης από την ποικιλία και το στάδιο ωριμότητας. Εξαίρεση στον κανόνα αποτελεί η ελληνική ποικιλία θρουμπολιά, η οποία κατά την ωρίμανση χάνει την πικρή γεύση και μπορεί να καταναλωθεί απευθείας από το δέντρο.

Κατηγορίες επιτραπέζιων ελιών

Οι επιτραπέζιες ελιές είναι παραδοσιακό τρόφιμο σε όλες τις αγροτικές περιοχές γύρω από την λεκάνη της Μεσογείου. Όπως έχει ήδη αναφερθεί ο ελαιόκαρπος δεν μπορεί να καταναλωθεί άμεσα λόγω της πικρής γεύσης του. Με βάση το σύστημα που χρησιμοποιείται για την εκτίκρανση του καρπού, μπορούν να διακριθούν δύο κατηγορίες επεξεργασίας: ελιές μεταχειρισμένες με καυστικό νάτριο, στις οποίες η εκτίκρανση γίνεται με εμβάπτιση του καρπού σε αραιό διάλυμα καυστικού νατρίου, και τις άμεσα συντηρημένες σε άλμη ή φυσικές ελιές, στις οποίες οι καρποί εμβαπτίζονται απευθείας σε διάλυμα άλμης. Εφαρμόζοντας την πρώτη διαδικασία, η εκτίκρανση είναι πλήρης ενώ με το δεύτερο σύστημα, υπάρχει πάντα μια μικρή συγκέντρωση ελαιοευρωπαϊνης στις ελιές που τους προσδίδει ελαφρά πικρίζουσα γεύση.

Βάσει του άρθρου 3 του Π.Δ. 221 (ΦΕΚ 63/30-3-79 Τεύχος Α') οι επιτραπέζιες ελιές ανάλογα την ποικιλία, το βαθμό ωριμότητας των καρπών εκ των οποίων προέρχονται καθώς και το είδος των επεξεργασιών που εφαρμόζονται κατατάσσονται στις κάτωθι ποιοτικές κατηγορίες:

1) Εμπορικοί τύποι πράσινων επιτραπέζιων ελιών: Προέρχονται από καρπούς που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια του κύκλου ωρίμανσης πριν τη μεταβολή του χρώματος προς το ερυθρό, κατά τη στιγμή κατά την οποία έχουν αποκτήσει το κανονικό τους μέγεθος. Οι ελιές αυτές είναι συνεκτικές, υγιείς, αντικαθίστανται σε ελαφρά πίεση μεταξύ των δακτύλων και είναι απαλλαγμένες κηλίδων. Ο χρωματισμός των καρπών μπορεί να ποικίλει, από τον τύπο του πράσινου μέχρι του κίτρινου αχυρένιου. Σε αυτό τον τύπο ελιών ανήκουν οι πράσινες ελιές confites σε άλμη και οι φυσικές πράσινες ελιές σε άλμη

2) Εμπορικοί τύποι ξανθών επιτραπέζιων ελιών: Προέρχονται από καρπούς που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια του κύκλου ωρίμανσης, που συμπίπτει με την μεταβολή του χρώματος προς το αχνοκίτρινο, ρόδινο μέχρι ερυθρού, πριν την πλήρη ωρίμανσή τους. Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν οι φυσικές ξανθές ελιές σε άλμη, οι μαυρισμένες με οξείδωση ελιές σε άλμη και οι μαυρισμένες με οξείδωση ελιές που έχουν αφυδατωθεί.

3) Εμπορικοί τύποι μαύρων επιτραπέζιων ελιών: Προέρχονται από καρπούς που συγκομίστηκαν τη στιγμή της πλήρους ωρίμανσης ή λίγο πριν από αυτή. Ο χρωματισμός τους μπορεί να ποικίλει ανάλογα με τη ζώνη παραγωγής και την εποχή

συγκομιδής από το μαύρο-ερυθρωπό μέχρι το βαθύ καστανό με ενδιάμεσες αποχρώσεις μαύρου, ιώδους, έντονου ιώδους και μαύρο ελαιώδους. Υπάρχουν δύο κατηγορίες τέτοιου τύπου ελιάς, οι μαύρες επιτραπέζιες ελιές σε άλμη που είναι συνεκτικές, γυαλιστερές με στιλπνή επιδερμίδα, ακόμα, μπορούν να παρουσιαστούν, εξ αιτίας του τρόπου παρασκευής τους, στην επιφάνεια ελαφρές κοιλότητες. Αυτές διαχωρίζονται σε: μαύρες ελιές confites και φυσικές μαύρες ελιές όπως και οι μαύρες αφυδατωμένες ελιές ή ξηράλατες οι οποίες παρουσιάζονται συρρικνωμένες ή πτυχωμένες, είναι συνεκτικές ενώ η επιδερμίδα τους παραμένει ανέπαφη. Αυτές διαχωρίζονται σε: μαύρες ελιές συρρικνωμένες, μαύρες ελιές confites ξηράλατες, φυσικές μαύρες ελιές ξηράλατες, μαύρες ελιές αφυδατωμένες.

4)Τσακιστές ελιές: Προέρχονται από ολόκληρους καρπούς νωπούς ή επεξεργασμένους προηγουμένως με άλμη, οι οποίοι έχουν υποστεί ειδική επεξεργασία, κατά την οποία η σάρκα υφίσταται ρήξη, με χρήση ειδικού σπαστικού μηχανήματος, αλλά ο πυρήνας παραμένει άθικτος και ακέραιος εντός του καρπού. Μπορούν να υφίστανται επεξεργασία με ελαφρύ αλκαλικό διάλυμα και διατηρούνται μέσα σε άλμη, πιθανώς εμπλουτισμένη με αρωματικά φυτά, με ή χωρίς την προσθήκη ξυδιού. Υπάρχουν οι ακόλουθοι τύποι τσακιστών ελιών: τσακιστές φυσικές πράσινες ελιές σε άλμη, πράσινες ελιές confites τσακιστές σε άλμη, τσακιστές ξανθές ελιές σε άλμη.

5)Χαρακτές ελιές: Φυσικές ελιές πράσινες, ξανθές ή μαύρες, χαρακτές κατά μήκος του μεγάλου άξονα με χαραγές που διαπερνούν την επιδερμίδα και μέρος της σάρκας διατηρούμενες σε άλμη που είτε περιέχει ξύδι είτε όχι. Ελαιόλαδο και αρωματικές ουσίες μπορούν ενδεχομένως να προστίθενται στην άλμη. Επιπλέον, υπάρχουν δύο διαφορετικοί τύποι αυτών των ελιών: επεξεργασμένες εάν πριν την κοπή έχουν υποστεί αλκαλική επεξεργασία, φυσικές χωρίς προηγούμενη αλκαλική επεξεργασία

Μια πιο γενική κατηγοριοποίηση των εμπορικών τύπων επιτραπέζιας ελιάς, ανάλογα με την επεξεργασία, περιγράφεται παρακάτω:

Επεξεργασμένες πράσινες επιτραπέζιες ελιές σε άλμη: Ορίζονται οι ελιές που επεξεργάζονται με καυστικό νάτριο και στη συνέχεια εμβαπτίζονται σε άλμη όπου υφίστανται ολική ή μερική γαλακτική ζύμωση. Εάν η ζύμωση είναι πλήρης, οι ελιές έχουν αποκτήσει συγκεκριμένα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά που εξασφαλίζουν τη συντήρησή τους. Αντίθετα, η συντήρηση στις μερικώς ζυμωμένες ελιές γίνεται με αποστείρωση ή παστερίωση, προσθήκη συντηρητικών, ψύξη ή αδρανές αέριο (χωρίς άλμη). Αυτός ο εμπορικός τύπος είναι γνωστός ως "πράσινες ελιές σε άλμη".

Μη επεξεργασμένες φυσικές μαύρες ελιές: Οι ελιές αυτές τοποθετούνται απευθείας στην άλμη και έχουν συνήθως μια ελαφρώς πικρίζουσα γεύση. Συντηρούνται με φυσική ζύμωση στην άλμη, με αποστείρωση ή παστερίωση, ή με προσθήκη συντηρητικών. Είναι γνωστές ως "φυσικές μαύρες ελιές σε άλμη".

Μαύρες (ώριμες) ελιές σε άλμη: Λαμβάνονται από καρπούς οι οποίοι υποβάλλονται σε οξείδωση (μαύρισμα) του χρώματος σε αλκαλικό περιβάλλον. Στην περίπτωση αυτή, η απομάκρυνση της ελευρωπαΐνης είναι πλήρης. Οι ελιές συντηρούνται με θερμική επεξεργασία (αποστείρωση) και είναι γνωστές ως "ώριμες (μαύρες) ελιές".

Οι πολυάριθμες διαδικασίες προετοιμασίας των επιτραπέζιων ελιών συνεπάγονται ευρύ φάσμα χαρακτηριστικών στα διάφορα τελικά προϊόντα. Ωστόσο, για να διατεθούν στην αγορά πρέπει να τηρούν τα όρια που αναφέρονται στον πίνακα (IOOC, 2004a). Τα όρια ποικίλλουν ανάλογα τόσο με το σύστημα προετοιμασίας όσο και με τον τρόπο διασφάλισης της διατήρησης. Η συγκέντρωση χλωριούχου νατρίου, pH και τιτλοποιήσιμη οξύτητα (ως γαλακτικό οξύ) είναι οι παράμετροι που πρέπει να παρακολουθούνται. Μπορούν να αναλυθούν σε άλμη ή από τον χυμό των φρούτων, αλλά πάντοτε όταν επιτευχθεί η οσμωτική ισορροπία μεταξύ ελιών και άλμης συσκευασίας. Οι ελιές που σκουραίνουν με οξείδωση δεν έχουν καμία απαίτηση σχετικά με τις αναφερόμενες παραμέτρους, καθώς πρέπει να αποστειρώνονται για να εγγυηθούν την ασφάλεια. Οι αφυδατωμένες ελιές πρέπει να περιέχουν τουλάχιστον 10% NaCl εκτός εάν έχουν υποβληθεί σε θερμική επεξεργασία. Οι φυσικές ελιές ή οι ελιές που έχουν υποστεί επεξεργασία με NaOH ποικίλλουν στις απαιτήσεις τους, σύμφωνα με τη μέθοδο διατήρησης.

Πίνακας όρια για τις φυσικοχημικές παραμέτρους που καθορίζονται στο "εμπορικό πρότυπο που εφαρμόζεται στις επιτραπέζιες ελιές"

This table shows the limits for the physicochemical parameters established in the 'Trade Standard Applying to Table Olives' of the International Olive Council according to processing type and preservation method.

Processing	Minimum sodium chloride content (%)			Maximum pH limit			Minimum lactic acidity (% lactic acid)		
	SCC, MAT	PR, R	P, S	SCC, MAT	PR, R	P, S	SCC, MAT	PR, R	P, S
Treated olives	5	4	GMP	4.0	4.0	4.3	0.5	0.4	GMP
Natural olives	6	6	GMP	4.3	4.3	4.3	0.3	0.3	GMP
Dehydrated and/or shrivelled olives	10	10	GMP	GMP	GMP	GMP	GMP	GMP	GMP
Olives darkened by oxidation	GMP	GMP	GMP	GMP	GMP	GMP	GMP	GMP	GMP

SCC: Specific chemical characteristics; MAT: Modified atmosphere; PR: Addition of preservatives; R: Refrigeration; P: Pasteurization; S: Sterilization; GMP: Good manufacturing practice.

Πηγή : International Olive Council

Εκτός από την άλμη (νερό και αλάτι για την ποιότητα των τροφίμων) και τις ελιές, άλλα πιθανά συστατικά είναι το ξίδι, το ελαιόλαδο, τα σάκχαρα, τα μπαχαρικά ή τα αρωματικά βότανα ή τα φυσικά εκχυλίσματα και τα παρασκευασμένα πρόσθετα.

Ποικιλίες

Ποικιλίες Βρώσιμων - Επιτραπέζιων Ελιών στην Ελλάδα: Οι βασικότερες ποικιλίες βρώσιμων επιτραπέζιων ελιών που παράγονται στην Ελλάδα είναι:

i. Η Κονσερβολιά: Πρόκειται για την καλύτερη ποικιλία για την παραγωγή μαύρης ελιάς σε άλμη και είναι η πιο διαδεδομένη επιτραπέζια ποικιλία στην χώρα μας. Αποτελεί το 60% της συνολικής ελληνικής παραγωγής και καλλιεργείται σχεδόν αποκλειστικά στην κεντρική Ελλάδα και σε άλλες περιοχές. Μοιάζει με την ισπανική ποικιλία Manzanilla, ποικιλία μεσόκαρπη μέχρι αδρόκαρπη (αρκετά μεγάλος καρπός) μήκους 2-3 εκ. και 2-2,5 εκ πάχους, μικροπύρηνη με σχέση σάρκα γύρω τα 87 - 90%. Σχήμα στρογγυλό μέχρι ωοειδές. Σάρκα συμπαγής αλλά σχετικά ελλειμματική σε λιπαρές ουσίες και ζυμώσιμα συστατικά, η επιδερμίδα της ελιάς αυτής είναι λεπτή

και ελαστική αλλάζει σταδιακά χρώμα από πράσινο, ρόδινο, ερυθροϊδές, ιώδες και μαύρο στην υπερωρίμανση της. Ωριμάζει από τα μέσα Νοέμβρη - τέλη Δεκέμβρη. Όταν προορίζεται για την παραγωγή πράσινης ελιάς ισπανικού τύπου η συλλογή γίνεται δύο μήνες νωρίτερα.

ii. Η Νυχάτη Καλαμών (ΠΟΠ): Η Νυχάτη Καλαμών ή Ελιά Καλαμάτας είναι ίσως η πιο εξαιρετική επιτραπέζια ποικιλία προσαρμοσμένη στο μικροκλίμα και στα εδάφη της Μεσσηνίας απ' όπου διαδόθηκε και στην Λακωνία. Στις δύο αυτές περιοχές πραγματοποιείται και η κυριότερη καλλιέργειά της. Μεσόκαρπη με κυλινδροκωνικό σχήμα που θυμίζει την ράγα της ποικιλίας του σταφυλιού "Αετονύχι", σάρκα πολύ συμπαγής με περιεκτικότητα λαδιού γύρω τα 25% και αρκετά ζυμώσιμα συστατικά (1-23-3,5% επί υγρής βάσης). Η σχέση σάρκας/πυρήνα είναι 7,5:1 ήτοι 87% σάρκα. Η επιδερμίδα του ώριμου καρπού αποκτά ένα βαθύ μαύρο χρώμα, η ωρίμανση γίνεται τον Νοέμβρη και παρατείνεται σε περίπτωση υπερπαραγωγής. Ποικιλία αρκετά ανθεκτική στην προσβολή του δάκου Το ευνοϊκό κλίμα, η ηλιοφάνεια, ο μικρός κλήρος που επιτρέπει στον παραγωγό να περιποιείται με αγάπη και φροντίδα κάθε δέντρο, είναι στοιχεία που βοηθούν στο να μαζεύεται ο ελαιόκαρπος στο σωστό βαθμό ωρίμανσης, δίνοντας άριστη ποιότητα, όπως σημειώνει το Υπουργείο Γεωργίας ενώ κάνει λόγο για προϊόν με τεράστια δυναμική.

iii. Ελιά Χαλκιδικής ή Γαϊδουρολιά: Ποικιλία διπλής χρήσης αδρόκαρπη, περισσότερο κι από την Κονσερβολιά, με βάρος του καρπού που φτάνει και τα 14 γραμμάρια. Το κιλό απαρτίζεται από 120-140 καρπούς και η σχέση σάρκας / πυρήνα είναι 9 μέρη σάρκα και ένα κουκούτσι. Σχήμα κυλινδροκωνικό που καταλήγει σε θηλή. Η σάρκα δεν είναι πολύ συμπαγής και υστερεί στην περιεκτικότητα ζυμώσιμων συστατικών. Η ποικιλία αυτή, που καλλιεργείται αποκλειστικά στην Χαλκιδική, μοιάζει αρκετά με την ιταλική Ascolana tenera- Κατά την ωρίμανση το χρώμα της επιδερμίδας περνάει διαδοχικά από το πράσινο στο αχυροκίτρινο, στο ρόδινο και τελικά στο ξεθωριασμένο ερυθρόμαυρο, ποτέ μαύρο. Ο προορισμός είναι η παραγωγή πράσινων ελιών ισπανικού τύπου και λαδιού (20% απόδοση).

iv. Μεγαρίτικη: Ποικιλία διπλού προορισμού που καλλιεργείται ιδιαίτερα στην Αττική αλλά και στην Βοιωτία, στην Κορινθία, στην Ακροναυπλία και στην Κυνουρία. Είναι η πιο ανθεκτική στην ξηρασία αλλά έχει μεγάλη ευαισθησία στην δακοπροσβολή. Οι καρποί της είναι μικροί (2-5gr), έχουν σχήμα κυλινδρικό – κωνικό και η μία τους πλευρά καμπουριάζει. Μέρος αυτών προορίζεται για την παραγωγή λαδιού και το άλλο για την Παρασκευή μαύρης ελιάς ξηράλατος και πράσινων ελιών σε άλμη.

v. Θρουμπολιά: Ποικιλία μικρόκαρπη διπλής χρήσης, μοναδική για την ιδιότητά της να ξεπικρίζει στο δέντρο με την ωριμότητα κατά την οποία παίρνει χαλκοπράσινο χρώμα. Το τελικό προϊόν είναι γνωστό σαν «ελιά θρούμπα» Καλλιεργείται στην Αττική, Βοιωτία, Νησιά Αιγαίου και Κρήτη. Σχήμα κυλινδρικό του καρπού με μικρή κλίση. Παραλλαγή της θρουμπολιάς καλλιεργείται στην Θάσο αλλά δεν ξεπικρίζει στο δέντρο. Χρησιμοποιείται για την παραγωγή ελιάς «ξηράλατος».

vi. Μανάκι – Κοθρέϊκη: Ποικιλία διπλής χρήσης καλλιεργείται κυρίως στην Φωκίδα και σε μερικές περιοχές της Πελοποννήσου. Μικρόκαρπη με σχήμα σφαιρικό ως ωοειδές και βάρος 2-4 γρ. ο κάθε καρπός. Σάρκα συμπαγή και χρώμα μαύρο του

ώριμου καρπού, πιο έντονο από κείνο της Κονσερβολιάς. Δίδει γευστικά ένα καλό προϊόν που εκτιμάται και στις τρίτες χώρες.

vii. Καρυδολιά: Ποικιλία διπλής χρήσης με σφαιρικό σχήμα του καρπού. Θεωρείται κλώνος της Κονσερβολιάς και καλλιεργείται αποκλειστικά στην Εύβοια κυρίως διάσπαρτη στους ελαιώνες.

viii. Ελιά Ηγουμενίτσας: Ποικιλία μεσόκαρπη διπλής χρήσης. Καλλιεργείται στην περιοχή της Ηγουμενίτσας, Παραμυθιάς, Πρέβεζας, Φιλιππιάδας, κλπ, είναι μάλλον κλώνος της Κονσερβολιάς.

Οι ελληνικές ποικιλίες επιτραπέζιας ελιάς έχουν μεγάλη διατροφική αξία, είναι πλούσιες σε αντιοξειδωτικά και θεωρούνται από τις καλύτερες παγκοσμίως. Σ' αυτό συντελούν τόσο η γεύση τους, όσο και η ποιότητα τους που οφείλεται κυρίως στις ιδιαίτερες εδαφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες της Ελλάδας. Επιπλέον οι ελληνικές επιτραπέζιες ελιές, κατά ποσοστό 60% είναι πράσινες είτε ολόκληρες, είτε εκπυρηνωμένες και γεμιστές με αμύγδαλο, τυρί φέτα ή κόκκινη πιπεριά και κατά ποσοστό 40% ελιές ποικιλίας Καλαμών και μαύρες ελιές. Οι επιτραπέζιες ελιές διατίθενται στην εγχώρια αγορά κυρίως σε μορφή χύμα, που από παράγοντες του κλάδου, το ποσοστό της χύμα κατανάλωσης ξεπερνά το 55%

Ελληνικές βρώσιμες – επιτραπέζιες ελιές ΠΟΠ – ΠΓΕ

ΠΟΠ

Η ονομασία μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου χώρου ή μίας χώρας, με την οποία ορίζεται ένα προϊόν που προέρχεται από την εν λόγω γεωγραφική περιοχή και του οποίου η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο συγκεκριμένο γεωγραφικό περιβάλλον. Η παραγωγή και η μεταποίηση του προϊόντος πρέπει να λαμβάνουν χώρα σε μία οριοθετημένη γεωγραφικά περιοχή και με αναγνωρισμένη τεχνογνωσία που ακολουθείται στην περιοχή.

ΠΓΕ

Η ονομασία μια περιοχής, ενός συγκεκριμένου χώρου ή μιας χώρας, με την οποία ορίζεται ένα προϊόν που προέρχεται από την εν λόγω γεωγραφική περιοχή και του οποίου η ποιότητα ή η φήμη μπορεί να αποδοθεί στο γεωγραφικό χώρο με τους φυσικούς ή και ανθρώπινους παράγοντες που περιλαμβάνει. Εδώ ο δεσμός με τη γεωγραφική περιοχή αρκεί να ισχύει τουλάχιστον για ένα από τα στάδια της παραγωγής, της μεταποίησης ή της επεξεργασίας. Επιπλέον, το προϊόν θα πρέπει να έχει αποκτήσει ένα καλό όνομα από το οποίο μπορεί να επωφεληθεί με την αναγνώριση της γεωγραφικής ένδειξης

Οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την καταχώρηση μιας ονομασίας ή γεωγραφικής ένδειξης οι οποίες ενσωματώνονται και στις προδιαγραφές του προϊόντος είναι: να υπάρχει μια ονομασία, μια σαφής περιγραφή του προϊόντος, γεωγραφική οριοθέτηση της περιοχής και καθορισμός των μεθόδων παραγωγής του προϊόντος, καταγραφή των βασικών στοιχείων του γεωγραφικού περιβάλλοντος, ύπαρξη ενός οργανισμού ελέγχου, σήμανση και άλλες πιθανές απαιτήσεις ως προς τα

πρότυπα που πρέπει να πληρούνται. Ο δεσμός μεταξύ του προϊόντος και του γεωγραφικού χώρου έχει μεγαλύτερη βαρύτητα για την ένδειξη ΠΟΠ αφού στην περίπτωση αυτή η ποιότητα ή τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του προϊόντος θα πρέπει να οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό περιβάλλον.

Αίτηση καταχώρησης μιας ονομασίας ΠΟΠ ή ΠΓΕ μπορεί να υποβληθεί από μια ομάδα παραγωγών, ανεξάρτητα από το νομικό χαρακτήρα και τη σύνθεσή της ή, κατ' εξαίρεση, από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Η αίτηση υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή (στην Ελλάδα, το Υπουργείο Γεωργίας) της χώρας- μέλος όπου ανήκει η γεωγραφική περιοχή προέλευσης του προϊόντος. Η αρμόδια αρχή εξετάζει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις και διαβιβάζει το σχετικό φάκελο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα άλλα κράτη – μέλη. Η Επιτροπή εξετάζει την αίτηση και τη δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Εφόσον δεν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή ένσταση από κάποιον εντός προθεσμίας τριών μηνών, η ένδειξη ΠΟΠ ή ΠΓΕ καταχωρείται στο ειδικό μητρώο προστατευόμενων ενδείξεων. Σε περίπτωση αιτιολογημένης ένστασης, η Επιτροπή εξετάζει τα επιχειρήματα και αποφασίζει ανάλογα.

Μετά την καταχώρηση στο ειδικό μητρώο, το προϊόν ελέγχεται εάν είναι σύμφωνο με τις προδιαγραφές του από ένα οργανισμό ελέγχου που παρέχει επαρκείς εγγυήσεις για την αμεροληψία και την αντικειμενικότητά του. Όταν διαπιστωθεί ότι κάποιος παραγωγός ή μεταποιητής δεν πληρούν όρους των προδιαγραφών, αφαιρείται από αυτούς το δικαίωμα χρήσης της ένδειξης ΠΟΠ ή ΠΓΕ. Κατά παρόμοιο τρόπο και κάθε κράτος- μέλος μπορεί, εάν έχει λόγους, να τεκμηριώσει ότι το προϊόν δεν πληροί τις προδιαγραφές και να ζητήσει από την Επιτροπή την προσωρινή ή οριστική άρση του δικαιώματος χρήσης της ένδειξης από τη χώρα που έχει καταχωρήσει το προϊόν.

Την πιστοποίηση ως Προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και Προϊόν Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (ΠΓΕ), έχουν πάρει 11 διακριτά είδη, όπως καταγράφει και ο επόμενος πίνακας. Το πρώτο προϊόν που πιστοποιήθηκε ως ΠΟΠ, είναι η ελιά καλαμών.

Πίνακας Βρώσιμες ποικιλίες ελιών ΠΟΠ-ΠΓΕ της Ελλάδας

1	Ελιά Καλαμάτας	ΠΟΠ	440304/11-11-94 (ΦΕΚ 871/26-11-93)
2	Κονσερβολιά Αμφίσσης	ΠΟΠ	317746/18-01-94 (ΦΕΚ 24/18-01-94)
3	Κονσερβολιά Άρτας	ΠΓΕ	317713/14-01-94 (ΦΕΚ 17/14-01-94)
4	Κονσερβολιά Αταλάντης	ΠΟΠ	317740/18-01-94 (ΦΕΚ 24/18-01-94)
5	Κονσερβολιά Ροβιών	ΠΟΠ	319102/18-01-94 (ΦΕΚ 25/18-01-94)
6	Κονσερβολιά Στυλίδας	ΠΟΠ	317748/18-01-94 (ΦΕΚ 23/18-01-94) 318848/21-08-08 (ΦΕΚ 1725/28-08-08)
7	Θρούμπα Θάσου	ΠΟΠ	315781 /14-01-94 (ΦΕΚ 15/14-01-94)
8	Θρούμπα Χίου	ΠΟΠ	315800 /14-01-94 (ΦΕΚ 15/14-01-94)
9	Θρούμπα Αμπαδιάς Ρεθύμνης Κρήτης	ΠΟΠ	444281/23-12-93 (ΦΕΚ 955/31-12-93)
10	Κονσερβολιά Πηλίου Βόλου	ΠΟΠ	317712/14-01-94 (ΦΕΚ 17/14-01-94)
11	Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής	ΠΟΠ	C19/24-01-12 σελ.11 L132/23-05-12 σελ.1

Πηγή : ΥΠΑΑΤ

Ελαιοσυγκομιδή

Η συγκομιδή του καρπού θα πρέπει να γίνεται την κατάλληλη χρονική στιγμή ανάλογα με τον επιδιωκόμενο εμπορικό τύπο. Για τις πράσινες ελιές ισπανικού τύπου, που υφίστανται χειρισμό με διάλυμα καυστικής σόδας για εκπίκριση, οι καρποί συλλέγονται όταν έχουν πράσινο έως πρασινοκίτρινο χρώμα. Για ελιές φυσικού τύπου, που τοποθετούνται απευθείας στην άλμη, ο ελαιόκαρπος μπορεί να συγκομίζεται στο στάδιο του πράσινου, ξανθού ή μαύρου χρώματος. Ειδικά οι φυσικές μαύρες ελιές, πρέπει να συλλέγονται όταν οι καρποί είναι ώριμοι, όχι όμως υπερώριμοι και το χρώμα τους ποικίλλει από ερυθρόμαυρο έως βαθύ μαύρο. Οι ελιές που προορίζονται για ξηράλατη επεξεργασία θα πρέπει να συλλέγονται στο πλήρες ώριμο έως υπερώριμο στάδιο.

Η συγκομιδή θα πρέπει να γίνεται προσεκτικά για να αποφεύγονται τραυματισμοί, που θα έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στους μετέπειτα χειρισμούς. Παραδοσιακά, η συγκομιδή της επιτραπέζιας ελιάς γίνεται με την τεχνική του «αρμέγματος» με τα χέρια ή πλαστικά χτένια. Ο τρόπος αυτός επιφέρει λιγότερους τραυματισμούς στον καρπό, έχει όμως υψηλότερο κόστος. Η μέθοδος του ραβδισμού θα πρέπει να αποφεύγεται στις επιτραπέζιες ελιές, γιατί μπορεί να υποβαθμίσει σοβαρά την ποιότητα της πρώτης ύλης. Η μηχανική συγκομιδή του καρπού με δονητές που προσαρμόζονται σε τρακτέρ ή είναι φορητοί προσφέρουν πολύ καλά αποτελέσματα. Μετά τη συγκομιδή, θα πρέπει να γίνεται απομάκρυνση των ξένων υλών (π.χ. φύλλα, κλαδιά κ.λπ.), τοποθέτηση του καρπού σε πλαστικά τελάρια με οπές για αερισμό και γρήγορη προώθηση στα εργοστάσια επεξεργασίας ή στις εγκαταστάσεις των παραγωγών για προεπεξεργασία. Θα πρέπει να τονιστεί ότι ο καρπός από τη στιγμή που θα συγκομιστεί από το δέντρο μέχρι τη στιγμή της επεξεργασίας είναι ζωντανός και εξακολουθεί να αναπνέει εκλύοντας σημαντικά ποσά θερμότητας που ανεβάζουν τη θερμοκρασία του, διευκολύνοντας την αλλοίωση από μικροοργανισμούς. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί το χρονικό διάστημα μεταξύ συγκομιδής και επεξεργασίας του καρπού.

Αποθήκευση και επεξεργασία επιτραπέζιας ελιάς

Η αποθήκευση του ελαιοκάρπου θα πρέπει να πραγματοποιείται σε πλαστικά βαρέλια κατάλληλα για τρόφιμα ή πλαστικές δεξαμενές κλειστού τύπου σε στεγασμένο χώρο (αποθήκη), όπου τηρούνται στοιχειώδεις συνθήκες υγιεινής και καθαριότητας, ενώ δεν συνιστάται η χρήση μεταλλικών δοχείων. Ο χώρος θα πρέπει να είναι καθαρός, να γίνεται μυοκτονία, να υπάρχει πρόβλεψη αποφυγής εισόδου τρωκτικών και να αποφεύγεται η αποθήκευση στον ίδιο χώρο άλλων γεωργικών εφοδίων (λιπάσματα, φυτοφάρμακα κ.λπ.). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε πολλές περιπτώσεις ένα μέρος της παραγωγής του ελαιοκάρπου υφίσταται μια πρώτη επεξεργασία στις εγκαταστάσεις των ίδιων των παραγωγών, σε μια προσπάθεια εξασφάλισης υψηλότερων τιμών για το προϊόν τους. Επειδή η επεξεργασία αυτή συνήθως γίνεται σε υποτυπώδεις εγκαταστάσεις, εμπειρικά και σε μη ελεγχόμενες συνθήκες, στις περισσότερες περιπτώσεις υποβαθμίζουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του τελικού προϊόντος.

Είναι προφανές ότι οι παραγωγοί μπορεί να επεξεργαστούν πράσινες, ξανθές και μαύρες ελιές μόνο με φυσική διαδικασία, δηλαδή με άμεση τοποθέτηση στην άλμη. Οι άλλοι εμπορικοί τύποι (ελιές ισπανικού τύπου, ελιές μαυρισμένες με οξείδωση) απαιτούν εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις, έμπειρο προσωπικό και κατάλληλο τεχνολογικό εξοπλισμό. Σε καμία περίπτωση δεν συνιστάται η τοποθέτηση του ελαιοκάρπου μέσα σε νερό για μικρότερο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, γιατί είναι δυνατόν να ξεκινήσει ζύμωση του καρπού από μη επιθυμητούς μικροοργανισμούς, που υποβαθμίζουν ανεπανόρθωτα το προϊόν.

Ο καρπός τοποθετείται στα βαρέλια ή στις δεξαμενές και προστίθεται άλμη αλατοπεριεκτικότητας 3%-8% ανάλογα με το στάδιο ωριμότητας, το μικρότερο ποσοστό στις πράσινες και το υψηλότερο ποσοστό στις ξανθές και μαύρες. Επειδή η συγκέντρωση αλατιού στην άλμη μειώνεται σταδιακά λόγω εισόδου στο μεσοκάρπιο της ελιάς, θα πρέπει να φροντίζουμε να ενισχύουμε την άλμη με προσθήκη στερεού αλατιού στην επιφάνεια των δοχείων, ώστε σε χρονικό διάστημα 1-2 μηνών να έχουμε πετύχει ένα επίπεδο ισορροπίας 7%-8%. Συνιστάται οι παραγωγοί να προμηθεύονται αλατόμετρα, με τη βοήθεια των οποίων μπορούν να ελέγχουν εύκολα και γρήγορα τη συγκέντρωση αλατιού στην άλμη.

Κατά τη διάρκεια της ζύμωσης, τα καπάκια των δοχείων θα πρέπει να είναι τοποθετημένα χαλαρά για να διαφεύγουν τα αέρια που παράγονται κατά τη ζύμωση. Η συσσώρευση των αερίων στο εσωτερικό του καρπού, κυρίως του διοξειδίου του άνθρακα, που προέρχεται τόσο από την αναπνοή του καρπού όσο και σε μικροβιακή δραστηριότητα –κυρίως των εντεροβακτηρίων, που επικρατούν στα πρώτα στάδια της ζύμωσης– μπορεί να προκαλέσουν σημαντική αλλοίωση του καρπού που είναι γνωστή ως αεριοπάθηση, με κυριότερο σύμπτωμα τον σχηματισμό θυλάκων αέρα μέσα στη σάρκα της ελιάς.

Η αλλοίωση αυτή προλαμβάνεται με καλές συνθήκες υγιεινής, σωστή αρχική άλμη (ποτέ σε νερό οι ελιές), πλύσιμο ακάθαρτου νεπού καρπού με νερό για απομάκρυνση της ανεπιθύμητης μικροχλωρίδας. Επίσης, θα πρέπει να γίνεται περιοδικός έλεγχος των δοχείων για τυχόν διορθώσεις και συμπληρώσεις με άλμη και επιφανειακό καθαρισμό, εφόσον παρατηρηθούν επιφανειακές επιμολύνσεις από μύκητες (μούχλες). Εάν οι ελιές πρόκειται να μείνουν στις δεξαμενές των παραγωγών κατά το καλοκαίρι, θα πρέπει να προστατευτούν από τις υψηλές θερμοκρασίες του καλοκαιριού, που ενδεχομένως να οδηγήσουν σε δευτερογενείς ζυμώσεις, οι οποίες θα υποβαθμίσουν την ποιότητα του προϊόντος. Στην περίπτωση αυτή, για λόγους μικροβιολογικής σταθερότητας του προϊόντος, θα πρέπει η συγκέντρωση του αλατιού στην άλμη να φτάσει σε συγκέντρωση μεγαλύτερη από 8%. Μια άλλη σημαντική παράμετρος, που δεν λαμβάνεται υπόψη από τους παραγωγούς όσο θα έπρεπε, είναι η τιμή του pH κατά την επεξεργασία. Η παράμετρος αυτή είναι ένα μέτρο της οξύτητας της άλμης και σχετίζεται με την ομαλή πορεία της ζύμωσης, ενώ η μέτρησή του απαιτεί ειδικά όργανα. Όμως, μια πρόχειρη εκτίμηση μπορεί να γίνει σε επίπεδο παραγωγού με τη χρήση ειδικών πεχαμετρικών δεικτών, που προμηθεύεται κανείς από το φαρμακείο.

Σύμφωνα με τον κανονισμό του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιοκομίας, οι τιμές του pH, που εξασφαλίζουν τη μικροβιολογική σταθερότητα των φυσικών τύπων ελιών, δεν θα

πρέπει να είναι μεγαλύτερες από 4,3. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, θα πρέπει να γίνεται έλεγχος για την πορεία της ζύμωσης σε συνεργασία με τεχνολόγο τροφίμων ή χημικό.

Ευεργετικές ιδιότητες επιτραπέζιας ελιάς

Οι επιτραπέζιες ελιές και το ελαιόλαδο αποτελούν βασικά στοιχεία της μεσογειακής διατροφής, όπου καταναλώνονται καθημερινά. Η διατροφή αυτή παρέχει βασικές θρεπτικές ουσίες καθώς και λειτουργικές ενώσεις που είναι ωφέλιμες για την υγεία. Επιστημονικές έρευνες έχουν αποδείξει συσχέτιση μεταξύ της Μεσογειακής Διατροφής και της μακροζωίας καθώς και προστασίας της ανθρώπινης υγείας από διάφορα νοσήματα. Στις χώρες λοιπόν αυτές, όπου ο παραδοσιακός τρόπος διατροφής περιλαμβάνει την κατανάλωση σημαντικών ποσοτήτων ελαιόλαδου και επιτραπέζιων ελιών διαφάνηκε ερευνητικά ότι συναντώνται και χαμηλότερα ποσοστά καρδιακών προσβολών και κάποιων μορφών καρκίνου, χαμηλότερη αρτηριακή πίεση και βελτιωμένο μεταβολισμό υδατανθράκων, τόσο σε υγιείς πληθυσμούς όσο και σε ασθενείς με διαβήτη τύπου 2

Πιο συγκεκριμένα, σχετικές έρευνες έχουν αποδείξει ότι η ποσοστιαία σύνθεση λιπαρών οξέων που περιλαμβάνεται στο ελαιόλαδο υπερτερεί όσο αφορά την υγεία του καρδιαγγειακού μας συστήματος. Η κατανάλωση ελαιόλαδου μπορεί να οδηγήσει σε χαμηλό κίνδυνο εμφάνισης καρδιαγγειακών νοσημάτων όπως η υπέρταση, η στεφανιαία νόσος, η αθηροσκλήρωση, η θρόμβωση κ.α.

Αν και συχνά αναγνωρίζονται ως τροφή υψηλής περιεκτικότητας σε λιπαρά (περίπου το 80-85% των θερμίδων προέρχεται από λίπος), οι ελιές δεν εκτιμώνται πάντα για το είδος του λίπους που περιέχουν. Οι ελιές είναι ασυνήθιστες ως προς την ποιότητα του λίπους τους, διότι παρέχουν σχεδόν τα τρία τέταρτα του λίπους τους ως ελαϊκό οξύ, ένα μονοακόρεστο λιπαρό οξύ. Το ελαιόλαδο αναφέρεται από πολλούς ερευνητές ότι αποτελεί πηγή υγείας, ιδιαίτερα λόγω του ελαϊκού οξέος στο λάδι. Επιπλέον, παρέχουν μικρή ποσότητα του ουσιώδους λιπαρού οξέος που ονομάζεται λινελαϊκό οξύ και πολύ μικρή ποσότητα α-λινολενικού οξέος, ένα ω-3 λιπαρό οξύ. Η υψηλή περιεκτικότητα των ελιών σε μονοακόρεστα λιπαρά όπως αναφέρθηκε έχει συσχετισθεί με μειωμένο κίνδυνο καρδιαγγειακής νόσου.

Το είδος των προσλαμβανόμενων λιπαρών οξέων με την καθημερινή διατροφή σχετίζεται με την εμφάνιση διαφόρων μορφών καρκίνου, όπως του γαστρεντερικού συστήματος, του μαστού και του προστάτη. Έτσι σε μεσογειακές χώρες όπου και η κύρια πηγή λιπαρών είναι το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο και οι ελιές, η εμφάνιση τέτοιων καρκίνων βρέθηκε σημαντικά χαμηλότερη σε αντίθεση με χώρες της Βόρειας Ευρώπης και τις ΗΠΑ. Είναι επομένως φανερό ότι μια τέτοια διατροφή μπορεί να δράσει προληπτικά στην οξειδωτική καταστροφή του DNA, την αλλαγή δομής των κυτταρικών μεμβρανών και την αλλαγή στην έκφραση γονιδίων, παράγοντες που με την σειρά τους αυξάνουν τις πιθανότητες εμφάνισης καρκίνου στον οργανισμό.

Πρόσφατες έρευνες έδειξαν επίσης ότι το μονοακόρεστο λίπος που βρίσκεται στις ελιές (και στο ελαιόλαδο) μπορεί να συμβάλει στη μείωση της αρτηριακής πίεσης. Το

ελαϊκό οξύ που βρίσκεται στις ελιές—αφού απορροφηθεί από το σώμα και μεταφερθεί στα κύτταρα μας—μπορεί να αλλάξει τα πρότυπα σηματοδότησης σε επίπεδο κυτταρικής μεμβράνης. Αυτές οι αλλαγές στα επίπεδα της κυτταρικής μεμβράνης έχουν ως αποτέλεσμα μειωμένη αρτηριακή πίεση. Όσον αφορά τη φυσική τους περιεκτικότητα, οι ελιές είναι εκπληκτικές. Λίγες τροφές υψηλής περιεκτικότητας σε λιπαρά προσφέρουν ένα τόσο ευρύ φάσμα αντιοξειδωτικών και αντιφλεγμονωδών θρεπτικών ουσιών.

Ενώ η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και η εξέλιξη της ιατρικής έχουν αυξήσει το προσδόκιμο ζωής, πολλές ασθένειες που σχετίζονται με το γήρας (Αλτσχάιμερ, ασθένεια Παρκινσον, γεροντική άνια) συνεχίζουν να εμφανίζονται. Επιδημιολογικές μελέτες που συγκρίνουν χώρες όπως η Ελλάδα, η Ιταλία και η Ισπανία με Βορειοευρωπαϊκές χώρες και τις ΗΠΑ δείχνουν χαμηλότερα επίπεδα εμφάνισης των ασθενειών αυτών στις πρώτες. Στην Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία αντίστοιχα 71, 42 και 37% των συνολικών λιπαρών στην διατροφή προέρχονται από το ελαιόλαδο. Οι ιατρικές έρευνες έχουν συμπεράνει ότι η αντιοξειδωτική δράση του ελαιόλαδου και της βρώσιμης ελιάς προστατεύει τον οργανισμό και περιορίζει τις ασθένειες του γήρατος. Πιο πρόσφατες ιατρικές μελέτες εξάλλου συνδέουν την κατανάλωση πολυακόρεστων λιπαρών, όπως αυτά που περιέχονται στα ελαιοκομικά προϊόντα, με την απώλεια βάρους και την εξισορρόπηση της έκκρισης ινσουλίνης στον οργανισμό, περιορίζοντας το πρόβλημα εμφάνισης διαβήτη.

Παρόμοιες αντιοξειδωτικές ιδιότητες έχουν οι φαινολικές ενώσεις που προσδίδουν στην ελιά την χαρακτηριστική πικρή γεύση. Αυτές απορροφώνται εύκολα από το πεπτικό σύστημα και δρουν χημοπροστατευτικά, αντιθρομβωτικά και βελτιώνουν την ενδοθηλιακή λειτουργία του οργανισμού. Περιορίζουν σημαντικά την αρτηριοσκλήρωση, ενώ υπάρχουν ενδείξεις ότι βοηθούν στη ρύθμιση των επιπέδων ολικής χοληστερόλης στο αίμα και την μείωση της LDL χοληστερόλης, έχουν αντιφλεγμονώδη δράση και δρουν ως άντι-υπερτασικά. Η ελαιοευρωπαϊνή, η πιο σημαντική φαινολική ουσία στον ελαιόκαρπο, έχει ιδιαίτερα υψηλή διατροφική αξία. Μεταξύ άλλων έρευνες έχουν δείξει ότι αυτή φαίνεται να αυξάνει την συγκέντρωση της καλής χοληστερόλης στο αίμα (HDL) και να μειώνει τα επίπεδα της κακής κατά 30% ή και περισσότερο, βοηθά στη μείωση της υπέρτασης, ενώ έχει βρεθεί σε πειράματα *in vitro* ότι αποτελεί ισχυρό αντιμικροβιακό παράγοντα, αναστέλλοντας την ανάπτυξη μικροβίων όπως *Aspergillus*, *E Coli*, *Staphylococcus* κ.α.

Ο καρπός της ελιάς είναι επίσης πλούσιος σε βιταμίνες A, D, E και K λόγω του ελαιόλαδου που περιέχει οι οποίες βοηθούν την ανάπτυξη των οστών σε παιδιά και ενήλικες. Η βιταμίνη E και άλλα αντιοξειδωτικά, μειώνουν τον κίνδυνο καταστροφής των κυττάρων. Η βιταμίνη A ενισχύει το ανοσοποιητικό, συμβάλλει στη θεραπεία δερματικών παθήσεων, λειτουργεί κατά της καρκινογένεσης, προλαμβάνει τη γήρανση της επιδερμίδας και συμβάλλει στην ανάπτυξη γερών δοντιών, οστών και μαλλιών. Γενικά προάγει την υγεία της επιδερμίδας, προστατεύοντας από την ηλιακή ακτινοβολία και τα εγκαύματα και επιπλέον η χλωροφύλλη που συναντάται στο ελαιόλαδο και στην ελιά προάγει το μεταβολισμό, διεγείρει την αύξηση των κυττάρων και συμβάλλει στη διαδικασία επούλωσης των τραυμάτων

Οι ελιές αποτελούν, ακόμα, καλή πηγή ινών. Η κατανάλωση συμβάλλει στην πρόσληψη διαιτητικών ινών, ανόργανων στοιχείων και βιταμινών. Τα ινώδη υλικά είναι χρήσιμα για το εντερικό σύστημα. Αναφέρεται ότι τα ινώδη υλικά που περιέχονται στο ελαιόλαδο μειώνουν το πρόβλημα της δυσκοιλιότητας.

Γίνεται εμφανές λοιπόν, από τις πολυάριθμες επιστημονικές εργασίες που έχουν αποδείξει την εξαιρετικά μεγάλη σημασία που έχουν το ελαιόλαδο και οι επιτραπέζιες ελιές στην ανθρώπινη υγεία, ότι η ένταξή τους στην καθημερινή διατροφή μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη.

3. ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ

Η ελιά θεωρείται παραδοσιακό αγροτικό προϊόν της Ελλάδας, καθώς το κλίμα και το έδαφος της χώρας μας ευνοούν ιδιαίτερα την ανάπτυξη των ελαιοδένδρων. Η Ελλάδα αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα επιτραπέζιων ελιών στην ΕΕ ενώ είναι επίσης και η δεύτερη χώρα σε εξαγωγές. Η τρέχουσα οικονομική κρίση σε συνδυασμό με το μικρό μέγεθος της τοπικής αγοράς ανάγκασε τις ελληνικές επιχειρήσεις να επεκταθούν στις διεθνείς αγορές τα τελευταία χρόνια και το μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας παραγωγής εξάγεται, σε χύμα κυρίως μορφή.

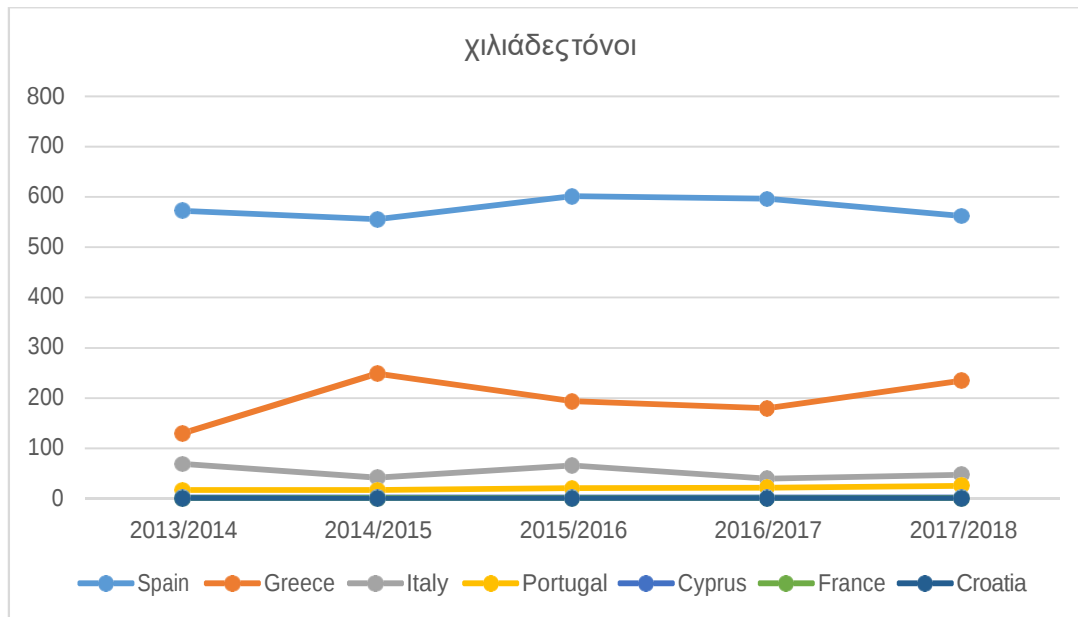
Η παραγωγή επιτραπέζιων ελιών υπήρξε τομέας υψηλής ανάπτυξης στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών (με ετήσια μέση αύξηση 4 τοις εκατό σε όγκο). Το πιο σημαντικό είναι ότι με την εξαγωγή του 80 τοις εκατό της παραγωγής της, η Ελλάδα είναι ένας από τους κύριους παγκόσμιους παραγωγούς επιτραπέζιων ελιών. Η ελληνική παραγωγή, όπως αναλύθηκε και πιο πάνω αποτελείται από πολλές διαφορετικές ποικιλίες επιτραπέζιων ελιών, με τις πιο διαδεδομένες να είναι οι επιτραπέζιες ελιές Καλαμάτας (Καλαμών), Κονσερβολίας και Χαλκιδικής.

Η Ισπανία είναι ο μεγαλύτερος ευρωπαϊός παραγωγός και η Ευρώπη αντιπροσωπεύει περισσότερο από το ένα τρίτο της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής επιτραπέζιων ελιών. Η παραγωγή επιτραπέζιων ελιών στην Ευρώπη αυξήθηκε σταδιακά από το 2013, φθάνοντας σε 907 χιλιάδες τόνους το 2017. Άλλες μη ευρωπαϊκές χώρες με σημαντική παραγωγή επιτραπέζιων ελιών είναι η Αίγυπτος (500 χιλιάδες τόννοι), η Τουρκία (450 χιλιάδες τόννοι), το Μαρόκο (130 χιλιάδες τόννοι), η Συρία (100 χιλιάδες τόννοι), το Περού (70 χιλιάδες τόννοι) και οι Ηνωμένες Πολιτείες (65 χιλιάδες τόννοι).

Μόνο τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες έχουν σημαντική παραγωγή επιτραπέζιων ελιών: Ισπανία, Ελλάδα, Ιταλία και Πορτογαλία. Η Κύπρος, η Γαλλία, η Κροατία, η Μάλτα και η Σλοβενία παράγουν επίσης επιτραπέζιες ελιές, αλλά η συνδυασμένη παραγωγή τους προσθέτει λιγότερο από το 1% της συνολικής ευρωπαϊκής παραγωγής.

Η Ισπανία είναι ο μεγαλύτερος ευρωπαϊός παραγωγός επιτραπέζιων ελιών, που αντιπροσωπεύει πάνω από το 60% της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής. Η Ελλάδα είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός και επίσης η χώρα με το υψηλότερο ποσοστό ανάπτυξης παραγωγής. Η Ελλάδα διπλασίασε την παραγωγή επιτραπέζιων ελιών από 130 χιλιάδες τόνους το 2013 σε 261 χιλιάδες τόνους το 2017, σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Συμβουλίου Ελιάς.

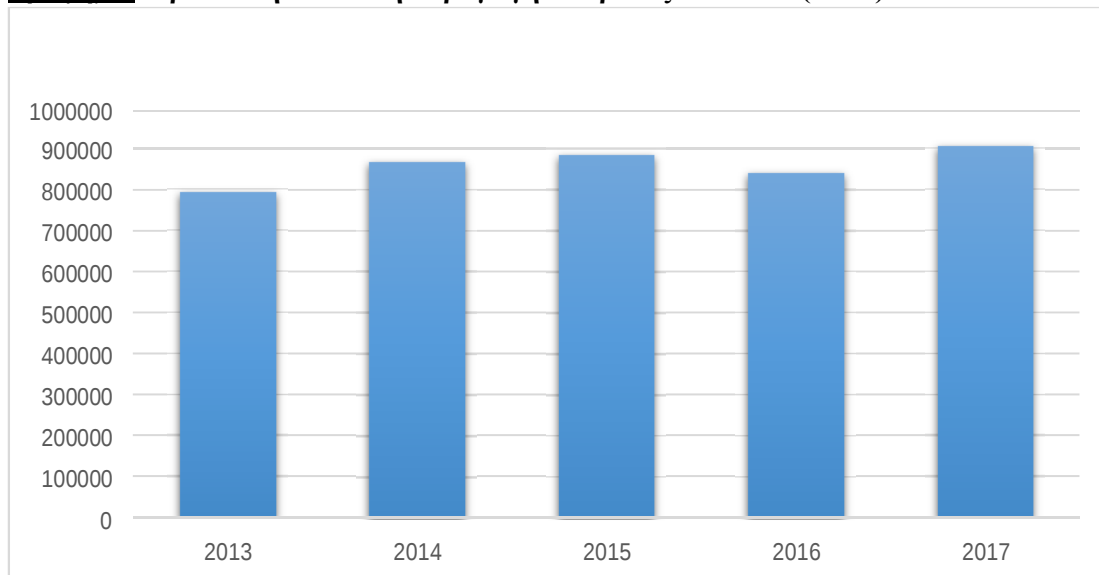
Γράφημα Κυριότεροι ευρωπαίοι παραγωγοί επιτραπέζιων ελιών

Πηγή : International Olive Council

Κατά την περίοδο παραγωγής 2018-2019, η ευρωπαϊκή παραγωγή ήταν σχετικά μικρή λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών το καλοκαίρι του 2018. Οι παραγωγοί της Νότιας Ευρώπης ελέγχουν τις περισσότερες εγχώριες αγορές τους και επίσης καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της ζήτησης στη Βόρεια Ευρώπη. Το 2017, οι ευρωπαίοι προμηθευτές αντιπροσώπευαν το 73% των συνολικών ευρωπαϊκών εισαγωγών επιτραπέζιων ελιών που διατηρήθηκαν εκτός από ξίδι ή οξικό οξύ, που ανέρχονταν σε 516 χιλιάδες τόνους / 717 εκατομμύρια ευρώ.

Γράφημα Ευρωπαϊκή συνολική παραγωγή επιτραπέζιων ελιών (τόνοι)

Πηγή : International Olive Council

Ζήτηση

Η ζήτηση των συγκεκριμένων προϊόντων εξαρτάται άμεσα από τις διατροφικές συνήθειες των καταναλωτών. Οι επιτραπέζιες ελιές αποτελούν παραδοσιακό προϊόν

διατροφής των Ελλήνων, ενώ, η αναγνωρισμένη αξία της μεσογειακής διατροφής καθώς και τα θεραπευτικά συστατικά των επιτραπέζιων ελιών είναι στοιχεία που επηρεάζουν θετικά τη ζήτησή τους.

Η τιμή των επιτραπέζιων ελιών σε συνδυασμό με το διαθέσιμο εισόδημά των καταναλωτών, ως ένα βαθμό επηρεάζει τη ζήτησή τους. Η τιμή των συγκεκριμένων προϊόντων επηρεάζεται άμεσα από το μέγεθος της προσφοράς, που παρουσιάζει ετησίως διακυμάνσεις, καθώς εξαρτάται από την κυκλικότητα της παραγωγής και το ύψος των αποθεμάτων.

Σημαντικό ρόλο στην αύξηση της ζήτησης επιτραπέζιων ελιών, κυρίως στο εξωτερικό έχει και η προβολή των εν λόγω προϊόντων στις ξένες αγορές. Η διαφημιστική δαπάνη των ιδιωτικών επιχειρήσεων για την προβολή των εξεταζόμενων προϊόντων είναι περιορισμένη, καθώς οι περισσότερες από αυτές διαθέτουν τα προϊόντα τους κυρίως σε χύμα μορφή (βαρέλια) και σε μικρότερο ποσοστό σε τυποποιημένη μορφή.

Προσφορά

Στον κλάδο δραστηριοποιείται ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων. Ανάλογα με τη δραστηριότητά τους διακρίνονται σε: επιχειρήσεις επεξεργασίας επιτραπέζιων ελιών, σε επιχειρήσεις τυποποίησης επιτραπέζιων ελιών και σε επιχειρήσεις που ασχολούνται και με τις δύο δραστηριότητες. Ορισμένες επιχειρήσεις επεξεργάζονται ή / και τυποποιούν τα συγκεκριμένα προϊόντα για λογαριασμό τρίτων.

Πέρα από τις προαναφερθείσες κατηγορίες επιχειρήσεων, στον κλάδο δραστηριοποιούνται και εταιρείες που ασχολούνται αποκλειστικά με το χονδρικό εμπόριο βρώσιμων ελιών. Οι περισσότερες επιχειρήσεις αναπτύσσουν έντονη εξαγωγική δραστηριότητα, διαθέτοντας το μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων τους σε αγορές του εξωτερικού, σε χύμα ή τυποποιημένη μορφή.

Όπως και στον κλάδο του ελαιόλαδου, ομοίως και στην αγορά των επιτραπέζιων ελιών δραστηριοποιούνται αρκετοί συνεταιρισμοί ή ενώσεις συνεταιρισμών, που συγκεντρώνουν τα προϊόντα των μελών τους και στη συνέχεια τα εμπορεύονται ή τα διαθέτουν κατόπιν επεξεργασίας ή / και τυποποίησης.

Το μέγεθος της εγχώριας παραγωγής επιτραπέζιων ελιών παρουσιάζει διακυμάνσεις ετησίως, καθώς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν. Επίσης, χαρακτηριστικό της παραγωγής των συγκεκριμένων προϊόντων είναι η κυκλικότητα (εναλλαγή μεταξύ «καλών» και «κακών» ελαιοκομικών περιόδων), η περίοδος της οποίας κυμαίνεται μεταξύ δύο και τριών ετών.

Ο κλάδος της επιτραπέζιας ελιάς, αποτελεί έναν από τους πλέον δυναμικούς και εξωστρεφείς κλάδους της ελληνικής οικονομίας, καθώς στην περίοδο κρίσης που διανύει η χώρα μας αυξάνει τα μεγέθη του με σημαντικές εξαγωγικές περγαμηνές.

Η συμβολή του κλάδου στην ελληνική οικονομία είναι σημαντική καθώς απασχολεί χιλιάδες αγροτικές οικογένειες. Με την καλλιέργεια των ελληνικών ποικιλιών επιτραπέζιων ελιών να καλύπτει το 2% της χρησιμοποιούμενης αγροτικής έκτασης

της χώρας, η συμμετοχή του κλάδου στο αγροτικό Α.Ε.Π. ανέρχεται στο 1%, με διπλάσια προστιθέμενη καθώς η συμμετοχή του στις εξαγωγές υπολογίζεται (περίπου) στο 20%. Στη χώρα μας παράγονται κατά μέσο όρο την τελευταία δεκαετία 225.000 τόνοι ετησίως επιτραπέζιων ελιών όλων των ποικιλιών και εξάγεται (περίπου) το 80% της εγχώριας παραγωγής.

Εικόνα Οι εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς της Ελλάδας

Πηγή : ΠΕΜΕΤΕ

Η παγκόσμια παραγωγή επιτραπέζιων ελιών, σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Ελιάς - IOC, εκτιμάται γύρω στους 2.500.000 τόνους. Η ποσότητα αυτή διαφοροποιείται κατ' έτος ανάλογα με τα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία της ελαιοκομικής περιόδου σε κάθε χώρα. Η κοινοτική παραγωγή προσεγγίζει, κατά μέσο όρο, τους 650.000 – 700.000 τόνους με πρώτη χώρα παραγωγό την Ισπανία και δεύτερη την Ελλάδα και τρίτη την Ιταλία.

Οι ελαιώνες στην Ελλάδα καλύπτουν το 60% του καλλιεργούμενου εδάφους. Ο μεγαλύτερος αριθμός ελαιόδεντρων σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ βρίσκεται στη Μεσσηνία (13,5 εκατομμύρια), στον νομό Ηρακλείου (13,3 εκατομμύρια) και στην Λακωνία (10,9 εκατομμύρια). Στους νομούς Λέσβου, Χανίων, Ηλείας, Φθιώτιδας, Εύβοιας, Μαγνησίας, Αιτωλοακαρνανίας, Κέρκυρας κι Αχαΐας ο συνολικός αριθμός των ελαιόδεντρων είναι 46,4 εκατομμύρια.

Η γεωγραφική συγκέντρωση της παραγωγής ακολουθεί την ποικιλιακή συγκέντρωση με την ποικιλία “Κονσερβολιά” να καλλιεργείται κυρίως στη Κεντρική Ελλάδα (Ν.Φθιώτιδας), η ποικιλία “Χαλκιδικής” στη Βόρεια Ελλάδα (Ν.Χαλκιδικής, Καβάλας) ενώ η ποικιλία “Καλαμών” καλλιεργείται κυρίως στους Νομούς Μεσσηνίας, Αιτωλοακαρνανίας, Λακωνίας και Φθιώτιδας.

Πίνακας Ελληνικές ποικιλίες επιτραπέζιων ελιών

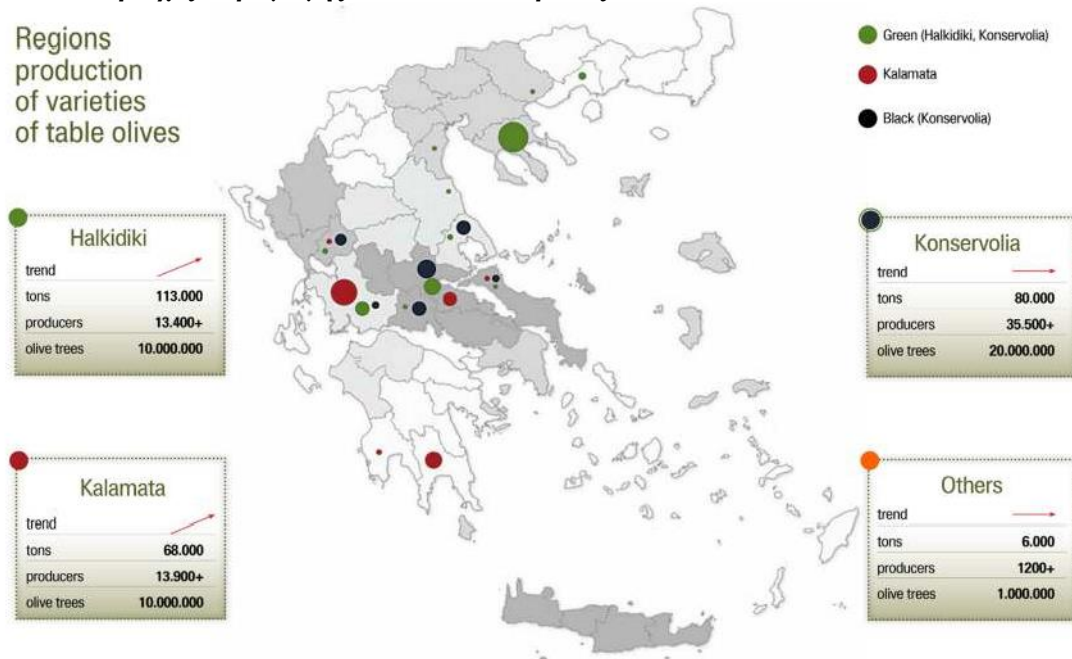
variety	% domestic production	producer price	region of production
---------	-----------------------	----------------	----------------------

Chalkidikis olives	50%	1.1	Chalkidiki, Kavala
Green olives	30%	1.1	Fthiotida, Fokida, Voiotia
Black olives		1.6-1.8	
Kalamon olives	20%	1.8	Lakonia, Aitoloakarnania, Fthiotida, Messinia

Πηγή : Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος

Η Ελλάδα διαθέτει εξαιρετικές ποικιλίες επιτραπέζιων ελιών, μοναδικές στον κόσμο, με την ποικιλία “Κονσερβολιά” να αναλογεί (περίπου) στο 30% της εγχώριας παραγωγής, την ποικιλία “Χαλκιδικής” (περίπου) στο 50% και ποικιλίας “Καλαμών” (20% της παραγωγής) καθώς και μικρές ποσότητες Θρούμπας Θάσου και Γαϊδουρελιάς Άστρους.

Εικόνα Περιοχές παραγωγής ποικιλιών επιτραπέζιων ελιών

Πηγή : DOEPEL

Εισαγωγές και Εξαγωγές

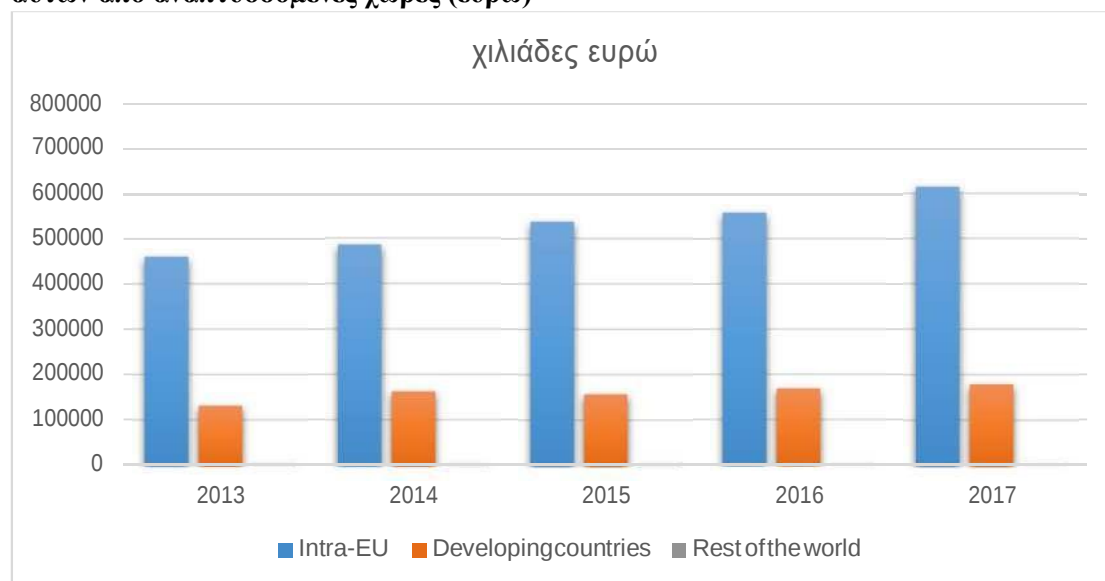
Η ευρωπαϊκή αγορά επιτραπέζιων ελιών αναμένεται να αναπτυχθεί με μέσο ετήσιο ρυθμό από 5% έως 7%, οδηγούμενη από μια καταναλωτική τάση για υγιεινότερη διαβίωση και την αυξανόμενη δημοτικότητα των μεσογειακών κουζινών.

Οι τακτικές διακυμάνσεις των όγκων των εισαγωγών οφείλονται στο μέγεθος των ελιών που συγκομίζονται στις χώρες που είναι οι κύριες προμηθεύτριες και όχι στις διαρθρωτικές αλλαγές της αγοράς.

Από το 2013, οι συνολικές ευρωπαϊκές εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ποσοστό 8% σε αξία και 6% σε όγκο, φθάνοντας τις 543 χιλιάδες τόνους στα 795 εκατομμύρια ευρώ το 2017.

Οι εισαγωγές από αναπτυσσόμενες χώρες αντιπροσωπεύουν περίπου το ένα τρίτο του συνόλου των ευρωπαϊκών εισαγωγών επιτραπέζιων ελιών. Το μερίδιο των εισαγωγών από τις αναπτυσσόμενες χώρες αυξάνεται ετησίως, πράγμα που σημαίνει ότι οι αναπτυσσόμενες χώρες κερδίζουν αργά μερίδιο αγοράς στην ευρωπαϊκή αγορά επιτραπέζιας ελιάς. Ωστόσο, οι ευρωπαϊκές χώρες παραγωγής ελιάς αυξάνουν επίσης την παραγωγή τους, πράγμα που σημαίνει σκληρό ανταγωνισμό για τους προμηθευτές αναπτυσσόμενων χωρών.

Γράφημα Απεικόνιση των συνολικών ευρωπαϊκών εισαγωγών επιτραπέζιας ελιάς και αυτών από αναπτυσσόμενες χώρες (ευρώ)

Πηγή : Eurostat

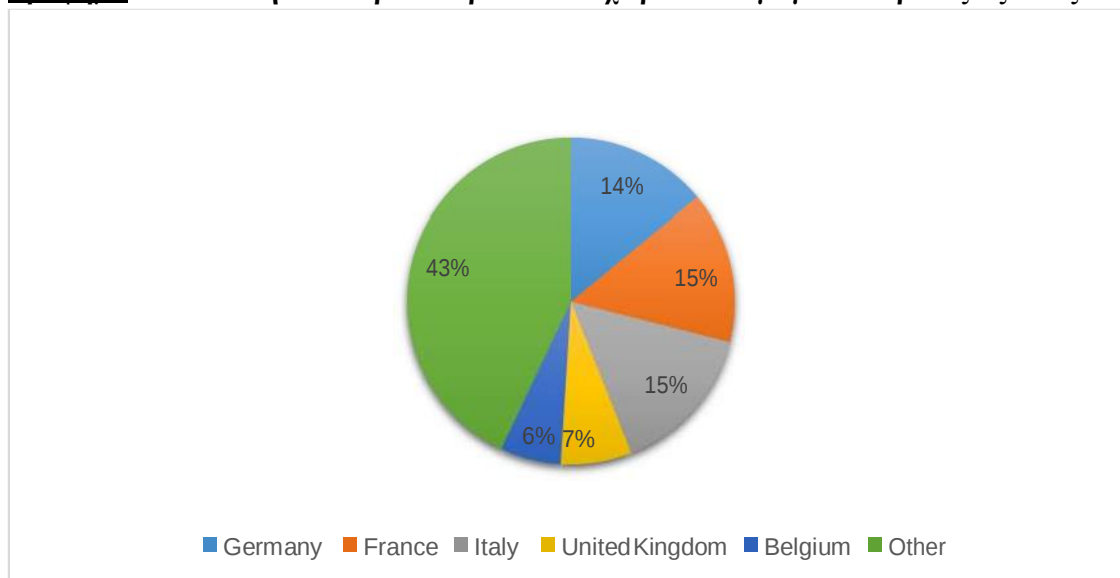
Η ευρωπαϊκή αγορά επιτραπέζιων ελιών είναι διασκορπισμένη και δεν υπάρχει ούτε μία χώρα που να κυριαρχεί στην αγορά των εισαγωγών. Η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία είναι οι μεγαλύτεροι εισαγωγείς με περίπου τα ίδια μερίδια.

Ένα σημαντικό μέρος των ευρωπαϊκών εισαγωγών επιτραπέζιων ελιών προέρχεται από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως από την Ισπανία, ακολουθούμενες από την Ελλάδα και την Ιταλία. Όσον αφορά τις εισαγωγές από αναπτυσσόμενες χώρες, ο μεγαλύτερος ευρωπαίος εισαγωγέας είναι η Γαλλία, ακολουθούμενη από το Βέλγιο. Κύριος προμηθευτής και στις δύο χώρες είναι το Μαρόκο.

Οι ευρωπαϊκές χώρες με το υψηλότερο μέσο ετήσιο ποσοστό αύξησης των εισαγωγών επιτραπέζιων ελιών από τις αναπτυσσόμενες χώρες κατά την τελευταία πενταετία ήταν η Ολλανδία (20%), το Βέλγιο (22%) και η Πορτογαλία (25%). Οι βελγικές εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών διπλασιάστηκαν κατά την περίοδο 2013-2017, από 15 χιλιάδες τόνους σε σχεδόν 33 χιλιάδες τόνους. Η Ολλανδία παρουσίασε επίσης υψηλή αύξηση των εισαγωγών κατά την ίδια περίοδο, από 11 χιλιάδες τόνους το 2013 σε σχεδόν 24 χιλιάδες τόνους το 2017.

Οι ευρωπαϊκές χώρες παραγωγής επιτραπέζιων ελιών, η Ισπανία, η Ελλάδα και η Ιταλία, αυξάνουν επίσης τις εισαγωγές τους από αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς η δική τους παραγωγή από μόνη της δεν επαρκεί για να καλύψει την ευρωπαϊκή ζήτηση.

Γράφημα Απεικόνιση των κύριων ευρωπαϊκών χωρών-εισαγωγών επιτραπέζιας ελιάς

Πηγή : Eurostat

Οι κυριότεροι εισαγωγείς επιτραπέζιων ελιών, που αναφέρονται στο ποσοστό των παγκόσμιων εισαγωγών -μέσος όρος κατά τα τελευταία έξι καλλιεργητικά έτη- ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες (23%), η Βραζιλία (17%) και η Ευρωπαϊκή Ένωση (16%). Συνολικά, οι τρεις αυτές αγορές αντιπροσωπεύουν το 56% των παγκόσμιων εισαγωγών. Οι υπόλοιπες χώρες εισαγωγής αντιπροσωπεύουν ποσοστό κάτω του 6%.

Η εικόνα που ακολουθεί δείχνει τις εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών σε οκτώ αντιπροσωπευτικές αγορές κατά τα τελευταία έξι καλλιεργητικά έτη. Οι εισαγωγές αυξήθηκαν σημαντικά κατά την καλλιεργητική περίοδο 2018/19 συνολικά εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου οι αγορές παρέμειναν σταθερές. Οι εισαγωγές σε αυτό το καλλιεργητικό έτος αυξήθηκαν περισσότερο στις Ηνωμένες Πολιτείες (21,5%) και στη Ρωσία (9,3%) σε σύγκριση με το προηγούμενο καλλιεργητικό έτος.

Πίνακας Παγκόσμιες εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς και οι κύριες χώρες-εισαγωγείς εκτός Ε.Ε.

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	Average	%Variation Rates
AUSTRALIA	17914	15841	15510	17597	17260	18488	17102	7.1
BRAZIL	113999	103255	102045	114284	109933	117796	110219	7.2
CANADA	29141	29153	29931	28662	31337	32324	30091	3.2
CHINA	1019	1713	1756	1872	1801	1847	1668	2.6
JAPAN	4304	4680	3668	4393	3986	4087	4186	2.5
RUSSIA	26492	22517	21620	24400	25654	28045	24788	9.3
USA	135453	151939	154050	146232	141211	171620	150084	21.5
Extra-EU	93018	91526	97455	98777	113948	113960	101447	0

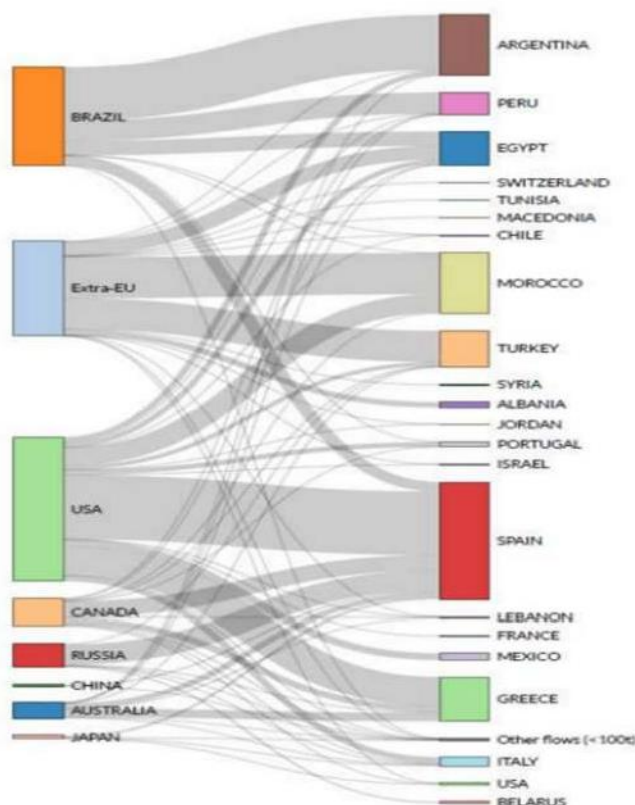
Total	421339	420624	426036	436216	445130	488167	439585	9.7
-------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	-----

Πηγή : International Olive Council

Οι κύριοι προμηθευτές επιτραπέζιας ελιάς σε αυτές τις αγορές είναι η Ισπανία, η Αργεντινή, το Μαρόκο, η Ελλάδα, η Τουρκία, η Αίγυπτος και το Περού.

Όσον αφορά τους προμηθευτές, η Ελλάδα (53%) και η Ισπανία (32%) είναι οι κύριοι προμηθευτές της Αυστραλίας, η Αργεντινή (54%) και το Περού (21%) της Βραζιλίας, η Ισπανία (61%) και οι Ηνωμένες Πολιτείες (16%) της Ιαπωνίας, η Ισπανία (85%) της Ρωσίας, επίσης η Ισπανία (44%) και η Ελλάδα (20%) των Ηνωμένων Πολιτειών και τέλος το Μαρόκο (43%) και η Τουρκία (32%) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γράφημα Απεικόνιση των ροών των εισαγωγών επιτραπέζιας ελιάς

Πηγή : International Olive Council

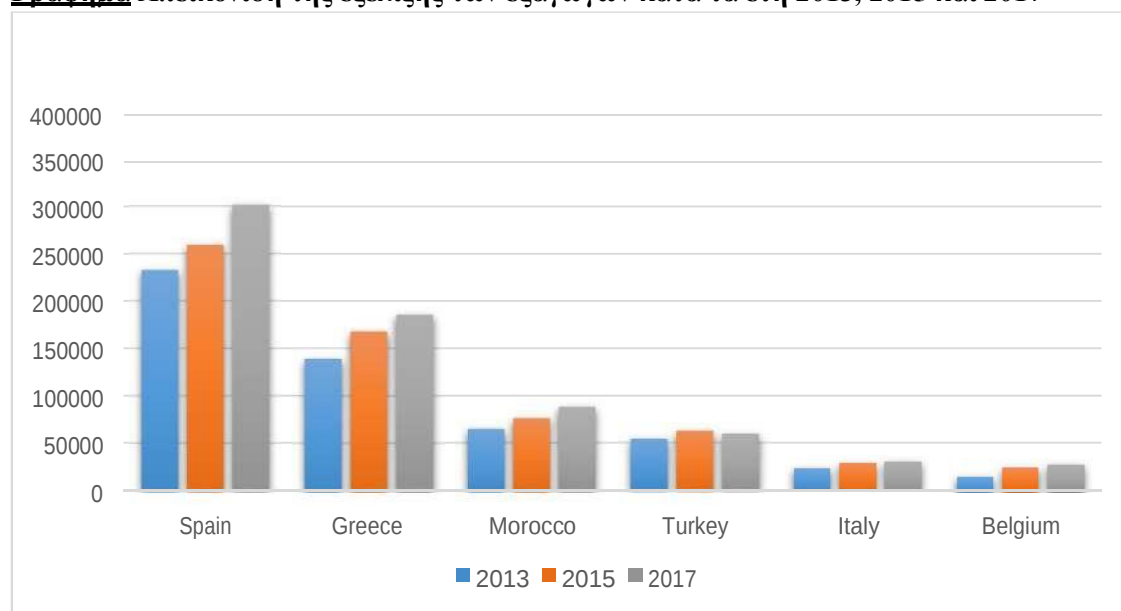
Η Ισπανία είναι ο κορυφαίος προμηθευτής επιτραπέζιων ελιών σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αντιπροσωπεύοντας περισσότερο από το ένα τρίτο των συνολικών εισαγωγών της Ευρώπης. Η Ισπανία προμηθεύει κυρίως ευρωπαϊκές αγορές από τη δική της παραγωγή, αλλά και επανεξάγει επιτραπέζιες ελιές από την Πορτογαλία και σε μικρότερο βαθμό από την Αίγυπτο, το Μαρόκο και την Ελλάδα.

Το Βέλγιο είναι ο μεγαλύτερος επανεξαγωγέας επιτραπέζιων ελιών στην Ευρώπη. Ανάλογα με το έτος, το Βέλγιο εξάγει περίπου τις μισές από τις εισαγόμενες ποσότητες επιτραπέζιων ελιών. Το μεγαλύτερο μέρος των βελγικών επανεξαγωγών αποτελείται από επιτραπέζιες ελιές που είχαν εισαχθεί αρχικά από το Μαρόκο, την Ελλάδα και την Τουρκία.

Ο κύριος προμηθευτής επιτραπέζιων ελιών από αναπτυσσόμενες χώρες στην Ευρώπη είναι το Μαρόκο, ακολουθούμενο από την Τουρκία και την Αίγυπτο. η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή αγορά επιτραπέζιων ελιών από το Μαρόκο είναι η Γαλλία· για την Τουρκία, είναι η Γερμανία, και για την Αίγυπτο είναι η Ισπανία. Άλλες αναπτυσσόμενες χώρες με σημαντικές εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών στην Ευρώπη το 2017 περιλαμβάνουν: Αλβανία (4,5 χιλιάδες τόνοι), Χιλή (1,4 χιλιάδες τόνοι), ΠΓΔΜ (1,3 χιλιάδες τόνοι), Συρία (841 τόνοι), Τυνησία (375 τόνοι), Περού (362 τόνοι), Λίβανος (358 τόνοι) και Ιορδανία (247 τόνοι).

Οι προμηθευτές αναπτυσσόμενων χωρών με την πιο αξιοσημείωτη ετήσια αύξηση στον εφοδιασμό επιτραπέζιων ελιών στην Ευρώπη, σε αξία, τα τελευταία πέντε χρόνια, ήταν η Χιλή (87%), η Συρία (54%), η Αίγυπτος (41%), η Τυνησία (23%) και η Αλβανία (20%). Ωστόσο, από άποψη όγκου, η Αίγυπτος απέκτησε μερίδιο αγοράς με τον ταχύτερο ρυθμό, αυξάνοντας τις εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών στην Ευρώπη από 6 χιλιάδες τόνους το 2013 σε 23 χιλιάδες τόνους το 2017, ή σχεδόν τετραπλάσιες.

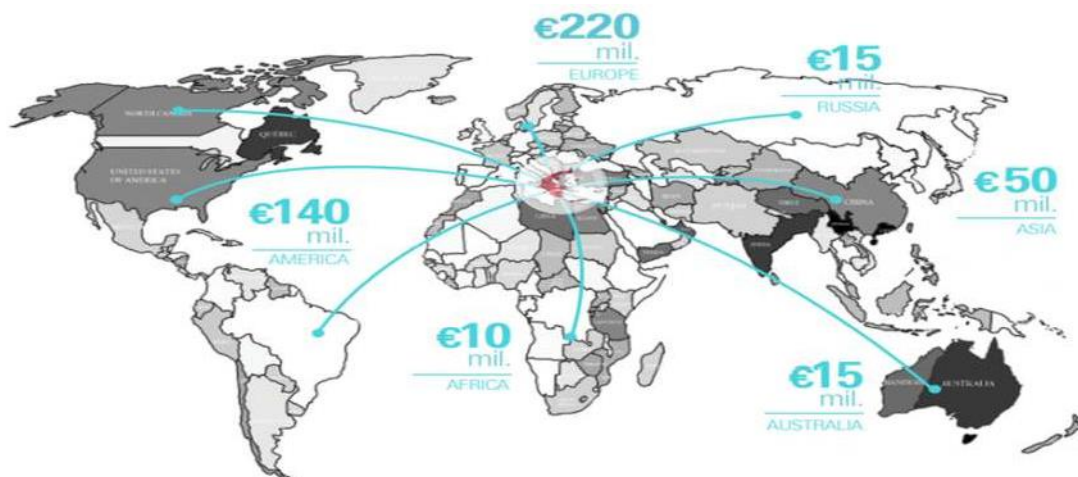
Γράφημα Απεικόνιση της εξέλιξης των εξαγωγών κατά τα έτη 2013, 2015 και 2017

Πηγή : Eurostat

Ο τομέας της επιτραπέζιας ελιάς στην Ελλάδα είναι έντονα πλεονασματικός, συνεπώς, εξαρτάται απόλυτα από την πορεία των εξαγωγών, οι οποίες στηρίζουν την εθνική οικονομία και το εμπορικό ισοζύγιο, αποτελώντας το πρώτο σε αξία μεταποιημένο αγροτικό προϊόν. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ η αξία των εξαγωγών υπερβαίνει ετησίως τα 300 εκ. €. Οι εξαγωγές προς τις 28 χώρες της ΕΕ υπερτερούν ελαφρά έναντι των εξαγωγών προς τρίτες χώρες, οι οποίες επιτυγχάνουν υψηλότερες τιμές, κάτι λογικό λόγω μεγαλύτερης αναλογίας μικρών συσκευασιών έναντι χύμα.

Εικόνα Γραφική απεικόνιση των εξαγωγών της Ελλάδας

Πηγή : DOPEL

Η Ισπανία είναι ο κύριος ευρωπαϊός εξαγωγέας επιτραπέζιων ελιών. Οι ευρωπαϊκές εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών είναι πολύ συγκεντρωμένες. Συνολικά, η Ισπανία και η Ελλάδα αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 90% των συνολικών εξαγωγών.

Οι εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών από την Ισπανία ανήλθαν σε 490 χιλιάδες τόνους το 2017. Οι κυριότερες αγορές επιτραπέζιων ελιών στην Ισπανία είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιταλία και η Ρωσία.

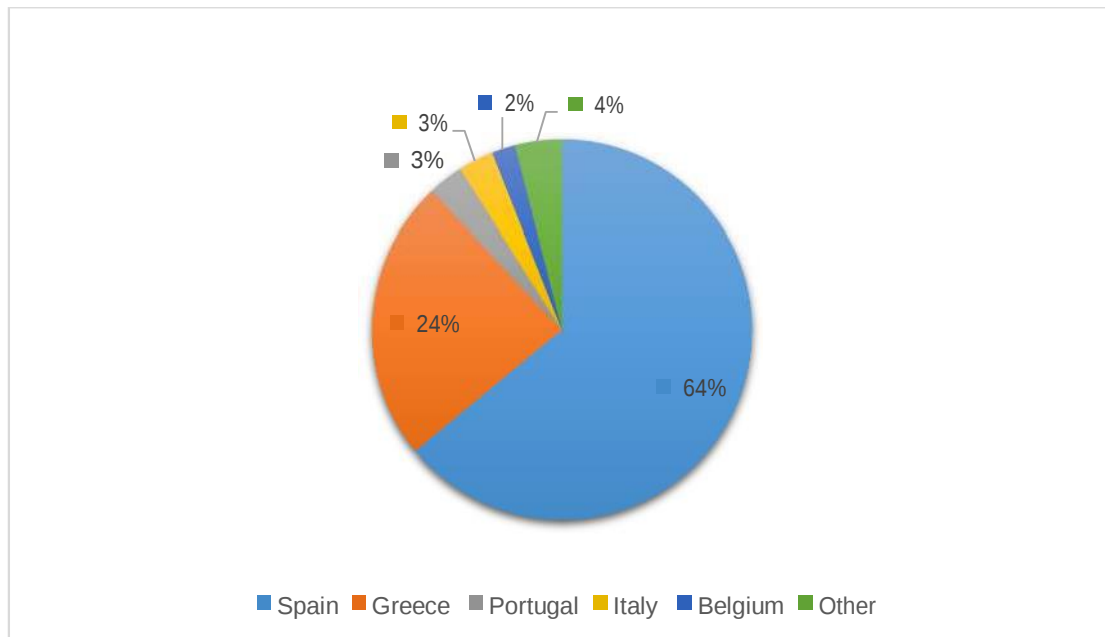
Οι μεγαλύτεροι ευρωπαίοι εξαγωγείς μπορούν δυνητικά να είναι ανταγωνιστές. Ωστόσο, όλες οι κορυφαίες χώρες εξαγωγής επιτραπέζιων ελιών στην Ευρώπη εισάγουν επίσης επιτραπέζιες ελιές από αναπτυσσόμενες χώρες.

Σε όρους αξίας, οι ευρωπαϊκές εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών, συμπεριλαμβανομένου του ενδοευρωπαϊκού εμπορίου, αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ποσοστό 7% από το 2013, φθάνοντας το 2017 σε 1,4 δισ. ευρώ. Σε όγκο, οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 6%, φθάνοντας σε 767 χιλιάδες τόνους την ίδια περίοδο.

Περίπου το 45% του συνόλου των ευρωπαϊκών εξαγωγών επιτραπέζιων ελιών είναι ενδοευρωπαϊκές εξαγωγές, ενώ το υπόλοιπο 55% αποτελείται από εξαγωγές εκτός ΕΕ.

Το 2018, η Διεθνής Επιτροπή Εμπορίου των Ηνωμένων Πολιτειών ενέκρινε νέους δασμούς στις ισπανικές επιτραπέζιες ελιές. Σύμφωνα με στοιχεία της ισπανικής ένωσης εξαγωγέων και βιομηχάνων επιτραπέζιων ελιών, οι εξαγωγές μαύρης ελιάς στις ΗΠΑ μειώθηκαν κατά περισσότερο από 42% το πρώτο τρίμηνο του 2018 σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το 2017. Η Ευρωπαϊκή Ένωση σκοπεύει να ξεκινήσει νομικές ενέργειες στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου κατά των αμερικανικών δασμών που επιβάλλονται στις ισπανικές ελιές.

Γράφημα Απεικόνιση των μέσων μεριδίων αγοράς

Πηγή : Eurostat

Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι ο κύριος προορισμός εξαγωγών για τους ευρωπαϊούς προμηθευτές επιτραπέζιων ελιών. Ο κύριος εξαγωγικός προορισμός των ευρωπαϊκών αποθεμάτων ελιάς το 2017 ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες, ακολουθούμενες από τη Ρωσία και τη Σαουδική Αραβία.

Η κυριότερη ευρωπαϊκή αγορά για τις ισπανικές εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών σε όγκο είναι η Ιταλία, ακολουθούμενη από τη Γαλλία και τη Γερμανία. Η κυριότερη ευρωπαϊκή αγορά για τις ελληνικές εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών είναι η Ιταλία, ακολουθούμενη από τη Γερμανία και τη Ρουμανία. Οι ευρωπαϊκές χώρες με τη μεγαλύτερη αύξηση των εισαγωγών επιτραπέζιων ελιών από την Ευρώπη είναι η Ρουμανία και το Βέλγιο.

Μεταξύ των μεγαλύτερων ευρωπαίων εξαγωγέων, η Ιταλία είχε την υψηλότερη ετήσια αύξηση του όγκου των εξαγωγών τα τελευταία πέντε χρόνια.

Αν και η τρίτη κατά μέγεθος στην ευρωπαϊκή παραγωγή επιτραπέζιων ελιών, η Ιταλία αντιπροσωπεύει μόνο το 7% της συνολικής παραγωγής της ΕΕ. Από την άλλη πλευρά, η Ιταλία είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος ευρωπαίος καταναλωτής επιτραπέζιων ελιών, ικανοποιώντας έτσι τις ανάγκες της αγοράς μέσω των εισαγωγών. Η παραγωγή επιτραπέζιων ελιών στην Ιταλία μειώνεται, καθώς η χώρα επικεντρώνεται στην παραγωγή ελαιολάδου. Η κύρια περιφέρεια παραγωγής στην Ιταλία είναι η Σικελία. Οι περισσότερες ποικιλίες που καλλιεργούνται στην Ιταλία χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών.

Έρευνα που διεξήχθη από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με τις στρατηγικές των ελληνικών τροφίμων που ηγούνται των εξαγωγών της χώρας, καταγράφει την ηγετική θέση των ελληνικών επιτραπέζιων ελιών στην παγκόσμια σκηνή των προϊόντων υψηλής ποιότητας - τουλάχιστον σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat International και της ίδιας της τράπεζας.

Στην πραγματικότητα, οι επιτραπέζιες ελιές κατέχουν την υψηλότερη θέση στην κατάταξη της Εθνικής Τράπεζας και περιγράφονται ως ηγέτες από άποψη ποιότητας. Επιπλέον, η ελληνική αγορά δίνει ιδιαίτερη προσοχή στη συσκευασία. Μεταξύ άλλων πλεονεκτημάτων συγκαταλέγονται η ηγετική θέση των ελιών στην αγορά των premium προϊόντων, καθώς και η εξαιρετική θέση των πρώτων υλών. Από την άλλη πλευρά, οι ελληνικές επιτραπέζιες ελιές εξάγονται εν μέρει χύμα, ενώ υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες για τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας, η οποία παραμένει κάπως ανεκμετάλλευτη.

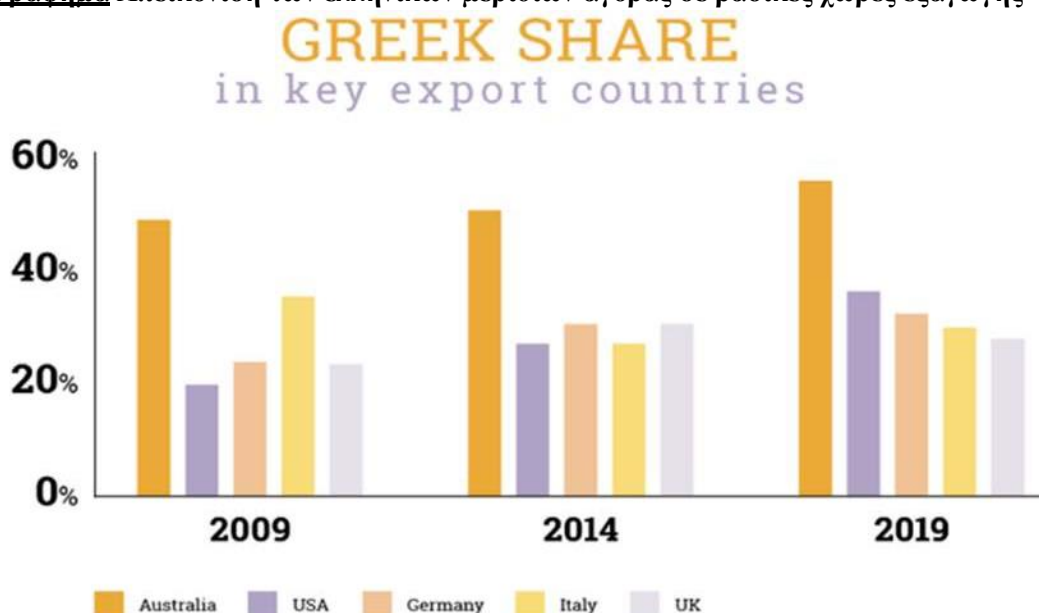
Σύμφωνα με τα στοιχεία της ίδιας έρευνας, οι πωλήσεις επιτραπέζιων ελιών στην Ελλάδα είχαν μερίδιο 18% πριν από δέκα χρόνια, ενώ το 2019 έφθασαν το 25%. Φαίνεται επίσης ότι η ελληνική αγορά είναι αυτή που αφαίρεσε το μεγαλύτερο ποσοστό από τις πωλήσεις στην Ισπανία, ενώ οι άλλες αγορές αντιπροσώπευαν το 32% του ελαιοκομικού εμπορίου το 2009, αναλογία που δεν άλλαξε δραματικά, φθάνοντας το 36% πέρυσι.

Οι ελιές της Ελλάδας κατέχουν σημαντικό μερίδιο στη διεθνή αγορά (17% από άποψη όγκου) καθώς και υψηλή τιμή (2,6 €/kg, σε σύγκριση με τη μέση τιμή του 1,73 €/kg), με αποτέλεσμα να βρίσκονται στο πηδάλιο της premium αγοράς. Ο άλλος μεγάλος παίκτης, η Ισπανία (με μερίδιο 39% σε όγκο), ηγείται του τμήματος μαζικής αγοράς (με τιμή 1,3 €/kg).

Η ηγετική θέση των ελληνικών επιτραπέζιων ελιών αντανακλά σε μεγάλο βαθμό την ανώτερη ποιότητα του προϊόντος, η οποία οφείλεται στις ειδικές συνθήκες εδάφους και κλίματος στην Ελλάδα. Ωστόσο, υπάρχει περιθώριο περαιτέρω αύξησης της αξίας των εξαγωγών, καθώς σχεδόν το 2/3 των ελιών της Ελλάδας εξάγονται χύδην.

Δεδομένου ότι η τιμή των μαζικών εξαγωγών κυμαίνεται μεταξύ 1-2 ευρώ/kg, ενώ οι ονομαστικές ελιές κυμαίνονται από 5-6 ευρώ/kg, η τυποποίηση αποτελεί σημαντική στρατηγική για τα επόμενα έτη.

Γράφημα Απεικόνιση των ελληνικών μεριδίων αγοράς σε βασικές χώρες εξαγωγής

Πηγή : The National Bank of Greece

Σε μία πιο γενική ανάλυση του κλάδου οι κύριες αγορές-στόχοι για τις ελληνικές εξαγωγές τροφίμων είναι ανεπτυγμένες χώρες όπως η Γερμανία, η Γαλλία, ο Καναδάς, η Ισπανία, η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο και τελευταία υπάρχει αυξημένο ενδιαφέρον για την αμερικανική αγορά. Αν και αγορές όπως η Ρωσία, η Τουρκία, η Βραζιλία, η Κίνα και η Ινδία έχουν επίσης μεγάλο ενδιαφέρον, δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί από τους Έλληνες εξαγωγείς τροφίμων. Οι στοχευόμενοι καταναλωτές είναι κυρίως άτομα μεσαίου έως υψηλού εισοδήματος και υψηλού κοινωνικοπολιτιστικού επιπέδου οι οποίοι, γνωρίζουν καλύτερα τα οφέλη για την υγεία από τη μεσογειακή διατροφή και είναι πρόθυμοι να πληρώσουν υψηλότερες τιμές. Επιπλέον, το γεγονός ότι τα προϊόντα προέρχονται από την Ελλάδα έχει θετικό αντίκτυπο στην απόφαση αγοράς τους. Όπως δηλώνει ο Λακάσας στην εργασία των Bizmpiroulas & Rotsios (2014), "Υπάρχει τεράστια αξία στο όνομα "Ελλάδα". Η χώρα μας είναι γεμάτη μοναδικά προϊόντα που συνδυάζουν ποιότητα, γεύση και θρεπτική αξία".

Ετικέτες όπως η προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) χρησιμοποιούνται από την ΕΕ για την προώθηση και την προστασία της εικόνας και της φήμης των προϊόντων διατροφής, της γνησιότητάς τους και της κληρονομιάς τους. Πολλές μελέτες έχουν δείξει τον θετικό αντίκτυπο αυτών των ετικετών (Menapace et al., 2011· Aprile et al., 2012). Μελέτη του Erraach et al. (2014) για τους Ισπανούς καταναλωτές και την προτίμησή τους για το ελαιόλαδο, διαπίστωσε ότι η τιμή και η πιστοποίηση ΠΟΠ είναι οι δύο σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν τις αγορές των καταναλωτών.

Οι επιχειρήσεις γενικά ασχολούνται με τις εξαγωγές για διάφορους λόγους, όπως το μέγεθος ή ο κορεσμός των τοπικών αγορών, η ελκυστικότητα νέων αγορών, η ανάπτυξη νέων προϊόντων, το χαμηλότερο κόστος κ.λπ. Σύμφωνα με τον Λιαργκόβας (2010) "Η εξαγωγική επίδοση είναι η σχετική επιτυχία ή αποτυχία των προσπαθειών μιας επιχείρησης ή ενός έθνους να πωλήσει εγχώρια αγαθά και υπηρεσίες σε άλλα έθνη". Υπάρχουν αρκετοί παράγοντες επιτυχίας που βελτιώνουν την εξαγωγική απόδοση. Ως παράγοντας επιτυχίας ορίζεται ένα σύνολο στοιχείων που συναινούν στην επιχείρηση να λειτουργεί με αποδοτικό και βιώσιμο τρόπο, προκειμένου να επιτύχει τους στόχους και τους στόχους της (Caralli et al., 2004). Έτσι, οι παράγοντες επιτυχίας των εξαγωγών επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να επιτύχουν τους στόχους και τους στόχους που συνδέονται με τις εξαγωγές.

Οι εξαγωγικές επιδόσεις αποτελούν σημαντικό παράγοντα που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων οικονομικής πολιτικής, ιδίως υπό τις τρέχουσες συνθήκες, με την αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές να έχει ήδη επιζήμιες επιπτώσεις στον πραγματικό τομέα της οικονομίας. Η μελέτη της εξαγωγικής επίδοσης, ιδίως για χώρες όπως η Ελλάδα, με σοβαρές εξωτερικές ανισορροπίες, μπορεί να αποδειχθεί κρίσιμη για την επιλογή των πολιτικών που στοχεύουν στην αντιμετώπιση αυτών των ανισορροπιών. Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι μέλος της ΕΕ και της ΟΝΕ, η εξαγωγική επίδοση της Ελλάδας δεν μπορεί να χαρακτηριστεί εντυπωσιακή, καθώς οι συνολικές εξαγωγές αγαθών παραμένουν χαμηλές στο 9,4% περίπου του ΑΕΠ και καλύπτουν όχι περισσότερο από το ένα τρίτο των συνολικών εισαγωγών. Η εικόνα αυτή αντικατοπτρίζει την περιορισμένη ανταγωνιστικότητα των

ελληνικών προϊόντων και την ανεπαρκή διαφοροποίηση και διείσδυσή τους στις ξένες αγορές.

4. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η διεθνής ανταγωνιστικότητα είναι μια μάλλον αμφιλεγόμενη και ασαφής έννοια. Έχει κερδίσει την αποδοχή και προσελκύει την προσοχή τόσο των ακαδημαϊκών όσο και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής παγκοσμίως. Στο πλαίσιο του εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών στις παγκόσμιες αγορές, η έννοια της διεθνούς ανταγωνιστικότητας αναφέρεται σε ένα έθνος που εξασφαλίζει και διατηρεί εμπορικό πλεονέκτημα έναντι του υπόλοιπου κόσμου. Λόγω του ότι η διεθνής ανταγωνιστικότητα είναι πολυδιάστατη και η έννοια της ανταγωνιστικότητας, σε αντίθεση με το συγκριτικό πλεονέκτημα, δεν έχει οριστεί αυστηρά στην πρώιμη οικονομική βιβλιογραφία. Έτσι, ένας μεγάλος αριθμός εννοιών του συγκεκριμένου φαινομένου έχει προταθεί στην οικονομική βιβλιογραφία.

Αναμφισβήτητα, οι έννοιες ανταγωνιστικότητα και συγκριτικό πλεονέκτημα συνδέονται άρρηκτα με την πραγματική άσκηση του διεθνούς εμπορίου. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ένας μεγάλος αριθμός ερευνητών χρησιμοποιούν τον όρο ανταγωνιστικότητα συνώνυμα ή με παρόμοιο τρόπο όπως το συγκριτικό πλεονέκτημα, άλλοι τον θεωρούν χαρακτηριστικό σε οικονομική κλίμακα. Από την άποψη αυτή, οι διακρίσεις μεταξύ ανταγωνιστικότητας και συγκριτικού πλεονεκτήματος μπορεί να φαίνονται ασήμαντες στην επιφάνεια, αλλά οι δύο έννοιες είναι θεμελιωδώς διαφορετικές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μια οικονομία μπορεί να υποστεί απώλεια ανταγωνιστικότητας διατηρώντας παράλληλα το συγκριτικό της πλεονέκτημα. Επιπλέον, μια χώρα μπορεί να είναι ανταγωνιστική χωρίς συγκριτικό πλεονέκτημα.

Η παγκόσμια ανταγωνιστικότητα οφείλει την προέλευσή της στη θεωρία του συγκριτικού πλεονεκτήματος, κάτι που είναι ένα από τα ευρέως συζητημένα και επικριθέντα φαινόμενα της διεθνούς οικονομίας. Το γεγονός αυτό εξηγεί την ύπαρξη πολλών θεωριών που συζητούν χαρακτηριστικά ανταγωνιστικότητας. Το φαινόμενο έχει περιγραφεί από διάφορους συγγραφείς ως μια θεωρητική, πολυδιάστατη και σχετική έννοια που σχετίζεται με τον μηχανισμό της αγοράς.

Ο πίνακας απεικονίζει ορισμένους από τους υπάρχοντες ορισμούς και τις περίφημες έννοιες της διεθνούς ανταγωνιστικότητας.

Συγγραφέας	Ορισμός
Altomonte et al. [2012]	Διεθνής ανταγωνιστικότητα είναι η ικανότητα ανταλλαγής αγαθών και υπηρεσιών που είναι άφθονα στη χώρα καταγωγής για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που είναι σπάνια στη χώρα αυτή.
Barker, Köhler [1998]	Η ανταγωνιστικότητα της χώρας είναι ο βαθμός στον οποίο μπορεί, υπό συνθήκες ελεύθερης και δίκαιης αγοράς, να παράγει αγαθά ή υπηρεσίες που πληρούν τις απαιτήσεις των διεθνών αγορών, διατηρώντας ταυτόχρονα και επεκτείνοντας τα πραγματικά εισοδήματα του πληθυσμού της σε μακροπρόθεσμη

	βάση.
Bobba et al. [1971]	Η ανταγωνιστικότητα είναι η ικανότητα των εθνών, των περιφερειών και των επιχειρήσεων να παράγουν πλούτο, που αποτελεί την προϋπόθεση για υψηλούς μισθούς.
European Commission	Η ανταγωνιστικότητα ενός έθνους είναι η ικανότητα μιας οικονομίας να παρέχει στον πληθυσμό της υψηλά και αυξανόμενα πρότυπα διαβίωσης και υψηλά ποσοστά απασχόλησης σε βιώσιμη βάση.
Krugman [1990, 1994]	Εάν η ανταγωνιστικότητα έχει κάποιο νόημα, είναι απλά ένας άλλος τρόπος έκφρασης της παραγωγικότητας. Η ικανότητα μιας χώρας να βελτιώσει το βιοτικό της επίπεδο εξαρτάται σχεδόν εξ ολοκλήρου από την ικανότητά της να αυξήσει την παραγωγικότητά της. Η ανταγωνιστικότητα δεν έχει νόημα όταν εφαρμόζεται στις εθνικές οικονομίες.
Porter [1990]	Η μόνη ουσιαστική έννοια της ανταγωνιστικότητας σε εθνικό επίπεδο είναι η εθνική παραγωγικότητα. Η ανταγωνιστικότητα είναι η ικανότητα μιας οικονομίας να παρέχει στους κατοίκους της ένα αυξανόμενο βιοτικό επίπεδο και υψηλή απασχόληση σε βιώσιμη βάση.
Porter et al. [2008]	Ο πιο διαισθητικός ορισμός της ανταγωνιστικότητας είναι το μερίδιο της χώρας στις παγκόσμιες αγορές για τα προϊόντα της. Αυτό καθιστά την ανταγωνιστικότητα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος, διότι το κέρδος μιας χώρας αποβαίνει εις βάρος άλλων.
Scott, Lodge [1985]	Η εθνική ανταγωνιστικότητα είναι η ικανότητα μιας χώρας να δημιουργεί, να παράγει, να διανέμει και/ή να παρέχει προϊόντα στο διεθνές εμπόριο, ενώ ταυτόχρονα αποκομίζει αυξανόμενα κέρδη από τους πόρους της.
Tyson D'Andrea [1992]	Η ανταγωνιστικότητα είναι η ικανότητά μας να παράγουμε αγαθά και υπηρεσίες που πληρούν τις απαιτήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού, ενώ οι πολίτες μας απολαμβάνουν ένα πρότυπο
World Economic Forum	Η ανταγωνιστικότητα είναι το σύνολο των θεσμών, των πολιτικών και των παραγόντων που καθορίζουν το επίπεδο παραγωγικότητας μιας χώρας
Hatsopoulos et al [1988]	Το κατάλληλο τεστ ανταγωνιστικότητας δεν είναι απλώς η ικανότητα μιας χώρας να εξισορροπεί το εξωτερικό της εμπόριο, αλλά η ικανότητα της να το πετύχει διασφαλίζοντας ένα αποδεκτό ρυθμό βελτίωσης του επιπέδου διαβίωσης της
Fagerberg [1988]	Η ικανότητα μιας χώρας να επιτύχει κεντρικούς οικονομικούς στόχους, ιδιαίτερα αύξηση εισοδήματος και απασχόλησης, χωρίς να αντιμετωπίσει δυσκολίες στο ισοζύγιο πληρωμών

Η ανταγωνιστικότητα όπως είναι φανερό είναι μια πολυδιάστατη έννοια που μπορεί να προσεγγιστεί σε τρία διαφορετικά επίπεδα, δηλαδή τη χώρα, τη βιομηχανία και την επιχείρηση. Η λέξη "ανταγωνιστικότητα" προέρχεται από τη λατινική λέξη,

ανταγωνιστής, που σημαίνει συμμετοχή σε έναν επιχειρηματικό ανταγωνισμό για τις αγορές. Είναι πλέον κοινός ο χαρακτηρισμός της οικονομικής ισχύος μιας οντότητας σε σχέση με τους ανταγωνιστές της στην παγκόσμια οικονομία της αγοράς, στην οποία αγαθά, υπηρεσίες, άτομα, δεξιότητες και ιδέες διακινούνται ελεύθερα πέραν των γεωγραφικών συνόρων (Murths, 1998). Η μέτρηση λοιπόν μιας πολυδιάστατης έννοιας, όπως η ανταγωνιστικότητα, δείχνει ενδεχομένως ελλείψεις στη μεθοδολογία. Για το λόγο αυτό, οι διεθνείς οργανισμοί, οι εθνικές διοικήσεις και οι επιστήμονες παρουσίασαν υπεράριθμα στοιχεία ανταγωνιστικότητας, τα οποία έχουν σκοπό να καταγράψουν την εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας των χωρών, των τομέων, των επιχειρήσεων και των προϊόντων.

Η ανταγωνιστικότητα ενός οικονομικού τομέα, όπως η γεωργία ή τα τρόφιμα, επικεντρώνεται στο επίπεδο και τις αλλαγές στο εμπορικό ισοζύγιο ή/και τις επιδόσεις του κλάδου. Οι Sharple and Milham (1990) σημειώνει ότι "η ανταγωνιστικότητα είναι η ικανότητα έγκαιρης διάθεσης των αγαθών και των υπηρεσιών, του τόπου και της μορφής που ζητούν οι αγοραστές σε τιμές τόσο καλές όσο και καλύτερες από άλλους δυνητικούς προμηθευτές, εξασφαλίζοντας ικανοποιητικό επίπεδο αποδοτικότητας των χρησιμοποιούμενων πόρων" (Abbott, Bredahl, 1992).

Ο Porter (1990), αναλύοντας τη σημασία των εταιρικών σχέσεων (συνεργατικοί σχηματισμοί), δηλώνει ότι "ο σύγχρονος ανταγωνισμός εξαρτάται από την παραγωγικότητα και όχι από την πρόσβαση σε εισροές ή την κλίμακα λειτουργίας οποιασδήποτε επιχείρησης." Υποστηρίζει ότι είναι σημαντικό πώς λειτουργεί μια επιχείρηση και όχι πού, προσθέτοντας έτσι στοιχεία της επιχειρηματικής οργάνωσης στην ανάλυση της μακροπρόθεσμης πορείας της ανταγωνιστικότητας και, επομένως, της ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού τομέα. Ανταγωνιστικός είναι ο τομέας που έχει τη δυνατότητα μόνιμης και επιτυχούς παρουσίας και διατήρησης της θέσης του στην εσωτερική και εξωτερική αγορά. Το συγκριτικό πλεονέκτημα μιας βιομηχανίας κατέχει πάντα σημαντική θέση στην προσέγγιση της ανταγωνιστικότητας (Porter, 1990), τονίζοντας παράλληλα τη σημασία της συνολικής παραγωγικότητας της βιομηχανίας (Gopinath et al, 1997), ιδίως όσον αφορά το κόστος εργασίας, θεωρείται βασικός δείκτης της εθνικής παραγωγικότητας (Abbott, Bredahl, 1992).

Επειδή η διεθνής ανταγωνιστικότητα είναι δυναμική και μεταβλητή έννοια (Traill, da Silva, 1996), εξετάζεται η σημασία της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας και η δυναμική του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Υπάρχει ενδιαφέρον για τη μακροπρόθεσμη διατήρησή τους σε ικανοποιητικό επίπεδο και επισημαίνονται οι ανάγκες και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις τεχνολογικές αλλαγές και βελτιώσεις μέσω της εφαρμογής των επενδυτικών στρατηγικών (Abbott, Bredahl, 1992).

Ο Fagerberg (1988) σημειώνει ότι "οι παράγοντες που σχετίζονται με την τεχνολογία και την παραγωγική ικανότητα είναι πολύ σημαντικοί για τη μεσοπρόθεσμη εξέλιξη των διαφορών στα μερίδια αγοράς μεταξύ των χωρών και του ΑΕΠ, ενώ η ανταγωνιστικότητα του κόστους παίζει πιο περιορισμένο ρόλο από ό,τι πιστεύεται συνήθως". Προτείνει ένα πρότυπο διεθνούς ανταγωνιστικότητας που συνδέει την ανάπτυξη των μεριδίων αγοράς με τρεις παράγοντες: την ικανότητα

ανταγωνιστικότητας της τεχνολογίας, την ανταγωνιστικότητα των τιμών και την αποτελεσματική πρόσβαση στις αγορές.

Η νέα θεωρία του "στρατηγικού" εμπορίου έδειξε ότι οι λεπτομέρειες της δομής των οικονομικών τομέων συμβάλλουν στην επίτευξη της μέγιστης αποτελεσματικότητας των επενδυτικών σχεδίων και πολιτικών. Υπογραμμίζεται ο ρόλος του κράτους και της κυβέρνησης που θα πρέπει να εξασφαλίσουν ένα ανταγωνιστικό οικονομικό περιβάλλον. Πρέπει να παρέχονται δημόσια αγαθά και υποδομές που ο ιδιωτικός τομέας δεν παρέχει και να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλιστεί η υγεία και η ασφάλεια της κοινωνίας και του περιβάλλοντος (Abbott, Bredahl, 1992; Porter, 1990).

Οι κυβερνήσεις μπορούν να επιλέξουν να προωθήσουν έναν συγκεκριμένο κλάδο μέσω πολιτικών που ενισχύουν την αποδοτικότητα χρησιμοποιώντας επιδοτήσεις ή κανονιστικές εξουσίες για αύξηση της τιμής παραγωγής, μείωση του κόστους εισροών, ή γενικότερα μέσω ορισμένων μακροοικονομικών πολιτικών. Όπως υποδεικνύεται σύμφωνα με την οικονομία της ευημερίας, οι πολιτικές αυτές, ενώ ωφελούν έναν συγκεκριμένο τομέα, έχουν μεγαλύτερο συνολικό κόστος για την οικονομία, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα χαμηλότερο οικονομικό πλεόνασμα για την οικονομία.

Επιπλέον ο Κρούγκμαν (1996, 2001) υποστηρίζει ότι η "εμμονή" με την εξαγωγική ανταγωνιστικότητα μιας χώρας "δεν είναι μόνο λάθος αλλά είναι και επικίνδυνη". Ο Κρούγκμαν παρατηρεί ότι "η πραγματική ανταγωνιστικότητα μετριέται με παραγωγικότητα" και "η παραγωγικότητα είναι ο στόχος, όχι οι εξαγωγές καθεαυτές". Αυτό παρέχει μια ενδιαφέρουσα περίπτωση για την επένδυση πόρων με σκοπό τη βελτίωση της κατανόησης της σχέσης μεταξύ E&A και αύξησης της παραγωγικότητας.

Αν δούμε την ανταγωνιστικότητα στο κομμάτι των επιχειρήσεων, ορίζεται ως "η ικανότητα κερδοφόρας δημιουργίας και διάθεσης τίτλων σε τιμές ίσες ή χαμηλότερες από αυτές που προσφέρουν άλλοι πωλητές σε μια συγκεκριμένη αγορά", μέσω της διαφοροποίησης του ανταγωνιστικού κόστους και των προϊόντων (Harisson και Kennedy, 1997). Το European Management Forum (1984) ορίζει την ανταγωνιστικότητα ως την άμεση και μελλοντική ικανότητα και/ή ευκαιρία που προσφέρουν οι επιχειρηματίες να σχεδιάσουν, να παράγουν και να διαθέσουν στην αγορά προϊόντα παγκοσμίως, των οποίων οι τιμές και τα άλλα στοιχεία αποτελούν ένα πιο ελκυστικό σύνολο των ξένων και τοπικών ανταγωνιστών τους (Buckley et al, 1988). Σε διεθνές επίπεδο, η ανταγωνιστικότητα μετράει όταν ένα προϊόν μπορεί να ανταγωνιστεί ένα παρόμοιο προϊόν στη διεθνή αγορά, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος παραγωγής (Mubarik, 2001). Εάν ένα προϊόν είναι ανταγωνιστικό, μπορεί να συνυπάρχει με τις εισαγωγές εντός μιας χώρας ή/και να εξάγεται. Αντιστρόφως, εάν δεν είναι ανταγωνιστικό, το προϊόν πρέπει να προστατεύεται από τις εισαγωγές, ενώ οι εξαγωγές είναι συνήθως ελάχιστες ή μπορούν να επιδοτηθούν, προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα όσον αφορά τις τιμές (Πετρόπουλος, 2012).

Οι εξαγωγικές επιδόσεις αποτελούν σημαντικό παράγοντα που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη λήψη αποφάσεων οικονομικής πολιτικής, ιδίως υπό τις τρέχουσες συνθήκες, με την αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές να έχει ήδη επιζήμιες

επιπτώσεις στον πραγματικό τομέα της οικονομίας. Η μελέτη της εξαγωγικής επίδοσης, ιδίως για χώρες όπως η Ελλάδα, με σοβαρές εξωτερικές ανισορροπίες, μπορεί να αποδειχθεί κρίσιμη για την επιλογή των πολιτικών που στοχεύουν στην αντιμετώπιση αυτών των ανισορροπιών. Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι μέλος της ΕΕ και της ΟΝΕ, η εξαγωγική επίδοση της Ελλάδας δεν μπορεί να χαρακτηριστεί εντυπωσιακή, καθώς οι συνολικές εξαγωγές αγαθών παραμένουν χαμηλές στο 9,4% περίπου του ΑΕΠ και καλύπτουν όχι περισσότερο από το ένα τρίτο των συνολικών εισαγωγών. Η εικόνα αυτή αντικατοπτρίζει την περιορισμένη ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων και την ανεπαρκή διαφοροποίηση και διείσδυσή τους στις ξένες αγορές.

Η σχολή στρατηγικής διαχείρισης ορίζει την ανταγωνιστικότητα ως την ικανότητα κερδοφόρου δημιουργίας και απελευθέρωσης αξιών. Οι πέντε κύριες παράμετροι ανταγωνιστικότητας είναι η τεχνολογία, τα χαρακτηριστικά της εισροής, οι οικονομίες της παραγωγικής διαδικασίας, η διαφοροποίηση των προϊόντων και οι εξωτερικοί παράγοντες. Οι παράμετροι αυτές θα επηρεάσουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της επιχείρησης και θα μπορούσαν να υποδιαιρεθούν σε δύο κύριες κατηγορίες: εκείνες που επηρεάζουν το κόστος παραγωγής και εκείνες που επηρεάζουν την ποιότητα ή την αντίληψη της ποιότητας του προϊόντος και τον τρόπο οργάνωσης της επιχείρησης (Harisson και Kennedy, 1997). Καθώς οι επιχειρήσεις επωφελούνται από αυτές τις παραμέτρους, το γεγονός αυτό αυξάνει το μερίδιο αγοράς τους και τα κέρδη τους, μέσα που χρησιμοποιούνται ως κριτήριο ανταγωνιστικότητας. Ωστόσο, η χρήση του μεριδίου της στην αγορά ως δείκτη ανταγωνιστικότητας συνεπάγεται ορισμένους κινδύνους:

1. Σε μακροοικονομικό επίπεδο, το μερίδιο των χωρών της αγοράς εξαγωγών υπολογίζεται με βάση όλες τις ομάδες προϊόντων, σύμφωνα με την υπόθεση ότι το συνολικό μέγεθος των εξαγωγών μας δείχνει την ανταγωνιστική απόδοση. Ωστόσο, η προσέγγιση αυτή δεν μας ενημερώνει για τους επιμέρους παραγωγικούς τομείς. Μια καλύτερη προσέγγιση της ανταγωνιστικότητας επιτυγχάνεται με την εξέταση του μεριδίου των αγορών εξαγωγών στους παραγωγικούς τομείς.
2. Η εκτίμηση των μεριδίων των εξαγωγικών αγορών δεν δίνει την εικόνα της ανταγωνιστικότητας των παραγωγικών τομέων και επιχειρήσεων στην εσωτερική αγορά. Αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί αναλύοντας το εμπορικό ισοζύγιο.
3. Το μερίδιο των εξαγωγικών αγορών είναι συχνά μέτρια εκτίμηση της ανταγωνιστικότητας σε επίπεδο επιχειρήσεων, αλλά δεν λαμβάνει υπόψη τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνεται. Εάν το ποσοστό αυτό διατηρηθεί χάρη στη δραστική μείωση των τιμών, θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην αποδοτικότητα και ενδεχομένως στις μακροπρόθεσμες επιδόσεις της εταιρείας.
4. Τέλος, το μέτρο δεν εξυπηρετεί πολυάριθμες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές αγορές, καθώς και τις πολυεθνικές (Buckley et al, 1988).

Η "ανταγωνιστικότητα κόστους" είναι ένα μέτρο ανταγωνιστικότητας που χρησιμοποιείται ευρέως στην παραγωγική βιομηχανία και τις επιχειρήσεις. Η γενική υπόθεση πίσω από αυτό είναι ότι όσο χαμηλότερο είναι το κόστος τόσο πιο ανταγωνιστικό είναι η επιχείρηση ή ο παραγωγικός τομέας. Ωστόσο, αν και το κόστος

παραγωγής μας επιτρέπει να έχουμε κάποια ιδέα για τη συγκριτική θέση των βιομηχανιών μεταξύ των εθνών, δεν λαμβάνει υπόψη τις επιδόσεις τους. Η επιχείρηση μπορεί να είναι ανταγωνιστική με το κόστος αλλά να χάνει στις οικονομικές επιδόσεις λόγω της χαμηλής θέσης στην αγορά ή της αδύναμης εικόνας του προϊόντος.

Το πιο ευρέως χρησιμοποιούμενο μέτρο της ανταγωνιστικότητας είναι η "ανταγωνιστική τιμή". Συνδέεται στενά με την ανταγωνιστικότητα του κόστους και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της θέσης της παραγωγής στις αγορές. Αν και αποτελεί ένδειξη των δυνατοτήτων μιας βιομηχανίας ή ενός προϊόντος από την άποψη της ανταγωνιστικότητας, δεν είναι διαφωτιστική ως προς την απόδοση των επιχειρήσεων ή της βιομηχανίας - μια επιχείρηση μπορεί να είναι ανταγωνιστική στην τιμή, αλλά λόγω της κακής ποιότητας και της κακής εμπορικής προώθησης δεν μπορεί να μετατρέψει αυτό το χαρακτηριστικό σε πωλήσεις και κέρδη.

Ένας άλλος δείκτης ανταγωνιστικότητας είναι η "ανταγωνιστικότητα" της ποιότητας. Ο ανταγωνισμός με οποιονδήποτε στην τιμή δεν είναι απαραίτητα η καλύτερη μορφή ανταγωνισμού. Όταν η ποιότητα είναι βασικό ανταγωνιστικό στοιχείο, όπως σε πολλά μεσογειακά γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα, η παραγωγή σε χαμηλές τιμές είναι μια αποτυχημένη στρατηγική. Οι τιμές μπορούν να χρησιμεύσουν ως δείκτης ποιότητας και, κατά συνέπεια, οι χαμηλές τιμές μπορούν να υποδηλώνουν χαμηλή ποιότητα και, επομένως, περιορισμένες πωλήσεις.

Η ανάλυση της ανταγωνιστικότητας βάσει μεμονωμένων δεικτών, όπως το κόστος, η τιμή ή η ποιότητα, δεν αποτελεί επαρκές εργαλείο για την πρόβλεψη των επιπτώσεων της εμπορικής πολιτικής, είτε αυτή αφορά το κράτος ή μια βιομηχανία ή μια επιχείρηση, πόσο μάλλον τη διαδικασία ανάπτυξής τους. Χρειαζόμαστε μια πολύπλευρη προσέγγιση που θα περιλαμβάνει διάφορα εργαλεία, όπως η ανάλυση της ανάπτυξης ανά προϊόν, η ανταγωνιστικότητα των τιμών, το εμπορικό ισοζύγιο, καθώς και το μερίδιο των εξαγωγικών αγορών. Έτσι, θα έχουμε μια πλήρη εικόνα τόσο της δυναμικής ανάπτυξης όσο και της ανταγωνιστικότητας στην εγχώρια και τη διεθνή αγορά.

Στον γεωργικό τομέα, τέτοια εργαλεία είναι η ανάπτυξη της παραγωγής, η παραγωγικότητα και η διεθνής ανταγωνιστικότητα, που είναι εξίσου σημαντικό να αναλυθούν είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό (Mubarik, 2004). Ωστόσο, λόγω της δυσκολίας μέτρησης τους, αυτή που χρησιμοποιείται συνήθως είναι η διεθνής ανταγωνιστικότητα, η οποία εκφράζεται μέσω της ικανότητας μιας χώρας να προτείνει προϊόντα σε προσιτές τιμές, καλύτερη ποιότητα και διαφοροποιημένα. Επίσης, η ανταγωνιστικότητα επηρεάζεται από την ικανότητα της χώρας να προμηθεύει προϊόντα σε εισαγωγείς, τα οποία δεν μπορούν να παράγονται στις χώρες τους κατά τη διάρκεια μιας περιόδου ή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών μιας χώρας μετράται συνήθως με δύο κριτήρια: την ανταγωνιστικότητα και τις επιδόσεις όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα των τιμών, οι οποίες περιλάμβαναν την ποιότητα και την ανταγωνιστικότητα (Lipchitz, 2006).

Σε μια εκτενή ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, η Latruffe (2010) παρέχει μια κριτική ανασκόπηση διαφόρων τύπων δεικτών ανταγωνιστικότητας, συζητά θέματα μέτρησης και εξηγεί πώς επηρεάζουν τα ευρήματα στην ανταγωνιστικότητα. Οι δείκτες αυτοί μετρούν την ανταγωνιστικότητα από δύο οπτικές γωνίες, συμπεριλαμβανομένης της μέτρησης της στρατηγικής διαχείρισης, όπως το κόστος παραγωγής, η κερδοφορία, η παραγωγικότητα και η αποδοτικότητα, και της μέτρησης της ανταγωνιστικότητας που σχετίζεται με το εμπόριο. Η Latruffe (2010) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ανταγωνιστικότητα είναι "μια ευρεία, πολύπλευρη έννοια, χωρίς γενική συμφωνία για τον τρόπο προσδιορισμού της ή τον τρόπο ακριβούς μέτρησής της" και ότι αποτελεί σχετικό μέτρο που χρησιμοποιείται για τη σύγκριση επιχειρήσεων και τομέων στο πλαίσιο μιας εγχώριας οικονομίας ή εταιρειών και τομέων στο πλαίσιο της διεθνούς αγοράς. Σημειώνει ότι πολλοί συγγραφείς εκτιμούν παράλληλα αρκετούς δείκτες ανταγωνιστικότητας και προτείνει ότι θα ήταν καλύτερο να μετρηθούν αρκετά στοιχεία και να συγκεντρωθούν σε ένα ενιαίο μέτρο ανταγωνιστικότητας προκειμένου να υπάρξει ολοκληρωμένη άποψη.

ΔΕΙΚΤΕΣ

Δείκτης Μεριδίου Αγοράς (Export Market Share)

Ο δείκτης μεριδίου αγοράς είναι ο πιο απλός δείκτης και δείχνει τη συμμετοχή και διείσδυση των εξαγωγών σε μια αγορά, την εξάρτησή της από τον εξαγωγέα και το βαθμό κάλυψης των καταναλωτικών δυνατοτήτων της (Trail and Da Silva, 1994). Ο μαθηματικός τύπος του μεριδίου αγοράς είναι ο παρακάτω,

$$XMS = X_i / \Sigma(M_i) \text{ όπου,}$$

- XMS, το μερίδιο αγοράς των χωρών σε μία αγορά.
- X_i , η αξία των εξαγωγών μιας χώρας i προς μία αγορά για ένα προϊόν.
- $\Sigma(M_i)$ είναι η αξία των εισαγωγών της αγοράς από το σύνολο του κόσμου για το ίδιο προϊόν.

Δείκτης Ανταγωνιστικότητας – Εξειδίκευσης (Net Export Index)

Μετριέται ο δείκτης ανταγωνιστικότητας – εξειδίκευσης για να εμφανιστεί η ύπαρξη ή η απουσία εξειδίκευσης, αλλά σχετίζεται και με το εμπορικό ισοζύγιο. Ο δείκτης ανταγωνιστικότητας – εξειδίκευσης δείχνει εάν υπάρχει στο εμπόριο ενός προϊόντος για μια χώρα εξειδίκευση σε σχέση με μια άλλη χώρα. Η μαθηματική μορφή του δείκτη είναι,

$$NX_{ij} = (X_{ij} - M_{ij}) / (X_{ij} + M_{ij}) \text{ όπου,}$$

- X_{ij} , η αξία των εξαγωγών ενός προϊόντος i για μια χώρα j προς μία αγορά
- M_{ij} , η αξία των εισαγωγών ενός προϊόντος i για μια χώρα j από την ίδια αγορά

Ο δείκτης βασίζεται στο γεγονός πως μεταξύ δύο χωρών που έχουν εμπορικές σχέσεις, η χώρα με τις ευνοϊκότερες συνθήκες παραγωγής και εμπορίας σε έναν κλάδο θα πραγματοποιεί μεγαλύτερες εξαγωγές απ' ό,τι εισαγωγές από την άλλη

χώρα. Συνεπώς θα είναι πιο εξειδικευμένη και ανταγωνιστική στο εμπόριο του συγκεκριμένου προϊόντος από την άλλη. Παρόλα αυτά δεν είναι δυνατό μέσω του δείκτη να προσδώσουμε συγκριτικό πλεονέκτημα σ' αυτή τη χώρα γιατί ο δείκτης δεν παίρνει υπόψη του τις εξαγωγικές και εισαγωγικές επιδόσεις στους υπόλοιπους κλάδους καθώς και τους ανταγωνιστές που υπάρχουν στο εμπόριο του κλάδου αυτού.

Οι τιμές του δείκτη κυμαίνονται από το -1 ως το +1. Όταν η τιμή είναι ίση με τη μονάδα τότε η χώρα j είναι απόλυτα εξειδικευμένη στο εμπόριο του προϊόντος i σε σχέση με την άλλη χώρα. Τιμή ίση με -1 σημαίνει πως η χώρα j δεν είναι καθόλου εξειδικευμένη στο εμπόριο αυτού του προϊόντος σε σχέση με την άλλη χώρα. Όταν η τιμή του δείκτη είναι ίση με μηδέν δείχνει ουδετερότητα. Ο δείκτης σχετίζεται και με το εμπορικό ισοζύγιο, οπότε θετική τιμή του σημαίνει θετικό εμπορικό ισοζύγιο του προϊόντος i για τη χώρα j ως προς την άλλη χώρα. Κατ' αντιστοιχία αρνητική τιμή του δείκτη σημαίνει αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο.

Όπως προαναφέρθηκε, ένα σοβαρό μειονέκτημα του δείκτη είναι πως αγνοεί το συνολικό εμπόριο και τα ανταγωνιστικά κράτη. Για παράδειγμα, μία χώρα που είναι αυτάρκης σε ένα προϊόν (μηδαμινές εισαγωγές) και παρουσιάζει μικρές εξαγωγές θα δίνει τιμή ίση με τη μονάδα. Μ' αυτό τον τρόπο συμπεραίνεται λανθασμένα πως η χώρα είναι ανταγωνιστική και απόλυτα εξειδικευμένη στο εμπόριο του συγκεκριμένου προϊόντος. Γι' αυτό το λόγο ο δείκτης χρησιμοποιείται με ιδιαίτερη προσοχή και η εξαγωγή συμπερασμάτων από τα αποτελέσματά του γίνεται με επιφυλακτικότητα.

Δείκτης Ενδοκλαδικού Εμπορίου (Intra – Industry Trade Index, IIT)

Αποκαλύπτει τη δομή των εμπορικών σχέσεων μεταξύ δύο χωρών (ενδο-κλαδικό ή δια-κλαδικό εμπόριο). Μια τροποποίηση του δείκτη ανταγωνιστικότητας – εξειδίκευσης (Net Export Index) είναι ο δείκτης ενδοκλαδικού εμπορίου (Grubel και Lloyd, 2003), ο οποίος έχει τη παρακάτω μαθηματική μορφή,

$$IIT_{ij} = 1 - |NX_{ij}| \text{ όπου,}$$

- $|NX_{ij}|$, η απόλυτη τιμή του Net Export Index

Ο δείκτης ενδοκλαδικού εμπορίου αποκαλύπτει τη δομή των εμπορικών σχέσεων μεταξύ δύο χωρών (ενδοκλαδικό ή διακλαδικό εμπόριο). Στο διακλαδικό εμπόριο υπάρχουν μόνο εισαγωγές ή εξαγωγές ενός προϊόντος μεταξύ δύο χωρών εξαιτίας των διαφορών στους συντελεστές παραγωγής των χωρών και λόγω του συγκριτικού πλεονεκτήματος της μιας χώρας έναντι της άλλης. Στο ενδοκλαδικό εμπόριο υπάρχει ισοδύναμη ανταλλαγή (ίση αξία εξαγωγών και εισαγωγών) του προϊόντος και αυτό αποδίδεται στη τεχνολογική έρευνα και στις οικονομίες κλίμακας. Όταν ο δείκτης παίρνει τιμή 0 τότε το εμπόριο μεταξύ των δύο χωρών χαρακτηρίζεται ως διακλαδικό. Ενδοκλαδικό εμπόριο έχουμε στη περίπτωση που ο δείκτης παίρνει τιμή ίση με +1.

Δείκτης Ομοιότητας Εξαγωγών (Export Similarity Index)

Ο δείκτης ομοιότητας εξαγωγών δείχνει την ύπαρξη ανταγωνιστικότητας ή συμπληρωματικότητας των εξαγωγών μεταξύ δύο χωρών. Γενικά, αποκαλύπτει την ύπαρξη αλληλοσυγκρουόμενων εξαγωγικών συμφερόντων. Ο δείκτης επινοήθηκε από τους Finger και Kreinin το 1979 και δείχνει την ύπαρξη ανταγωνιστικότητας ή συμπληρωματικότητας των εξαγωγών μεταξύ δύο χωρών. (Finger and Kreinin, 1979, Kellman and Schroder, 1983, Pomfret, 1981). Ο δείκτης ομοιότητας εξαγωγών έχει την παρακάτω μαθηματική μορφή,

$$S = (1 - 1/2 \sum |X_{iac}/X_{ac} - X_{ibc}/X_{bc}|) * 100 \quad (3) \text{ όπου,}$$

- X_{iac} και X_{ibc} είναι η αξία των εξαγωγών ενός προϊόντος i των χωρών a και b αντίστοιχα προς την αγορά c
- X_{ac} και X_{bc} είναι η αξία των εξαγωγών για το κλάδο τροφίμων και προϊόντων των χωρών a και b προς την αγορά c .

Ο δείκτης παίρνει τιμές μεταξύ 0 και 100. Μικρή τιμή του δείκτη για δύο χώρες φανερώνει ανομοιότητα εξαγωγικών δομών και συμπληρωματικές μεταξύ τους σχέσεις. Αντίθετα, μεγάλη τιμή δηλώνει επικάλυψη, δηλαδή ανταγωνιστικές και αλληλοσυγκρουόμενες εμπορικές σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών.

Δείκτης Κάλυψης Εισαγωγών

Ο δείκτης αναφέρεται στο λόγο της αξίας εξαγωγών προς την αξία εισαγωγών ενός προϊόντος, δηλαδή μαθηματικά εκφράζεται,

$$K_x = (V_{xi}/V_{mi}) \text{ όπου,}$$

- V_{xi} : αξία εξαγωγών του προϊόντος
- V_{mi} : αξία εισαγωγών του προϊόντος

Ο δείκτης αυτός δείχνει το μέρος της αξίας των εξαγωγών που απορροφάται από την αξία των εισαγωγών (Ζιωγάνας και Σέμος, 2002). Όσο μεγαλύτερη η τιμή της κάλυψης εισαγωγών τόσο περισσότερο η χώρα προσανατολίζεται στην παραγωγή του προϊόντος για εξαγωγή, παρά για να καλύψει τις εγχώριες ανάγκες κατανάλωσης

Δείκτης Συγκριτικού Πλεονεκτήματος Εμπορίου (Relative Comparative Advantage, RCA)

Ο Balassa (1965) ανέπτυξε πρώτος δείκτες του συγκριτικού πλεονεκτήματος σε επίπεδο χώρας και τους ονόμασε ως «revealed comparative advantage» (RCA). Η θεωρία στην οποία βασίστηκε η ανάπτυξη του δείκτη RCA, ήταν πως οι παρατηρούμενες εμπορικές συναλλαγές εξαρτώνται από το πραγματικό συγκριτικό πλεονέκτημα κάθε χώρας και επομένως μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν δείκτες της ανταγωνιστικότητας τους. Ο δείκτης Balassa χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει εάν μια χώρα έχει «αποκαλυφθέν» συγκριτικό πλεονέκτημα (Revealed Comparative Advantage, RCA), αλλά όχι για να καθορίσει τις πηγές του συγκριτικού αυτού πλεονεκτήματος. Η αξιολόγηση, συνεπώς, του συγκριτικού πλεονεκτήματος της χώρας με βάση το δείκτη αυτό βασίζεται στην εξειδίκευση των (καθαρών) εξαγωγών

της σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ομάδας αναφοράς (στην παρούσα ανάλυση, όλες οι χώρες του κόσμου). Επομένως ο δείκτης Balassa μετρά το συγκριτικό πλεονέκτημα εξαγωγών ως ακολούθως:

$$RCA_{ij} = (x_{ij}/X_j) / (x_{iw}/X_w)$$

Όπου RCA_{ij} είναι ο δείκτης συγκριτικού πλεονεκτήματος του κλάδου i στη χώρα j , x_{ij} είναι οι εξαγωγές του κλάδου i για τη χώρα j , X_j είναι το σύνολο των εξαγωγών της χώρας j , x_{iw} είναι οι παγκόσμιες εξαγωγές του κλάδου i , και X_w είναι το σύνολο των παγκόσμιων εξαγωγών.

Ο πρώτος που ασχολήθηκε με αυτό το δείκτη ήταν ο Balassa το 1965 και ο οποίος τον ονόμασε δείκτη αποκαλυμμένου συγκριτικού πλεονεκτήματος (Revealed Comparative Advantage, RCA). Ο σκοπός αυτού του αρχικού δείκτη είναι ίδιος με το σκοπό του δείκτη του συγκριτικού πλεονεκτήματος εμπορίου. Δείχνει το βαθμό στον οποίο μια χώρα εξειδικεύεται περισσότερο από μια ομάδα ανταγωνιστικών χωρών σε έναν κλάδο σχετικά με το σύνολο της οικονομίας. Επίσης, ελέγχει σε ποιους κλάδους υπάρχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλες χώρες. Ο αρχικός δείκτης του Balassa έχει την εξής μαθηματική διατύπωση,

$$RCA = (X_i / X_{iw}) / (X / X_w) \text{ όπου,}$$

- X_i , η αξία των εξαγωγών μιας χώρας για ένα προϊόν i σε μία αγορά
- X_{iw} , η αξία των εξαγωγών μιας ομάδας εξαγωγέων - χωρών για ένα προϊόν i σε μία αγορά
- X , η αξία των εξαγωγών της ίδιας χώρας για όλα τα προϊόντα
- X_w , η αξία των εξαγωγών μιας ομάδας εξαγωγέων – χωρών για όλα τα προϊόντα

Υψηλή τιμή του δείκτη (μεγαλύτερη του 100) δείχνει συγκριτικό πλεονέκτημα στις εξαγωγές ενός προϊόντος μιας χώρας. Όταν η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη του 100 τότε το μερίδιο εξαγωγών του συγκεκριμένου προϊόντος είναι μεγαλύτερο του μεριδίου εξαγωγών του μέσου προϊόντος της χώρας.

Η βελτιωμένη μορφή του δείκτη RCA είναι ο δείκτης συγκριτικού πλεονεκτήματος εμπορίου (Relative Trade Advantage, RTA), ο οποίος παρουσιάστηκε από το Vollrath το 1991 για να μετρήσει την εξειδίκευση και το συγκριτικό πλεονέκτημα μιας χώρας σε έναν κλάδο. Ο μαθηματικός τύπος ορίζεται παρακάτω,

$$RTA_{ij} = RXA_{ij} - RMA_{ij} \text{ όπου,}$$

- RXA_{ij} , ο δείκτης συγκριτικού πλεονεκτήματος εξαγωγών
- RMA_{ij} , ο δείκτης συγκριτικού πλεονεκτήματος εισαγωγών

Κατά τους Frohberg και Hartmann (1997) ο δείκτης RTA υπερέχει του RCA του Balassa γιατί ενσωματώνει ταυτόχρονα τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, αντιπροσωπεύοντας πληρέστερα τις πραγματικές συνθήκες εμπορίου στα προϊόντα που υπάρχει ενδοκλαδικό εμπόριο και όχι μονόδρομες εμπορικές σχέσεις. Παραδείγματος χάριν, μπορεί μια χώρα να παρουσιάζεται με συγκριτικό πλεονέκτημα στις εξαγωγές ενός προϊόντος σύμφωνα με το τύπο RCA αλλά να πραγματοποιεί ταυτόχρονα μεγάλες εισαγωγές του ίδιου προϊόντος χάνοντας το

πλεονέκτημά της, κάτι που γίνεται φανερό από το δείκτη RTA. Έτσι εκφράζει πιο ικανοποιητικά την έννοια της εξειδίκευσης και του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Δεύτερον, όπως προαναφέρθηκε, ο RTA διακρίνει τις εξαγωγές και τις εισαγωγές ενός προϊόντος από τις συνολικές μιας χώρας και της ομάδας των ανταγωνιστικών χωρών αποφεύγοντας τη διπλή μέτρησή τους.

Ο δείκτης RCA που αναπτύχθηκε από τον Balassa (1965) χρησιμοποιείται ευρέως για τον προσδιορισμό του συγκριτικού πλεονεκτήματος στις εξαγωγές και της ανταγωνιστικής θέσης μιας χώρας. Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης Balassa χρησιμοποιείται για να καθοριστεί εάν μια χώρα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα (Αποδεδειγμένο Συγκριτικό Πλεονέκτημα, RCA), αλλά όχι για να προσδιοριστούν οι πηγές του συγκριτικού πλεονεκτήματος. Επομένως, η αξιολόγηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος της χώρας με τον δείκτη βασίζεται στην εξειδίκευση των (καθαρών) εξαγωγών σε σχέση με την υπόλοιπη ομάδα αναφοράς. Το αποδεδειγμένο συγκριτικό πλεονέκτημα (RCA) είναι ένας δείκτης που χρησιμοποιείται στα διεθνή οικονομικά για τον υπολογισμό του σχετικού πλεονεκτήματος ή μειονεκτήματος μιας συγκεκριμένης χώρας σε μια συγκεκριμένη κατηγορία αγαθών ή υπηρεσιών, όπως αποδεικνύεται από τις εμπορικές ροές. Βασίζεται στην έννοια του συγκριτικού πλεονεκτήματος Ricardian. Αναφέρεται συνήθως σε έναν δείκτη που εισήγαγε ο Béla Balassa (1965):

$$RCA = (E_{ij} / E_{it}) / (E_{nj} / E_{nt}).$$

Όπου: E:Εξαγωγές, i:Δείκτης χώρας, n:Σύνολο χωρών, j:Δείκτης εμπορευμάτων και t:Σύνολο εμπορευμάτων. Ως εκ τούτου, ο δείκτης Balassa μετρά το συγκριτικό πλεονέκτημα των εξαγωγών ως εξής:

$$RCA_{ij} = (X_{ij} / X_j) / (X_{iw} / X_w)$$

Εάν ο λόγος είναι μεγαλύτερος του ενός, τότε η χώρα j έχει συγκριτικό πλεονέκτημα στη βιομηχανία i. Αν ο δείκτης είναι μικρότερος από ένα, τότε η χώρα έχει συγκριτικό μειονέκτημα στον τομέα i. Επομένως, αν ο δείκτης λάβει, για παράδειγμα, την τιμή 1.1, τότε το ποσοστό των εξαγωγών της χώρας j στη βιομηχανία είναι 10% υψηλότερο από το ποσοστό των συνολικών εξαγωγών παγκοσμίως.

Μια χώρα i έχει αποδεδειγμένο συγκριτικό πλεονέκτημα στο εμπόρευμα j, εάν $(X_{ij} / X_j) > (X_{iw} / X_w)$, δηλαδή εάν το μερίδιο αγοράς εξαγωγών του εμπορεύματος j είναι υψηλότερο από το συνολικό μερίδιο αγοράς εξαγωγών της χώρας.

Ο δείκτης RCA_{ij} αντικατοπτρίζει τη διεθνή εξειδίκευση μιας χώρας, καθώς αξιολογεί το μερίδιο αγοράς εξαγωγών της σε ένα συγκεκριμένο εμπόρευμα ή τομέα σε σχέση με ένα σημείο αναφοράς, όπως το συνολικό μερίδιο αγοράς εξαγωγών της χώρας αυτής. Θεωρητικά, ο δείκτης RCA_{ij} λαμβάνει τιμές μεταξύ 0 και $+\infty$. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, το ανώτατο όριο είναι το X_w / X_i , το οποίο προσεγγίζει το ∞ όταν $X_i \rightarrow 0$. Επομένως, η χώρα i έχει συγκριτικό πλεονέκτημα εάν $1 \leq RCA_{ij} < X_w / X_i$ και συγκριτικό μειονέκτημα εάν $0 < RCA_{ij} \leq 1$ και ο δείκτης RCA_{ij} ακολουθούν ασύμμετρη κατανομή με 0 ως κατώτερο όριο, μεταβλητό ανώτερο όριο και μεταβλητό μέσο όρο.

Συγκεκριμένα, ο αριθμητής του δεν σταθμίζεται με το μερίδιο κάθε εμπορεύματος στις συνολικές εξαγωγές της χώρας, ενώ ο παρονομαστής είναι ο σταθμισμένος μέσος όρος των μεριδίων αγοράς εξαγωγής όλων των προϊόντων. Κατά συνέπεια, εάν μια χώρα επιτυγχάνει υψηλά μερίδια εξαγωγών σε λίγα προϊόντα με μικρό μερίδιο εξαγωγών στις παγκόσμιες αγορές (στην περίπτωση των μικρών οικονομιών), το αποτέλεσμα θα είναι ένας μέσος δείκτης $RCA_{ij} > 1$. Επιπλέον, δεδομένου ότι οι τιμές αυτού του δείκτη μπορεί να μεταβάλλονται με την πάροδο του χρόνου, ο βαθμός εξειδίκευσης μιας χώρας, όπως μετράται από αυτόν τον δείκτη, μπορεί επίσης να αλλάξει.

Τέλος ο δείκτης RCA εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως το πόσο ευρύς είναι ο τομέας που εξετάζεται, πώς καθορίζονται οι χώρες αναφοράς και πώς καθορίζεται μια αγορά. Επιπλέον, οι συνολικές εξαγωγές μιας χώρας επηρεάζουν τις τιμές του RCA, αφού για το ίδιο μερίδιο αγοράς εξαγωγών ενός τομέα οι τιμές του RCA, μπορούν να είναι χαμηλότερες ή υψηλότερες, ανάλογα με τη διάσταση του μεριδίου αγοράς των εξαγωγών του συνολικού εμπορίου (Havrila I. and Gunawardana P., 2003).

Μέτρηση του δείκτη αποκαλυπτόμενου συγκριτικού πλεονεκτήματος

Επιλέχθηκε ο συγκεκριμένος δείκτης RCA² (Balassa) και όχι κάποιος πιο βελτιωμένος λόγω της ευκολίας υπολογισμού του. Οι τιμές που παίρνει ο δείκτης κυμαίνονται από το 0 έως το $\pm\infty$. Όταν ο RCA παίρνει τιμές μεγαλύτερες του 1, σημαίνει ότι η χώρα έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στο συγκεκριμένο προϊόν σε σχέση με το σύνολο χωρών με τις οποίες έγινε η σύγκριση. Όλα τα στοιχεία των εξαγωγών αντλήθηκαν από την βάση δεδομένων του International Olive Council, της Eurostat και του International Trade Center.

Πρώτα λοιπόν υπολογίζουμε τις συνολικές Ελληνικές εξαγωγές και το εθνικό μερίδιο στο σύνολο:

Ελληνικές-Παγκόσμιες εξαγωγές και εθνικό μερίδιο			
Έτος	Εξαγωγές σε αξία (χιλιάδες δολάρια)	Παγκόσμιες εξαγωγές (χιλιάδες δολάρια)	Μερίδιο Ελληνικών εξαγωγών στον κόσμο
2010	27.585.696	15.095.502.449	0,001827412
2011	33.377.039	18.103.987.370	0,001843629
2012	35.151.146	18.395.803.866	0,001910824
2013	36.261.644	18.881.587.009	0,001920476
2014	35.755.371	18.878.970.324	0,001893926
2015	28.289.237	16.399.773.904	0,001724977
2016	27.810.925	15.881.855.749	0,001751113
2017	32.154.816	17.550.866.220	0,001832093
2018	39.490.521	19.284.580.098	0,002047777
2019	37.885.527	18.710.834.919	0,002024790

Στην συνέχεια από την κατηγορία 20 επιλέγουμε βάσει αξίας την υποκατηγορία 200570 που αντιστοιχεί στις επιτραπέζιες ελιές και πιο συγκεκριμένα στις ελιές που είναι παρασκευασμένες ή διατηρημένες χωρίς ξίδι ή οξικό οξύ και δεν είναι κατεψυγμένες.

Οι συνολικές αξίες των εξαγωγών των Ελληνικών επιτραπέζιων ελιών σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα τελευταία εννιά χρόνια παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα

Αξία Ελληνικών εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς εκτός Ευρώπης (χιλιάδες ευρώ)								
2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
152.65 7	155.89 5	171.86 1	186.18 4	198.34 7	229.43 3	245.21 4	247.62 7	255.00 2

Ενώ οι συνολικές εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών της Ελλάδας αλλά και οι παγκόσμιες, σε δολάρια και σε ευρώ αντίστοιχα, φαίνονται στους 2 πίνακες παρακάτω

Αξία Ελληνικών εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς παγκόσμια (δολάρια και ευρώ)							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
332.904	376.053	402.700	385.180	404.442	450.559	513.843	506.194
258.851	283.118	302.953	347.011	365.439	398.831	435.100	452.162

Αξία παγκόσμιων εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς (δολάρια και ευρώ)							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.741.090	1.853.877	2.027.867	1.727.454	1.880.722	1.925.323	2.064.220	1.941.107
1.353.792	1.395.724	1.525.576	1.556.273	1.699.351	1704.280	1.746.895	1.733.912

Κατόπιν, θα διαιρέσουμε τις ελληνικές εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς με τις παγκόσμιες για κάθε αντίστοιχο έτος ώστε να βρούμε την αναλογία.

Αναλογία ελληνικών εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς στις παγκόσμιες 2012-2019								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ελληνικές εξαγωγές	332.904	376.053	402.700	385.180	404.442	450.559	513.843	506.194
Παγκόσμιες εξαγωγές	1.741.090	1.853.877	2.027.867	1.727.454	1.880.722	1.925.323	2.064.220	1.941.107
Αναλογία	0,191204	0,202846	0,198583	0,222975	0,215040	0,234017	0,248928	0,260776

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Επομένως διαιρώντας την αναλογία των ελληνικών στις παγκόσμιες εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς που υπολογίσαμε στον παραπάνω πίνακα, με το μερίδιο των ελληνικών συνολικών εξαγωγών στις παγκόσμιες βρίσκουμε τον δείκτη RCA (Balassa).

RCA Επιτραπέζιας ελιάς Ελλάδας 2012-2019							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019

100,063	105,622	104,852	129,262	122,802	127,732	121,560	128,791
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Αντίστοιχα για τις χώρες με τις περισσότερες εξαγωγές στον κόσμο

RCA Επιτραπέζιας ελιάς Ισπανίας 2012-2019							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
28,700	25,408	25,540	24,712	22,799	22,589	20,949	22,094

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

RCA Επιτραπέζιας ελιάς Ιταλίας 2012-2019							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1,007	1,136	1,091	1,165	1,189	1,129	1,258	1,408

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

RCA Επιτραπέζιας ελιάς Μαρόκου 2012-2019							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
64,872	63,131	64,642	49,378	49,692	49,312	50,726	51,919

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

RCA Επιτραπέζιας ελιάς Αργεντινής 2012-2019							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
13,136	14,792	10,569	10,373	12,664	11,878	10,963	10,587

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

RCA Επιτραπέζιας ελιάς Αιγύπτου 2012-2019							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
13,028	16,706	24,595	26,301	33,306	26,783	23,822	19,543

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

RCA Επιτραπέζιας ελιάς Βελγίου 2012-2019							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
0,928	1,020	1,032	1,019	1,058	1,085	1,255	1,341

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

RCA Επιτραπέζιας ελιάς Πορτογαλίας 2012-2019							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
5,224	5,033	4,635	4,146	4,642	5,042	5,606	6,650

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

RCA Επιτραπέζιας ελιάς Περού 2012-2019							
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
6,067	5,297	8,738	7,137	5,740	4,185	4,200	7,487

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Όπως βλέπουμε παρατηρώντας τους πίνακες, ως προς τις επιτραπέζιες ελιές το συγκριτικό πλεονέκτημα της Ελλάδας έναντι των υπολοίπων χωρών του δείγματος είναι συντριπτικό και δε φαίνεται να επηρεάζεται καθόλου από τις έτσι κι αλλιώς πολύ μικρές μεταβολές τους. Μάλιστα η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη του 100 επομένως το μερίδιο εξαγωγών της επιτραπέζιας ελιάς είναι μεγαλύτερο του μεριδίου εξαγωγών του μέσου προϊόντος της χώρας. Επίσης παρατηρούμε ότι η Ιταλία παρά τις πολλές εξαγωγές της που την φέρνουν στην 4^η θέση στην παγκόσμια κατάταξη όσον αφορά τις εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών είναι λίγο πάνω από το ένα

στον δείκτη RCA γεγονός που δείχνει ότι ναι μεν έχει οριακό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο αλλά δεν αποτελεί εξειδίκευση για την Ιταλία αφού το μερίδιο αγοράς εξαγωγών της σε σχέση με το συνολικό μερίδιο αγοράς εξαγωγών της δεν είναι συγκριτικά μεγάλο σε σχέση με άλλες χώρες που παράγουν και εξαγωγούν ελιές. Το ίδιο συμβαίνει και με το Βέλγιο που είναι 7^ο παγκόσμια στις εξαγωγές της ελιάς

Ακολουθώντας οι εξαγωγές σε δολάρια των επιτραπέζιων ελιών της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Ιταλίας στις αγορές των ΗΠΑ, Ρωσία, Ιαπωνία, Αυστραλία και Γαλλία είναι στους πίνακες που ακολουθούν. Επιλέχθηκαν αυτές οι 2 χώρες επειδή αποτελούν δύο απ' τις πιο ισχυρές ανταγωνίστριες χώρες παραγωγής και εξαγωγών ελαιόλαδου και επιτραπέζιας ελιάς και είναι επίσης μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

	ΕΛΛΑΔΑ			ΙΣΠΑΝΙΑ			ΙΤΑΛΙΑ		
	ΗΠΑ	ΡΩΣΣΙΑ	ΙΑΠΩΝΙΑ	ΗΠΑ	ΡΩΣΣΙΑ	ΙΑΠΩΝΙΑ	ΗΠΑ	ΡΩΣΣΙΑ	ΙΑΠΩΝΙΑ
2012	87.845	6.199	172	189.772	78.569	5.426	10.939	1.341	925
2013	98.125	6.417	268	196.165	77.214	5.908	16.957	1.271	1.831
2014	103.318	5.399	238	217.593	82.236	6.343	18.010	972	2.084
2015	103.788	1.635	232	199.294	51.103	5.081	17.756	653	1.966
2016	114.456	2.810	237	215.660	57.523	5.243	21.724	695	2.368
2017	133.944	3.272	480	202.470	62.098	5.545	20.073	1.152	2.532
2018	146.920	5.333	317	183.671	61.540	5.114	26.342	1.435	2.755
2019	149.068	5.223	354	169.857	71.118	5.179	31.360	946	2.816

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

	ΕΛΛΑΔΑ		ΙΣΠΑΝΙΑ		ΙΤΑΛΙΑ	
	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
2012	27.903	3.229	10.203	45.354	1.568	2.103
2013	24.946	6.954	11.428	46.906	2.084	2.634
2014	25.667	5.264	11.571	53.917	2.333	3.033
2015	23.689	5.166	8.056	44.731	3.032	2.564
2016	26.893	6.380	9.009	46.046	2.854	3.013
2017	30.382	8.750	9.706	50.376	1.946	3.732
2018	34.107	10.744	9.345	53.017	2.270	4.603
2019	26.890	12.837	10.198	52.534	2.982	4.678

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των υπολογισμών του δείκτη RCA που παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες, οι τιμές του δείκτη ανταγωνιστικότητας για την Ελλάδα στις αγορές που μελετήθηκαν είναι υψηλότερες από τη μονάδα στις ΗΠΑ, την Ρωσία και την Αυστραλία και την Γαλλία με εξαίρεση το 2012 αλλά όχι στην Ιαπωνία. Αυτό αποδεικνύει ότι, η Ελλάδα εμφανίζει συγκριτικό πλεονέκτημα στις επιτραπέζιες ελιές.

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
--	--------	---------	--------

	ΗΠΑ	ΡΩΣΣΙΑ	ΙΑΠΩΝΙΑ	ΗΠΑ	ΡΩΣΣΙΑ	ΙΑΠΩΝΙΑ	ΗΠΑ	ΡΩΣΣΙΑ	ΙΑΠΩΝΙΑ
2012	26,404	1,863	0,051	7,013	2,903	0,201	0,230	0,028	0,019
2013	27,560	1,802	0,048	6,423	2,528	0,193	0,333	0,025	0,036
2014	26,901	1,405	0,062	6,346	2,399	0,185	0,316	0,017	0,037
2015	34,830	0,548	0,078	6,838	1,753	0,174	0,369	0,014	0,041
2016	34,753	0,853	0,072	6,432	1,716	0,156	0,398	0,013	0,043
2017	37,972	0,927	0,136	5,927	1,818	0,162	0,361	0,021	0,046
2018	34,757	1,261	0,075	4,965	1,664	0,138	0,448	0,024	0,047
2019	37,928	1,329	0,090	4,855	2,033	0,148	0,567	0,017	0,051

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

	ΕΛΛΑΔΑ		ΙΣΠΑΝΙΑ		ΙΤΑΛΙΑ	
	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
2012	8,387	0,971	0,377	1,676	0,033	0,044
2013	7,007	1,953	0,374	1,536	0,041	0,052
2014	6,683	1,371	0,337	1,573	0,041	0,053
2015	7,950	1,734	0,276	1,535	0,063	0,053
2016	8,166	1,937	0,269	1,373	0,052	0,055
2017	8,613	2,481	0,284	1,475	0,035	0,067
2018	8,069	2,542	0,253	1,433	0,039	0,078
2019	6,842	3,266	0,292	1,502	0,054	0,085

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Εν τέλει, θα πρέπει η Ελλάδα να δώσει έμφαση στα αποτελέσματα αυτού του δείκτη, καθώς καταδεικνύουν τις αγορές που είναι πιο ανταγωνιστική και επιβάλλονται περεταίρω επενδύσεις εκ μέρους της Ελλάδας, αλλά και τις χώρες που χρειάζεται τόνωση της ανταγωνιστικότητας ενώ ταυτόχρονα γίνεται σύγκριση με τις άλλες χώρες ανταγωνίστριες της Ελλάδας στον κλάδο των βρώσιμων ελιών

Σε γενικότερο βαθμό σχετικά με την Ελλάδα υπάρχει βελτίωση της κατάταξης της στο παγκόσμιο διάγραμμα ανταγωνιστικότητας κατά εννέα θέσεις σε σύγκριση με το 2019, σύμφωνα με το εδρεύον στην Ελβετία Ινστιτούτο Διαχειριστικής Ανάπτυξης (IMD). Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας αποδίδεται κυρίως στην κυβερνητική αποτελεσματικότητα, την ευελιξία της κυβερνητικής πολιτικής, τη διαφάνεια και την απουσία κινδύνου πολιτικής αστάθειας.

Βάσει αυτών των προσόντων, η Ελλάδα έχει ανέλθει στην 49η θέση μεταξύ των 63 οικονομιών, έναντι της 58ης το προηγούμενο έτος, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη πρόοδο μετά την Κύπρο, η οποία ανήλθε σε 11 θέσεις.

Ωστόσο, τα στοιχεία του IMD, τα οποία δημοσιεύθηκαν από την Ομοσπονδία Βιομηχανιών Ελλάδος (SBE), θέτουν την Ελλάδα αρκετά χαμηλά σε σύγκριση με ομότιμους της ευρωζώνης όπως η Γερμανία (17η), η Κύπρος (30η), η Γαλλία (32η), η Ισπανία (36η), η Πορτογαλία (37η) και η Ιταλία (44η). Η Ελλάδα ακολουθεί ακόμα και την Τουρκία (46η), την Ουγγαρία (47η) και τη Βουλγαρία (48η).

Τα εμπόδια στην περαιτέρω πρόοδο της Ελλάδας στο διάγραμμα ανταγωνιστικότητας είναι το δημογραφικό της πρόβλημα, η μείωση της αξίας των εξαγωγών της πέρυσι και η έλλειψη ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού λόγω του brain drain κατά τη διάρκεια της προηγούμενης οικονομικής κρίσης.

Παρά τις προκλήσεις αυτές, η Ελλάδα παρουσιάζει βελτίωση σε αρκετές παραμέτρους που αφορούν τις εγχώριες επιχειρήσεις και την οικονομία γενικά. Η αποδοτικότητα των επιχειρήσεων, για παράδειγμα, έχει ανέβει επτά θέσεις στη χώρα σε αυτή την κατηγορία, από την 58η στην 51η θέση, και στην οικονομική αποτελεσματικότητα η Ελλάδα έχει ανέβει από την 60η στην 55η θέση. Τερματίζοντας τη μείωση της προηγούμενης πενταετίας, η Ελλάδα βελτιώθηκε και αυτή στην κατηγορία υποδομής, λαμβάνοντας την 39η θέση από 41η το προηγούμενο έτος.

Η ελληνική οικονομία αντιμετωπίζει πέντε σημαντικές προκλήσεις, οι οποίες εάν αντιμετωπιστούν θα ενισχύσουν σημαντικά την ανταγωνιστικότητά της. Αφορούν τη διεύρυνση της παραγωγικής της βάσης μέσω επενδύσεων στον βιομηχανικό τομέα, τη δημιουργία ενός ευνοϊκότερου φορολογικού πλαισίου και την εισαγωγή ειδικών προγραμμάτων για την ενίσχυση δυναμικών και προσανατολισμένων στις εξαγωγές τομέων.

Ταυτόχρονα, η Ελλάδα πρέπει να σχεδιάσει και να εφαρμόσει πρωτοβουλίες ψηφιακής τεχνολογίας, καθώς επίσης να διευκολύνει την πρόσβαση ιδιωτικών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση.

5. ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ ΠΟΥ ΜΕΛΕΤΗΘΗΚΑΝ

Παρακάτω θα αναλυθούν 5 χώρες εξαγωγικοί προορισμοί επιτραπέζιων ελιών της Ελλάδας από 4 Ηπείρους, οι οποίες χώρες έχουν μεγάλη οικονομική δύναμη και είναι σε υψηλότερες θέσεις από την Ελλάδα (με εξαίρεση την Ρωσία που μόνο το 2020 βρίσκεται πιο κάτω από την χώρα μας κατά μία θέση) στην παγκόσμια κατάταξη ανταγωνιστικότητας με τις Η.Π.Α. να προηγούνται:

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Το 2018 οι Ηνωμένες Πολιτείες εισήγαγαν έτοιμες προς κατανάλωση ελιές αξίας περίπου 414 εκατομμυρίων δολαρίων με την Ισπανία να αντιπροσωπεύει το 87% των εισαγωγών, ακολουθούμενη από την Ελλάδα και την Ιταλία. Ακόμα, νωπές ελιές αξίας περίπου 2,3 εκατομμυρίων δολαρίων εισήχθησαν, κυρίως από το Μεξικό. Η ετήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση κονσερβοποιημένων ελιών έχει μεταβληθεί από το 1970, κυμαινόμενη από 0,36kg έως 0,54kg. Το 2016, η κατά κεφαλήν κατανάλωση κονσερβοποιημένων ελιών ήταν 0,45kg. Οι περισσότερες κονσερβοποιημένες ελιές χρησιμοποιήθηκαν στην βιομηχανία τροφίμων, όπως σε πιτσαρίες και αλυσίδες fast-food²⁰. Η ολοένα και αυξανόμενη δημοτικότητα της μεσογειακής κουζίνας συμβάλλει σημαντικά στην αύξηση της κατανάλωσης.

Σύμφωνα με τον Πίνακα που φαίνεται παρακάτω, η διείσδυση των επιτραπέζιων ελαιών στα νοικοκυριά των ΗΠΑ μειώθηκε κατά 15% μέσα στα τελευταία εφτά χρόνια. Η πιο δραματική μείωση, ωστόσο παρατηρείται στην εγχώρια παραγωγή ελιών (68%). Ένας πιθανός λόγος είναι η προτίμηση των Αμερικανών παραγωγών για

καλλιέργειες ελιών που προορίζονται για παραγωγή ελαιολάδου, προϊόν το οποίο έχει περισσότερη ζήτηση τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και παγκοσμίως.

Πίνακας Εγχώρια παραγωγή και κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών στις Η.Π.Α.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ΣΕ 1000MT)	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ (2010-17)
ΕΓΧΩΡΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	154,0	26,0	78,0	82,5	33,5	54,0	59,0	-61,69%
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	138,0	132,0	143,0	135,5	152,0	154,0	150,0	8,70%
ΕΓΧΩΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ	240,0	210,0	210,0	210,5	185,0	200,0	205,0	-14,58%

Πηγή : Γραφείο ΟΕΥ Ουάσιγκτων

Η μειωμένη παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς ωφελεί τους Έλληνες και λοιπούς Ευρωπαίους παραγωγούς καθώς καλούνται να ανταποκριθούν στην ζήτηση για ελιές στις ΗΠΑ. Γι' αυτό άλλωστε, οι εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών αυξήθηκαν κατά 9% μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα.

Τα δύο τρίτα των καταναλωτών που αγοράζουν ελιές δηλώνουν ότι δεν έχουν προτιμώμενη μάρκα, γεγονός που καταδεικνύει ότι δεν παρατηρούν ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις στην ποιότητα, τη γεύση και την εμφάνιση ανάμεσα στις μάρκες που διατίθενται στα ράφια των υπεραγορών και καταστημάτων στις ΗΠΑ.

Σημαντικό ρόλο στην αύξηση του όγκου της κατανάλωσης ελιών, κατέχει η παρουσία τους στη λιανική αγορά των ΗΠΑ η οποία έχει βελτιωθεί θεαματικά. Έως τα τέλη της δεκαετίας του 1990, οι επιτραπέζιες ελιές πωλούνταν αποκλειστικά σε γυάλινα δοχεία ή κονσέρβες και ήταν τοποθετημένες στο τμήμα των καρυκευμάτων στις περισσότερες υπεραγορές των ΗΠΑ. Ωστόσο, με την έλευση των αλυσίδων πιο εκλεπτυσμένων υπεραγορών (Wegmans, TheFreshMarket, WholeFoods), οι ελιές διατίθενται σε περισσότερες ποικιλίες ως μέρος των εκλεπτυσμένων ειδών διατροφής (delicatessen), ή στο τμήμα των φρέσκων φρούτων και λαχανικών, όπου πωλούνται χύδην.

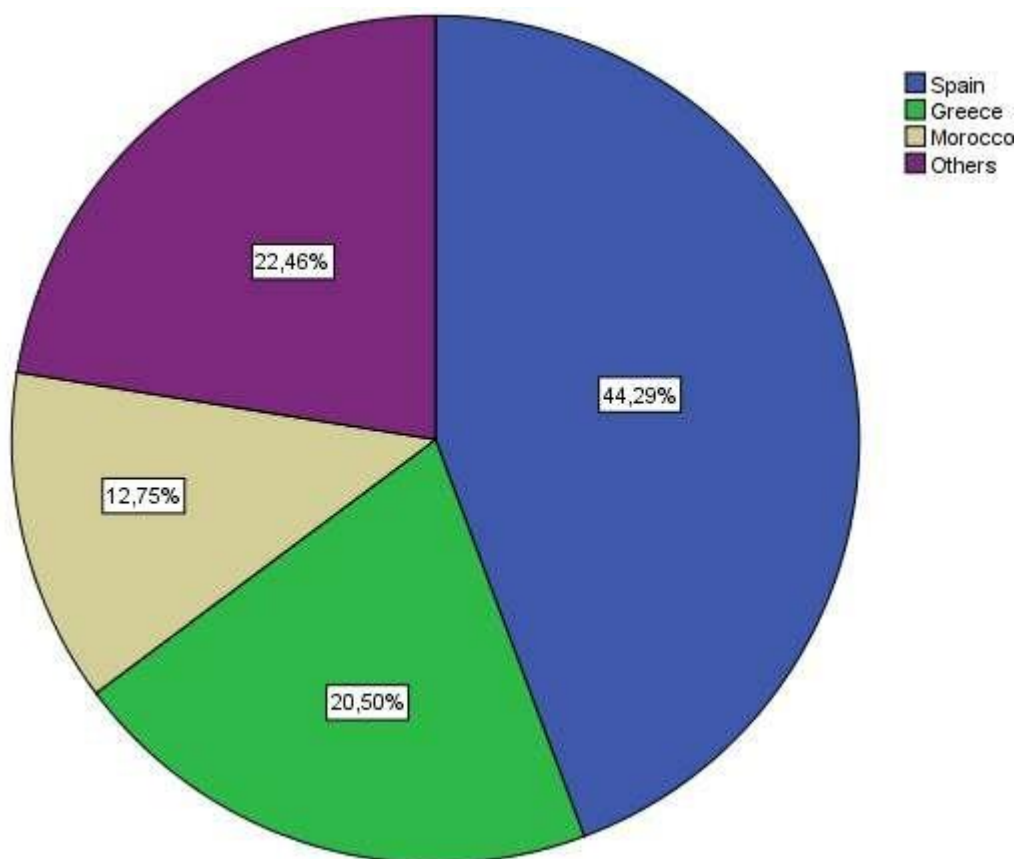
Η Ελλάδα παρουσιάζει μια εξαιρετικά ανταγωνιστική θέση στην αγορά ελαιών στις ΗΠΑ. Σε απόλυτα και σχετικά νούμερα η Ελλάδα βρίσκεται στην δεύτερη θέση χωρών-εξαγωγών ελαιών στις ΗΠΑ μετά την Ισπανία. Το μερίδιο αγοράς των ελληνικών ελαιών του προϊόντος είναι εντυπωσιακά υψηλό ανά έτος.

Η ελληνική αγορά επιτραπέζιων ελιών είναι η δεύτερη μεγαλύτερη στην αγορά των ΗΠΑ μετά την Ισπανία, συγκεντρώνοντας το 37% της αγοράς το 2014. Η Ελλάδα καταφέρνει να παραμείνει ανταγωνιστική στον κλάδο αυτό εξάγοντας πολύ συγκεκριμένους κωδικούς, όπως αναφέρεται παρακάτω. Το 2014 ο πιο δημοφιλής υποκώδικας ήταν οι ελιές που δεν είχαν χρώμα πράσινο, δεν είχαν κονσερβοποιηθεί και σε αλατούχο διάλυμα. Έτσι, η ελληνική αγορά διαφοροποιείται από την ισπανική, η οποία εξάγει κυρίως πράσινες ελιές και παραμένει μεταξύ των κορυφαίων προμηθευτών.

Συγκρίνοντας τη συνολική εισαγόμενη αξία των επιτραπέζιων ελιών από ολόκληρο τον κόσμο και συγκεκριμένα από την Ελλάδα, σημειώθηκε μεγάλη μείωση της εισαγόμενης αξίας από τον κόσμο μεταξύ του 2012 και του 2014. Επιπλέον, το μερίδιο της εισαγόμενης αξίας των επιτραπέζιων ελιών που προέρχονται από την Ελλάδα αυξήθηκε οριακά κατά την περίοδο αυτή. Αυτό δείχνει μια αγορά που δεν έχει ακόμη ωριμάσει και είναι σχετικά ανοικτή σε νέους ανταγωνιστές.

Εξόχως αποκαλυπτικά για την δυναμική πορεία του κλάδου της επιτραπέζιας ελιάς είναι τα στοιχεία που δημοσίευσε το Μάρτιο το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου και Ελιάς (IOC). Σύμφωνα λοιπόν με αυτά τα στοιχεία, οι ΗΠΑ εισήγαγαν κατά μέσο όρο 147.000 τόνους επιτραπέζιων ελιών κάθε έτος καλλιέργειας τα τελευταία 12 έτη, φθάνοντας σε 171.620 τόνους την περίοδο 2018/19 (Σεπτέμβριος 2018 - Αύγουστος 2019) ή 24,9% του συνόλου των παγκόσμιων εισαγωγών, ποσότητα που είναι διπλάσια σε σχέση με την περίοδο 2017/2018. Η Ισπανία ήταν το 2018/2019 ο κύριος προμηθευτής επιτραπέζιας ελιάς των ΗΠΑ, κατέχοντας το 44,3% του εισαγόμενου όγκου (76.010,2 τόνους). Την Ισπανία ακολούθησε η Ελλάδα με μερίδιο 20,5% (35.177,2 τόνους) και το Μαρόκο με 12,7% (21.882,4 τόνους). Οι υπόλοιπες χώρες είχαν μερίδια λιγότερα από 5%.

Γράφημα Γραφική απεικόνιση των μέσων μεριδίων αγοράς

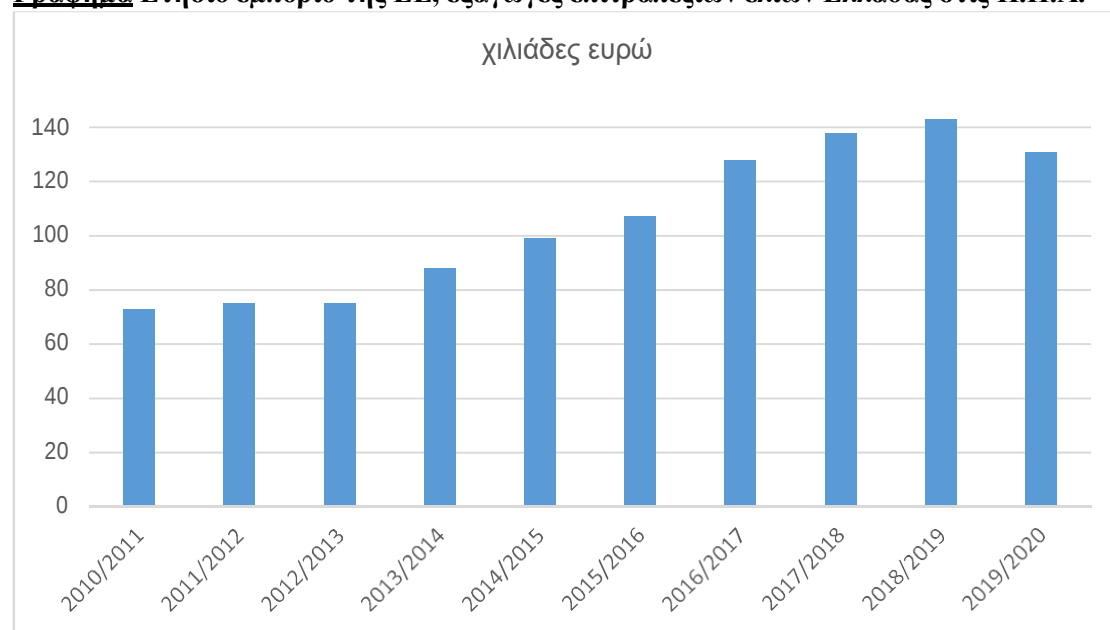

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, το εμπόριο επιτραπέζιων ελιών κατά τους τελευταίους τέσσερις μήνες του 2019, δηλαδή την περίοδο που συγκομίζονταν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής στην χώρα μας, σημείωνε αύξηση 19% στις

Ηνωμένες Πολιτείες, 8% στη Βραζιλία και 7% στον Καναδά. Ωστόσο, το εμπόριο μειώθηκε κατά 16% στην Αυστραλία σε σχέση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους (τέσσερις τελευταίοι μήνες του 2018). Σημειωτέον ότι κατά τους τρεις πρώτους μήνες της καλλιεργητικής περιόδου 2019/20 (Σεπτέμβριος 2019 - Νοέμβριος 2019), οι ενδοκοινοτικές αποκτήσεις αυξήθηκαν κατά 6% και οι εισαγωγές εκτός ΕΕ αυξήθηκαν κατά 1% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους καλλιέργειας. Όλα αυτά τη στιγμή που στην Ελλάδα, ιδίως την τρέχουσα εμπορική σεζόν που ξεκίνησε τον περασμένο Οκτώβριο (2019) οι παραγωγοί ελιάς, κυρίως Καλαμών, που έχει και τα μεγαλύτερα μερίδια, διαμαρτύρονται για τις εξευτελιστικές τιμές, που τους προσφέρει το εμπόριο, τιμές που τους οδηγούν σε μεγάλη μείωση της παραγωγής, την ερχόμενη σεζόν (2020-2021).

Γράφημα Ετήσιο εμπόριο της ΕΕ, εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών Ελλάδας στις Η.Π.Α.

Πηγή : Eurostat

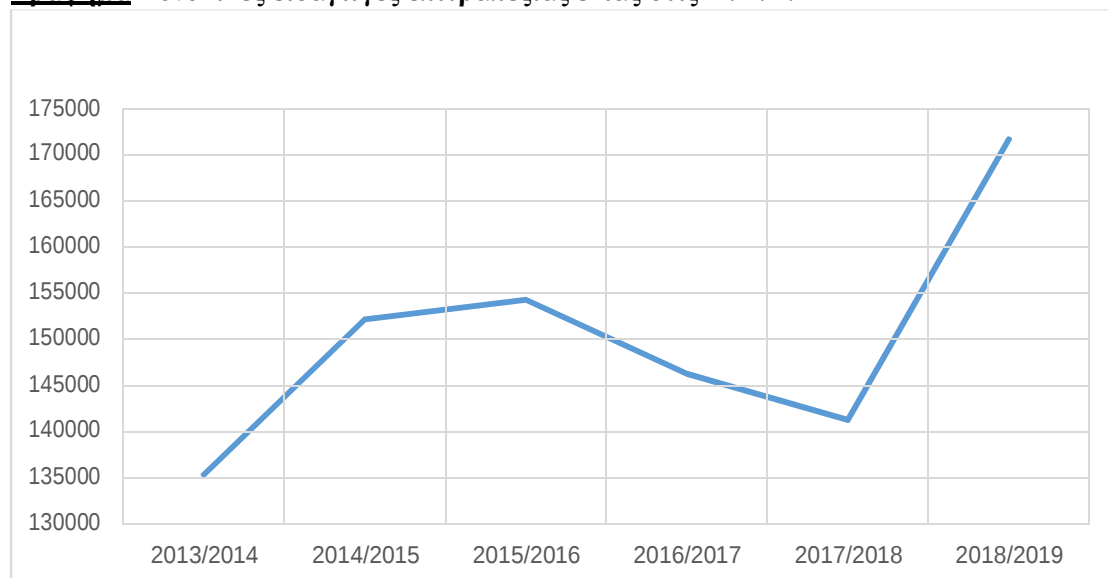
Πίνακας Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς στις Η.Π.Α.

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	%Variation Rates
SPAIN	74953	66762	76010	13.9
GREECE	33527	33492	35177	5
MOROCCO	11625	14516	21882	50.7
MEXICO	5484	3120	7759	148.7
ITALY	5206	5826	6442	10.6
PORTUGAL	3008	3437	5535	61.1
ARGENTINA	1366	980	5526	464.2
EGYPT	4077	6034	5342	-11.5
TURKEY	3375	3398	4433	30.5
PERU	1217	1080	1151	6.6
ISRAEL	868	633	824	30
FRANCE	542	568	441	-22.4
LEBANON	295	326	331	1.4

CHILE	69	516	283	-45.2
JORDAN	336	210	184	-12.3
Others	284	314	299	-4.8
Total	146232	141211	171620	21.5

Πηγή : International Olive Council

Γράφημα Συνολικές εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς στις Η.Π.Α.

Πηγή : International Olive Council

ΡΩΣΣΙΑ

Οι ελιές είναι πολύ πιο δημοφιλείς, όσον αφορά τον όγκο και την επέκταση της κατανάλωσης από το ελαιόλαδο. Είναι ένα φθηνότερο προϊόν που έχει εισαχθεί στις συνήθειες των Ρώσων καταναλωτών και αποτελεί μέρος της καθημερινής τους ζωής, κυρίως στις διακοπές και τους εορτασμούς.

Σύμφωνα με το Ισπανικό Εμπορικό Γραφείο στη Μόσχα, το ενδιαφέρον για τις επιτραπέζιες ελιές, οι οποίες είναι πλέον προσιτές στην πλειονότητα των Ρώσων, γίνεται ισχυρότερο στη χώρα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 89% των Ρώσων καταναλωτών αγοράζουν ελιές για καθημερινή κατανάλωση. Το 87% των ερωτηθέντων καταναλώνει ελιές ως ξεχωριστό γεύμα και το 60% τις προσθέτει σε σαλάτες και άλλα πιάτα. Μια έρευνα που διεξήχθη από την Symbol-Marketing επισημαίνει ότι παρόλο που οι επιτραπέζιες ελιές δεν μπορούν να θεωρηθούν "εθνικό πιάτο", η ζήτηση είναι σχετικά υψηλή. Το ένα τρίτο των Ρώσων αγοράζουν επιτραπέζιες ελιές σε τακτική βάση σύμφωνα με το Symbol-marketing, και ένας από τους λόγους για αυτή τη συνήθεια είναι ότι η τιμή τους είναι φθηνότερη σε σύγκριση με τις πίκλες. Στη Μόσχα, οι καταναλωτές που χρησιμοποιούν τις ελιές από 1 έως 3 φορές το μήνα αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 40% του συνόλου των οικογενειών, και σχεδόν οι μισές από τις οικογένειες που αγοράζουν κάποιου είδους κονσερβοποίηση λαχανικών. Στην Αγία Πετρούπολη, είναι το 27% και το 36% όσων αγοράζουν

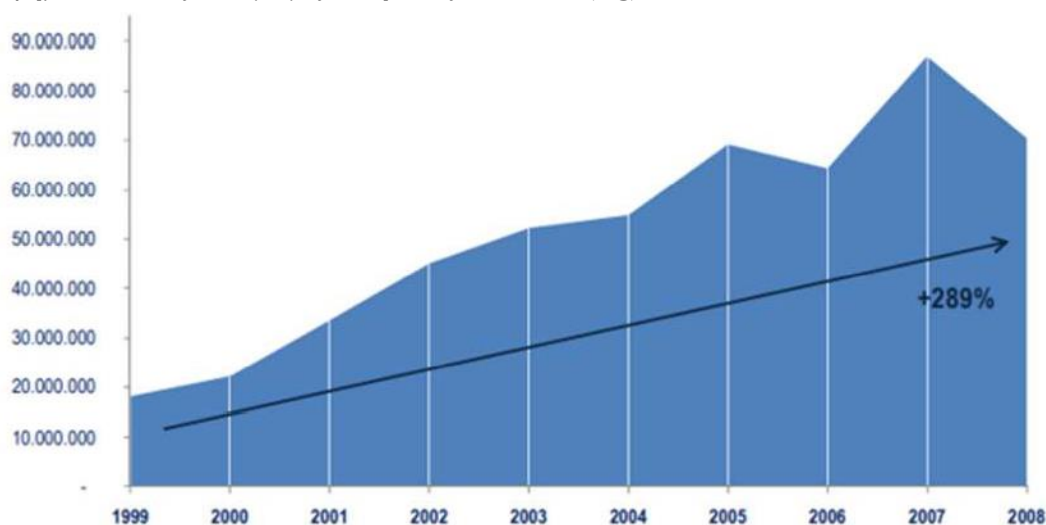
κονσερβοποιημένα. Στο Yekaterinburg, 30%. Οι ελιές που παρουσιάζονται συνοπτικά είναι καλά κατανεμημένες και εισάγονται σε μεγάλες αλλά όχι στις αγροτικές περιοχές, ως αποτέλεσμα των προσπαθειών εμπορίας που επικεντρώνονται κυρίως στις πρώτες.

Η Ρωσία όμως δεν παράγει ελιές, επομένως εισάγει αυτό το προϊόν από διαφορετικές χώρες, κυρίως από την Ισπανία. Διαφορετικά από ό,τι συμβαίνει με το ελαιόλαδο, η προέλευση των ρωσικών εισαγωγών επιτραπέζιων ελιών είναι πολύ πιο διαφοροποιημένη από την άποψη του αριθμού των χωρών.

Υπάρχουν περίπου 15-20 χώρες που έχουν εξαγάγει ελιές στη Ρωσία κατά την περίοδο 1999-2008, όλες με πολύ μικρές ποσότητες σε σύγκριση με αυτές που εξήγαγε η Ισπανία στη ρωσική αγορά. Υπάρχουν ακόμη και ορισμένες χώρες που δεν είναι παραγωγοί και εξάγουν ελιές στη Ρωσία, ίσως αγοράζοντας τις ως εμπόρευμα και μεταποιώντας τις και συσκευάζοντάς τις για να τις στείλουν στη ρωσική αγορά.

Τα 10 χρόνια μεταξύ 1999 έως 2008, οι εισαγωγές ελιών στη Ρωσία αυξήθηκαν κατά 289%, αν και υπήρξαν ορισμένες αυξήσεις από το 2004 έως το 2008. Η ζήτηση της Ρωσίας αυξάνεται με ρυθμό αύξησης 30% κάθε χρόνο (από άποψη όγκου), γεγονός που δείχνει την αυξανόμενη ευαισθητοποίηση και αποδοχή αυτού του προϊόντος από τους Ρώσους καταναλωτές.

Γράφημα Ρωσικές εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών (Kg)

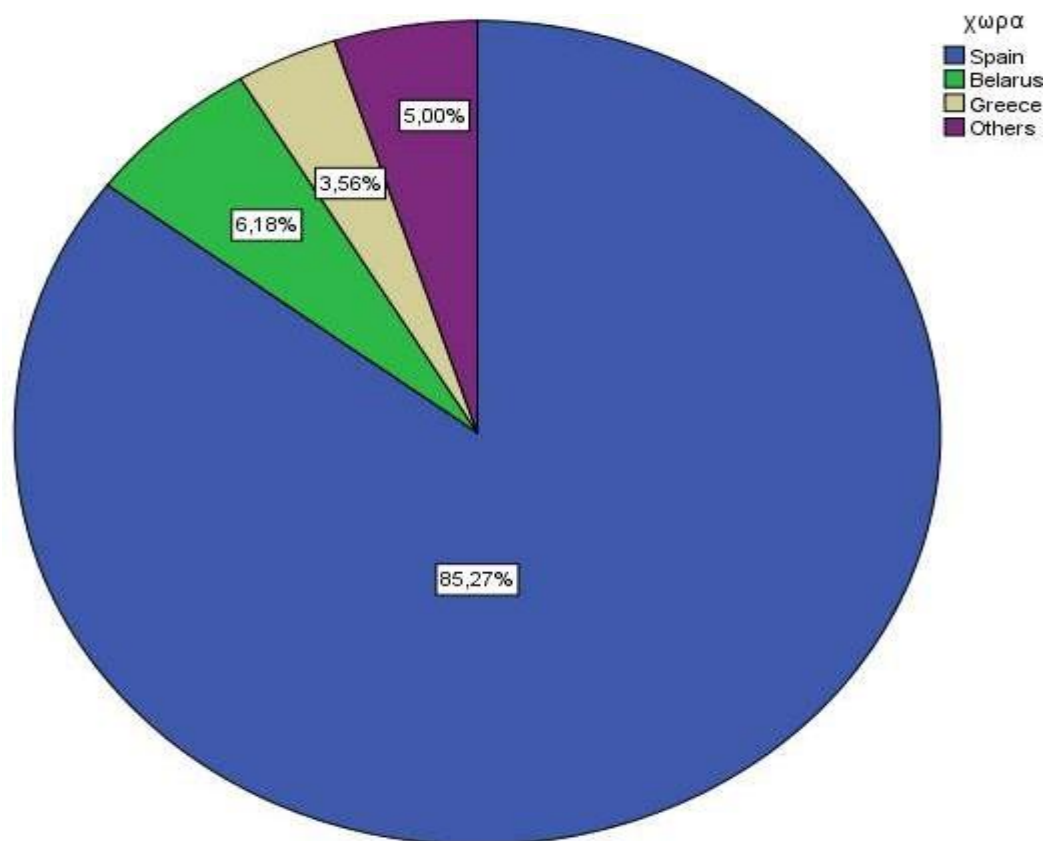
Πηγή : UN Comtrade

Η σημερινή κατάσταση χαρακτηρίζεται από δύο βασικούς παράγοντες οι οποίοι είναι οι μεγάλες τιμές εισαγωγών και η σημαντική αντεκχώρηση των εισαγόμενων ποσοτήτων

Οι ισπανικές ελιές κατέχουν σημαντική θέση στη ρωσική αγορά. Τα τελευταία χρόνια έχουν μέσο μερίδιο αγοράς εισαγωγών 94%, πολύ πιο μπροστά από άλλες πηγές όπως η Ουγγαρία, η Τουρκία, η Ελλάδα ή η Ιταλία. Η Ρωσία κυριαρχείται σαφώς από τις ισπανικές ελιές, αν και οι εισαγωγές από την Ελλάδα φαίνεται να έχουν αρχίσει μια αυξανόμενη τάση τα τελευταία χρόνια.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου και Ελιάς (IOC) η Ρωσία εισήγαγε 28.045 τόνους την περίοδο 2018/19 (Σεπτέμβριος 2018 - Αύγουστος 2019). Η Ισπανία ήταν το 2018/2019 όπως και τα προηγούμενα χρόνια ο κύριος, σχεδόν αποκλειστικός προμηθευτής επιτραπέζιας ελιάς της Ρωσίας, κατέχοντας το 85,27% του εισαγόμενου όγκου (23.897 τόνους). Το υπόλοιπο 14,73% συμπληρώνεται με την Λευκορωσία να κατέχει το 6,18% εξάγοντας 1.731 τόνους στην Ρωσία, την Ελλάδα που φτάνει το 3,56% (997 τόνους) και τις υπόλοιπες χώρες που αποτελούν ένα 5% των εισαγωγών επιτραπέζιας ελιάς από την Ρωσία

Γράφημα Γραφική απεικόνιση των μέσων μεριδίων αγοράς

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

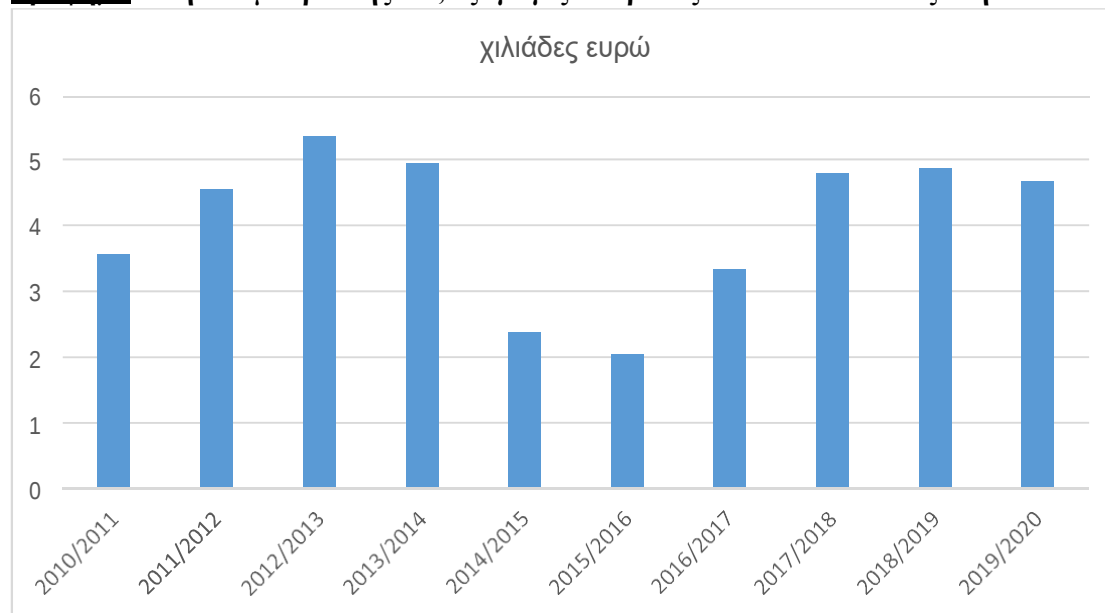
Στη ρωσική αγορά υπάρχουν περισσότερες από 60 μάρκες διαφορετικών παραγωγών, εξαγωγέων και χονδρεμπόρων, με 388 αναφορές διαφόρων ειδών επιτραπέζιων ελιών. Υπάρχουν ορισμένες ιδιωτικές ετικέτες που ανήκουν σε μεγάλους εισαγωγείς και χονδρεμπόρους. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι οι ίδιοι παραγωγοί προσφέρουν διαφορετικά εμπορικά σήματα και ονομαστικές αξίες προκειμένου να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής τους σε περισσότερα σημεία της αγοράς και να συναλλάσσονται με ορισμένους διανομείς. Οι καταναλωτές μπορεί να πιστεύουν ότι υπάρχουν πολλοί περισσότεροι παραγωγοί, καθώς βλέπουν ότι υπάρχουν πολλά διαφορετικά εμπορικά σήματα στα σημεία πώλησης, αλλά ο αριθμός τους δεν είναι τόσο μεγάλος.

Ακόμα το 62% των ελιών που εντοπίστηκαν στα ράφια είναι πράσινες, ενώ το 38% είναι μαύρες. Είναι σημαντικό επίσης να επισημανθεί το γεγονός ότι υπάρχει σημαντική ποικιλία στις γεμιστές ελιές, σε μια προσπάθεια των παραγωγών να προσαρμόσουν τις ελιές τους στις συνήθειες και τις προτιμήσεις των Ρώσων καταναλωτών. Για παράδειγμα, στην Ισπανία, τον κύριο παραγωγό του κόσμου, η ποικιλία των συστατικών των γεμιστών ελιών είναι πολύ μικρότερη.

Αλλά καθώς υπάρχουν ορισμένες προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης και ορισμένες περιοχές που είναι γνωστές για την πρωτοτυπία και τη διαφοροποίηση τους, υπάρχουν αρκετά πακέτα επιτραπέζιων ελιών που πωλούνται στη Ρωσία με ονομαστικές αξίες όπως: Καλαμάτα, Cacereña, Malagueña, Cordobesa, Jaén machacada και άλλες

Ωστόσο, με την εξαίρεση ορισμένων γκουρμέ καταναλωτών, οι μέσοι Ρώσοι δεν φαίνεται να είναι έτοιμοι να διαφοροποιηθούν ανάλογα με τις ονομαστικές αξίες ή τις περιοχές. Οι Έλληνες παραγωγοί εργάζονται στον τομέα αυτό, αλλά φαίνεται ότι η ρωσική αγορά δεν είναι ακόμη ώριμη για να εξομοιώσει τον κατακερματισμό αυτό.

Γράφημα Ετήσιο εμπόριο της ΕΕ, εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών Ελλάδας στην Ρωσία

Πηγή : Eurostat

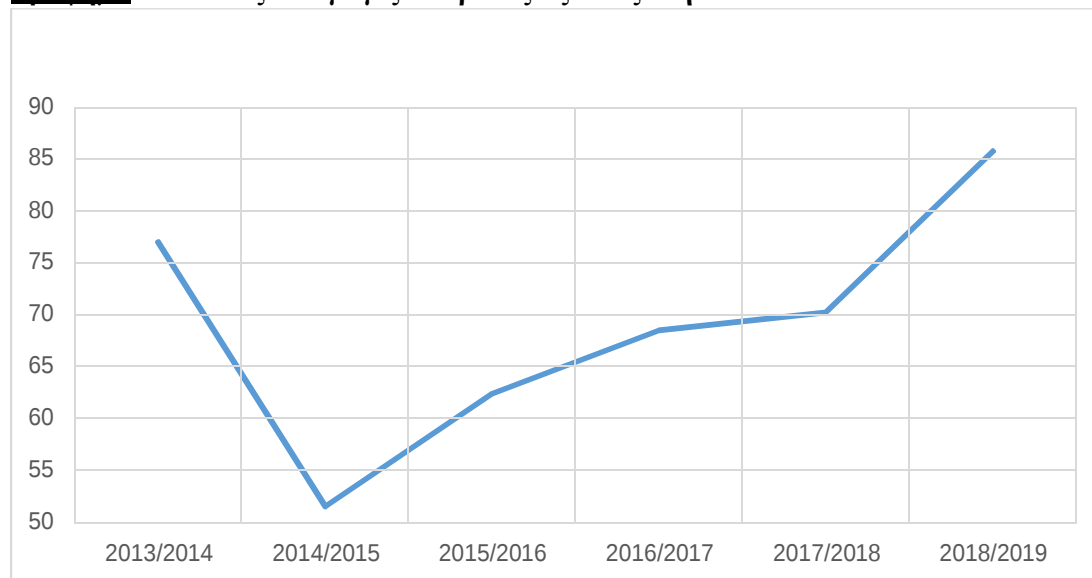
Πίνακας Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς στην Ρωσία

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	%Variation Rates
SPAIN	21988	22423	23897	6.6
BELARUS	1265	1537	1731	12.6
GREECE	722	937	997	6.3
TURKEY	36	91	802	779.4
ITALY	253	427	355	-17
ARMENIA	41	100	98	-1.6
MOROCCO	49	59	61	3
EGYPT	0	22	60	179.3
FRANCE	5	7	12	67.9

SERBIA	12	22	10	-53.3
PORTUGAL	7	8	9	11.7
Others	22	20	13	-34.8
Total	24400	25654	28045	9.3

Πηγή : International Olive Council

Γράφημα Συνολικές εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς στην Ρωσία

Πηγή : TradeMap ITC

ΙΑΠΩΝΙΑ

Η Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι συνιστά έναν απ' τους μεγαλύτερους εξαγωγείς επιτραπέζιων ελιών παγκοσμίως, κατέχει πολύ μικρά μερίδια στην ιαπωνική αγορά, δυσανάλογα προς το εξαγωγικό δυναμικό της.

Συγκεκριμένα, το 2018, η Ελλάδα κατείχε στην αγορά της Ιαπωνίας μερίδιο της τάξεως μόλις του 1,9% (2,26% το 2017), ενώ η Γαλλία κατείχε μερίδιο της τάξεως του 2,9% και 2,5% το 2017.

Ειδικότερα οι εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών από την Ελλάδα στην Ιαπωνία ανήλθαν το 2018 στα 20.747 χιλιάδες Γιεν (1 Γιεν = 0.0083 Ευρώ), όταν οι αντίστοιχες εισαγωγές από Γαλλία έφτασαν στα 31.763 χιλιάδες Γιεν.

Η Ιαπωνία συνιστά τον 15ο τη τάξει εισαγωγέα ελιών παγκοσμίως, με συνολικό μερίδιο επί της παγκόσμιας αξίας εισαγωγών ελιάς, με σταθερή αξία εισαγωγών από το 2013 και μετά, μεταξύ των 1.100 εκ. Γιέν (2018) και 1.264 εκ. Γιέν (2015).

Οι Ιάπωνες δείχνουν ενδιαφέρον να προσαρμόσουν την χρήση των ελιών στην καθημερινή τους διατροφή και να δοκιμάσουν νέες συνταγές. Αποδίδουν σημασία στην γεύση και ιδιαίτερα στις νέες γεύσεις, στην καινοτομία, στην πρωτοποριακή συσκευασία, στην τιμή, στην ωφέλειά τους στην υγεία αλλά και στην χώρα προέλευσης ελιών.

Οι ελληνικές ελιές δεν έχουν διεισδύσει στην ιαπωνική αγορά, παρά το γεγονός ότι δεν υφίσταται ανταγωνισμός από εγχώρια παραγωγή και παρά το γεγονός ότι εισάγονται σημαντικές ποσότητες από χώρες των οποίων το προϊόν είναι υποδεέστερο του ελληνικού, όσον αφορά στην ποιότητα και ταυτόχρονα δεν είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστικό ως προς την τιμή. Χώρες όπως το Μαρόκο, η Πορτογαλία, το Περού και η Τουρκία, εισάγουν περίπου το 2,5% της συνολικής αξίας εισαγωγών ελιών στην Ιαπωνία.

Στις «συσκευασμένες ελιές» ο βασικός προμηθευτής της Ιαπωνίας, είναι η Ισπανία, με μερίδια της τάξεως του 51% την τελευταία τριετία. Ο δεύτερος τη τάξει προμηθευτής είναι οι ΗΠΑ, με μερίδια που κυμαίνονται μεταξύ του 21,9% (2018) και 24,09% (2016). Η Ιταλία είναι ο τρίτος τη τάξει προμηθευτής, με μερίδια που κυμαίνονται στο 18,9% (2018). Οι τρεις αυτοί προμηθευτές, αντιστοιχούν στο 92,5% της συνολικής εισαγόμενης αξίας το 2018.

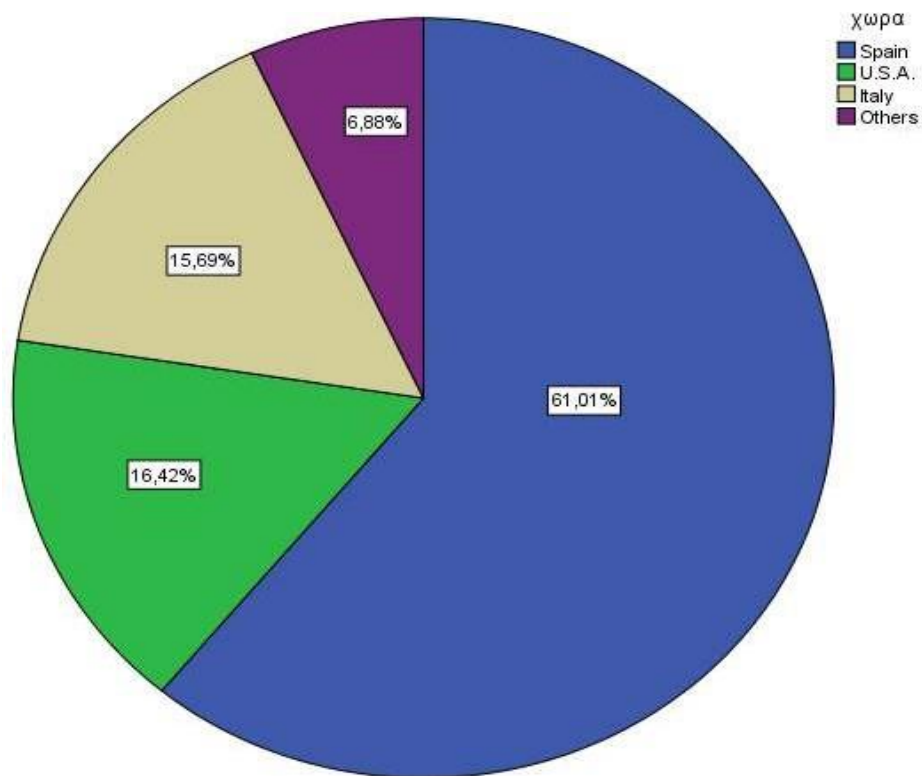
Το υπόλοιπο 6% περίπου, το μοιράζονται η Γαλλία και η Ελλάδα, με τα μερίδια της Γαλλίας να είναι τάξεως από 2,4% (2017) έως 2,9% (2018) και της Ελλάδος 2,26% (2017) με 1,9% (2018). Πάντως μεγάλος ανταγωνιστής των ελληνικών ελιών αποτελεί την τελευταία τριετία το Μαρόκο.

Για το προϊόν «χύδην ελιές», ο βασικός προμηθευτής της Ιαπωνίας, είναι η Ιταλία, με μερίδιο της τάξεως του 67,8% το 2018. Ο δεύτερος τη τάξει προμηθευτής της Ιαπωνίας για το προϊόν «χύδην ελιές» για το 2018, είναι η Ελλάδα, με μερίδιο της τάξεως του 10,25%. Η Ισπανία είναι ο τρίτος τη τάξει προμηθευτής, με μερίδια που κυμάνθηκε το 2018 στο 9,81%.

Οι πολλές ετικέτες ελιών δημιουργούν σύγχυση στους καταναλωτές της χώρας, με αποτέλεσμα αυτοί να επιλέγουν αναγνωρίσιμα ή φτηνά προϊόντα. Για τον λόγο αυτό, οι εξαγωγικές εταιρίες καταβάλουν προσπάθειες διαφοροποίησης του προϊόντος τους, συνδυάζοντας τις ελιές με άλλα προϊόντα. Ο ανταγωνισμός στην αγορά είναι ιδιαίτερα έντονος. Οι Ιάπωνες ενδιαφέρονται για καινούριες συνταγές και καινοτόμα προϊόντα. Οι εξαγωγείς επικεντρώνουν τις προσπάθειές τους στον συνδυασμό της ελιάς σε όλες τις μορφές της (ολόκληρες, σε ροδέλες, με ή χωρίς κουκούτσι) με άλλα υλικά με σκοπό την δημιουργία νέων γεύσεων.

Πιο συγκεκριμένα ο κλάδος της επιτραπέζιας ελιάς όπως φαίνεται και από τα στοιχεία που δημοσίευσε το Μάρτιο το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου και Ελιάς (IOC) δεν είναι τόσο δυναμικός στην αγορά της Ιαπωνίας. Σύμφωνα λοιπόν με αυτά τα στοιχεία, η Ιαπωνία εισήγαγε κατά μέσο όρο 4.000 τόνους επιτραπέζιων ελιών κάθε έτος καλλιέργειας τα τελευταία 3 έτη, φθάνοντας σε 4.087 τόνους την περίοδο 2018/19 (Σεπτέμβριος 2018 - Αύγουστος 2019). Η Ισπανία ήταν το 2018/2019 ο κύριος προμηθευτής επιτραπέζιας ελιάς της Ιαπωνίας, κατέχοντας το 66,01% του εισαγόμενου όγκου (2.493 τόνους). Την Ισπανία ακολούθησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες με μερίδιο 16,42% (671 τόνους) ελάχιστα πιο πάνω από την Ιταλία που βρίσκεται στην 3^η θέση παγκόσμια των χωρών που εξάγουν επιτραπέζιες ελιές στην Ιαπωνία με 15,69% (641 τόνους). Οι υπόλοιπες χώρες είχαν μερίδια λιγότερα από 7%.

Γράφημα Γραφική απεικόνιση των μέσων μεριδίων αγοράς

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Γενικά όπως επισημαίνει το Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων (ΟΕΥ) της Ελληνικής Πρεσβείας στο Τόκυο, από την μέχρι τώρα ανάλυση, η Ελλάδα μπορεί να προσθέσει ακόμη ένα μερίδιο της τάξεως του 2% επί του συνόλου των ιαπωνικών εισαγωγών ελιών, δεδομένης της ποιοτικής υπεροχής του ελληνικού προϊόντος και αν κατάφερνε να εκμεταλλευτεί την προστασίας των ελιών Καλαμών ως προϊόν Γεωγραφικών Ενδείξεων.

Επισημαίνεται ακόμα από το Γραφείο ΟΕΥ ότι το ενδεχόμενο μιας γενικής προβολής των ελιών ενδεχομένως να μην είναι αποδοτικό για την χώρα μας, καθώς θα ευνοούσε περισσότερο την Ισπανία και Ιταλία, που ελέγχουν ήδη το 68% των συνολικών εισαγωγών.

Πάντως η σύναψη επιχειρηματικής συνεργασίας με ιαπωνική εταιρία απαιτεί πολύ χρόνο, καθώς πρέπει να δημιουργηθεί κλίμα ασφάλειας και βεβαιότητας. Αυτό γίνεται σταδιακά, με διάφορες ενέργειες, όπως συμμετοχή σε διεθνείς κλαδικές εκθέσεις, σε επιχειρηματικές αποστολές, επίσκεψη στην Ιαπωνία για επιχειρηματικές συναντήσεις κ.λ.π.

Η ελληνική επιχείρηση θα πρέπει να εκτιμήσει σωστά εξ αρχής κατά πόσον θα μπορεί να εκπληρώσει τις μελλοντικές υποχρεώσεις της.

Επιπρόσθετα, πρέπει να γίνει εκτίμηση του συναλλαγματικού ρίσκου, καθώς ο Ιάπωνας εισαγωγέας θα επιμείνει στην διατήρηση της ίδιας τιμής ασχέτως της διακύμανσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας Ευρώ-Γιεν.

Ο όγκος και η αξία των εξαγωγών ελληνικών ελιών στην Ιαπωνία - αν και σε αυξητική πορεία την τελευταία διετία - υπολείπεται κατά πολύ των παραδοσιακών

ανταγωνιστών μας (Ισπανών και Ιταλών), αλλά και των Αμερικάνων που καταλαμβάνουν την δεύτερη θέση μετά τους Ισπανούς.

Μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας, σημειώθηκαν οι περισσότερες εισαγωγές Ελληνικών επιτραπέζιων ελιών στην Ιαπωνία, τόσο σε αξία όσο και σε όγκο. Η Ελλάδα βρίσκεται στην έκτη θέση των κυριότερων προμηθευτών επιτραπέζιων ελιών της Ιαπωνίας, αφού μετά το 2004 κατάφερε να υπερκεράσει την Βραζιλία. Υπολείπεται βέβαια κατά πολύ των τριών μεγαλύτερων προμηθευτών της Ιαπωνίας (Ισπανία, Η.Π.Α. και Ιταλία), όμως εκτιμάται ότι μπορεί να ξεπεράσει τόσο το Βέλγιο όσο και την Γαλλία.

Η διάθεση για εξωστρέφεια των Ελλήνων παραγωγών, η σταθερή και διαχρονική συμμετοχή Ελληνικών εταιρειών ελαιουργικών προϊόντων στις διεθνείς Εκθέσεις Τροφίμων και Ποτών, καθώς και η διοργάνωση από τον Ο.Π.Ε. τακτικών επιχειρηματικών αποστολών στην Ιαπωνία με συμμετοχή εταιρειών ελαιολάδου και ελιών, αλλά και την ευαισθητοποίηση του Ιαπωνικού καταναλωτικού κοινού σε ένα υγιέστερο διατροφικό μοντέλο, αποτελούν παράγοντες που θέτουν τα θεμέλια για την αύξηση των Ελληνικών εξαγωγών ελιών στην Ιαπωνία και την εδραίωση του εξαιρετικού αυτού προϊόντος στις συνειδήσεις και προτιμήσεις των Ιαπώνων καταναλωτών. Επειδή οι συνθήκες στην αγορά είναι ώριμες και οι Ιάπωνες καταναλωτές τώρα διαμορφώνουν άποψη για το συγκεκριμένο προϊόν. Κρίνεται επομένως ιδανική για την παρούσα περίοδο η ενίσχυση της παρουσίας της Ελληνικής ελιάς στην Ιαπωνική αγορά, με προωθητικές δράσεις που θα στοχεύουν στην ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού και εμπορικού κόσμου της Ιαπωνίας.

Γράφημα Ετήσιο εμπόριο της ΕΕ, εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών Ελλάδας στην Ιαπωνία

Πηγή : Eurostat

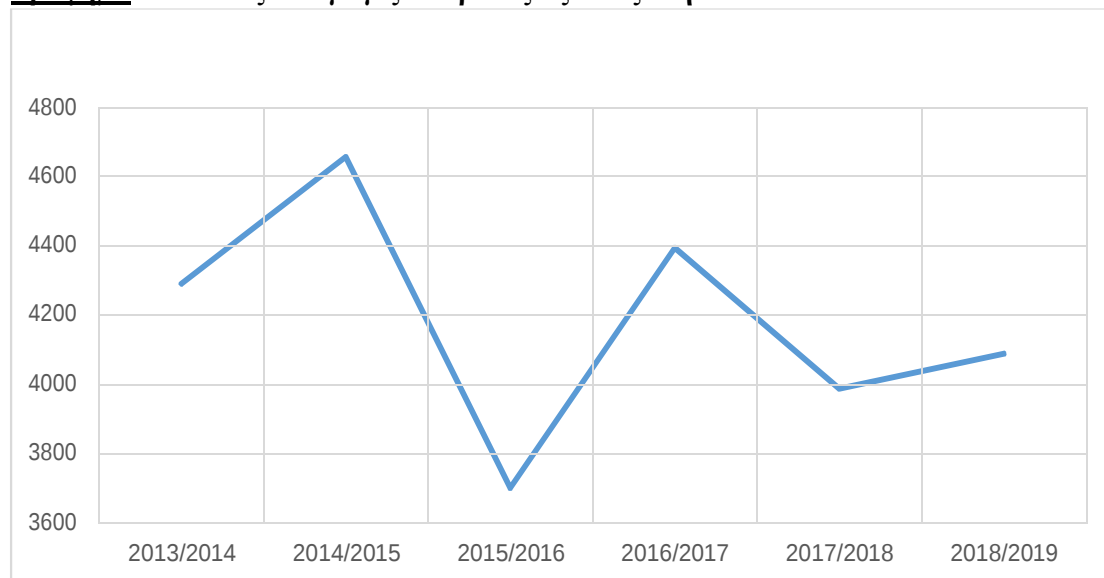
Πίνακας Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς στην Ιαπωνία

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	%Variation Rates
SPAIN	2755	2573	2493	-3.1
USA	797	595	671	12.8
ITALY	504	562	641	14.1

FRANCE	64	67	68	1.4
GREECE	94	60	66	9.1
MOROCCO	59	53	52	-2.4
PORTUGAL	59	38	40	4.9
PERU	16	12	21	76.3
BELGIUM	19	14	15	9.1
TURKEY	21	6	10	69.4
AUSTRALIA	6	4	8	76.8
Others	1	1	1	84.2
Total	4393	3986	4087	2.5

Πηγή : International Olive Council

Γράφημα Συνολικές εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς στην Ιαπωνία

Πηγή : International Olive Council

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Η Αυστραλία διαθέτει συνολική έκταση 7 741 220 km², εκ των οποίων περίπου 35 000 αφιερώθηκαν στην ελαιοκαλλιέργεια. Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της γεωργίας αντιπροσωπεύει το 2,52% του ΑΕΠ. Ο πληθυσμός ανέρχεται σε 24.450.561 άτομα, το 10,35% των οποίων ζει σε αγροτικές περιοχές.

Η καλλιέργεια της ελιάς στην Αυστραλία χρονολογείται από τα πρώτα χρόνια του περασμένου αιώνα, αλλά κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 σημειώθηκε σημαντική αύξηση του ενδιαφέροντος για τις ελιές ως βιομηχανία. Το 80% έως 90% των ελιών που παράγονται είναι αφιερωμένο στην παραγωγή ελαιολάδου και το ενδιαφέρον ιδίως εστιάζεται στην παραγωγή υψηλής ποιότητας εξαιρετικού παρθένου (ΕV) ελαιολάδου, για το οποία υπάρχει αρκετή ζήτηση.

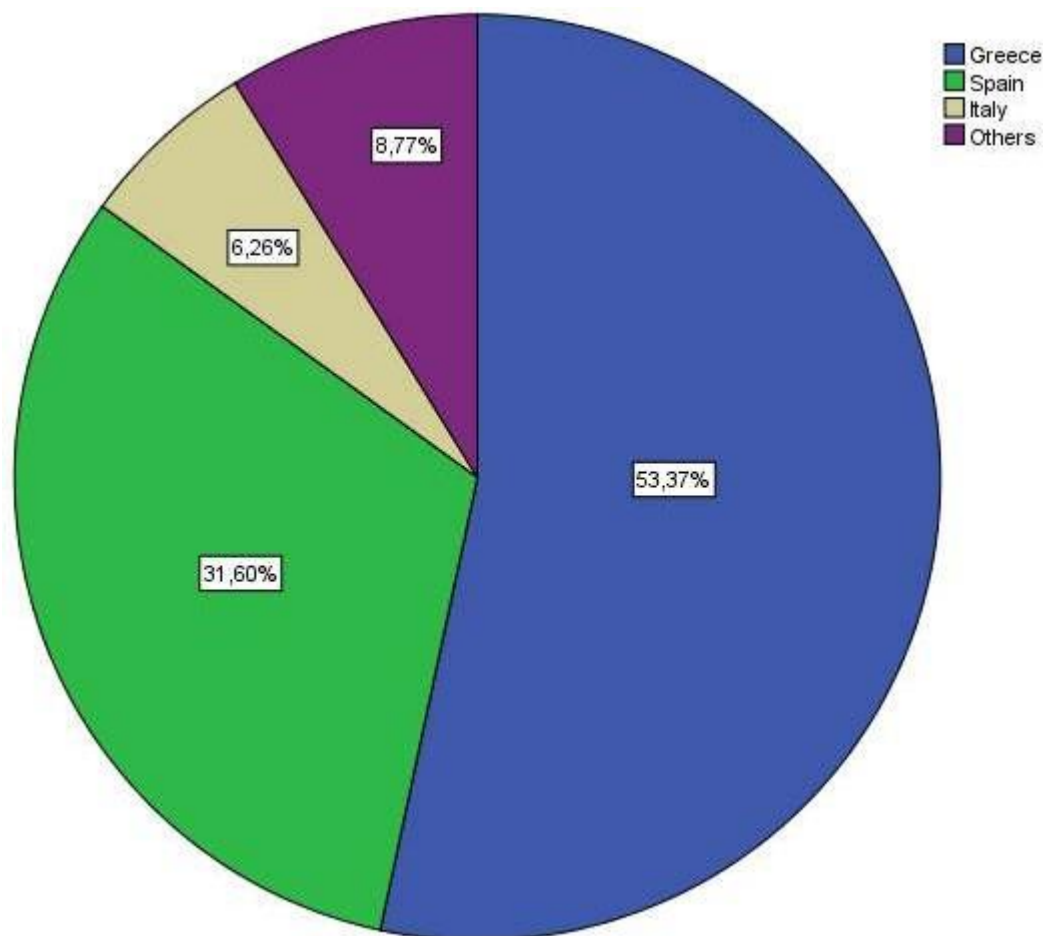
Η Ελλάδα με μεγάλη διαφορά είναι ο κυριότερος προμηθευτής επιτραπέζιων ελιών στην αγορά της Αυστραλίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία από το Διεθνές

Συμβούλιο Ελαιοκομίας (IOC), η χώρα της Ωκεανίας εισάγει περίπου 17.000 τόνους επιτραπέζιων ελιών.

Την περσινή περίοδο (2018/2019) υπήρξε μια μικρή αύξηση των εισαγωγών της Αυστραλίας, οι οποίες ανήλθαν σε 18.487 τόνους, δηλαδή το 2,7% των παγκοσμίων εισαγωγών ελιών.

Η Ελλάδα ξεχωρίζει ως κύριος προμηθευτής της χώρας που αντιπροσωπεύει ποσοστό 53,4% των εισαγόμενων ποσοτήτων (9 866,3 τόνους), ακολουθούμενη από την Ισπανία με 31,6% (5 841,1), την Ιταλία με 6,3% (1 157,9) και την Τουρκία με 3,2% (587,5 τόνους). Οι υπόλοιπες χώρες (Αίγυπτος, Περού, Αργεντινή, Λίβανο, Μαρόκο κ.α.) είναι κάτω του 2%.

Γράφημα Γραφική απεικόνιση των μέσων μεριδίων αγοράς

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Κατά τους πρώτους μήνες όμως της τρέχουσας εμπορικής περιόδου (Σεπτέμβριο - Νοέμβριο του 2019) είχαμε μια μείωση των εισαγωγών της Αυστραλίας σε ποσοστό 21%. Συγκεκριμένα τον Σεπτέμβριο έγιναν εισαγωγές 1.177,7 τόνων (πέρσι 1.598,5), τον Οκτώβριο 1.187,7 τόνους (πέρσι 1.462,9) και το Νοέμβριο 1.606,4 τόνους (πέρσι 1.997,5).

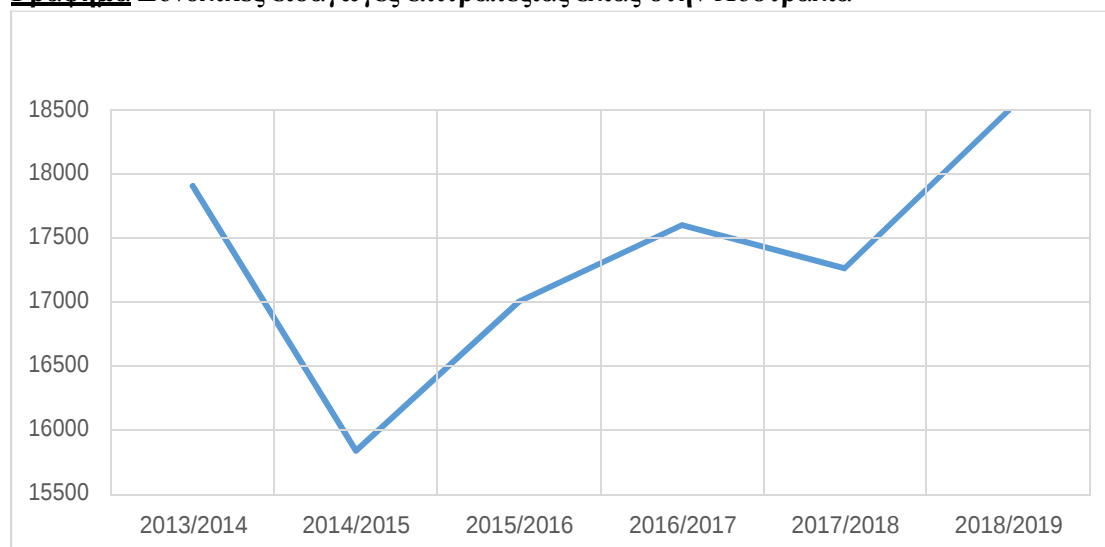
Σημειώνεται ότι το κύριο πρόβλημα όσον αφορά στις πωλήσεις ελληνικών επιτραπέζιων ελιών στην Αυστραλία αποτελεί η υψηλή τιμή τους ιδίως σε σχέση με τις τιμές των ισπανικών ελιών η τιμή των οποίων είναι κατά πολύ χαμηλότερη. Σημαντικοί παράγοντες όσον αφορά στην περαιτέρω αύξηση των ελληνικών επιτραπέζιων ελιών αποτελούν κατά κύριο λόγο ο μεγάλος αριθμός ελληνικής καταγωγής Αυστραλών καθώς και η εξοικείωση των κατοίκων της χώρας με την μεσογειακή διατροφή και την αυξανόμενη επίγνωση των θετικών αποτελεσμάτων της στην υγεία.

Πίνακας Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς στην Αυστραλία

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	%Variation Rates
GREECE	10513	10385	9866	-5
SPAIN	3891	3861	5841	51.3
ITALY	1083	932	1158	24.2
TURKEY	715	770	587	-23.7
EGYPT	199	279	356	27.4
PERU	166	163	124	-23.7
ARGENTINA	117	123	119	-3.1
LEBANON	82	99	107	8.1
MOROCCO	681	456	71	-84.5
ISRAEL	42	37	51	39
CHILE	0	11	44	286.9
JORDAN	13	29	38	30.3
SYRIA	45	1	29	2541.8
Others	50	114	96	-15.5
Total	17597	17260	18488	7.1

Πηγή : International Olive Council

Γράφημα Συνολικές εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς στην Αυστραλία

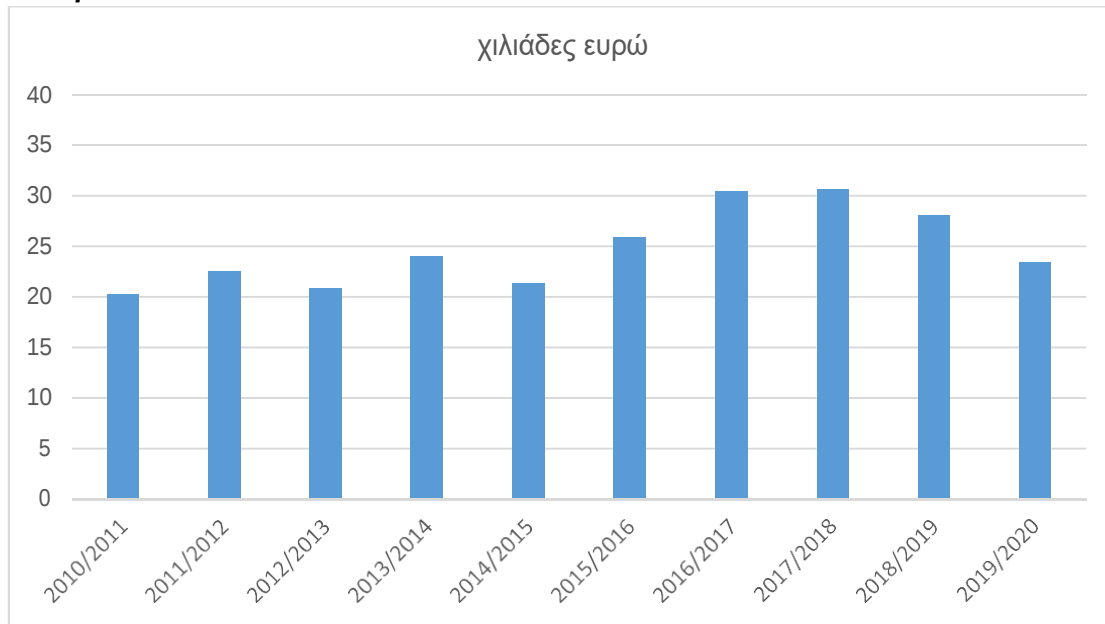
Πηγή : International Olive Council

Η Αυστραλία έχει εισαγάγει περίπου 17 000 τόνους επιτραπέζιων ελιών κατά τα τελευταία 11 καλλιεργητικά έτη, φθάνοντας τους 17 259,9 τόνους κατά το

καλλιεργητικό έτος 2017/18 (Σεπτέμβριος 2017 - Αύγουστος 2018), ή το 2,7% των παγκόσμιων εισαγωγών.

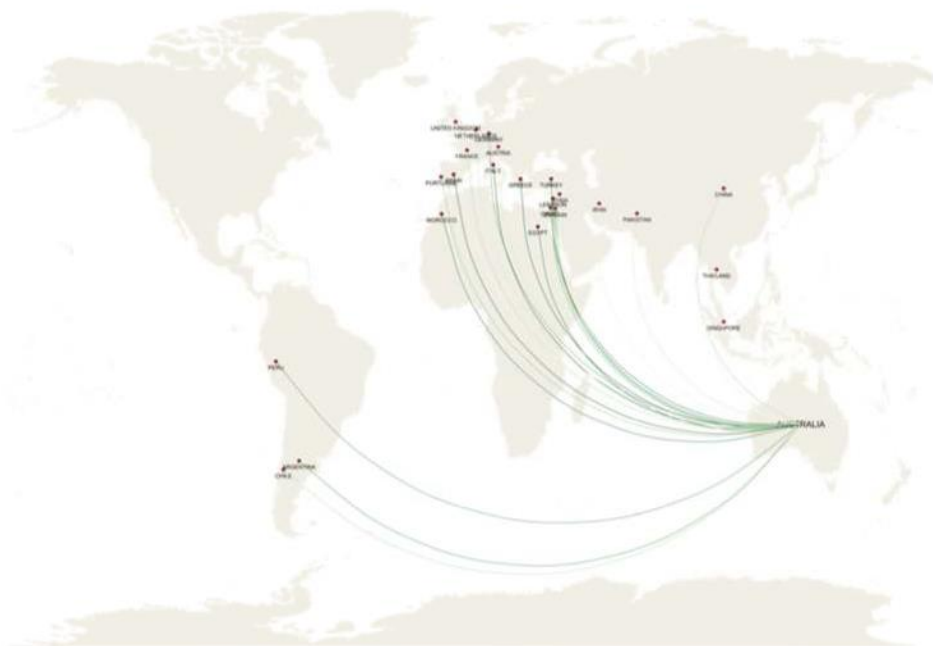
Στις εισαγωγές της τελευταίας περιόδου καλλιέργειας ανά χώρα καταγωγής η Ελλάδα ξεχωρίζει ως ο κύριος προμηθευτής στην Αυστραλία, με το 60,2% του εισαγόμενου όγκου (10 385,1 τόνοι), ακολουθούμενη από την Ισπανία με 22,4% (3 860,8 τόνοι) και την Τουρκία με 4,5% (770,3 τόνοι). Οι υπόλοιπες χώρες είναι κάτω του 3%.

Γράφημα Ετήσιο εμπόριο της ΕΕ, εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών Ελλάδας στην Αυστραλία

Πηγή : Eurostat

Εικόνα Γραφική απεικόνιση των χωρών-εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς στην Αυστραλία

Πηγή : International Olive Council

ΓΑΛΛΙΑ

Η κατανάλωση επιτραπέζιων ελιών δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στη Γαλλία, συγκριτικά με άλλες χώρες, καθώς αποτελεί προϊόν το οποίο παραδοσιακά διαφοροποιείται από την βασική γαλλική διατροφική παράδοση και μαγειρική που χαρακτηρίζεται από συστατικά ζωικής κυρίως προέλευσης υψηλής θερμιδικής αξίας. Τα τελευταία χρόνια ωστόσο, παρατηρείται αύξηση της ζήτησης τους, κυρίως λόγω ότι θεωρείται προϊόν μεσογειακής διατροφής και υψηλής διατροφικής σημασίας.

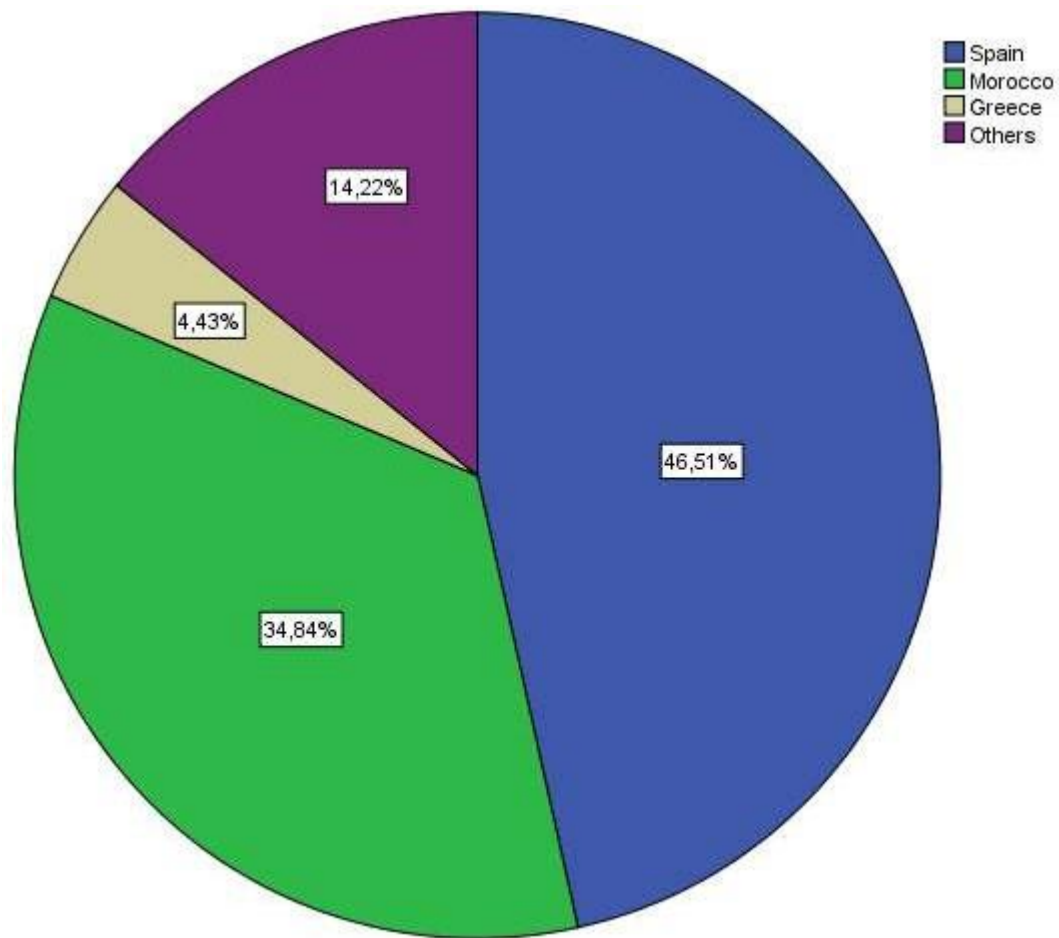
Οι Ελληνικές επιτραπέζιες ελιές είναι γνωστές στους Γάλλους καταναλωτές, καθώς το προϊόν συνδέεται συνειρμικά με την μεσογειακή διατροφή, άλλωστε η Ελλάδα κατατάσσεται στη δεύτερη θέση μετά την Ισπανία, όσον αφορά τις εισαγωγές. Σημειώνεται όμως ότι το προϊόν εισάγεται, ως επί τω πλείστον, χύμα και μέρος αυτού προορίζεται για την παραγωγή ελαιόλαδου από Γαλλικές εταιρείες.

Σε αντίθεση με τις Ισπανικές και Ιταλικές επιτραπέζιες ελιές, ελάχιστες ελληνικές κυκλοφορούν σε συσκευασίες εισαγόμενες από την χώρα μας με σκοπό να τοποθετηθούν στις προθήκες των καταστημάτων και στα ράφια των υπεραγορών. Η προσπάθεια προώθησης των ελληνικών ελιών θα πρέπει να επικεντρωθεί στην εδραίωση της αναγνωρισιμότητας τους με προώθηση του λογότυπου (ελιές Ελληνικής προέλευσης - olives d' origine de Grece).

Η Ελλάδα κατείχε το 2014 το 3% του όγκου των κοινοτικών εξαγωγών προς τη Γαλλική αγορά και το 7% της αξίας αυτών προς την ίδια αγορά. Το υπερδιπλάσιο ποσοστό επί της αξίας, δείχνει ότι οι ελληνικές ελιές απολαμβάνουν πολύ υψηλότερη τιμή εξαγωγής από το μέσο όρο των κοινοτικών και ουσιαστικά από την τιμή εξαγωγής των ισπανικών ελιών. Η Ελλάδα, παρόλο τις μεγάλες εξαγωγές που πραγματοποιεί σε πολλές αγορές του εξωτερικού, δεν έχει να επιδείξει αξιοσημείωτες επιδόσεις στη γαλλική αγορά. Στις γαλλικές εισαγωγές από τις κοινοτικές χώρες οι ελληνικές εξαγωγές ευρίσκονταν στη 2η θέση για τα έτη 2010, 2011 και 2012 υποχωρώντας στην 3η για τα επόμενα δύο έτη. Οι ελληνικές εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών στη γαλλική αγορά κατείχαν, σε σχέση με το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών που πραγματοποιούνταν για τα έτη 2010-2012 στον κοινοτικό οικονομικό χώρο, ένα μερίδιο της τάξεως του 2%. Το μερίδιο αυτό αυξήθηκε το 2013 στο 3,8% για να μειωθεί στο 2,6% το 2014.

Σήμερα η Ελλάδα είναι στην 3^η θέση των χωρών-εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς στην γαλλική αγορά έχοντας ποσοστό 4,43% με πρώτη και επικρατέστερη με μεγάλη διαφορά να είναι η Ισπανία που διατηρεί το 46,5% των εισαγωγών της Γαλλίας ενώ στην δεύτερη θέση είναι το Μαρόκο που κατέχει το 14,22%. Οι υπόλοιπες χώρες εξάγουν το εναπομείναν 34,84% των επιτραπέζιων ελιών που εισάγει η Γαλλία.

Γράφημα Γραφική απεικόνιση των μέσων μεριδίων αγοράς

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

6. ΖΗΤΗΣΗ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΗΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ AIDS

Το "Almost Ideal Demand System" (AIDS) που πρότειναν οι Deaton και Muellbauer (1980a,b) είναι πιθανότατα το δημοφιλέστερο σύστημα ζήτησης στην εμπειρική ανάλυση της ζήτησης. Εφαρμόστηκε όχι μόνο για πολλές μελέτες γενικής ζήτησης των νοικοκυριών, αλλά και σε διάφορους ειδικούς τομείς, όπως η ανάλυση της επιλογής εργασίας/αναψυχής, οι αποφάσεις χρηματοδότησης, η ευαισθησία στις αλλαγές τιμών των ιδιωτικών σημάτων, οι τιμές των αδειών ευρεσιτεχνίας ή οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Αν και το μοντέλο του AIDS έχει ηλικία άνω των 25 ετών, αυτή η λειτουργική μορφή εξακολουθεί να χρησιμοποιείται ευρέως στις πρόσφατες δημοσιεύσεις επειδή ενοποιεί σχεδόν όλες τις θεωρητικά και εμπειρικά επιθυμητές ιδιότητες.

Κατά τα τελευταία 20 χρόνια, το υπόδειγμα που έχει χρησιμοποιηθεί περισσότερο από κάθε άλλο για τη μελέτη των προσδιοριστικών παραγόντων της ζήτησης διαφόρων αγαθών είναι αυτό του Σχεδόν Ιδανικού Συστήματος Ζήτησης (AIDS). Και αυτό γιατί το συγκεκριμένο υπόδειγμα εμφανίζει πλεονεκτήματα που δεν συναντώνται ταυτόχρονα σε κανένα άλλο σύστημα ζήτησης.

Στα πλαίσια λοιπόν αυτής της εργασίας χρησιμοποιείται το Γραμμικό Σχεδόν Ιδανικό Σύστημα Ζήτησης. Το AIDS έχει μια ευέλικτη λειτουργική μορφή και δεν επιβάλλει κανέναν *a priori* περιορισμό, όσον αφορά την ελαστικότητα. Στο μοντέλο AIDS τα αγαθά μπορούν να είναι φυσιολογικά ή κατώτερα και τα ζεύγη των εμπορευμάτων μπορεί να είναι, είτε υποκατάστατα ή να συμπληρώνει το ένα το άλλο (Fujii, Khaled, & Mak, 1985).

Το "Almost Ideal Demand System" (AIDS) χρησιμοποιείται ευρέως στην ανάλυση της εφαρμοσμένης ζήτησης, επειδή έχει πολλές επιθυμητές ιδιότητες: α) πρόκειται για αυθαίρετη προσέγγιση πρώτης τάξεως σε οποιοδήποτε σύστημα ζήτησης· β) πληροί τις τιμές της επιλογής· γ) συγκεντρώνει ακριβώς πάνω από τους καταναλωτές, ενώ εξακολουθεί να επιτρέπει μη γραμμικές καμπύλες Engel, δ) η ομοιογένεια και η συμμετρία μπορούν να ελεγχθούν και να επιβληθούν με περιορισμούς απλών παραμέτρων και ε) οι εξισώσεις ζήτησης γίνονται γραμμικές εάν ο δείκτης τιμών συναλλαγής προσεγγίζεται, π.χ. με τον δείκτη Stone (Deaton και Muellbauer 1980a, σ. 312).

Το υπόδειγμα AIDS βασίζεται σε μια πρώτη προδιαγραφή μιας λειτουργίας κόστους/δαπανών $c(u,p)$:

$$\log(c(u,p)) = \alpha_0 + \sum_k \alpha_k \log(p_k) + \frac{1}{2} \sum_k \sum_j \gamma_{kj}^* \log(p_k) \log(p_j) + u\beta_0 \prod_k p_k^{\beta_k}$$

όπου p η τιμή των εμπορευμάτων L και u το επίπεδο χρησιμότητας. Η προδιαγραφή αυτή ανταποκρίνεται στην ομοιογένεια στις τιμές και αποτελεί δεύτερη σειρά κατά την οποία λαμβάνεται υπόψη οποιαδήποτε συνάρτηση κόστους.

Από αυτό προκύπτουν εξισώσεις ζήτησης (με τη χρήση του λήμματος του Shephard) και τελικώς παίρνουμε τη συνάρτηση των σχετικών μεριδίων δαπανών για το υπόδειγμα του AIDS:

$$w_i = \alpha_i + \sum_j \gamma_{ij} \log(p_j) + \beta_i \log\{x/P\}$$

με w_i = το μερίδιο δαπάνης του αγαθού i , x συνολικές δαπάνες, $\gamma_{ij} = 1/2(\gamma_{ij}^* + \gamma_{ji}^*)$ και P που είναι ένας δείκτης τιμών

$$\log(P) \equiv \alpha_0 + \sum_k \alpha_k \log(p_k) + \frac{1}{2} \sum_k \sum_j \gamma_{kj} \log(p_k) \log(p_j)$$

Ο σταθερός όρος α εκφράζει τα κατά μέσο όρο μερίδια δαπανών, όταν οι λογάριθμοι των τιμών και των πραγματικών δαπανών είναι ίσοι με τη μονάδα. Στις χρονολογικές σειρές τα μερίδια αυτά αντιστοιχούν στην κατανομή των δαπανών του αντιπροσωπευτικού καταναλωτή για το έτος βάσης. Στα διαστρωματικά στοιχεία αντιστοιχούν στην κατανομή των δαπανών του «μέσου» καταναλωτή. Ο συντελεστής των τιμών γ_{ij} παρουσιάζει τη μεταβολή των μεριδίων για μια αναλογική μεταβολή των τιμών, όταν το εισόδημα παραμένει σταθερό (Fulponi, 1989)

Το AIDS για να είναι συνεπές με τις αρχές της θεωρίας της ζήτησης πρέπει να ικανοποιεί τις παρακάτω συνθήκες:

- Προσθετικότητα: $\sum_{j=1}^n y_{ij} = 0$, $\sum_{i=1}^n a_i = 1$ και $\sum_{i=1}^n b_i = 0$
- Συμμετρία: $y_{ij} = y_{ji}$
- Ομοιογένεια: $\sum_{j=1}^n y_{ij} = 0$

Στην παρούσα εργασία, εξετάζονται οι αντιδράσεις των χωρών-εξαγωγέων σε πιθανές μεταβολές, του εισοδήματος και των τιμών. Πιο συγκεκριμένα, έπειτα από μελέτη των εισαγωγών επιτραπέζιας μέσω της Eurostat για την Γερμανία, που αφορούσαν τα έτη 1990 – 2020 (τριμηνιαίες παρατηρήσεις) εξετάζεται η αντίδραση των κύριων χωρών-εξαγωγέων ελιάς σε μεταβολές των τιμών και δαπάνης εισαγωγών με χώρα εισαγωγής την Γερμανία.

Η Γερμανία για την χρονιά 2018/2019 είναι ο τρίτος μεγαλύτερος εισαγωγέας επιτραπέζιων ελιών στην Ευρωπαϊκή Ένωση πίσω μόνο από την Ιταλία και την Γαλλία ενώ για την Ελλάδα είναι ο δεύτερος κατά σειρά εξαγωγικός προορισμός τόσο σε αξία όσο και σε ποσότητα με πρώτες τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και πρώτος εκ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς κατέχει σταθερά η ισπανική επιτραπέζια ελιά, με δεύτερη την ελληνική, που το 2019 πλησίασε σε μεγάλο βαθμό την αξία των γερμανικών εισαγωγών ισπανικής επιτραπέζιας ελιάς, τρίτη για την τελευταία δεκαετία την τούρκικη και τέταρτη με μεγάλη διαφορά απ' τις προηγούμενες την ιταλική. Ένα σύστημα τεσσάρων εξισώσεων εκτιμήθηκε με την χρήση της μεθόδου της Φαινομενικά Ασυσχετίστης Παλινδρόμησης (SUR). Η εξίσωση των «Άλλων Χωρών» παραλείφθηκε για να μην δημιουργήσει προβλήματα ιδιάζοντος πίνακα, λόγω της αθροιστικότητας. Οι συνθήκες της ομογένειας και της συμμετρίας και της ομαδικής υποκατάστασης επιβλήθηκαν εκ των προτέρων μέσα στο υπόδειγμα.

Πίνακας Εκτιμήσεις του υποδείγματος AIDS (ομογενές και συμμετρικό) για τις εισαγόμενες επιτραπέζιες ελιές στην αγορά της Γερμανίας

	α_i	γ_{i1}	γ_{i2}	γ_{i3}	γ_{i4}	γ_{i5}	β_i	d_1	d_2	d_3
ΕΛΛΑΔΑ	0,340	0,109	-0,001	0,008	-0,062	-0,054	0,020	-0,006	-0,008	-0,007
p-value	0,000	0,000	0,635	0,012	0,000	0,000	0,313	0,357	0,185	0,276
ΙΤΑΛΙΑ	0,013	-0,001	0,021	-0,003	-0,010	-0,008	-0,014	0,002	0,001	-0,001
p-value	0,396	0,635	0,000	0,001	0,000	0,000	0,001	0,201	0,587	0,664
ΜΑΡΟΚΟ	0,186	0,008	-0,003	0,071	-0,046	-0,030	-0,010	0,001	0,002	-0,003
p-value	0,000	0,0012	0,001	0,000	0,000	0,000	0,377	0,858	0,600	0,408
ΙΣΠΑΝΙΑ	-0,536	-0,062	-0,010	-0,046	0,212	-0,095	-0,213	-0,003	-0,001	0,010
p-value	0,008	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,866	0,950	0,620
ΆΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	-0,997	-0,054	-0,007	-0,030	-0,094	0,187	0,217	0,006	0,006	0,001
p-value	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Οι εκτιμητές του υποδείγματος AIDS για την αγορά της Γερμανίας παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα. Οι περισσότεροι από τους εκτιμητές είναι στατιστικά σημαντικοί ενώ οι εκτιμητές της τελευταίας εξίσωσης «Άλλες Χώρες» υπολογίστηκαν μέσω των θεωρητικών περιορισμών. Όλες οι εποχικές ψευδομεταβλητές, που εισήχθησαν στο συγκεκριμένο υπόδειγμα, παρουσιάζονται στατιστικά μη σημαντικές, αυτό υποδεικνύει ότι δεν υπάρχει εποχικότητα στο προϊόν της επιτραπέζιας ελιάς.

Στη συνέχεια, διενεργούνται οι έλεγχοι των θεωρητικών περιορισμών της ομογένειας και της συμμετρίας. Αρχικά, η διαδικασία ελέγχου αφορά την εκτίμηση του υποδείγματος χωρίς κανέναν περιορισμό και κατόπιν εισάγεται ο περιορισμός της ομογένειας. Έπειτα πραγματοποιείται μια τρίτη εκτίμηση του υποδείγματος που περιλαμβάνει, εκτός του περιορισμού της ομογένειας, και τον συγκριτικά ισχυρότερο περιορισμό της συμμετρίας. Τα αποτελέσματα των ελέγχων παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα

Πίνακας Έλεγχος υποθέσεων Ομογένειας και Συμμετρίας στο υπόδειγμα AIDS

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ	ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΠΙΘΑΝΟΦΑΝΕΙΑΣ (LLF)	ΤΕΣΤ ΛΟΓΟΥ ΠΙΘΑΝΟΦΑΝΕΙΑΣ (LRT)	ΒΑΘΜΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ (DF)	P-VALUE	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ	1388,1429	-	-	-	-
ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ	1364,794	48,70	4	0.0000	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ

ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ & ΣΥΜΜΕΤΡΙΑ	1310,297	155,69	10	0.0000	ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ
-----------------------	----------	--------	----	--------	--------------

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Οι ελαστικότητες τιμών και δαπάνης κατά Marshall για όλες τις χώρες προέλευσης παρουσιάζονται στον πίνακα. Σε αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ότι, οι ελαστικότητες τιμών και δαπάνης εισαγωγών για τις «Άλλες Χώρες» δεν παρουσιάζονται, καθώς δεν έχουν καμία πρακτική σημασία. Όσον αφορά τις ελαστικότητες δαπάνης εισαγωγών, όλες έχουν το σωστό πρόσημο και είναι στατιστικά σημαντικές με εξαίρεση την Ιταλία. Αναλυτικότερα η Ελληνική επιτραπέζια ελιά παρουσιάζει την μεγαλύτερη ελαστικότητα με τιμή 1,09, ακολουθεί η μαροκινή επιτραπέζια ελιά με 0,86 και έπειτα η ισπανική με 0,505. Αυτό σημαίνει, ότι σε μία συνολική αύξηση των δαπανών, οι εισαγωγές από την Ελλάδα θα ευνοηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τις αντίστοιχες των υπολοίπων χωρών αλλά αντίστοιχα και σε μια ενδεχόμενη μείωση θα υποστούν τις μεγαλύτερες μειώσεις.

Οι ελαστικότητες ζήτησης ως προς την τιμή, εμφανίζονται στατιστικά σημαντικές και με αρνητικό πρόσημο όπως απαιτεί η θεωρία της ζήτησης. Οι εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς, στην Γερμανία, εμφανίζονται ανελαστικές ως προς την τιμή εισαγωγής για την Ελλάδα (-0,517) και την Ισπανία (-0,295) ενώ για Ιταλία και Μαρόκο οι ελαστικότητες της ζήτησης ως προς την τιμή εμφανίζονται στατιστικά μη σημαντικές. Για την Ελλάδα αυτό σημαίνει ότι, εάν η τιμή εισαγωγής ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς αυξηθεί κατά 1%, οι εισαγωγές από την Ελλάδα θα μειωθούν κατά περίπου 0,52%.

Πίνακας Ελαστικότητες ζήτησης (κατά Marshall) εισαγόμενων επιτραπέζιων ελιών στην Γερμανία

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΜΑΡΟΚΟ	ΙΣΠΑΝΙΑ
P_ΕΛΛΑΔΑ	-0,517	-0,006	0,030	-0,325
p-value	0,000	0,475	0,098	0,000
P-ΙΤΑΛΙΑ	0,103	-0,041	-0,081	-0,150
p-value	0,219	0,410	0,079	0,132
P-ΜΑΡΟΚΟ	0,138	-0,036	-0,030	-0,369
p-value	0,011	0,005	0,443	0,000
P-ΙΣΠΑΝΙΑ	-0,036	-0,011	-0,070	-0,295
p-value	0,324	0,069	0,000	0,000
E	1,091	0,366	0,860	0,505
p-value	0.000	0,057	0.000	0.000

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Ακόμα όσον αφορά τις σταυροειδείς ελαστικότητες προκύπτει ότι οι ισπανικές επιτραπέζιες ελιές παρουσιάζουν σχέση συμπληρωματικότητας με τις επιτραπέζιες ελιές απ' το Μαρόκο, λόγω του ότι οι σταυροειδής ελαστικότητες παρουσιάζονται

στατιστικά σημαντικές και αρνητικές. Έτσι για την Ισπανία συμπεραίνουμε ότι αν η τιμή εισαγωγής της επιτραπέζιας ελιάς από την Ισπανία αυξηθεί κατά 1% τότε οι Γερμανικές εισαγωγές από το Μαρόκο θα μειωθούν κατά 0,07%. Επιπλέον βλέπουμε ότι αν η τιμή εισαγωγής ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς αυξηθεί κατά 1% τότε οι εισαγωγές από την Ισπανία θα μειωθούν κατά 0,325%.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ανταγωνιστικότητα αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά μέρη της σύγχρονης οικονομικής θεωρίας. Εξαιτίας της πολυδιάστατης εννοιολογικής της σημασίας, η χρήση της έχει δημιουργήσει μία σειρά αποδοκιμασιών, εντός και εκτός της επιστημονικής κοινότητας.

Η παρουσίαση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των στρατηγικών γεωργικών τομέων στην Ελλάδα είναι περιορισμένη και, ως εκ τούτου, η ανταγωνιστικότητα μεμονωμένων τομέων. Η τάση αυτή αυξάνεται λόγω της μείωσης του αγροτικού πληθυσμού και των διαρθρωτικών αδυναμιών της γεωργίας. Ωστόσο, η ανάλυση μεμονωμένων περιουσιακών στοιχείων, όπως τα μερίδια των προϊόντων στη διαμόρφωση των εισαγωγών και των εξαγωγών, καθώς και οι αντίστοιχες τιμές τους μας επιτρέπουν ορισμένες αισιόδοξες παραδοχές όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων στο μέλλον.

Στόχος της έρευνας αυτής είναι να αποκτηθούν γνώσεις σχετικά με τις ελληνικές εξαγωγές επιτραπέζιων ελιών όσον αφορά τους παράγοντες επιτυχίας των εξαγωγών αφού ο τομέας της επιτραπέζιας ελιάς αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία για τις εξαγωγές και την οικονομία της χώρας. Λόγω της έλλειψης σχετικής βιβλιογραφίας, χρησιμοποιήθηκε μια ποιοτική προσέγγιση. Πιο συγκεκριμένα σκοπός αυτής της ερευνητικής εργασίας, ήταν η διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της επιτραπέζιας ελιάς στη διεθνή αγορά. Σε πρώτη φάση, έγινε ανάλυση της κατάστασης του ελληνικού εμπορικού ισοζυγίου και των ελληνικών εξαγωγών. Σε δεύτερη φάση, έγινε ανάλυση του προς μελέτη προϊόντος αλλά και του εμπορίου του μέσω των δεδομένων του IOC και του TradeMap της ITC. Έπειτα, προσεγγίστηκε η ανταγωνιστικότητα του, με τον υπολογισμό του δείκτη Balassa, σε διάφορες αγορές. Τέλος, προκειμένου να μελετηθεί η ζήτηση της ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς στην Γερμανία που είναι ένας απ' τους κύριους ελληνικούς εξαγωγικούς προορισμούς, έγινε χρήση του υποδείγματος AIDS, μέσω του προγράμματος STATA.

Το μεγαλύτερο μέρος της Ευρωπαϊκής παραγωγής επιτραπέζιας ελιάς προέρχεται από την Ισπανία, την Ελλάδα και την Ιταλία. Για το έτος 2019, η Ελλάδα ήταν η τέταρτη παγκοσμίως μεγαλύτερη χώρα παραγωγός επιτραπέζιας και ήταν ακόλουθος της Ισπανία, της Ιταλίας και της Τουρκίας. Παρόλα αυτά, η Ελλάδα υπερέχει στην ποιότητα της ελιάς που παράγει. Επιπλέον σύμφωνα με τα στοιχεία του FAO η ελληνική παραγωγή ελιών αυξήθηκε κατά 41,4% το 2019, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Παρ' όλ' αυτά από το 2014, η παραγωγή ελιών στην Ελλάδα μειώθηκε 10,1% από έτος σε έτος. Με 1.525.543 τόνους το 2019, η χώρα ήταν η νούμερο 4 συγκρίνοντας άλλες χώρες στην παραγωγή ελιών. Η Ελλάδα έχει ξεπεραστεί από την Τουρκία, η οποία κατατάχθηκε νούμερο 3 με 1.674.377 μετρικούς τόνους και ακολουθείται από το Μαρόκο με 1.479.853 μετρικούς τόνους. Αξιοσημείωτη είναι βέβαια και η αύξηση της παραγωγής ελιών στην Ισπανία, η οποία από το 2014 έχει δει αύξηση 15% χρόνο με χρόνο φθάνοντας συνολικά τους 9.176.929 τόνους

Γενικά η ελληνική ελιά διατηρεί σημαντικό μερίδιο στη διεθνή αγορά (17% σε όρους όγκου) και υψηλή τιμή (€2,6/kg, έναντι μέσης τιμής €1,73/kg), κρατώντας έτσι τα ηνία στην premium market. Ο έτερος μεγάλος παίκτης, η Ισπανία (με μερίδιο 39% σε όγκο), ηγείται στην mass market (με τιμή €1,3/kg). Οι Ελληνικές εξαγωγές ελιάς

απεδείχθησαν ιδιαίτερα ανθεκτικές την τελευταία δεκαετία, καταγράφοντας σημαντική αύξηση (σε €452 εκατ. το 2019 από €190 εκατ. το 2009), με σχεδόν το 80% αυτών να κατευθύνεται σε αναπτυσσόμενες χώρες (κυρίως ΗΠΑ και Δυτική Ευρώπη). Αξιοσημείωτο είναι ότι η Ελλάδα καλύπτει πλέον το 1/3 των αγορών των ΗΠΑ, Γερμανίας, ΗΒ και Ιταλίας (από μερίδια της τάξης του 1/4 το 2009).

Κύριος προορισμός εξαγωγών της ελληνικής επιτραπέζιας ελιάς αποτελούν διαχρονικά οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και έπονται με μεγάλη διαφορά η Γερμανία, η Ιταλία, η Ρουμανία και η Βουλγαρία από άποψη ποσότητας εξαγωγών σε τόνους. Ενώ όσον αφορά τις εξαγωγές της Ελλάδας σε αξία πάλι προηγούνται οι Η.Π.Α. με μεγάλη διαφορά, ακολουθούν η Γερμανία και η Ιταλία αλλά στην 4^η και 5^η θέση των εξαγωγικών προορισμών είναι η Αυστραλία και το Ηνωμένο Βασίλειο αντίστοιχα. Τα τελευταία χρόνια υπήρξε αύξηση των εξαγωγών σε αγορές όπως η Γαλλία, η Αλβανία, η Ολλανδία και άλλες ενώ σημαντική αύξηση παρατηρείται στις εισαγωγές ελληνικών βρώσιμων ελιών στην Αυστρία. Σύμφωνα με στοιχεία της Αυστριακής Στατιστικής Υπηρεσίας, οι εισαγωγές βρώσιμων ελιών στην Αυστρία ανήλθαν σε αξία τα 13,08 εκ. ευρώ το 2018, έναντι 4,09 εκ. ευρώ που ήταν το 2016. Παράλληλα αυξήθηκε σημαντικά το μερίδιο αγοράς των ελληνικών βρώσιμων ελιών στην Αυστρία ήτοι, από 28,62% το 2016 σε 35,96% το 2017 και σε 46,11% το 2018. Το χρονικό διάστημα αυτών των εξαγωγών είναι μικρό και όχι ικανό για να δώσει αξιόπιστα συμπεράσματα, καθώς η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών επιτραπέζιας ελιάς ήταν απόκτημα των τελευταίων ετών, έτσι δεν αναλύθηκαν περεταίρω. Παρόλα αυτά, πρέπει να ληφθούν υπόψιν ως σημαντικοί εξαγωγικοί προορισμοί που στο μέλλον είναι πολύ πιθανό να αποφέρουν υψηλά κέρδη.

Η Ελλάδα, όπως ήταν αναμενόμενο, εμφανίζει συγκριτικό πλεονέκτημα στην επιτραπέζια ελιά σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο και τους άμεσους ανταγωνιστές της εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ισπανία και Ιταλία, στις αγορές που μελετήθηκαν, έτσι προέκυψαν μια σειρά από σημαντικά συμπεράσματα.

Αρχικά φαίνεται ότι η Ιταλία δεν εμφανίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε καμία από τις 5 αγορές ενώ μάλιστα η τιμή του δείκτη RCA τείνει πιο πολύ στο 0 παρά στο 1. Η Ισπανία από την άλλη είναι ανταγωνιστική στις αγορές των Η.Π.Α, της Ρωσίας και της Γαλλίας αλλά όχι σε αυτές της Αυστραλίας και της Ιαπωνίας που είναι η χώρα με τις λιγότερες εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών από τις παραπάνω που μελετήθηκαν. Πιο συγκεκριμένα στις Η.Π.Α. η πιο αδύναμη ανταγωνιστικά είναι η Ιταλία, που δείχνει να μην έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην επιτραπέζια ελιά και έπεται η Ισπανία με αρκετά υψηλότερη ανταγωνιστικότητα. Η ελληνική επιτραπέζια ελιάς είναι διαχρονικά πιο ανταγωνιστική σε αυτήν την αγορά παρά τις περισσότερες εξαγωγές της Ισπανίας. Στην Ρωσία, η Ελλάδα και η Ισπανία παρουσιάζουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα κατά μέσο όρο, με την Ισπανία σε αυτή την περίπτωση να υπερέχει της Ελλάδας, η οποία τις χρονιές 2016, 2017 και κυρίως το 2015 δεν κατάφερε να είναι ανταγωνιστική, έχοντας μεγαλύτερες τιμές στον δείκτη RCA την τελευταία δεκαετία. Στην Ιαπωνία όπως ήδη αναφέρθηκε καμία χώρα δεν είναι αρκετά ανταγωνιστική και αυτό συμβαίνει γιατί η επιτραπέζια ελιά σαν προϊόν δεν είναι ιδιαίτερα δημοφιλής επομένως είναι αγορά με μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης στην οποία θα πρέπει να στραφεί η Ελλάδα. Όσον αφορά την Αυστραλία η ελληνική επιτραπέζια είναι η πιο ανταγωνιστική εκ των ανταγωνιστών της, ενώ στην Γαλλία η

ελληνική ελιά είναι ανταγωνιστική και παρουσιάζει μια σταθερή ανοδική πορεία τα τελευταία χρόνια σε αντίθεση με την ισπανική που είναι και αυτή ανταγωνιστική στην Γαλλική αγορά αλλά με τις τιμές του δείκτη RCA να παραμένουν στάσιμοι.

Όσον αφορά την Γερμανία και την ανάλυση με το μεθοδολογικό πλαίσιο υποδείγματος AIDS παρατηρείται ότι η ελληνική επιτραπέζια ελιά είναι διαχρονικά ανταγωνιστική σε αυτήν την αγορά λόγω της ανελαστικότητας της ζήτησης και θα πρέπει να επενδύσει στη διαφοροποίηση των προϊόντων (είτε αυτή αφορά το προϊόν, αυτό καθαυτό, είτε το σχέδιο marketing), έστω και αν αυτό αποτυπωθεί με μία αύξηση στην τιμή του προϊόντος που δε θα επηρεάσει σημαντικά τη ζήτηση.

Εν κατακλείδι, από τις παραπάνω διαπιστώσεις εξάγεται το συμπέρασμα ότι θα πρέπει η Ελλάδα να εκμεταλλευτεί το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα στην επιτραπέζια ελιά, αλλά και την υψηλή ανταγωνιστικότητα που παρουσιάζει σε κάποιες αγορές. Κύριο μέλημα της χώρας, είναι η μελέτη των αγορών, η οργάνωση και η εφαρμογή ενός σχεδίου marketing που θα συνεισφέρει στην πραγματοποίηση υψηλών εξαγωγών σε αξία και ποσότητα, αρχικά στις χώρες που είναι ανταγωνιστική και έπειτα στις υπόλοιπες.

Γενικότερα η πρόοδος και η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της γεωργίας δεν συνδέονται τόσο με βραχυπρόθεσμους παράγοντες, όπως οι τιμές ή το κόστος των εισροών, όσο με την παραγωγικότητα και την οργάνωση σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης και σε επίπεδο κράτους. Εκτός από την ποσότητα, το φυσικό πλούτο των περιφερειών και των τεχνολογιών για τη μείωση του κόστους, θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην αύξηση της ποιότητας των υπηρεσιών που προσφέρουν και σε άλλους παράγοντες "εκτός τιμής" (Abbott, Bredahl, 1992).

Λόγω της σημασίας του γεωργικού τομέα για την ελληνική οικονομία, η ανταγωνιστικότητα των γεωργικών προϊόντων και των προϊόντων διατροφής παραμένει μια ανοικτή πρόκληση για το παρόν και το μέλλον και η μελέτη όλων των βασικών παραμέτρων θα είναι πάντα επίκαιρη ή αφορά συγκεκριμένα προϊόντα είτε στις γεωγραφικές αγορές.

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Anon., n.d. *International Trade Center*

Anon., n.d. *International olive oil council.*

Anon., n.d. *European Commission- Eurostat.*

ICAP (2007). Κλαδική μελέτη για επιτραπέζιες ελιές, Αθήνα

Σφακιανάκης, Ι. (2010). Η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών αγροτικών προϊόντων σε διεθνές επίπεδο, Αθήνα

Αγιανγκατζόγλου, Α. (2014). Η ανταγωνιστικότητα ελληνικού ελαιολάδου στη διεθνή αγορά, Αθήνα

Balassa, B. (1965). Trade liberalization and revealed comparative advantage. Manchester School, Issue 33.

Porter M. (1990). The Competitive Advantage of Nations. Harvard Business Review March-April: 73-93.

Deaton, A. & Muellbauer, J. (1980). An Almost Ideal Demand System. The American Economic Review, 70(3), pp. 312-326.

Rejano, L., Montaña, A., Casado, F. J., Sánchez, A. H., & de Castro, A. (2010). Table Olives. Olives and Olive Oil in Health and Disease Prevention, 5–15.

Ball, V. E., Butault, J.-P., Juan, C. S., & Mora, R. (2010). Productivity and international competitiveness of agriculture in the European Union and the United States. Agricultural Economics, 41(6), 611–627.

Papageorgiou A., Petropoulos D., (2010). The competitiveness of agricultural products in Greece. 11th National Conference of Agricultural Economics, Athens 26-27/11/2010

Petropoulos, D., Papageorgiou, A., Kyriazopoulos, G. (2013). Analysis of the Index Revealed Comparative Advantage (RCA) Among Greece and the Balkans European Community Countries (2000-2012)

Vlachos, Ilias and Patsis, P. G. (1998). Quantitative measures of competitiveness: theoretical derivations and application on Greek exports of agricultural produce. In: 5th Greek Agricultural Economists Society Conference, 11-13 December 1998, Athens

Bizmpiroulas, A. & Rotsios, K. (2014). The Greek Food Product Exports: Challenges and Opportunities. An interview with Mr. Dimitrios Lakasas, From Fork to Farm, vol. 1, n. 1.

Liargovas P., & Skandalis K.S. (2008). Motivations and barriers of export performance: Greek exports to the Balkans, Journal of Southern Europe and the Balkans, vol. 10, no.3.

Mavrogiannis M., Bourlakis M., Dawson P. & Ness M. (2008). Assessing export performance in the Greek food and beverage industry-An integrated structural equation model approach, *British Food Journal*, vol. 110, no 7, pp.638-654.

Abbott Ph. And Bredahl M. (1992). Competitiveness: Definitions, Useful Concepts and issues. *Infoagro.net*.

Gopinath M., Arnade C., Shane M. and Roe T. (1997). Agricultural competitiveness: The case of the United States and major EU countries. *Agricultural Economics* 16: 99-109

Harrison R. and Kennedy P. (1997). A neoclassical economic and strategic management approach to evaluating global agribusiness competitiveness. *Competitiveness Review* 7: p. 14-25.

Durand, M. & Giorno, C. (1987). Indicators of international competitiveness: Conceptual aspects and evaluation. *OECD Economic Studies*, Issue 9, pp. 147-182.

Pitts, E. and Lagnevik, M. (1998). What determines food industry competitiveness? In W. B. Traill and E. Pitts (eds), *Competitiveness in the food industry*. Blackie Academic & Professional, 1-34.

Μπαλατσούρας Γ. (1994). Η Επιτραπέζια Ελιά (Χημική Σύσταση, Επεξεργασία, Εμπορικοί Τύποι, Εμπορία), Εκδόσεις Πελεκάνος

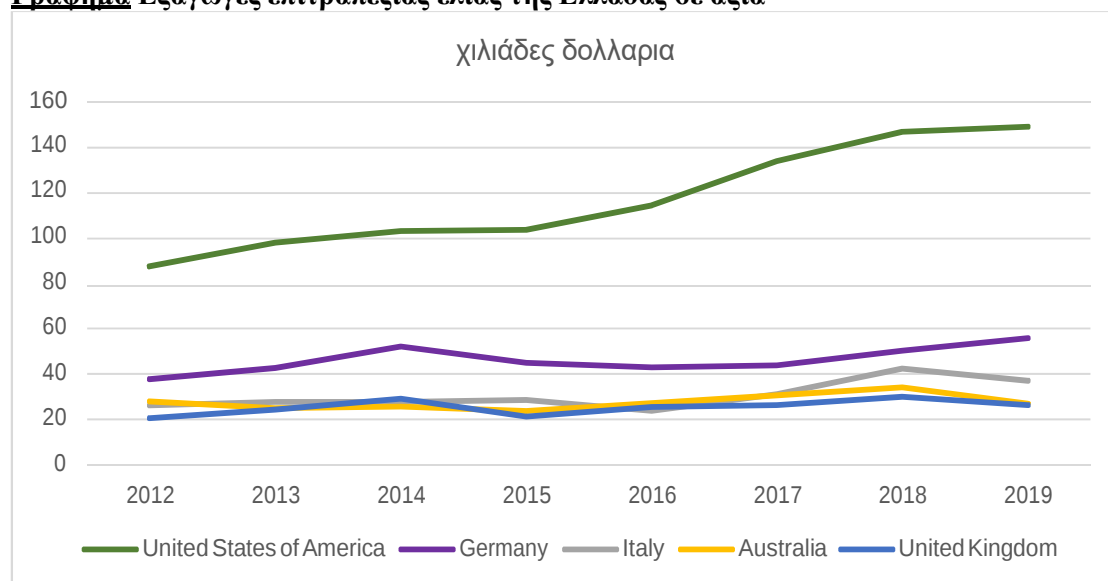
Κυριτσάκης Α., Μαρκάκης Π. (1978), Η Επιτραπέζια Ελιά και η Επεξεργασία της, Νέα Αγροτική Επιθεώρηση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ/ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Πίνακας Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς της Ελλάδας σε αξία (δολάρια)

Importers	Exported value in 2012	Exported value in 2013	Exported value in 2014	Exported value in 2015	Exported value in 2016	Exported value in 2017	Exported value in 2018	Exported value in 2019
World	332,904	376,053	402,7	385,18	404,442	450,559	513,843	506,194
United States of America	87,845	98,125	103,318	103,788	114,456	133,944	146,92	149,068
Germany	37,642	42,66	51,993	44,835	42,928	43,742	50,221	55,726
Italy	26,128	27,759	27,649	28,583	23,742	31,157	42,3	36,97
Australia	27,903	24,946	25,667	23,689	26,893	30,382	34,107	26,89
United Kingdom	20,528	24,279	29,071	21,278	25,491	26,304	29,945	26,271
Romania	19,528	19,926	18,554	21,739	25,336	23,909	25,056	22,998
Netherlands	3,964	5,073	6,144	10,546	11,433	12,169	12,458	17,604
Belgium	11,166	11,522	13,139	13,163	12,006	14,217	15,337	17,297
Canada	15,957	17,639	21,072	15,877	17,399	17,879	17,634	16,084
Bulgaria	11,553	13,811	12,939	13,875	16,446	15,884	19,231	15,984
France	3,229	6,954	5,264	5,166	6,38	8,75	10,744	12,837
Albania	2,19	2,773	3,124	3,941	4,531	6,292	10,126	11,786
Sweden	6,354	8,49	8,505	8,05	8,11	9,748	10,825	10,895
Saudi Arabia	2,738	6,185	9,442	11,275	7,045	8,984	9,113	9,909
Israel	4,872	5,082	6,649	6,156	7,271	7,645	8,79	8,424
Austria	4,684	5,849	5,935	5,006	5,967	6,132	8,685	7,289
Macedonia, North	5,548	7,021	7,314	6,899	6,718	7,212	7,665	6,558
Switzerland	4,023	4,424	4,935	4,572	4,286	3,935	4,62	5,302
Poland	1,18	1,618	2,614	1,547	1,93	2,518	4,989	5,252
Russian Federation	6,199	6,417	5,399	1,635	2,81	3,272	5,333	5,223
Denmark	2,277	2,963	3,176	3,058	3,356	3,324	3,691	3,765
Serbia	2,948	2,772	2,737	2,59	2,898	3,133	4,172	3,009
Norway	1,786	2,125	2,185	1,689	2,293	2,446	2,572	2,736
New Zealand	1,902	1,712	2,007	1,621	1,719	2,266	2,686	2,596

Πηγή : TradeMap ITC

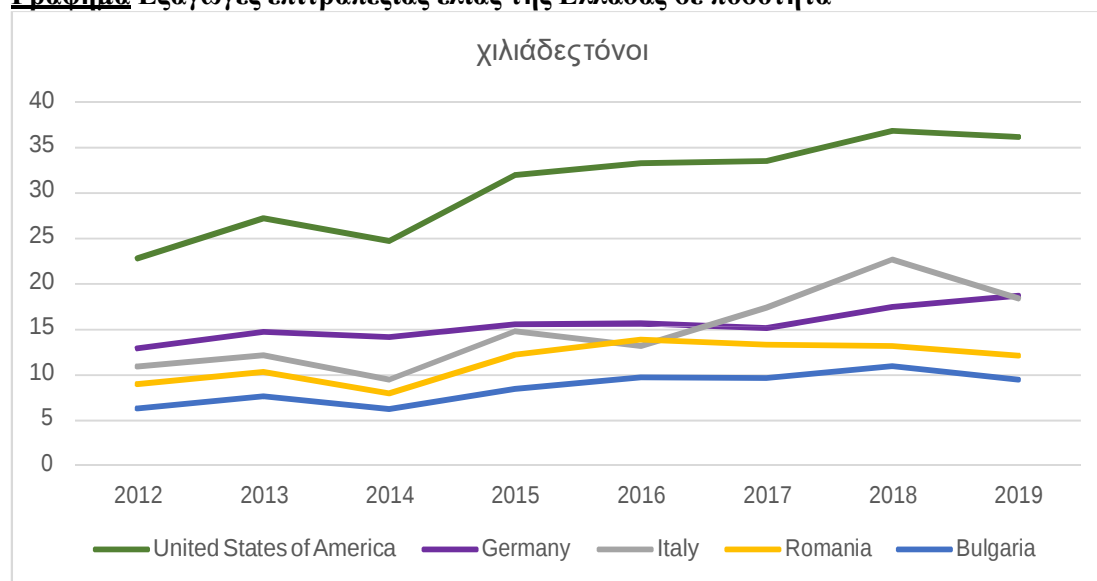
Γράφημα Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς της Ελλάδας σε αξία

Πηγή : TradeMap ITC

Πίνακας Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς της Ελλάδας σε ποσότητα

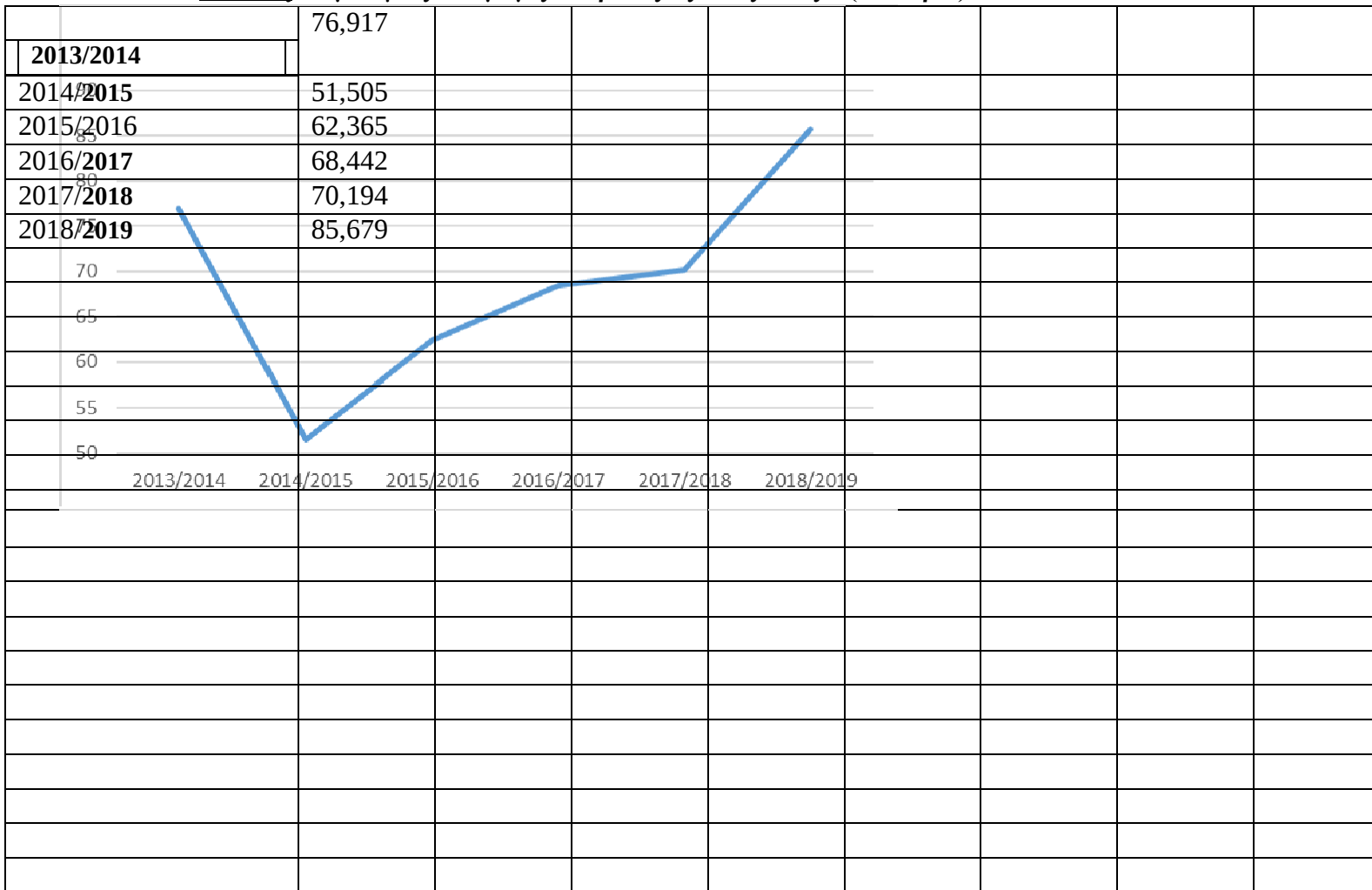
Importers	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Exported quantity, Tons	Exported quantity, Tons	Exported quantity, Tons	Exported quantity, Tons	Exported quantity, Tons	Exported quantity, Tons	Exported quantity, Tons	Exported quantity, Tons
World	108,614	128,922	113,152	147,574	154,103	161,592	183,825	171,803
United States of America	22,842	27,236	24,71	31,974	33,267	33,504	36,83	36,15
Germany	12,952	14,737	14,179	15,595	15,7	15,168	17,464	18,711
Italy	10,924	12,183	9,505	14,791	13,188	17,416	22,673	18,415
Romania	9,005	10,329	7,996	12,243	13,903	13,347	13,174	12,128
Bulgaria	6,349	7,664	6,248	8,48	9,758	9,685	10,967	9,514
Australia	7,603	6,952	6,482	8,303	9,475	9,299	10,701	8,267
United Kingdom	5,803	6,834	6,84	7,253	8,451	8,184	9,976	8,062
Belgium	4,456	5,615	4,73	6,905	6,41	7,474	8,106	7,819
Albania	1,486	1,841	2,004	3,259	3,875	4,951	6,891	7,019
Netherlands	1,225	1,839	1,863	3,691	4,212	4,565	4,61	5,668
Canada	4,682	5,537	5,583	5,666	6,169	5,54	5,594	4,553
France	960	3,271	1,191	1,491	2,012	3,046	3,812	4,401
Macedonia, North	2,88	3,565	3,193	3,739	3,791	4,023	4,044	3,185
Israel	1,582	1,649	1,843	2,351	2,705	2,588	2,998	3,013
Saudi Arabia	886	1,994	2,018	3,141	1,945	2,229	2,283	2,966
Sweden	1,18	1,592	1,539	2,3	2,287	2,492	2,852	2,749
Austria	1,386	1,759	1,22	1,354	1,833	1,403	1,924	2,029
Poland	353	525	611	708	826	1,078	2,094	1,788
Switzerland	991	1,104	1,109	1,308	1,254	1,288	1,44	1,573
Russian Federation	1,878	1,838	1,199	524	898	995	1,569	1,556
Serbia	1,502	1,516	1,189	1,478	1,759	1,953	2,315	1,543
Spain	120	304	900	1,287	596	1,109	1,602	932
Denmark	506	653	609	736	828	753	815	818

Πηγή : TradeMap ITC

Γράφημα Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς της Ελλάδας σε ποσότητα

Πηγή : TradeMap ITC

Πίνακας Παγκόσμιες εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς σε αξία (δολλάρια)

Πηγή : TradeMap ITC

Πίνακας Παραγωγή/Εισαγωγές/Κατανάλωση/Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς

2017 / 18 crop year - Final balance - (1 October 2017 - 30 September 2018)				
(1,000 TONNES)				
	Production	Imports	Consumption	Exports
Albania	30,0	5,0	31,5	3,0
Algeria	303,5	1,0	300,0	0,0
Argentina	106,0	0,0	40,0	60,0
Australia	4,0	17,5	21,5	0,0
Brazil	0,0	110,0	110,0	0,0
Canada	0,0	31,5	31,5	0,0
Chile	13,0	18,5	30,0	1,0
U.E./28	912,5 a)	114,0	595,0	278,5 b)
Egypt	750,0	0,5	555,0	88,0
U.S.A.	82,0	141,0	216,0	5,5
Iran	60,0	0,0	55,0	0,0
Israel	17,0	5,0	22,0	0,0
Japan	0,0	4,0	4,0	0,0
Jordan	29,0	4,0	23,0	8,0
Lebanon	20,5	6,0	24,5	2,0
Libya	3,0	13,0	16,0	0,0
Morocco	130,0	0,5	32,0	89,5
Mexico	19,0	11,0	26,0	2,5
Palestine	9,0	0,0	9,0	0,0
Peru	190,0	0,5	65,0	24,5
Russian Fed.	0,0	25,0	25,0	0,0
Syria	100,0	0,0	105,0	0,0
Tunisia	28,0	0,0	25,0	2,0
Turkey	450,0	0,0	355,0	77,0
Uruguay	0,0	2,5	2,5	
Other countries	27,5	131,0	158,5	0,0
TOTAL	3.284,0	641,5	2.878,0	641,5

0 Nil or under 300 tonnes

a) Of which:

<u>Cyprus</u>	<u>Croatia</u>	<u>Spain</u>	<u>France</u>	<u>Greece</u>	<u>Italy</u>	<u>Portugal</u>	
2017/18	2,8	0,6	561,7	1,3	261,0	60,0	25,2

b) Includes extra-Community trade only.

Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Παραγωγή/Εισαγωγές/Κατανάλωση/Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς

2018 / 19 crop year - Provisional balance - (1 October 2018 - 30 September 2019)				
	(1,000 TONNES)			
	Production	Imports	Consumption	Exports
Albania	30,0	5,0	31,5	3,0
Algeria	299,5	0,5	305,0	0,0
Argentina	80,0	0,0	35,0	55,0
Australia	4,0	18,5	22,5	0,0
Brazil	0,0	117,5	117,5	0,0
Canada	0,0	32,5	32,5	0,0
Chile	13,0	19,5	32,5	1,0
U.E./28	822,0 a)	114,0	576,0	300,0 b)
Egypt	400,0	0,0	450,0	100,0
U.S.A.	15,5	171,5	182,0	5,5
Iran	60,0	0,0	60,5	0,0
Israel	18,0	3,0	21,0	0,0
Japan	0,0	4,0	4,0	0,0
Jordan	25,0	4,0	22,0	5,0
Lebanon	20,0	6,0	24,0	2,0
Libya	3,0	13,0	16,0	0,0
Morocco	130,0	0,5	32,0	98,5
Mexico	20,0	10,5	26,0	6,0
Palestine	7,0	0,5	7,0	0,5
Peru	50,0	0,0	60,0	34,0
Russian Fed.	0,0	25,0	25,0	0,0
Syria	100,0	0,0	100,0	0,0
Tunisia	20,0	0,0	20,0	1,0
Turkey	423,5	0,0	360,0	65,0
Uruguay	0,0	2,5	2,5	0,0
Other countries	28,5	142,0	170,0	0,0
TOTAL	2.569,0	690,0	2.734,5	676,5

0 Nil or under 300 tonnes

a) Of which: Cyprus Croatia Spain France Greece Italy Portugal
 2018/19 2,8 0,6 587,8 1,3 167,0 40,0 22,5

b) Includes extra-Community trade only.

Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Παραγωγή/Εισαγωγές/Κατανάλωση/Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς

2019 / 20 crop year - Estimated balance - (1 October 2019 - 30 September 2020)				
	(1,000 TONNES)			
	Production	Imports	Consumption	Exports
Albania	30,0	5,0	31,5	3,0
Algeria	300,0	0,0	303,0	0,0
Argentina	100,0	0,0	35,0	55,0
Australia	4,0	17,5	21,5	0,0
Brazil	0,0	110,0	110,0	0,0
Canada	0,0	31,0	31,0	0,0
Chile	13,0	16,0	29,0	1,0
U.E./28	808,5 a)	100,5	588,5	263,5 b)
Egypt	690,0	0,0	500,0	130,0
U.S.A.	73,5	140,0	207,5	6,0
Iran	57,0	0,0	57,5	0,0
Israel	19,0	3,0	22,0	0,0
Japan	0,0	4,5	4,5	0,0
Jordan	30,0	3,0	28,0	5,0
Lebanon	20,0	6,0	24,0	2,0
Libya	3,0	13,0	16,0	0,0
Morocco	130,0	0,0	32,0	95,0
Mexico	20,0	10,0	26,0	4,0
Palestine	12,0	0,5	11,0	1,5
Peru	45,0	0,0	65,0	30,0
Russian Fed.	0,0	25,0	25,0	0,0
Syria	100,0	0,0	100,0	0,0
Tunisia	28,0	0,0	25,0	2,0
Turkey	414,0	0,0	330,0	100,0
Uruguay	0,0	0,5	0,5	0,0
Other countries	28,5	140,5	168,5	0,0
TOTAL	2.925,5	626,0	2.792,0	698,0

0 Nil or under 300 tonnes

a) Of which:

<u>Cyprus</u>	<u>Croatia</u>	<u>Spain</u>	<u>France</u>	<u>Greece</u>	<u>Italy</u>	<u>Portugal</u>
2019/20	2,8	0,7	500,0	1,3	207,0	74,1
						22,5

b) Includes extra-Community trade only.

Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Tableau 2: IMPORTATIONS (1.000 tm) - Table 2: IMPORTS (1,000 tonnes)

		1990/1	1991/2	1992/3	1993/4	1994/5	1995/6	1996/7	1997/8	1998/9	1999/0	2000/1	2001/2	2002/3	2003/4	2004/5	2005/6	2006/7	2007/8	2008/9	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)		
Albanie	Albania																		1,5	1,0	3,0	2,5	2,5	2,0	2,5	4,5	4,0	4,0	5,0	5,0	5,0		
Algérie	Algeria	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Argentine	Argentina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	5,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Chypre	Cyprus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	1,5	1,5								
Croatie	Croatia																																
Egypte	Egypt	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,5	2,5	2,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	1,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0		
Iran	Iran																									0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Irak	Iraq																		0,0	0,0	0,0	9,0	6,0	15,5	15,5	22,0	15,5	16,0	15,5	15,5	15,5	15,5	
Israël	Israel	0,0	0,5	0,0	1,0	0,5	0,5	0,0	1,5	1,5	1,5	5,0	7,5	4,5	10,5	4,0	8,0	3,5	13,5	8,0	12,5	5,5	6,0	5,0	5,5	5,0	7,0	4,0	5,0	3,0	3,0	3,0	
Jordanie	Jordan	0,0	1,0	1,5	7,0	2,0	1,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	15,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	1,0	0,0	2,0	1,0	1,0	3,0	4,0	4,0	3,0	3,0	
Liban	Lebanon	1,0	2,0	0,0	7,5	8,0	5,0	3,0	6,0	3,0	3,0	1,0	3,5	0,0	0,5	4,5	0,5	3,5	9,5	6,0	5,0	1,0	2,0	2,0	3,0	4,0	3,0	2,0	6,0	6,0	6,0	6,0	
Libye	Libya	5,0	1,5	2,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	3,0	1,0	3,0	4,0	4,0	2,5	3,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	11,0	11,0	11,0	8,0	13,5	8,5	13,0	13,0	13,0	13,0	
Maroc	Morocco	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	
Montenegro	Montenegro	1,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Palestine	Palestine																									0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5
Tunisie	Tunisia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Turquie	Turkey	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
UE *	EU *	41,5	41,0	32,0	34,5	59,0	50,0	57,0	47,0	51,5	54,0	56,5	58,0	73,0	70,5	79,0	83,5	104,5	115,0	96,5	101,0	114,0	98,5	82,0	93,0	93,0	94,0	99,0	114,0	114,0	100,5	100,5	
Uruguay																									4,0	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	0,5	0,5	
TOTAL A		48,5	46,5	35,5	52,0	69,5	60,0	62,5	62,5	64,5	71,5	70,5	76,0	84,0	85,5	94,5	114,5	118,0	147,0	122,0	151,0	138,5	160,0	132,5	146,5	140,5	152,0	150,0	167,0	164,5	147,0	147,0	
A. Saoudite	Saudi Arabia							13,5	15,0	15,0	15,0	15,0	18,0	20,0	20,0	20,0	20,0	27,0	27,0	27,0	27,0	27,5	36,5	36,5	38,5	30,0	28,0	28,0	27,5	28,0	28,0	28,0	
Australie	Australia							8,5	9,0	9,5	11,0	11,5	12,5	13,0	14,5	14,5	15,0	16,5	17,5	16,0	18,5	17,5	17,5	17,5	18,0	15,5	17,0	17,5	17,5	18,5	17,5	17,5	
Brésil	Brazil	40,5	28,0	37,5	33,5	46,5	45,8	47,0	48,5	47,0	50,0	45,0	50,0	46,0	51,0	56,0	55,0	60,5	74,0	69,0	79,0	87,0	101,5	109,0	114,0	103,0	102,0	114,0	110,0	117,5	110,0	110,0	
Bulgarie	Bulgaria	4,0	3,0	2,5	2,5	2,5	3,0	2,5	3,0	4,0	4,0	5,0	5,0	6,0	6,5	11,5	12,0																
Canada	Canada	12,0	13,0	13,0	13,5	16,0	13,5	17,0	18,0	18,5	19,5	20,5	22,0	23,5	23,5	23,5	25,0	25,5	26,0	26,0	27,5	27,5	27,5	29,0	29,0	30,0	30,0	28,5	31,5	32,5	31,0	31,0	
Chili	Chile	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5	0,5	0,5	2,0	3,5	4,5	5,0	5,0	6,5	8,0	4,5	4,5	14,5	15,0	15,0	18,5	18,5	18,5	16,0	16,0	
Etats-Unis	USA	68,0	76,0	75,0	71,0	69,5	72,5	77,0	88,0	95,0	92,0	111,0	113,0	115,0	117,5	124,5	120,0	148,5	140,0	126,0	185,0	138,0	132,0	143,0	135,5	152,0	154,0	148,0	141,0	171,5	140,0	140,0	
Japon	Japan							2,0	1,5	1,5	2,0	2,0	2,0	2,0	2,5	2,5	2,5	2,0	3,5	4,5	5,0	3,0	3,5	4,0	4,0	4,0	4,5	4,0	4,0	4,0	4,0	4,5	
Mexique	Mexico	0,0	2,0	0,0	0,0	1,0	1,0	2,0	2,5	3,0	4,0	4,5	4,5	5,0	3,0	4,0	7,0	4,5	8,0	7,0	8,0	9,0	9,5	8,0	9,0	10,0	10,0	7,5	11,0	10,5	10,0	10,0	
Pérou	Peru	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	
Roumanie	Romania	5,0	8,0	7,0	3,5	3,5	10,0	10,0	8,5	9,5	9,5	9,5	17,0	17,0	17,0	17,0	27,0	10,5															
Russie	Russia	4,0	1,0	2,0	2,0	3,0	6,0	11,5	14,0	7,0	13,0	21,0	30,0	40,0	40,0	45,0	45,0	70,0	80,0	90,0	67,0	71,5	68,0	75,0	72,5	23,0	22,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	
Syrie	Syria	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Suisse	Switzerland	3,0	2,0	2,5	2,5	2,0	3,0	2,5	3,0	3,5	3,5	4,0	4,0	4,0	4,5	4,5	5,0	5,0	5,5	5,5	8,0	8,0	8,0	6,0	6,5	6,5	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	
Autres P prod.	Other pr coun.	1,0	2,0	2,0	2,0	4,0	1,0	2,5	2,5	4,0	3,5	5,5	6,5	15,5	15,0	10,0	15,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	
Autr P.un imp.	Oth.non-prod.	21,0	27,0	25,5	21,5	23,0	28,0	23,0	28,5	30,0	30,0	33,0	39,0	56,0	40,0	40,0	45,0	30,0	40,0	40,0	40,0	50,0	70,5	70,5	70,5	70,0	60,0	80,0	71,0	81,5	80,0	80,0	
TOTAL B		164,5	168,5	174,0	159,5	179,5	191,8	220,0	243,0	248,5	258,0	287,5	324,0	365,5	355,5	385,5	380,5	404,0	435,5	424,0	477,5	455,5	487,5	513,0	522,0	468,5	457,5	486,5	474,5	525,5	479,0	479,0	
TOTAL MONDIAL WORLD		213,0	215,0	209,5	211,5	249,0	251,8	282,5	305,5	313,0	329,5	358,0	400,0	449,5	441,0	480,0	495,0	522,0	582,5	546,0	628,5	594,0	647,5	645,5	667,5	609,0	609,5	636,5	641,5	690,0	626,0	626,0	

* sans les échanges intracommunautaires - without intra-Community trade.

Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς των 28 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Tableau 2 : IMPORTATIONS EXTRA-CE (1.000 tm) - Table 2 : EXTRA-EC IMPORTS (1,000 tonnes)

		1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18 (prev.)	2018/19 (prev.)	2019/20 (prev.)	
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	
Chypre	Cyprus														0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	
Croatie	Croatia																								0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	
Espagne	Spain	0,0	0,4	0,0	2,2	9,7	8,1	3,9	1,6	3,9	2,1	1,9	1,0	2,1	2,7	3,2	15,8	13,0	5,1	2,0	1,9	2,5	1,5	5,3	7,8	11,8	7,3	6,8	16,1	10,3	9,4	
France	France	26,2	29,2	21,1	21,3	27,2	23,7	27,0	24,0	23,3	26,1	26,4	23,4	34,8	25,7	30,5	30,5	27,3	28,3	25,9	28,3	44,0	26,8	27,3	28,9	28,6	31,6	32,0	31,5	30,7	31,0	
Grèce	Greece	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	1,5	2,0	4,0	9,0	0,5	0,0	3,0	1,7	1,5	2,1	3,5	3,9	4,1	3,7	5,5	7,7	8,9	10,5	4,2	
Italie	Italy	6,3	3,7	3,1	3,6	6,4	4,3	7,5	3,2	3,6	2,0	3,8	5,9	5,6	8,8	7,5	7,2	7,9	10,7	8,3	8,7	6,5	6,9	5,5	7,9	6,8	8,2	9,2	9,0	12,0	10,4	
Malte	Malta														0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	
Portugal	Portugal	0,0	0,2	0,5	0,0	0,5	0,4	0,4	0,5	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,7	0,4	0,3	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Slovénie	Slovenia														0,1	0,1	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
TOTAL A)		34,5	33,5	24,7	27,1	44,9	36,7	38,8	29,3	31,0	30,4	32,1	31,8	44,5	41,4	50,7	54,8	48,9	47,4	36,2	40,6	55,3	35,8	42,1	49,0	50,9	52,6	55,7	65,9	63,8	55,0	
Allemagne 1)	Germany 1)	4,3	4,8	4,5	4,5	7,2	7,5	10,6	9,0	10,5	12,3	12,1	13,3	12,3	13,0	12,7	12,8	14,5	13,4	14,5	11,5	13,2	9,4	7,1	7,8	7,7	9,2	9,3	9,5	9,5	9,2	
Autriche	Austria					0,2	0,1	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	0,7	0,6	1,3	0,3	0,5	0,8	0,6	1,1	0,9	0,6	0,6	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	
Belgique	Belgium														5,5	5,6	6,5	6,8	5,1	4,8	5,0	6,0	6,9	8,5	8,3	14,3	9,2	10,1	9,9	10,9	11,7	12,9
Bulgarie	Bulgaria																	6,4	16,4	22,8	11,7	9,5	9,9	8,5	8,0	7,5	4,8	4,8	5,0	5,7	4,6	
Danemark	Denmark	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	
Estonie	Estonia														0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Finlande	Finland					0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Hongrie	Hungary														0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Irlande	Ireland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	
Lettonie	Latvia														0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Lituanie	Lithuania														0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Luxembourg	Luxembourg												0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Pays-Bas	Netherlands	1,0	1,1	1,2	1,3	3,3	2,5	2,7	3,3	2,8	2,7	3,0	2,3	3,5	3,8	3,9	4,0	4,4	3,3	0,3	5,5	2,2	1,9	1,1	1,0	1,6	1,6	1,5	2,0	2,1	1,8	
Pologne	Poland														0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,3	0,0	
Rep. Tchèque	Czech Rep.														0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Roumanie	Romania																	17,9	23,6	7,0	16,6	18,2	16,9	8,3	11,4	9,3	9,4	9,4	12,2	14,2	11,1	
Royaume-Uni	United King.	0,5	0,5	0,5	0,5	1,6	1,7	1,9	1,9	2,4	2,6	2,8	3,7	4,8	3,9	5,2	4,8	5,8	4,9	4,4	4,6	4,9	5,2	4,3	4,0	4,0	3,8	4,2	3,6	3,5	3,5	
Slovaquie	Slovakia														0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Suède	Sweden					0,4	0,3	0,5	0,6	0,5	0,7	0,6	0,4	0,7	0,5	0,6	0,7	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	0,5	0,8	0,8	1,0	1,2	1,4	1,2	1,4	
UEBL	E.B.L.U.	1,2	1,2	1,2	1,2	1,4	1,1	2,1	2,6	3,8	4,8																					
TOTAL B)		7,0	7,8	7,5	7,5	14,2	13,3	18,3	17,8	20,4	23,5	24,5	26,0	28,4	29,0	28,5	28,7	55,5	67,5	58,2	60,7	59,0	59,7	39,9	44,0	41,9	41,4	43,2	48,0	50,1	45,4	
TOTAL A + B		41,5	41,1	32,2	34,6	59,1	50,0	57,1	47,1	51,4	53,9	56,6	57,8	72,9	70,4	79,2	83,5	104,4	114,9	96,4	101,3	114,3	98,5	82,0	93,0	92,8	94,0	98,9	113,9	113,9	100,4	

Πίνακας Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς χωρών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Tableau 3: EXPORTATIONS (1.000 tm) - Table 3: EXPORTS (1,000 tonnes)

	1990/1	1991/2	1992/3	1993/4	1994/5	1995/6	1996/7	1997/8	1998/9	1999/0	2000/1	2001/2	2002/3	2003/4	2004/5	2005/6	2006/7	2007/8	2008/9	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19 (prev.)	2019/20 (prev.)	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	
Albanie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,5	2,0	1,5	2,0	2,0	3,0	4,0	4,0	3,0	3,0	3,0	
Algérie	20,0	20,0	25,0	25,0	28,0	20,0	24,0	39,0	35,0	36,0	29,0	24,0	35,0	45,0	50,0	61,0	70,0	90,5	73,0	110,0	72,0	89,5	68,0	72,0	46,5	56,0	61,5	60,0	55,0	55,0	
Argentine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Cyprus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Croatie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Osmanie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Egypte	0,0	0,5	1,0	5,0	5,0	9,0	2,5	12,0	7,0	10,0	12,0	25,0	80,0	45,0	15,0	7,0	100,0	110,0	88,0	71,5	78,0	93,5	127,5	65,0	46,5	56,5	107,5	88,0	100,0	130,0	
Iran	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Israël	1,0	0,5	1,0	0,5	0,0	1,0	2,0	1,5	1,5	1,5	2,0	1,5	2,0	0,5	0,5	0,5	0,5	1,0	2,0	0,5	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Jordanie	1,0	0,0	1,0	3,0	2,0	1,5	0,5	1,5	2,0	1,0	0,5	1,5	2,0	3,0	3,0	17,5	0,5	11,0	2,0	4,0	3,0	7,5	0,5	4,0	5,0	7,0	9,5	8,0	5,0	5,0	5,0
Liban	0,0	0,0	3,0	0,5	4,0	1,0	1,5	1,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5	1,0	1,0	1,0	1,5	11,0	2,0	4,0	2,0	1,5	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Libye	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Moroc	47,5	50,0	45,0	50,0	71,0	60,0	70,0	50,0	80,5	65,5	62,5	61,0	52,0	69,5	59,0	63,0	58,5	66,0	57,0	68,0	77,0	68,0	72,5	87,0	78,0	88,0	86,0	89,5	98,5	95,0	95,0
Montenegro	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Palestine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	1,5	1,5	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	1,0	1,0	1,0	0,0	0,5	1,5	1,5
Tunisie	0,5	0,5	1,0	0,5	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1,0	0,0	7,0	1,0	1,0	1,0	2,5	2,0	1,0	2,0	2,0	2,0	1,0	2,0	1,0
Turquie	8,0	12,0	13,0	18,0	20,0	22,0	30,0	23,0	30,0	20,0	32,0	58,0	36,0	61,0	68,0	64,0	66,0	20,0	66,0	66,5	72,0	60,0	70,0	70,5	63,5	72,0	84,0	77,0	66,0	100,0	100,0
UE *	112,5	107,5	106,5	92,5	100,5	114,0	121,5	145,5	150,5	193,0	205,5	214,0	229,0	208,5	237,0	254,0	261,0	248,0	239,0	300,0	290,5	208,0	270,0	283,5	315,0	278,5	285,0	278,5	300,0	263,5	263,5
Uruguay	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TOTAL A	190,5	191,0	196,5	192,0	239,5	229,0	252,5	275,5	309,0	328,0	344,5	383,0	436,0	424,5	424,0	489,0	548,5	558,0	537,0	626,0	596,5	622,5	614,5	588,5	581,5	567,0	616,5	600,0	630,0	657,0	657,0
A. Saoudite	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Australie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Brazil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bulgarie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Canada	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Chili	2,5	1,5	1,0	1,0	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	1,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,5	4,0	3,0	3,0	4,0	4,5	6,0	6,0	2,0	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Etats-Unis	2,5	3,0	3,0	9,0	4,5	3,5	5,0	5,5	8,0	4,5	4,0	4,0	5,5	4,0	4,5	5,0	4,0	4,0	4,5	4,0	4,0	3,5	8,0	6,0	5,5	6,0	5,5	5,5	6,0	6,0	6,0
Japan	11,0	14,0	6,5	6,5	7,0	1,0	7,5	10,0	4,5	2,5	12,0	5,0	4,0	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mexique	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	0,5	4,5	0,5	0,5	4,0	6,0	7,0	11,0	13,5	11,0	12,0	18,0	19,0	20,0	21,5	32,0	23,0	32,0	31,5	24,5	21,5	24,5	34,0	30,0	30,0
Pérou	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Roumanie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Russie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Syrie	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	3,5	1,0	4,5	2,0	8,0	16,0	0,0	18,5	34,0	23,0	29,0	23,0	24,0	30,0	35,0	23,0	5,0	4,0	3,0	3,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Suisse	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Autres P.prod.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,5	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Autr P.un.prod.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TOTAL B	16,0	18,5	10,5	17,5	8,0	17,0	12,0	20,0	24,5	13,5	19,5	38,5	24,5	37,5	66,0	44,0	49,5	48,5	47,5	67,0	60,5	77,0	55,5	49,5	42,5	44,0	38,0	33,5	46,5	41,0	41,0
TOTAL MONDIAL WORLD	206,5	209,5	207,0	209,5	247,5	246,0	264,5	295,5	333,5	341,5	364,0	421,5	460,5	462,0	490,0	503,0	598,0	606,5	584,5	693,0	659,0	699,5	670,0	638,0	604,0	611,0	652,5	641,5	676,5	698,0	698,0

* sans les échanges intracommunautaires - without intra-Community trade.

Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Εξαγωγές επιτραπέζιας ελιάς των 28 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

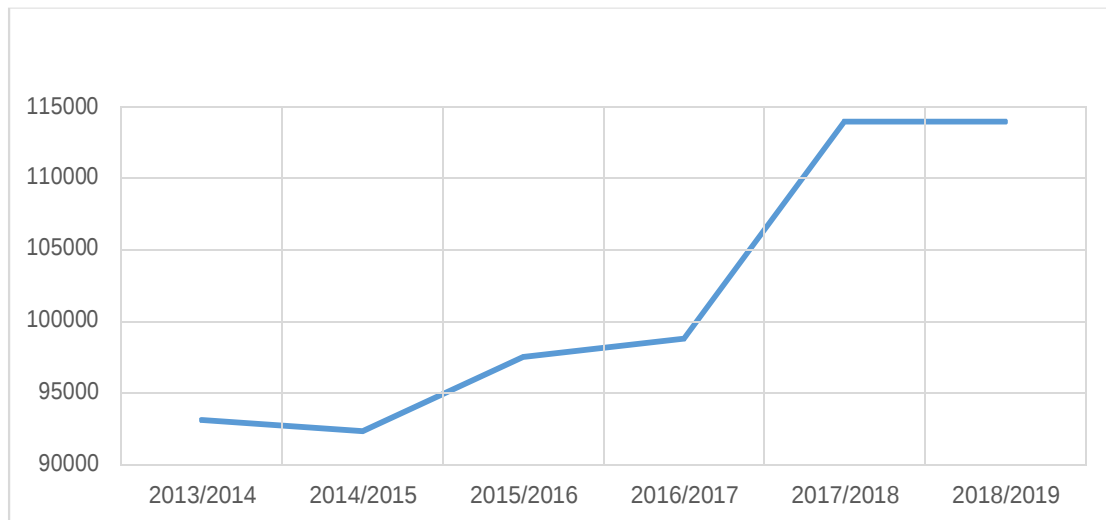
Tableau 3: EXPORTATIONS EXTRA-CE (1.000 tm) - Table 3: EXTRA-EC EXPORTS (1,000 tonnes)

		1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19 (prev.)	2019/20 (prev.)	
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	
Cyprus	Cyprus														0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0		
Croatie	Croatia																									0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	
Espagne	Spain	86,4	89,5	86,0	73,8	77,7	75,0	92,1	105,5	108,1	140,6	165,7	172,0	198,8	169,7	184,1	187,4	193,8	196,3	165,2	225,1	211,3	200,1	179,3	196,2	218,4	177,3	172,2	162,8	188,1	156,7	
	France	0,9	1,0	0,9	1,0	1,0	1,3	1,8	1,1	1,2	1,4	1,4	1,5	2,3	1,4	1,9	2,1	2,1	1,9	1,8	1,7	1,8	1,7	1,7	1,5	1,7	1,8	1,8	1,9	1,8	1,9	
	Greece	22,0	23,0	15,0	13,0	15,0	20,0	20,0	33,0	35,0	35,0	30,0	34,0	30,0	28,0	38,0	61,0	39,0	30,0	53,0	48,0	53,0	57,5	61,5	55,5	66,2	72,9	78,0	83,4	75,4	71,1	
	Italy	0,4	0,5	0,7	0,7	0,9	1,1	1,3	1,1	1,4	1,3	1,3	2,0	1,9	2,0	2,1	2,3	2,0	2,9	2,5	4,7	5,0	6,2	7,5	7,9	9,8	9,7	11,1	11,1	13,0	13,0	
	Malta														0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	Portugal														0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	Slovenia	2,7	3,1	3,3	3,0	5,2	6,8	5,5	3,8	3,7	3,8	5,8	3,1	4,1	5,6	5,3	6,5	16,5	9,7	11,4	15,2	15,6	16,5	10,3	12,6	12,4	12,8	13,2	13,8	13,7	13,7	
															0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
TOTAL A)		112,4	107,1	105,9	91,5	99,8	113,3	120,5	144,5	149,4	191,6	204,4	212,6	227,1	206,7	231,7	249,3	255,6	242,6	234,1	294,3	298,9	299,9	272,6	306,7	274,7	289,1	273,0	294,3	293,9	284,3	
Allemagne 1)	Germany 1)	0,2	0,2	0,5	0,5	0,3	0,5	0,4	0,8	0,6	0,8	0,6	0,8	0,4	0,4	0,6	1,2	2,8	1,8	1,8	1,3	1,2	1,2	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	
	Austria					0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	
	Belgium											0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5	0,4	
	Bulgaria																	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	
	Denmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	
	Estonie																	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	
	Finlande					0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,7	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	
	Hongrie														0,0	0,8	0,8	1,0	1,7	0,6	0,6	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
	Irlande	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
	Lettonie															0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
	Lituanie															0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,5	0,6	0,8	1,0	
	Luxembourg															0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Pays-Bas																	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Pologne	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,1	0,4	0,3	0,4	0,2	0,2	0,3	0,4	0,2	0,1	0,9	0,5	1,0	5,3	5,3	5,1	0,6	0,8	1,0	1,1	1,5	1,2
	Rép. tchèque																	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Roumanie																	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Royaume-Uni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	
	Slovaquie																	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Suède	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	UEB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,3																					
TOTAL B)		0,2	0,2	0,5	0,7	0,6	1,0	0,9	1,2	1,2	1,2	1,2	1,4	1,7	1,9	5,4	4,6	5,2	5,3	4,7	5,5	4,5	8,8	11,3	11,0	8,2	3,8	4,7	5,6	5,7	5,6	5,7
TOTAL A + B		112,6	107,3	106,4	92,2	100,4	114,3	121,4	145,7	150,6	192,8	205,6	214,0	228,8	208,6	237,1	253,9	260,8	247,8	238,8	299,8	290,7	297,9	270,3	283,6	314,9	278,5	284,8	278,6	300,0	284,3	

Πίνακας Επιτραπέζιες ελιές χωρών εκτός Ε.Ε. ανά χώρα προέλευσης για τα 3 τελευταία έτη

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	%Variation Rates
MOROCCO	50759	49894	49526	-0.7
TURKEY	23599	27093	36754	35.7
EGYPT	16969	26761	16200	-39.5
ALBANIA	3142	5362	6161	14.9
ARGENTINA	0	699	1210	73
CHILE	951	364	845	131.8
SYRIA	545	915	669	-26.8
MACEDONIA	908	906	466	-48.6
LEBANON	260	464	340	-26.6
PERU	412	237	329	39.2
TUNISIA	417	323	326	0.8
JORDAN	223	279	288	3.3
USA	114	139	190	37.2
SWITZERLAND	67	117	123	5.3
ISRAEL	153	123	115	-6.9
Others	259	272	417	53.4
Total	98777	113948	113960	0

Πηγή : International Olive Council

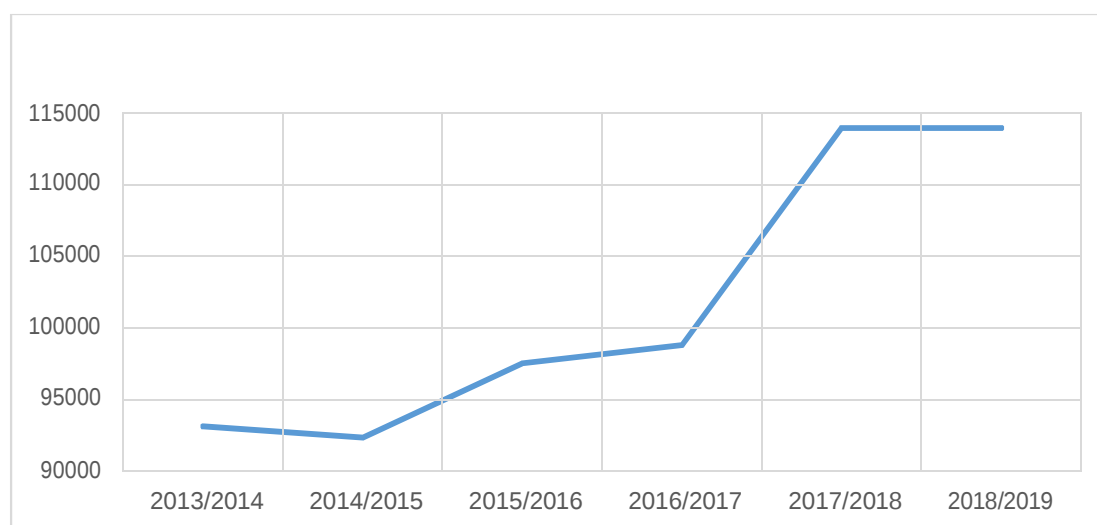

Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Επιτραπέζιες ελιές χωρών εκτός της Ε.Ε. ανά χώρα προορισμού για τα 3 τελευταία έτη

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	%Variation Rates
FRANCE	31970	31494	30656	-2.7
ROMANIA	9399	12153	14174	16.6
BELGIUM	11738	12938	12764	-1.3
ITALY	9205	9013	11992	33.1
GREECE	7686	8894	10529	18.4
SPAIN	6753	16094	10252	-36.3
GERMANY	9269	9548	9514	-0.4
BULGARIA	4801	5026	5734	14.1
UNITED KINGDOM	4180	3608	3537	-2
NETHERLANDS	1352	2024	2112	4.3
SWEDEN	1213	1401	1220	-12.9
AUSTRIA	468	515	490	-4.9
POLAND	241	418	272	-34.9
DENMARK	304	323	256	-20.7
PORTUGAL	12	1	103	13413.2
MALTA	44	150	93	-37.7
CYPRUS	27	116	83	-28.5
HUNGARY	70	70	65	-5.8
CROATIA	8	87	60	-30.3
Others	39	76	53	-30.3
Total	98777	113948	113960	0

Πηγή : International Olive Council

Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς των 28 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από χώρες εκτός της ΕΕ

	ALBANIA	ARGENTINA	CHILE	EGYPT	MOROCCO	TURKEY	Others	Total
AUSTRIA	0	0	0	1	3	445	40	490
BELGIUM	0	0	0	134	7887	4377	365	12764
BULGARIA	0	0	0	85	0	5643	6	5734
CROATIA	5	0	0	37	9	2	8	61
CYPRUS	0	0	0	64	0	0	19	83
CZECH REPUBLIC	0	0	0	0	0	0	2	2
DENMARK	0	0	0	19	22	191	24	256
FINLAND	0	0	0	0	0	5	0	5
FRANCE	0	0	0	748	28840	629	439	30656
GERMANY	0	0	1	389	1424	7314	385	9514
GREECE	6156	0	544	2348	0	793	687	10529
HUNGARY	0	0	0	0	0	60	6	66
IRELAND	0	0	0	0	0	7	2	9
ITALY	0	271	241	3540	5659	2089	191	11992
LATVIA	0	0	0	0	0	0	0	0
LITHUANIA	0	0	0	0	0	1	0	1
LUXEMBOURG	0	0	0	0	11	0	0	11
MALTA	0	0	0	83	0	10	0	93
NETHERLANDS	0	0	0	133	692	998	288	2112
POLAND	0	0	0	252	18	1	0	272
PORTUGAL	0	0	0	0	0	0	103	103
ROMANIA	0	0	0	2037	0	12133	4	14174
SLOVAKIA	0	0	0	0	0	0	0	0
SLOVENIA	0	0	0	21	0	1	3	25
SPAIN	0	939	59	6183	2839	0	233	10252
SWEDEN	0	0	0	82	280	584	274	1220
UNITED KINGDOM	0	0	0	43	1840	1469	184	3537
Total	6161	1210	845	16200	49526	36754	3263	113959

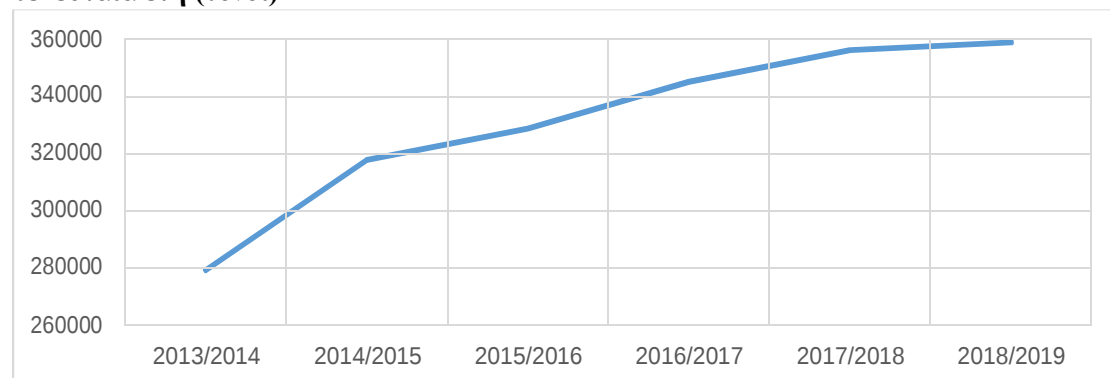
Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Επιτραπέζιες ελιές των 28 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανά χώρα προέλευσης για τα 2 τελευταία έτη

	2017/2018	2018/2019	%Variation Rates
SPAIN	175963	195129	10.9
GREECE	107682	91859	-14.7
PORTUGAL	19144	19133	-0.1
BELGIUM	11411	15185	33.1
ITALY	13339	12018	-9.9
GERMANY	8961	7779	-13.2
NETHERLANDS	3631	5784	59.3
BULGARIA	5351	2216	-58.6
CZECH REPUBLIC	2450	2110	-13.9
FRANCE	2158	1804	-16.4
POLAND	1424	1132	-20.5
UNITED KINGDOM	1172	990	-15.5
IRELAND	13	934	6965.5
AUSTRIA	942	737	-21.8
SWEDEN	362	359	-1
CYPRUS	423	352	-16.7
LATVIA	222	229	3.3
ROMANIA	373	216	-42.1
CROATIA	167	172	3.4
LITHUANIA	183	168	-8.7
SLOVAKIA	110	117	6.5
FINLAND	111	109	-1.4
HUNGARY	77	99	29.3
DENMARK	156	90	-42.4
ESTONIA	104	31	-70.1
Others	104	37	-64.1
Total	356033	358788	0.8

Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Συνολικές εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα 6 τελευταία έτη (τόνοι)

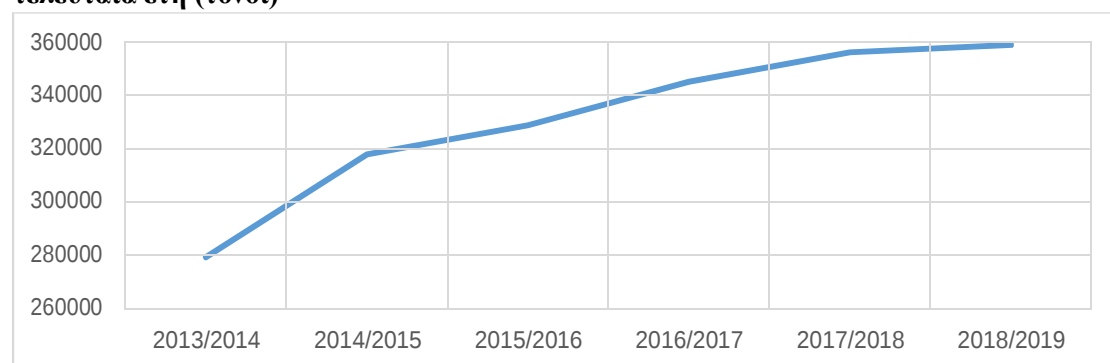
Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Επιτραπέζιες ελιές των 28 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανά χώρα προορισμού για τα 2 τελευταία έτη

	2017/2018	2018/2019	%Variation Rates
ITALY	64077	58983	-8
FRANCE	51257	52130	1.7
GERMANY	41795	45409	8.6
UNITED KINGDOM	35235	34812	-1.2
PORTUGAL	21850	29796	36.4
SPAIN	20455	20241	-1
BELGIUM	15482	19700	27.2
NETHERLANDS	20263	17049	-15.9
ROMANIA	18290	13328	-27.1
POLAND	11332	13042	15.1
BULGARIA	12397	10313	-16.8
SWEDEN	8025	8477	5.6
AUSTRIA	5350	5088	-4.9
CZECH REPUBLIC	4480	4676	4.4
HUNGARY	3755	3957	5.4
DENMARK	3032	3047	0.5
GREECE	3522	2999	-14.8
LITHUANIA	2070	2286	10.4
CROATIA	1893	2186	15.5
IRELAND	1894	2120	11.9
FINLAND	2103	2030	-3.5
SLOVAKIA	2249	2011	-10.6
LUXEMBOURG	1462	1760	20.4
LATVIA	710	872	22.8
SLOVENIA	809	869	7.4
MALTA	706	642	-9.1
CYPRUS	792	527	-33.5
ESTONIA	747	439	-41.2
Others	0	0	NaN
Total	356033	358788	0.8

Πηγή : International Olive Council

Γράφημα Συνολικές εισαγωγές επιτραπέζιων ελιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα 6 τελευταία έτη (τόνοι)

Πηγή : International Olive Council

Πίνακας Εισαγωγές επιτραπέζιας ελιάς των 28 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από χώρες εντός της ΕΕ

	CROATIA	CYPRUS	FRANCE	GREECE	ITALY	PORTUGAL	SPAIN	Others	Total
AUSTRIA	0	0	6	2221	232	0	1564	1065	5088
BELGIUM	0	0	304	10113	506	147	5707	2924	19699
BULGARIA	0	0	0	10118	19	0	122	53	10313
CROATIA	0	0	0	408	181	0	1475	122	2186
CYPRUS	0	0	0	503	0	0	16	8	527
CZECH REPUBLIC	0	3	13	438	411	1	3141	669	4676
DENMARK	0	0	122	1114	107	0	1156	548	3047
ESTONIA	0	0	0	23	14	0	146	255	439
FINLAND	0	0	3	603	10	0	1277	137	2030
FRANCE	0	0	0	3669	970	651	38506	8333	52130
GERMANY	0	341	244	15249	2283	207	24476	2608	45409
GREECE	0	3	17	0	531	0	449	1999	2999
HUNGARY	0	0	167	333	517	0	1923	1017	3957
IRELAND	0	0	40	289	78	0	453	1259	2119
ITALY	22	5	299	18410	0	542	39056	650	58983
LATVIA	0	0	0	10	61	0	567	234	872
LITHUANIA	0	0	67	308	245	4	1463	200	2286
LUXEMBOURG	0	0	169	0	80	182	28	1301	1760
MALTA	0	0	0	150	136	0	348	8	642
NETHERLANDS	1	0	57	5285	529	6	5257	5914	17049
POLAND	7	0	0	875	316	0	9901	1943	13043
PORTUGAL	0	0	1	12	16	0	29275	492	29796
ROMANIA	0	0	39	10421	556	1	843	1469	13328
SLOVAKIA	0	0	0	17	38	0	1629	327	2011
SLOVENIA	142	0	6	273	227	0	96	125	869
SPAIN	1	0	70	1018	333	17365	0	1454	20241
SWEDEN	0	0	23	2285	244	17	4478	1430	8477
UNITED KINGDOM	0	0	157	7714	3379	10	21777	1776	34812
Total	172	352	1804	91859	12018	19133	195129	38320	358787

Πηγή : International Olive Council

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΩΔΙΚΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

```
gen lp1=log(p1)
gen lp2=log(p2)
gen lp3=log(p3)
gen lp4=log(p4)
gen lp5=log(p5)
gen te=v1+v2+v3+v4+v5
gen w1=v1/te
gen w2=v2/te
gen w3=v3/te
gen w4=v4/te
gen w5=v5/te
forval i=1/5 {
  summ w`i', meanonly
  scalar w`i'_mean=r(mean)
}
scalar list w1_mean w2_mean w3_mean w4_mean w5_mean
tsset t
gen lnp=l.w1*lp1+l.w2*lp2+l.w3*lp3+l.w4*lp4+l.w5*lp5
gen lnte=log(te)-lnp
list lnp lnte
keep in 2/67
** UNRESTRICTED AIDS **
sureg (w1 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3) /*
*/ (w2 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3) /*
*/ (w3 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3) /*
*/ (w4 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3), isur
estimates store UNR
scalar LLFU=e(ll)
scalar list LLFU
r2reg3
***** HOMOGENEITY RESTRICTIONS

constraint define 1 [w1]lp1+[w1]lp2+[w1]lp3+[w1]lp4+[w1]lp5=0
constraint define 2 [w2]lp1+[w2]lp2+[w2]lp3+[w2]lp4+[w2]lp5=0
constraint define 3 [w3]lp1+[w3]lp2+[w3]lp3+[w3]lp4+[w3]lp5=0
constraint define 4 [w4]lp1+[w4]lp2+[w4]lp3+[w4]lp4+[w4]lp5=0

*****SYMMATRY RESTRICTIONS

constraint define 5 [w1]lp2=[w2]lp1
constraint define 6 [w1]lp3=[w3]lp1
constraint define 7 [w1]lp4=[w4]lp1
constraint define 8 [w2]lp3=[w3]lp2
constraint define 9 [w2]lp4=[w4]lp2
constraint define 10 [w3]lp4=[w4]lp3
```

```

*****

** HOMOGENOUS AIDS
*****

sureg (w1 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3) /*
*/ (w2 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3) /*
*/ (w3 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3) /*
*/ (w4 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3), isur constraints(1-4) nolog

estimates store HOMO
scalar LLFH=e(ll)
scalar list LLFH
r2reg3
*****

** HOMOGENOUS + SYMMETRIC AIDS
*****

sureg (w1 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3) /*
*/ (w2 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3) /*
*/ (w3 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3) /*
*/ (w4 lp1 lp2 lp3 lp4 lp5 lnte d1 d2 d3), isur constraints(1-10) nolog
estimates store HOSY
scalar LLFHS=e(ll)
scalar list LLFHS
r2reg3
*****

*** TEST OF RESTRICTIONS ***
*****

lrtest ( UNR ) ( HOMO), df(4)
lrtest ( UNR ) ( HOSY), df(10)
*****

**INCOME ELASTICITIES
nlcom (1+_b[w1:lnte]/w1_mean) /*
*/ (1+_b[w2:lnte]/w2_mean) /*
*/ (1+_b[w3:lnte]/w3_mean) /*
*/ (1+_b[w4:lnte]/w4_mean) /*
*/ (1+(1-_b[w1:lnte]-_b[w2:lnte]-_b[w3:lnte]-_b[w4:lnte])/w5_mean)
*****

* own price elasticities
*****

nlcom (-1+_b[w1:lp1]/w1_mean-_b[w1:lnte]) /*
*/ (-1+_b[w2:lp2]/w2_mean-_b[w2:lnte]) /*
*/ (-1+_b[w3:lp3]/w3_mean-_b[w3:lnte]) /*
*/ (-1+_b[w4:lp4]/w4_mean-_b[w4:lnte]) /*
*/ (-1+(-_b[w1:lp1]-_b[w1:lp2]-_b[w1:lp3]-_b[w1:lp4]) /*
*/ -_b[w2:lp1]-_b[w2:lp2]-_b[w2:lp3]-_b[w2:lp4]) /*
*/ -_b[w3:lp1]-_b[w3:lp2]-_b[w3:lp3]-_b[w3:lp4]) /*
*/ -_b[w4:lp1]-_b[w4:lp2]-_b[w4:lp3]-_b[w4:lp4])/w5_mean- /*
*/ (1-_b[w1:lnte]-_b[w2:lnte]-_b[w3:lnte]-_b[w4:lnte]))
*****

** CROSS PRICE ELASTICITIES
*****

```

```

nlcom (_b[w1:lp2]/w1_mean-_b[w1:lnte]*(w2_mean/w1_mean)) /*
*/ (_b[w1:lp3]/w1_mean-_b[w1:lnte]*(w3_mean/w1_mean)) /*
*/ (_b[w1:lp4]/w1_mean-_b[w1:lnte]*(w4_mean/w1_mean)) /*
*/ ((-_b[w1:lp1]-_b[w1:lp2]-_b[w1:lp3]-_b[w1:lp4])/w1_mean-_b[w1:lnte]*(w5_mean/w1_mean)) /*
*/ (_b[w2:lp1]/w2_mean-_b[w2:lnte]*(w1_mean/w2_mean)) /*
*/ (_b[w2:lp3]/w2_mean-_b[w2:lnte]*(w3_mean/w2_mean)) /*
*/ (_b[w2:lp4]/w2_mean-_b[w2:lnte]*(w4_mean/w2_mean)) /*
*/ ((-_b[w2:lp1]-_b[w2:lp2]-_b[w2:lp3]-_b[w2:lp4])/w2_mean-_b[w2:lnte]*(w5_mean/w2_mean)) /*
*/ (_b[w3:lp1]/w3_mean-_b[w3:lnte]*(w1_mean/w3_mean)) /*
*/ (_b[w3:lp2]/w3_mean-_b[w3:lnte]*(w2_mean/w3_mean)) /*
*/ (_b[w3:lp4]/w3_mean-_b[w3:lnte]*(w4_mean/w3_mean)) /*
*/ ((-_b[w3:lp1]-_b[w3:lp2]-_b[w3:lp3]-_b[w3:lp4])/w3_mean-_b[w3:lnte]*(w5_mean/w3_mean)) /*
*/ (_b[w4:lp1]/w4_mean-_b[w4:lnte]*(w1_mean/w4_mean)) /*
*/ (_b[w4:lp2]/w4_mean-_b[w4:lnte]*(w2_mean/w4_mean)) /*
*/ (_b[w4:lp3]/w4_mean-_b[w4:lnte]*(w3_mean/w4_mean)) /*
*/ ((-_b[w4:lp1]-_b[w4:lp2]-_b[w4:lp3]-_b[w4:lp4])/w4_mean-_b[w4:lnte]*(w5_mean/w4_mean))

```